

Briuselis, 2022 m. lapkričio 28 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2021/0425 (COD)

15111/1/21
REV 1

ENER 562
ENV 1016
CLIMA 457
IND 389
RECH 570
COMPET 917
ECOFIN 1261
CODEC 1670
IA 211

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2021) 803 final/2
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS dėl dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (nauja redakcija)

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2021) 803 final/2.

Pridedama: COM(2021) 803 final/2

Briuselis, 2022 11 23
COM(2021) 803 final/2

2021/0425 (COD)

CORRIGENDUM

This document corrects document COM (2021) 803 final of 15.12.21

Concerns all language versions.

The text shall read as follows:

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**dėl dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus
rinkos bendrųjų taisyklių (nauja redakcija)**

{SEC(2021) 431} - {SWD(2021) 455} - {SWD(2021) 456} - {SWD(2021) 457} -
{SWD(2021) 458}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

1.1. Įvadas

Europos Sąjunga užsibrėžė plataus užmojo tikslą – iki 2050 m. pasiekti, kad Europa taptų pirmu neutralaus poveikio klimatui žemynu. Siekdamos šio tikslo, valstybės narės ir Europos Parlamentas Europos klimato teisės aktu susitarė iki 2030 m. sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį bent 55 proc. Norint šiuos tikslus pasiekti ir kartu prisidėti prie konkurencingumo didinimo, ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo, energetikos sistemoje reikia sisteminių pokyčių, t. y. turime mažinti iškastinio kuro, įskaitant iškastines dujas, naudojimą ir didinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą. Todėl šiandien turime parengti plataus užmojo dujų sektoriaus perėjimo prie mažo anglies dioksido pėdsako dujų ir dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių planą.

Iškastinės dujos sudaro apie 95 proc. šiandien ES suvartojamo dujinio kuro. Dujinis kuras šiuo metu sudaro apie 22 proc. visos ES suvartojamos energijos (įskaitant apie 20 proc. ES elektros energijos gamybos ir 39 proc. šilumos gamybos). Remiantis atitinkamais scenarijais, naudojamais atliekant klimato politikos tikslo poveikio vertinimą, visos ES suvartojamos energijos dujinio kuro dalis 2050 m. sudarys apie 20 proc. 2050 m. dujinis kuras užims svarbią vietą energijos rūšių derinyje, todėl reikės mažinti dujų sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro kuriant perspektyvias, konkurencingas mažiau nuo iškastinio kuro priklausančias dujų rinkas. Nepaisant to, kad biodujos, biometanas, vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis, taip pat sintetinis metanas (visos kartu – dujos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujos) sudaro nedidelę dabartinio energijos rūšių derinio dalį, 2050 m. energijos rūšių derinyje jos sudarys apie 2/3 dujinio kuro, o likusią dalį – iškastinės dujos, kurioms taikomas anglies dioksido surinkimas, laikymas ir naudojimas (CCS/U). Ši iniciatyva taip pat yra pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio dalis. Joje aptariamas dujų, įskaitant vandenilį, rinkos modelis. Ja bus pašalintos esamos reguliavimo kliūtys ir sudarytos sąlygos tai pasiekti ekonomiškai efektyviu būdu. Tai yra svarbi perėjimo prie integruotos energetikos sistemos, kurioje sumažinamos perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui sąnaudos, visų pirma vartotojams, dalis, ir atveriamos naujos galimybės mažinti sąskaitas už energiją bei aktyviai dalyvauti rinkoje.

Tikimasi, kad vandenilis bus naudojamas daugiausia tose srityse, kuriose elektrifikavimas negalimas, įskaitant esamus daug energijos vartojančius pramonės sektorius (pvz., naftos perdirbimo gamyklas, trąšų, plieno gamybą) ir tam tikrus sunkiųjų transporto priemonių sektorius (jūrų transportą, aviaciją, tolimųjų reisų sunkiąsias transporto priemones). Norint išnaudoti visą vandenilio potencialą šiose konkrečiose galutinio vartojimo srityse, būtina sukurti specialią vandenilio infrastruktūrą. Skatinant dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų naudojimą, siekiama mažinti šių sektorių priklausomybę nuo iškastinio kuro, didinti elektros energijos sistemos lankstumą pasitelkiant vienos rūšies energijos konvertavimo į kitos rūšies energiją technologijas, sustiprinti tiekimo saugumą mažinant priklausomybę nuo gamtinių dujų importo ir sudaryti sąlygas kaupti (ir gaminti) elektros energiją. Tai leidžia susieti įvairius ekonomikos sektorius, kartu taikant kitas laikymo ir lankstumo formas, pavyzdžiui, akumulatorius ir paklausos pokyčius. Be to, ji padės savarankiškai gaminti ir pažangiai naudoti paskirstytosios energijos šaltinius, prisidės prie didesnės galios vartotojams suteikimo. Vartotojams taip pat reikia aiškios ir lengvai prieinamos informacijos, kuri padėtų keisti energijos vartojimo įpročius ir pereiti prie

atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako sprendimų, panašiai, kaip tai pavyko padaryti elektros energijos rinkoje.

Nors siekiama, kad nuo 2030 m. būtų gaunama kuo daugiau vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu tam tikrą vaidmenį gali atlikti kitos mažo anglies dioksido pėdsako dujų formos, visų pirma mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis, pirmiausia siekiant greitai sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį, susijusį su šiuo metu gaminamu vandeniliu, ir remti lygiagretų ir būsimą vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimą. Pagal ES vandenilio strategiją iki 2024 m. ES turėtų būti pagaminta 1 mln. tonų vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, o iki 2030 m. – iki 10 mln. tonų. Nuo 2030 m. vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių turėtų būti išgaunamas plačiu mastu ir pakeisti mažo anglies dioksido pėdsako vandenilį.

Norint veiksmingai ir tvariai plėtoti dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų sektorių, taip pat vandenilio rinką, reikia pritaikyti rinkos sistemą. Taip yra todėl, kad dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų rinkos dabar susiduria su reguliavimo kliūtimis, trukdančiomis patekti į rinką ir tinklą, kurios lemia sąlyginę nepalankią padėtį, palyginti su gamtinėmis dujomis. Be to, norint sukurti mažiau nuo iškastinio kuro priklausančią dujų rinką ir prisidėti prie energetikos pertvarkos, reikia, kad atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalis integruotos energetikos sistemoje, kurioje vartotojai aktyviai dalyvautų konkurencingose rinkose, būtų gerokai didesnė. Tai turėtų būti palanku vartotojams dėl prieinamų kainų, gerų aptarnavimo standartų ir veiksmingo pasiūlymų pasirinkimo, atspindinčio technologinę plėtrą.

Tikėtina, kad įvairių dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų diegimas visoje ES vyks lygiagrečiai ir skirtingu tempu:

- vandeniliu grindžiama infrastruktūra palaipsniui papildys gamtinių dujų tinklą;
- dujų infrastruktūra, kurioje iškastines dujas palaipsniui pakeis kiti metano šaltiniai.

Be to, įvykiai, susiję su didėjančiomis energijos kainomis, mums priminė, kad Europos energetikos sistemos atsparumas tampa vis svarbesnis, nes į ES energetikos sistemą integruojama daugiau decentralizuotos atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir palaipsniui atsisakoma iškastinio kuro. Dujų sektoriaus tiekimo saugumo ir pasirengimo valdyti riziką priemonės turi būti tinkamos perėjimui prie švarios energijos. Komisijos komunikate dėl augančių energijos kainų problemos sprendimo (veiksmų ir paramos priemonių rinkinyje)¹ pabrėžiama tiekimo saugumo, optimalaus dujų laikymo pajėgumų panaudojimo ir energijos kainų svyravimo sąveika.

1.2. Pasiūlymo tikslai

Šia iniciatyva siekiama sudaryti palankesnes sąlygas energetikos sistemose naudoti daugiau dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų, kad būtų galima atsisakyti gamtinių dujų ir kad šios naujos dujos atliktų reikiamą vaidmenį siekiant 2050 m. ES poveikio klimatui neutralumo tikslo.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pasiūlyme aptariamos šios sritys:

Žemas vartotojų dalyvavimo ir apsaugos lygis ekologiškų dujų mažmeninėje rinkoje. Kad naujos dujų rūšys galėtų visapusiškai prisidėti prie energetikos pertvarkos, mažmeninės rinkos taisyklės turėtų suteikti vartotojams galimybę rinktis dujas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujas. Šiuo metu taip nėra. Be to, nėra mažo anglies dioksido pėdsako kuro ir dujų bendros ES terminologijos ir sertifikavimo

¹ COM(2021) 660 final.

sistemos. Taip pat mažmeninėms dujų rinkoms būdinga rinkos koncentracija ir mažas naujų rinkos dalyvių patekimo į rinką ir inovacijų lygis. Todėl vartotojai negali pasinaudoti konkurencijos teikiama nauda ir rinktis mažo anglies dioksido pėdsako dujas.

Kad vartotojai galėtų rinktis tvaresnę energiją, jiems reikia pakankamai informacijos apie suvartojamos energijos kiekį ir kilmę, taip pat veiksmingų priemonių dalyvauti rinkoje. Be to, valstybės narės turėtų imtis būtinų priemonių, kad apsaugotų pažeidžiamus ir energijos nepriteklių patiriančius vartotojus. Mažiau nuo iškastinio kuro priklausanti dujų rinka turėtų būti plėtojama taip, kad būtų užtikrinama visapusiška nauda tokiems vartotojams.

Vandenilio infrastruktūra ir vandenilio rinkos. Dabartinėje dujinių energijos nešiklių reguliavimo sistemoje nenumatytas vandenilio, kaip nepriklausomo energijos nešiklio, diegimas pasitelkiant specialius vandenilio tinklus. ES lygmeniu nėra taisyklių dėl tarifais grindžiamų investicijų į tinklus, taip pat dėl specialių vandenilio tinklų nuosavybės ir eksploatavimo. Be to, nėra suderintų (grynojo) vandenilio kokybės taisyklių. Todėl esama kliūčių sukurti ekonomiškai efektyvią tarpvalstybinę vandenilio infrastruktūrą ir konkurencingą vandenilio rinką, o tai yra būtina vandenilio gamybos ir vartojimo didinimo sąlyga. Šiuo pasiūlymu siekiama šiuos trūkumus pašalinti. Jame pateikiamas pasiūlymas dėl mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio ir mažo anglies dioksido pėdsako kuro terminologijos ir sertifikavimo sistemos.

Dujos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujos dabartinėje dujų infrastruktūroje ir rinkose bei energetinis saugumas. Šiuo metu dujos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujos sudaro nedidelę ES energijos rūšių derinio dalį. Norint išnaudoti jų potencialą, būtinas pateikimas į didmeninę dujų rinką, t. y. virtualieji prekybos taškai. Panaikinus tarpvalstybinės prekybos šiomis dujomis išlaidas ir sudarius sąlygas sujungti gamybos įrenginius, taip pat pagerės verslo pelningumas. Dujų kokybės parametrų ir gamtinių dujų sistemoje įmaišyto vandenilio kiekio skirtumai gali turėti įtakos dujų infrastruktūros projektavimui, galutinio naudojimo sritims ir tarpvalstybinei sistemų sąveikai, todėl kyla vidaus rinkos susiskaidymo pavojus. Tačiau dabartinės dujų kokybės taisyklės nėra pritaikytos būsimiems pokyčiams. Kalbant apie SGD, pašalinus likusias kliūtis, susijusias su galimybe naudotis SGD terminalais, būtų galima sudaryti sąlygas importuoti dujas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujas iš užsienio ir taip prisidėti prie ES dujų rinkos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo. Galiausiai, norint išsaugoti ir padidinti atsparumą pereinamuoju laikotarpiu, reikia tinkamai pasirūpinti tiekimo saugumu.

Tinklo planavimas. Kaip išdėstyta Komisijos energetikos sistemos integravimo strategijoje, norint pasiekti 2050 m. klimato srities tikslus, būtina koordinuotai planuoti ir eksploatuoti visą ES energetikos sistemą, apimančią įvairius energijos nešiklius, infrastruktūrą ir vartojimo sektorius. Dabartinės tinklo planavimo schemos ir praktika turi trūkumų, nes yra neatitikimų tarp visos ES dešimties metų tinklo plėtros plano ir nacionalinių tinklo plėtros planų. Geresnis dešimties metų tinklo plėtros plano ir nacionalinių tinklo plėtros planų susiejimas leistų tarpvalstybiniu mastu keistis informacija apie perdavimo sistemų naudojimą.

Tiekimo ir laikymo saugumas. Reaguodama į 2021 m. rudenį visoje ES smarkiai padidėjusias energijos kainas, Europos Vadovų Taryba paragino Komisiją skubiai apsvarstyti vidutinės trukmės ir ilgalaikes priemones, kuriomis būtų didinamas ES energetikos sistemos atsparumas, įskaitant priemones, kuriomis didinamas tiekimo saugumas. Siekiant padėti laiku reaguoti į šią krizę ir galimą naują krizę Sąjungos lygmeniu, į šį pasiūlymą įtrauktos konkrečios priemonės bendradarbiavimui ir atsparumui gerinti, visų pirma siekiant užtikrinti veiksmingesnę ir labiau koordinuotą laikymo ir veiklos solidarumo priemonių naudojimą. Šiomis priemonėmis siekiama laiku sustiprinti ES energetikos sistemos atsparumą būsimiems

sukrėtimams. Jos apima priemones, nurodytas šiame reglamente ir Reglamente (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo. Siekiant užtikrinti nuoseklų atsaką, tiekimo saugumo priemonės yra šio teisės akto pasiūlymo dalis, o ne atskiras teisės akto pasiūlymas. Kaip nurodyta 2021 m. spalio 13 d. Komunikate „Augančių energijos kainų problemos sprendimas: veiksmų ir paramos priemonių rinkinys“, tiekimo saugumo koordinavimas tarpvalstybiniu mastu yra labai svarbus siekiant užtikrinti atsparumą būsimiems sukrėtimams.

Siūlomomis priemonėmis reikalaujama, kad valstybės narės aiškiai įtrauktų saugyklas į nacionalinius ir regionų lygmens tiekimo saugumo rizikos vertinimus, įskaitant riziką, susijusią su trečiųjų šalių subjektų vykdoma saugyklų kontrole. Valstybės narės turėtų apsvastyti galimybę imtis laikymo priemonių pasitelkiant regioninį bendradarbiavimą, jei su rizika susijusios problemos nebūtų išspręstos. Pasiūlyme apibrėžiamos sąlygos, leidžiančios savanoriškai vykdyti bendrus strateginių dujų atsargų, kurios būtų naudojamos ekstremaliosios situacijos atveju, viešuosius pirkimus. Taip pat nustatomos priemonės, kuriomis siekiama didinti skaidrumą ir gerinti galimybes naudotis saugyklomis, mažinti su dujų kibernetiniu saugumu susijusią riziką ir palengvinti dvišalius valstybių narių solidarumo susitarimus krizės atveju. Komisija ragina valstybes nares nedelsiant imtis solidarumo priemonių, kad net ir sunkios krizės atveju namų ūkiai gautų jiems reikalingų dujų.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Siūloma iniciatyva yra glaudžiai susijusi su teisės aktų pasiūlymais, pateiktais pagal pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinį, skirtą Europos žaliajam kursui įgyvendinti, ir juos papildo, įskaitant:

Peržiūrėtą Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvą (angl. RED II), kuri yra pagrindinė ES priemonė, susijusi su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją. Ja siekiama paspartinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos, įskaitant dujas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, skverbimąsi į energetikos sistemą. Siūlomu jos pakeitimu atsinaujinančiųjų išteklių naudojimo ES energijos rūšių derinyje dalies tikslas padidinamas iki 40 proc. ir skatinamas atsinaujinančiųjų išteklių kuro, pavyzdžiui, vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, naudojimas pramonėje ir transporto sektoriuje, nustatant papildomus tikslus. Atsižvelgiant į šią iniciatyvą, peržiūrėtoje Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvoje vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių apibrėžiamas kaip „iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintas nebiologinės kilmės kuras“ ir „biomasės kuras“, kurio išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, palyginti su iškastiniu kuru, sumažinamas 70 proc., nustatant konkrečius papildomus vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių rodiklius (iki 2030 m. – 50 proc. viso pramonėje suvartojamo vandenilio energijos ir žaliavų tikslais ir 2,6 proc. transporto sektoriui tiekiamos energijos).

Energijos vartojimo efektyvumo direktyva ir susijusi Pastatų energinio naudingumo direktyva, įskaitant pasiūlymus dėl jų pakeitimų, sąveikauja su šia iniciatyva, nes turi įtakos dujų paklausos lygiui ir struktūrai. Energijos vartojimo efektyvumo priemonės gali sumažinti energijos nepriteklių ir vartotojų pažeidžiamumą. Kadangi dujinis kuras šiuo metu dominuoja Europos šildymo ir vėsinimo tiekimo bei kogeneracinėse jėgainėse, efektyvus jo naudojimas išlieka energijos vartojimo efektyvumo priemonių pagrindu. Dujų direktyva ir Dujų reglamentas atitinka pirmą energijos vartojimo efektyvumo principą: atvira ir konkurencinga ES rinka, kurioje kainos atspindi energijos nešiklių gamybos sąnaudas, išlaidas dėl išmetamo anglies dioksido ir išorės sąnaudas ir naudą, padėtų efektyviai tiekti švarų ir saugų vandenilį galutiniams naudotojams, kurie jį vertina labiausiai.

2020 m. gruodžio mėn. Komisijos pasiūlytu **TEN-E reglamentu** siekiama geriau remti Europos tarpvalstybinės energetikos infrastruktūros modernizavimą įgyvendinant Europos žaliąjį kursą. Jame nustatoma vandenilio infrastruktūra kaip nauja Europos tinklo plėtros

infrastruktūros kategorija. Ši iniciatyva papildo siūlomą TEN-E reglamentą, nes joje daugiausia dėmesio skiriama nacionalinių planų suderinimui su visos Europos dešimties metų tinklo plėtros plano reikalavimais.

Kaip paskelbta ES išmetamo metano kiekio mažinimo strategijoje, Komisija pasiūlys **teisės aktus, kuriais siekiama sumažinti išmetamą metano kiekį energetikos sektoriuje**. Iniciatyva bus siekiama pagerinti informavimą apie visą energetikos sektoriuje išmetamą metano kiekį. Ši iniciatyva yra papildoma, nes ja siekiama sudaryti palankesnes sąlygas naudoti daugiau dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų, kad būtų galima atsisakyti gamtinių dujų.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS) didina iškastinio kuro naudojimo kainą, palyginti su dujomis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujomis, todėl skatina tokių dujų paklausą bei investicijas į susijusias gamybos technologijas. Komisija pasiūlė sustiprinti ir išplėsti jų taikymo sritį, įtraukiant aviacijos, jūrų ir kelių transporto bei pastatų sektorius. Į šią schemą įtraukti visi vandenilio gamybos įrenginiai, taip pat elektrolizeriai, kurių gamybos pajėgumas viršija 25 tonas per dieną. 2021–2030 m. laikotarpiui ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (ES ATLPS) direktyva įsteigtas inovacijų fondas yra viena iš finansavimo priemonių, kuriomis remiamas perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui Europos iki 2050 m. 2021–2030 m. laikotarpiui ES ATLPS direktyva įsteigtas inovacijų fondas yra viena iš finansavimo priemonių, kuriomis remiamas perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui Europos iki 2050 m.

Peržiūrint Energijos mokesčių direktyvą siūloma energinių produktų apmokestinimą suderinti su ES energetikos ir klimato politika, kad būtų propaguojamos švarios technologijos ir panaikintos pasenusios išimtys ir lengvatiniai tarifai, kurie tebėra paskata naudoti iškastinį kurą. Pagal peržiūrėtą direktyvą gaminiai, kuriems taikoma direktyva, sugrupuoti ir suskirstyti pagal jų aplinkosauginį veiksmingumą. Remiantis tuo, persvarstytoje direktyvoje nustatomas lengvatinis minimalus apmokestinimo tarifas – 0,15 EUR už GJ (palyginti su 10,75 EUR už GJ iškastinio kuro) atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio kurui, naudojamam kaip degalai. Vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio kurui, naudojamam kaip šildymui skirtas kuras, nustatytas lengvatinis minimalus apmokestinimo tarifas – 0,15 EUR už GJ (palyginti su 0,6 EUR už GJ gamtinėms dujoms).

Peržiūrėtu Alternatyviųjų degalų infrastruktūros reglamentu (ADIR), kuriuo bus panaikinta Direktyva 2014/94/ES dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo, kaip 2021 m. liepos mėn. pasiūlė Komisija, siekiama spręsti didėjančio kelių transporto išmetamųjų teršalų kiekio problemą, kad iki 2050 m. būtų galima pereiti prie beveik nulinės taršos automobilių parko. Reglamente reikalaujama, kad valstybės narės, atsižvelgdamos į parduotų nulinės taršos automobilių skaičių, plėstų baterijų įkrovimo ir degalų pildymo tinklą ir reguliariai įrengtų įkrovimo prieigas ir degalų pildymo punktus pagrindiniuose greitkeliuose. Peržiūrėjus Alternatyviųjų degalų infrastruktūros reglamentą, iki 2030 m. kas 150 km pagrindiniame tinkle ir kiekviename miestų transporto mazge turės būti įrengta po vieną degalų pildymo stotelę (ne mažiau kaip 2 t per dieną, 700 barų). Dėl to transporto mazguose būtų apie 700 vandenilio dujų pildymo punktų, o miestų mazguose – 88 vandenilio dujų pildymo punktų.

Reglamento, kuriuo nustatomos lengvųjų automobilių ir furgonų išmetamo CO₂ normos, pakeitimu siekiama užtikrinti, kad nuo 2025 m. būtų užtikrinta aiški nulinės taršos transporto kryptis. Reglamente nulinės taršos transporto priemonės apibrėžiamos kaip

baterijas naudojančios elektra varomos transporto priemonės, transporto priemonės su kuro elementais ir kitos vandenilinės motorinės transporto priemonės ir nustatomas tikslas iki 2030 m. pasiekti, kad naujų transporto priemonių parko vidutinė tarša būtų lygi nuliui.

Pasiūlymu „FuelEU Maritime“ siekiama, kad tarptautinio jūrų transporto kuro rūšių derinyje būtų padidinta alternatyvaus mažo ir nulinio anglies dioksido pėdsako kuro dalis, įskaitant: skystąjį biokurą, elektrosintetinį skystąjį kurą, dujas, išgautas neišskiriant anglies dioksido (įskaitant suskystintas gamtines biodujas ir sintetines dujas), vandenilį, išgautą neišskiriant anglies dioksido, ir iš vandenilio, išgauto neišskiriant anglies dioksido, gaunamą kurą (įskaitant metaną ir amoniaką). Daugiausia dėmesio skiriant kuro ir energijos technologijoms, turėtų būti sudarytos sąlygos gerokai ir greitai sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį, visapusiškai panaudojant esamas technologijas ir infrastruktūrą, taip pat taikant paskatas, numatytas pagal kitas priemones, kurias ketinama pasiūlyti. Taip pat bus lengviau apibrėžti viso jūrų klasterio priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo scenarijus.

ES „ReFuelEU Aviation“ pasiūlymas, kuriuo siekiama padidinti tvariųjų aviacinių degalų potencialą mažinant aviacijos ŠESD pėdsaką, dar beveik neišnaudotas. Kad išmetamas teršalų kiekis labai sumažėtų, aviacijos sektorius turi sumažinti savo dabartinę priklausomybę nuo reaktyvinių degalų iš iškastinių energijos šaltinių ir ateinančiais metais vis daugiau naudoti tvarius aviacinius degalus. Pasiūlyme nustatyta, kad būtinoji orlaivių naudotojams tiekiamų aviacinių degalų „sintetinių aviacinių degalų“ dalis yra 0,7 proc., kai „sintetiniai aviaciniai degalai“ apibrėžiami kaip iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintas nebiologinės kilmės kuras, kaip apibrėžta Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvoje.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Šios iniciatyvos tikslų neįmanoma pasiekti nacionaliniu lygmeniu. Planuojamomis šios iniciatyvos priemonėmis siekiama įgyvendinti keturis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 194 straipsnyje nustatytus tikslus ir kartu prisidėti prie ES ekonomikos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo. Planuojamos priemonės turi būti patvirtintos remiantis SESV 194 straipsnio 2 dalimi ir SESV 114 straipsnio 1 dalimi. Energetikos srityje ES turi pasidalijamąją kompetenciją pagal SESV 4 straipsnio 2 dalies i punktą.

Dabartinė iniciatyva taip pat remiasi išsamiu teisės aktų, kurie buvo priimti ir atnaujinti per pastaruosius du dešimtmečius, rinkiniu. Siekdama sukurti energijos vidaus rinką, ES nuo 1996 iki 2019 m. vieną po kito priėmė keturis teisės aktų rinkinius, kurių svarbiausias tikslas – integruoti rinkas ir liberalizuoti nacionalines elektros energijos ir dujų rinkas. Šios nuostatos apima daugybę aspektų – nuo patekimo į rinką iki skaidrumo, vartotojų teisių, dujų rinkų likvidumo didinimo ir reguliavimo institucijų nepriklausomumo.

• Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)

Šiuo metu ES lygmeniu nėra taisyklių, kuriomis būtų reglamentuojami specialūs vandenilio tinklai ar rinkos ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis bei mažo anglies dioksido pėdsako kuras. Atsižvelgiant į dabartinės ES ir nacionalinio lygmens pastangas skatinti naudoti vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių vietoje iškastinio kuro, valstybės narės būtų skatinamos nacionaliniu lygmeniu priimti specialias taisykles dėl vandenilio transportavimo specialia infrastruktūra. Dėl to kyla pavojus, kad visoje ES reguliavimo sistema bus fragmentiška, o tai gali trukdyti integruoti nacionalinius vandenilio tinklus ir rinkas, taip kliudant ar užkertant kelią tarpvalstybinei prekybai vandeniliu.

Vandenilio infrastruktūros taisyklių suderinimas vėlesniame etape (t. y. po to, kai bus priimti nacionaliniai teisės aktai) padidintų administracinę naštą valstybėms narėms ir reguliavimo išlaidas bei neapibrėžtumą bendrovėms, visų pirma kai tai susiję su ilgalaikėmis investicijomis į vandenilio gamybos ir transportavimo infrastruktūrą.

Sukūrus specialių vandenilio tinklų ir rinkų reguliavimo sistemą ES lygmeniu, būtų skatinama nacionalinių vandenilio rinkų ir tinklų integracija ir sujungimas. ES lygmens taisyklės dėl tokių specialių vandenilio tinklų planavimo, finansavimo ir eksploatavimo užtikrintų ilgalaikį šios rūšies ilgalaikės infrastruktūros numatomumą potencialiems investuotojams, visų pirma tarpvalstybinių jungčių (kurioms priešingu atveju gali būti taikomi skirtingi ir galimai nevienodi nacionaliniai įstatymai) atveju.

Kalbant apie biometaną, tikėtina, kad be ES lygmens iniciatyvos iki 2030 m. vis dar egzistuos reguliavimo nenuoseklumas, susijęs su galimybe patekti į didmenines rinkas, sujungimo įpareigojimais ir perdavimo sistemos operatorių ir skirstymo sistemos operatorių koordinavimo priemonėmis. Be to, jei nebus tam tikro suderinimo ES lygmeniu, dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamintojai visoje ES patirs labai skirtingas sujungimo ir įleidimo sąnaudas, todėl jiems bus sudarytos nevienodos sąlygos.

Jei ES lygmeniu nebus priimti papildomi teisės aktai, valstybės narės ir toliau taikys skirtingus dujų kokybės standartus ir taisykles dėl vandenilio įmaišymo lygių, todėl gali kilti tarpvalstybinių srautų apribojimų ir rinkos segmentacijos pavojus. Dujų kokybės standartai ir toliau būtų daugiausia nustatomi pagal gamtinių dujų kokybės parametrus, todėl būtų ribojamas dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimas į tinklą.

Dėl visų šių aspektų gali sumažėti tarpvalstybinė prekyba dujomis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujomis, kurią gali kompensuoti didesnis gamtinių dujų importas. SGD terminalų naudojimas ir importas galėtų ir toliau apsiriboti tik gamtinėmis dujomis, nepaisant to, kad jei būtų galima gauti konkurencingo biometano arba sintetinio metano iš ne ES šaltinių, SGD terminalų pritaikyti nereiktų.

Nacionalinio tinklo planavimą reikės parengti tik tose valstybėse narėse, kuriose veikia sertifikuoti nepriklausomi perdavimo sistemos operatoriai ir nepriklausomi sistemos operatoriai. Nors dauguma valstybių narių turi bendrą nacionalinį dujų sektoriaus plėtros planą, pagal kurį bendradarbiauja dujų sistemos operatoriai, tarpsektorinis bendradarbiavimas vis dar yra ribotas.

Įrodyta, kad ES koordinuojamas pasirengimas ekstremaliosioms situacijoms dabartiniame dujų sektoriuje yra veiksmingesnis nei veiksmai tik nacionaliniu lygmeniu.

- **Proporcingumo principas**

Iniciatyva atitinka proporcingumo principą. Ji patenka į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 194 straipsnio taikymo sritį. Politikos priemonės yra proporcingos nustatytų problemų mastui ir pobūdžiui ir yra proporcingos siekiant nustatytų tikslų.

Pasiūlymu neviršijama to, kas būtina bendrajam tikslui pasiekti, t. y. sudaryti palankesnes sąlygas konkurencingai ir mažiausiomis ekonominėmis sąnaudomis mažinti dujinio kuro priklausomybę nuo iškastinio kuro, kartu užtikrinant energetinį saugumą ir energijos rinkose daugiausia dėmesio skiriant vartotojams. Tinkamiausias galimybių rinkinys laikomas proporcingu ir, kiek įmanoma, grindžiamas dabartine politikos struktūra. Atsižvelgiant į būtinybę iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą, manoma, kad pusiausvyra tarp įpareigojimų ir atsižvelgimo į skirtingus valstybių narių ir privačių subjektų gebėjimus veikti yra tinkama.

- **Priemonės pasirinkimas**

Remiantis bendru dabartinės dujų rinkos reguliavimo sistemos vertinimu, pasirinktos šios priemonės: direktyva, kuria nauja redakcija išdėstoma Direktyva 2009/73/EB, ir reglamentas, kuriuo nauja redakcija išdėstomas Reglamentas (EB) Nr. 715/2009. Pasirinkus naują šių galiojančių teisės aktų redakciją, bus padidintas teisinis aiškumas. Dėl daugybės naujų nuostatų būtų nepakankama parengti teisės aktą, kuriuo teisės aktai būtų iš dalies pakeisti. Todėl, atsižvelgiant į šiuos pokyčius, reikia peržiūrėti jau priimtas ir įgyvendintas taisykles, kurios yra natūrali galiojančių teisės aktų raida. Dujų reglamentu reikės iš dalies pakeisti kitus teisės aktus, pavyzdžiui: Dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių reglamentą (ES) 2017/1938, ACER reglamentą (ES) 2019/942 ir Reglamentą dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo (ES) Nr. 1227/2011.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Trečiojo energetikos dokumentų rinkinio įsigaliojimas turėjo teigiamą poveikį konkurencijai ir energijos vidaus rinkų veiklos rodikliams. Vis dėlto dabartinėje dujų reguliavimo sistemoje daugiausia dėmesio skiriama iškastinėms gamtinėms dujoms ir visiškai nenumatoma, kad atsiras metano dujų alternatyvų (įskaitant gamtines dujas ir biometaną), pavyzdžiui, vandenilis.

Būtina iš naujo atlikti dabartinės dujų rinkos reguliavimo sistemos analizę, apie kurią jau paskelbta Europos Komisijos komunikate dėl neutralaus poveikio klimatui Europos vandenilio strategijos. Atsižvelgiant į tai, kad ES valstybėse narėse vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio gamybos potencialas skiriasi, tinkama rinkos sistema galėtų sudaryti palankias sąlygas vandeniliui atlikti energijos nešiklio funkciją ir prisidėti prie energetikos sistemos integravimo.

Tuo remiantis poveikio vertinimo I probleminėje srityje buvo nustatyti keturi pagrindiniai veiksniai: i) dėl priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo susikurs Europos vandenilio vertės grandinė, priklausoma nuo tarpvalstybinės vandenilio rinkos; ii) rinkos plėtrą stabdo investicijų į vandenilio infrastruktūrą trūkumas; iii) tikėtina, kad vandenilio infrastruktūra bus natūrali monopolija, todėl rinkos struktūros bus nekonkurencingos; iv) skirtingos vandenilio kokybės taisyklės gali trukdyti tarpvalstybiniams srautams ir dėl jų gali susidaryti papildomų išlaidų.

Galiojančiose dujų taisyklėse, kuriose daugiausia dėmesio skiriama iškastinėms gamtinėms dujoms, daugiausia importuojamoms iš ES nepriklausančių šalių, neatsižvelgiama į decentralizuotos dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamybos ES sąlygas. Be to, didėjantis biometano, vandenilio ir SGD kiekis turi įtakos dujų kokybei, o kartu ir dujų infrastruktūros bei galutinių naudotojų prietaisų konstrukcijai. Poveikio vertinime visų pirma pripažįstami penki pagrindiniai su šia problemine sritimi susiję veiksniai: i) ribotas pateikimas į rinką ir tinklą vietos biometano gamintojams, prijungtiems prie skirstymo tinklų, skirtingos taisyklės, susijusios su pareiga prijungti prie tinklo, ir dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų prijungimo prie tinklo išlaidos, ir ES vidaus įvežimo ir išvežimo tarifai trukdo sukurti visiškai integruotą, likvidžią ir sąveikią ES dujų vidaus rinką; ii) dujų kokybės ir vandenilio įmaišymo lygių skirtumai gali turėti neigiamą poveikį tarpvalstybiniams srautams ir galutiniams naudotojams, o dabartinės dujų kokybės taisyklės nėra pritaikytos būsimiems pokyčiams; iii) SGD terminalai, įrengti priimti daugiausia gamtines dujas, ribota naujų dujų patekimo į SGD terminalus galimybė; iv) ilgalaikės gamtinių dujų naudojimo be išmetamųjų teršalų kiekio

mažinimo priemonių tiekimo sutartys gali susaistyti su gamtinių dujų naudojimu ir trukdyti dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių tiekimui iki 2050 m; v) dabartinės energetinio saugumo priemonės skirtos tik rizikai, susijusiai su gamtinių dujų tiekimu, o ne su dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų tiekimu, mažinti.

Tinklo planavimo srityje reikia toliau plėtoti perdavimo sistemos operatorių ir reguliavimo institucijų bendradarbiavimą. Dėl didėjančios kintančiųjų atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalies reikia geriau integruoti visą energetikos sistemą ir labiau sujungti infrastruktūrą, remiantis visapusiškesniu ir įtraukesniu požiūriu. Poveikio vertinime išdėstyti trys pagrindiniai su šia problemine sritimi susiję veiksniai: i) tinklo planavimas valstybės narėse ir tarp perdavimo sistemos operatorių skiriasi, atskirai planuojamas elektros energijos ir dujų tinklas; ii) nėra skaidrumo dėl esamos infrastruktūros galimybių pakeisti paskirtį arba nutraukti eksploataciją; iii) STO nėra aiškiai įtraukti į perdavimo sistemos operatorių planavimą. Be to, labiau suderinta sistemos plėtros strategija dar labiau padidintų elektros energijos ir dujų, įskaitant vandenilio, sistemų tarpusavio sąsajas.

Vertinimas parodė, kad konkurencija turi būti sustiprinta, siekiant užtikrinti, kad visa rinkos integracijos nauda būtų perduota ES vartotojams. Be to, vartotojai vis dar neturi reikiamų priemonių, kad galėtų aktyviai dalyvauti rinkoje. Paaiškėjo, kad analizuotuose teisės aktuose įtvirtintos vartotojų apsaugos nuostatos tik iš dalies atitinka tikslą. Visų pirma pažeidžiamų vartotojų apsauga valstybės narėse vis dar nevienoda, o energijos nepriteklus visoje ES tebėra didelis. Atitinkamai IV probleminėje srityje nustatytos trys problemos lemiantys veiksniai: i) neišnaudotas konkurencijos potencialas mažmeninėse rinkose; ii) nepakankamos vartotojų galimybės keisti tiekėją, naudotis kainų palyginimo priemonėmis, informacija apie sąskaitas, energetikos bendruomenėmis ir prieiga prie duomenų ir iii) nepakankama vartotojų apsauga, visų pirma pažeidžiamų ir energijos nepriteklių patiriančių asmenų.

• **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Vadovaudamasi Geresnio reglamentavimo gairėmis, Komisija surengė išsamias bei įtraukias konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis, pagrįstas konsultacijų strategija, į kurią įtraukti įvairūs metodai ir priemonės. Šia strategija siekta užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į visus susijusius argumentus, įskaitant duomenis apie išlaidas, poveikį visuomenei ir iniciatyvos naudą. Buvo naudojamos kelios konsultacijų priemonės: konsultacijos dėl pradinio poveikio vertinimo (veiksmų gairių), internetinės viešos konsultacijos, pagrįstos klausimynu, Komisijos pristatymas ir suinteresuotųjų subjektų, įskaitant Europos dujų reguliavimo forumą, atsiliepimai, diskusijos su valstybėmis narėmis, Europos Parlamento nariais ir nacionalinėmis reguliavimo institucijomis bei diskusijos su suinteresuotaisiais subjektais dideliame suinteresuotųjų subjektų seminare.

Per atviras viešas konsultacijas Komisija gavo 263 atsakymus. Apskritai respondentai patvirtino, kad, jų nuomone, reikia peržiūrėti Dujų direktyvą ir Dujų reglamentą, kad būtų lengviau pasiekti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslus. Be to, daugiau nei 60 proc. respondentų tikisi, kad technologiniai ir reguliavimo pokyčiai, būtini norint mažinti dujų rinkos priklausomybę nuo iškastinio kuro, gali padėti sukurti naujų darbo vietų iki 2030 m.

Kalbant apie vandenilio infrastruktūros ir rinkų plėtrą, dauguma respondentų pritaria tam, kad ankstyvame etape būtų įvestas reguliavimas, kuris skatintų gerai veikiančios ir konkurencingos vandenilio rinkos ir infrastruktūros sukūrimą. Respondentai pasisakė už ES teisinę sistemą, kurioje būtų apibrėžti pagrindiniai reguliavimo principai ir kurioje būtų laikomasi laipsniško požiūrio. Didžioji dauguma pritaria, pavyzdžiui, galimybės naudotis tinklais suteikimui trečiosioms šalims, galimybės naudotis vandenilio vamzdynais, importo terminalais ir saugyklomis suteikimo taisyklėms ir pasisako už tinklo veiklų atskyrimą.

Daugumos respondentų nuomone, svarbu kuo anksčiau apibrėžti privačių šalių vaidmenį kuriant vandenilio infrastruktūrą. Didžioji dauguma respondentų taip pat mano, kad esamiems ir būsimiems privatiems tinklams gali būti (laikina) netaikomi tam tikri reguliavimo reikalavimai, tačiau reikia užtikrinti bendros reguliavimo sistemos konvergenciją. Didžioji dauguma respondentų mano, kad naujai vandenilio infrastruktūrai taikomi teisių ir leidimų išdavimo reikalavimai turėtų būti panašūs į šiuo metu metano dujotiekiams taikomus reikalavimus.

Kalbant apie dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų patekimo į esamą dujų rinką ir infrastruktūrą skatinimą, suinteresuotieji subjektai sutinka, kad reikia peržiūrėti dabartinę reguliavimo sistemą, kad būtų lengviau pasiekti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslus. Dauguma suinteresuotųjų subjektų mano, kad svarbu užtikrinti visas galimybes patekti į rinką ir sudaryti palankesnes sąlygas į dujų tinklą įleisti dujas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujas. Daugelis respondentų pasisako už tai, kad tinklo operatoriai būtų įpareigoti prijungti iš atsinaujinančiųjų išteklių gaunamų ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamintojus ir nustatyti mažesnę įleidimo mokestį. Dauguma respondentų taip pat pritaria tam, kad būtų patobulinta SGD terminalų skaidrumo sistema. Taip pat labai pritariama tam, kad visoje ES būtų taikomi suderinti dujų kokybės standartai, kad būtų sustiprintas tarpvalstybinis koordinavimas ir padidintas skaidrumas. Respondentų nuomonės dėl vandenilio įmaišymo išsiskiria, tačiau dauguma sutinka, kad, nepaisant didelių techninių sąnaudų, tai gali būti ekonomiškai efektyvus ir greitas pirmas žingsnis siekiant mažinti energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro. Tik nedaugelis suinteresuotųjų subjektų pritaria tam, kad būtų panaikinti ES vidaus tarpvalstybiniai tarifai. Dauguma respondentų mano, kad su dujomis susijusios grėsmės saugumui ir kibernetinio saugumo priemonės yra svarbios.

Kalbant apie integruoto tinklo planavimą, dauguma suinteresuotųjų subjektų pritaria, kad tinklo plėtros plano rengimo laikas būtų suderintas su dešimties metų tinklo plėtros planu ir kad būtų parengtas bendras dujų planas, nepriklausomai nuo pasirinkto veiklos rūšių atskyrimo modelio. Dauguma respondentų dar labiau pritarė bendram elektros energijos ir dujų scenarijui. Nemažai suinteresuotųjų subjektų prašo įtraukti vandenilio projektus į tinklo plėtros planus. Dauguma suinteresuotųjų subjektų sutinka, kad STO turi teikti informaciją ir ja dalytis, o keli respondentai taip pat pritarė, kad STO turi pateikti savo planą, įskaitant sistemos optimizavimą įvairiuose sektoriuose. Respondentai taip pat teikė pirmenybę bendram dujų ir elektros energijos planui, o ne bendriems scenarijams su atskirais planais. Keletas suinteresuotųjų subjektų nurodė, kad geriausia būtų rengti bendrą metano ir vandenilio planą ir atskirą elektros energijos planą.

Kalbant apie vartotojų dalyvavimą ir apsaugą ekologiškų dujų mažmeninėje rinkoje, dauguma suinteresuotųjų subjektų ragino siekti didesnių su piliečiais ir (arba) vartotojais susijusių nuostatų užmojų, kurie atspindėtų elektros energijos rinkos nuostatas. Be to, nuostatos dėl energijos nepritekliaus turėtų padėti užtikrinti, kad vartotojai nemokėtų už perėjimą prie švarių dujų naudojimo galimybių. Privataus sektoriaus atstovai pritaria planams palaipsniui atsisakyti reguliuojamų kainų, o kai kurios vartotojų organizacijos pasisakytų už jų išsaugojimą, kad būtų apsaugoti energijos nepriteklių patiriantys ir pažeidžiami vartotojai. Beveik pusė visų respondentų pageidauja, kad būtų sugriežtintos nuostatos dėl pasiūlymų palyginamumo ir duomenų prieinamumo, skaidrumo, pažangiųjų matavimo sistemų ir tiekėjų keitimo. Nė vienas respondentas nepritarė nereglamentavimo požiūriui.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Siūlomoje iniciatyvoje ir ją pagrindžiančiame poveikio vertinime remiamasi informacija, gauta iš suinteresuotųjų subjektų, dalyvavusių išsamiose konsultacijose, taip pat literatūros apžvalga ir modeliavimu. Į literatūros apžvalgą įtraukti daugelio aktualių poveikio vertinimo tikslais atliktų arba jį papildžiusių tyrimų, susijusių su pagrindiniais elementais, pavyzdžiui, vandenilio ir mažiau nuo iškastinio kuro priklausančios dujų infrastruktūros, rinkos ir gamybos vaidmeniu, rezultatai, taip pat vertinimai, atlikti įgyvendinant kitas susijusias Komisijos iniciatyvas. Atliekant analizę taip pat atsižvelgta į išvadas, priimtas keliuose suinteresuotųjų subjektų forumuose, visų pirma dujų reguliavimo forume (Madrido forume) ir elektros energijos reguliavimo forume (Florencijos forume). Taip pat buvo atsižvelgta į diskusijas su valstybėmis narėmis, Europos Parlamento nariais, nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, ACER ir diskusijas su kitais suinteresuotaisiais subjektais.

- **Poveikio vertinimas**

Vadovaudamasi Geresnio reglamentavimo gairėmis, Komisija atliko kelių politikos galimybių poveikio vertinimą. Atliekant šį darbą buvo konsultuojamasi su Komisijos tarpžinybine iniciatyvine grupe.

Poveikio vertinimas buvo pristatytas ir aptartas Reglamentavimo patikros valdyboje (RSB). Reglamentavimo patikros valdyba pateikė teigiamą nuomonę su išlygomis. Į išlygas visų pirma atsižvelgta: i) įtraukiant vertinimo išvadas į problemos aprašymą, ii) apibrėžiant iniciatyvos vaidmenį, kuris yra pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio įgalinimo sistemos sudedamoji dalis, iii) išsiaiškinant politikos galimybių poveikio scenarijų, iv) labiau atskiriant skirtingus dalyvius, visų pirma gamtinių dujų ir vandenilio gamintojus ir vartotojus, v) įvertinant, koks gali būti skirtingas iniciatyvos poveikis MVĮ, palyginti su kitomis (didesnėmis) bendrovėmis, vi) geriau atspindint skirtingas ir mažumos nuomones visoje ataskaitoje, įskaitant problemos apibrėžimą, galimybių parengimą, poveikio analizę ir tinkamiausios galimybės pasirinkimą, vii) pagerinant ataskaitos aprašymą ir viii) užpildant tinkamo formato sąnaudų ir naudos lenteles.

Atliekant poveikio vertinimą buvo apsvaistytos įvairios priemonės, skirtos nustatytoms problemoms ir jas lemiantiems veiksniams spręsti keturiose srityse, kad būtų pasiekti iniciatyvos tikslai. Įvertinus jų veiksmingumą, efektyvumą, nuoseklumą ir proporcingumą, nustatyta, kad tinkamiausių galimybių rinkinys yra tinkamiausias siekiant nustatytų tikslų.

I probleminė sritis. Vandenilio infrastruktūra ir vandenilio rinkos

I probleminėje srityje svarstomos šios politikos galimybės: skelbti konkursą dėl vandenilio tinklo eksploatavimo teisių (1 galimybė); nustatyti pagrindinius reguliavimo principus, pagrįstus šiuo metu gamtinių dujų rinkai taikomais principais, tačiau pritaikytus vandenilio rinkų plėtros etapui (2 galimybė), ir sukurti visiškai išvystytą vandenilio reguliavimo tvarką (panašią į šiuo metu taikomą gamtinių dujų sektoriui), nereikalaujant pereiti prie brandesnės vandenilio rinkos (3 galimybė). Pageidautina, kad pagrindiniai reguliavimo principai būtų nustatyti nuo pat pradžių, kartu aiškiai apibrėžiant galutinę (būsimą) reguliavimo tvarką. (2b galimybė „Pagrindiniai reguliavimo principai ir vizija“). Pagrindinis šios galimybės privalumas yra tas, kad ji skatina rinkos integraciją, suteikia aiškumo investuotojams, padeda išvengti nekonkurencingų rinkos struktūrų sukūrimo ir išlaidų, susijusių su *ex post* taisyklių koregavimu, kai rinka jau bus brandi, tačiau palieka galimybę lanksčiai pritaikyti reguliavimą prie laipsniško vandenilio sektoriaus augimo.

II probleminė sritis. Dujos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujos dabartinėje dujų infrastruktūroje ir rinkose bei energetinis saugumas

II probleminėje srityje pateikiamos galimybės, kuriomis skatinamas dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų prijungimas prie esamos dujų rinkos ir infrastruktūros. Visos galimybės taip pat apima laipsnišką intervenciją sprendžiant energetinio saugumo problemas, visų pirma esamų priemonių, standartų ir procedūrų išplėtimą, kad jos būtų taikomos ir iš atsinaujinančiųjų išteklių gaunamoms ir mažo anglies dioksido pėdsako dujoms, veiksmingą solidarumą ir su kibernetiniu saugumu susijusios rizikos dujų sektoriuje mažinimą. 3 galimybė. „Leisti ir skatinti dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų visapusiškas galimybes patekti į rinką“ yra priimtinausia II probleminės srities galimybė. Į šią galimybę įtrauktos priemonės, kuriomis remiamas dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų patekimas į didmeninę rinką, SGD terminalus ir perdavimo tinklą (neatsižvelgiant į prijungimo vietą), įskaitant tarifų nuolaidas įleidimui į tinklą ir tarpvalstybiniam transportavimui. Dujų kokybė būtų reguliuojama pagal suderintą ES požiūrį, taikomą tarpvalstybiniam sujungimo taškams, paliekant valstybėms narėms lankstumo galimybę. Nustatyta, kad visuose tarpvalstybiniuose taškuose leidžiama vandenilio įmaišymo riba yra 5 proc., t. y. ekonomiškai efektyvus lygis, atsižvelgiant į pritaikymo ir išmetamo dujų kiekio mažinimo sąnaudas.

Visapusiškos dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų rinkos sukūrimas ir skatinimas: Numatytos priemonės atitinka Sąjungos pastangas kovoti su klimato kaita ir yra būtinos Europos žaliojo kurso tikslams pasiekti. Pagrindinė nauda yra ta, kad priemonės padės sumažinti dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamintojų gamybos sąnaudas, padidinti konkurenciją, likvidumą ir prekybą dujomis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir kartu skatins mažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Taip vartotojai ir mokesčių mokėtojai gaus naudos, nes parama gali būti sumažinta. Taip pat bus sumažinta rizika energetiniam saugumui, sutaupyta laiko ir išteklių, sumažintas neapibrėžtumas, padidintas ekstremaliųjų situacijų priemonių veiksmingumas ir sugriežtinti su saugumu susiję reikalavimai dujų bendrovėms.

III probleminė sritis. Tinklo planavimas

III probleminėje srityje svarstomos integruoto tinklo planavimo galimybės. III probleminėje srityje pirmenybė teikiama 2 galimybei „Europos scenarijais pagrįstas nacionalinis planavimas“. Pagal šią galimybę galima planuoti nacionaliniu lygmeniu, tačiau reikalaujama, kad toks planavimas būtų grindžiamas bendrais dujų ir elektros energijos scenarijais, suderintais su dešimties metų tinklo plėtros planu ir susietais su atitinkamu nacionaliniu energetikos ir klimato srities veiksmų planu. Jis apima visus atitinkamus dalyvius (STO) ir leidžia nustatyti vamzdynus, kurie gali būti naudojami siekiant pakeisti paskirtį iš metano į H₂, taip išsamiai, kad Europos lygmeniu tai nebūtų lengvai pasiekama.

Nacionalinio planavimo, pagrįsto Europos scenarijais, sukūrimas: Pagrindinė nauda yra ta, kad taip bus pašalinta rizika, jog elektros energijos ir dujų perdavimo sistemų operatoriai savo sistemų plėtrą planuos remdamiesi nesuderinamomis prielaidomis. Tai leidžia integruoti sektorius ir parengti conceptualų sistemos planą, kartu išsaugant išsamesnių konkrečių sektorių tinklo plėtros planų privalumus. Taip užtikrinama bendra įvairių suinteresuotųjų subjektų vizija, o tai reiškia, kad planuojant tinklą atsižvelgiama į nacionalinio ir ES lygmens priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo strategijas, taip sumažinant galimo susaistymo ar neišnaudojamo turto riziką.

IV probleminė sritis. Žemas vartotojų dalyvavimo ir apsaugos lygis ekologiškų dujų mažmeninėje rinkoje

IV probleminėje srityje pateiktos galimybės, pagal kurias sprendžiant konkurencijos ir vartotojų dalyvavimo problemas gali būti taikomas nereguliavimo požiūris arba vietoj to

reikalaujama šalinti problemas lemiančius veiksnius priimant naujus teisės aktus, dažniausiai atspindinčius tai, kas jau buvo nustatyta elektros energijos sektoriuje. Atsižvelgiant į atliktą analizę, pirmenybė teikiama 2 galimybei „Lankstūs teisės aktai“, kurioje atsispindi elektros energijos rinkos vartotojų apsaugos ir įgaliojimų suteikimo nuostatos. Tikėtina, kad ši galimybė bus veiksmingiausia, efektyviausia ir suderinama su kitomis probleminėmis sritimis.

Pagrindinė nauda yra ta, kad ji teiks dideles taupymo galimybes, padės naujiems tiekėjams ir paslaugų teikėjams patekti į rinką, kurti naujoviškus produktus, todėl padidės konkurencija, vartotojų dalyvavimas ir ekonominė nauda. Be to, taip būtų sudarytos sąlygos piliečiams ir bendruomenėms padidinti visuomenės pritarimą, sutelkti privatų kapitalą ir palengvinti dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų naudojimą. Per didelių investicijų rizikos mažinimas turės teigiamą poveikį aplinkai.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Pasiūlymai iš dalies keisti galiojančius teisės aktus parengti atsižvelgiant į ekonomiškai efektyviausias politikos galimybes, išnagrinėtas poveikio vertinime. Prognozuojama, kad dėl kai kurių tinkamiausių galimybių padidės reguliavimo institucijų ir rinkos dalyvių administracinės, įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo išlaidos. Pavyzdžiui, dėl siūlomų priemonių gali padaugėti administracinių mainų tarp NRI ir gamtinių dujų persiuntėjų, dedamos didesnės skirstymo sistemos operatorių ir perdavimo sistemos operatorių koordinavimo pastangos, o valstybės narės ir nacionalinės valdžios institucijos gali imtis papildomų reguliavimo ir įgyvendinimo priemonių. Tačiau tikimasi, kad dėl iš dalies pakeistos sistemos reguliavimo išlaidos bus mažesnės ir veiksmingesnės.

Be to, iš poveikio vertinimo matyti, kad siūlomos priemonės yra ekonomiškai efektyviausios reguliavimo galimybės siekiant svarbiausio iniciatyvos tikslo, t. y. nustatyti metano ir vandenilio dujų perdavimo, paskirstymo, tiekimo ir laikymo taisykles, kuriomis būtų galima paremti energetikos sistemos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą ir kartu užtikrinti saugią ir įperkamą energiją.

Trumpalaikės reguliavimo išlaidas, susijusias su kai kuriomis tinkamiausiomis priemonėmis, reikia vertinti atsižvelgiant į išlaidas ir pastangas, kurių ilguoju laikotarpiu prireiktų pavėluotai energetikos sistemos integracijai ir priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti. Tikimasi, kad šių galimybių teikiama nauda, susijusi su parama atsinaujinantiesiems ištekliams, energetikos sistemų integracija, vartotojų apsauga ir energetiniu saugumu, bus daug didesnė už tiesiogines administracines ir įgyvendinimo išlaidas.

Pasiūlymu taip pat prisidedama prie dabartinės reguliavimo sistemos supaprastinimo, suderinant dujų infrastruktūros ir rinkos nuostatas su nauja reguliavimo struktūra, numatyta elektros energijos sektoriui skirtame švarios energijos dokumentų rinkinyje. Tikimasi, kad didesnis suderinimas tarp sektorių bus naudingas daugeliui reguliavimo sričių, visų pirma galių vartotojams suteikimui ir apsaugai, valdymui ir reguliavimo priežiūrai. Numatoma, kad panašios naudos taip pat atneš anksti nustatyta vandenilio infrastruktūros ir rinkų reguliavimo sistema. Nors dėl šių taisyklių greičiausiai padidės tiesioginės administracinės išlaidos ir reguliavimo našta nacionalinėms institucijoms ir rinkos dalyviams, tikimasi, kad ankstyvas vandenilio sektoriaus reguliavimo principų suderinimas gerokai sumažins būsimas atitikties užtikrinimo sąnaudas ir padės išvengti didelių reguliavimo skirtumų ir įgyvendinimo išlaidų.

- **Pagrindinės teisės**

Labai svarbu apsaugoti ES vertybes, piliečių pagrindines teises ir saugumą besivystančioje žaliosios ir skaitmeninės energetikos aplinkoje. Atsižvelgiant į tai buvo parengtos siūlomos duomenų valdymo politikos priemonės siekiant užtikrinti visuotinę prieigą prie skaitmeninių

technologijų ir duomenimis grindžiamų paslaugų ir jų naudojimą, kartu užtikrinant aukšto lygio teisę į privatų gyvenimą ir asmens duomenų apsaugą, kaip nustatyta ES pagrindinių teisių chartijos 7 ir 8 straipsniuose ir Bendrajame duomenų apsaugos reglamente.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šio rinkinio pasiūlymo poveikis ES biudžetui yra susijęs su Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER) ir Europos Komisijos Energetikos generalinio direktorato (GD) žmogiškaisiais ištekliais, kurie aprašyti finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje, pridedamoje prie Komisijos pasiūlymo dėl [Dujų reglamento] naujos redakcijos. Iš esmės dėl naujų užduočių, kurias turi atlikti ACER, visų pirma susijusių su taisyklėmis, padedančiomis plėtoti konkurencingą vandenilio sektorių, taip pat dėl didėjančio dujų rinkų sudėtingumo, nes didėja ne tik gamtinių, bet ir kitų dujų dalis, nuo 2023 m. ACER reikės palaipsniui pridėti 21 papildomą etato ekvivalentą. Siekiant įgyvendinti siūlomas naujas taisykles naujam ir augančiam sektoriui, integruoti naujų rūšių dujas į dujų rinką ir infrastruktūrą, taip pat įgyvendinti sugriežtintas vartotojų apsaugos nuostatas, Energetikos GD žmogiškuosius išteklius taip pat reikia padidinti 5 papildomais etato ekvivalentais.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Pažangos stebėsenai bus taikomas dviejų pakopų požiūris: ACER teiks metines ataskaitas, o Komisija atliks vertinimą.

ACER įgaliojimai kasmet stebėti rinkos veikimą ir apie jį pranešti metinėje rinkos stebėsenos ataskaitoje (Reglamente (EB) Nr. 715/2009 nustatytas įpareigojimas) bus išlaikyti, o jų taikymo sritis bus išplėsta įtraukiant vandenilį. Per vienus metus nuo šių pasiūlymų priėmimo Komisija paprašys ACER peržiūrėti ir atnaujinti dabartinius stebėsenos rodiklius (dalyvaujant susijusiems suinteresuotiesiems subjektams), kad būtų užtikrinta, kad jie ir toliau bus tinkami pažangai, padarytai siekiant šių pasiūlymų tikslų, stebėti. ACER ir toliau remsis jau nustatytais duomenų šaltiniais, naudojamais rengiant rinkos stebėsenos ataskaitą, papildytais atitinkamais duomenimis apie vandenilį.

ACER metinės ataskaitos pakeis Komisijos pareigas teikti ataskaitas, kurios šiuo metu vis dar galioja pagal Dujų direktyvą. Išsamiais pasiūlymais bus užtikrinta, kad ACER vykdoma stebėseną papildytų kitas stebėsenos priemonės (visų pirma stebėseną pagal energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymą) ir būtų išvengta dubliavimosi.

Komisija per nustatytą laikotarpį po priimtų priemonių įsigaliojimo (preliminariai per penkerius metus) atliks išsamų siūlomų iniciatyvų poveikio, įskaitant pasiūlymų veiksmingumą, efektyvumą, tęstinį nuoseklumą ir aktualumą, vertinimą. Ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d. Komisija peržiūri šios direktyvos įgyvendinimą ir Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Europos Sąjungos Teisingumo Teismui priėmus sprendimą byloje Komisija prieš Belgiją (C-543/17), valstybės narės kartu su savo pranešimais apie perkėlimą į nacionalinę teisę priemonės turi pateikti pakankamai aiškią ir tikslią informaciją, nurodydamos, kokiomis nacionalinės teisės aktų nuostatomis perkeliama konkrečios direktyvos nuostatos. Tokia informacija turi būti susijusi su kiekvienu įpareigojimu, o ne pateikta tik straipsnio lygmeniu. Jei valstybės narės laikytųsi šio įpareigojimo, joms iš esmės nereikėtų siųsti Komisijai aiškinamųjų dokumentų apie perkėlimą į nacionalinę teisę.

Reglamentas bus tiesiogiai ir vienodai įgyvendinamas valstybėse narėse, todėl aiškinamojo dokumento nereikės pateikti.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Siūlomą **persvarstyta direktyvą** sudaro dešimt skyrių, kuriuose išdėstytas 90 straipsnis.

1 skyrius. Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys

Šiame skyriuje nustatomas dujų perdavimo, skirstymo, tiekimo ir laikymo naudojant gamtinių dujų sistemą, taip pat vandenilio transportavimo, tiekimo ir laikymo naudojant vandenilio sistemą taisyklių dalykas ir taikymo sritis. Jame taip pat apibrėžiamos pagrindinės siūlomoje direktyvoje vartojamos sąvokos.

2 skyrius. Bendrosios rinkos organizavimo taisyklės

Šiame skyriuje nustatomos taisyklės, kuriomis siekiama užtikrinti konkurencingas, į vartotojus orientuotas, lanksčias ir nediskriminacines dujų rinkas. Jame pateikiamos nuostatos dėl patekimo į rinką, pavyzdžiui, laisvo tiekėjo pasirinkimo, rinkos principais pagrįstų tiekimo kainų, viešųjų paslaugų įsipareigojimų, tvarumo, dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų sertifikavimo, regioninio bendradarbiavimo skatinimo, ir techninių taisyklių.

3 skyrius. Galių suteikimas vartotojams bei jų apsauga ir mažmeninės rinkos

Šiame skyriuje visų pirma nustatomos vartotojo teisės. Jame nuodugniai išdėstomos pagrindinės sutartinės teisės, teisės keisti tiekėją ir mokesčiai, taip pat taisyklės dėl palyginimo priemonių, aktyviųjų vartotojų ir piliečių energetikos bendruomenių. Jame taip pat pateikiamos nuostatos dėl sąskaitų, pažangiųjų ir įprastų matavimo sistemų ir duomenų valdymo.

Jame taip pat pateikiamos nuostatos dėl bendrų informacijos centrų, teisės į neteisminį ginčų sprendimą, pažeidžiamų vartotojų ir mažmeninių rinkų.

4 skyrius. Trečiųjų šalių teisė naudotis infrastruktūra

Šis skyrius suskirstytas į tris skirsnius, kuriuose aptariama: teisė naudotis gamtinių dujų infrastruktūra, teisė naudotis vandenilio infrastruktūra ir atsisakymas suteikti teisę naudotis infrastruktūra ir prisijungti.

5 skyrius. Gamtinių dujų perdavimo, laikymo ir sistemos operatoriams taikomos taisyklės

Šiame skyriuje nuodugniai nagrinėjamos perdavimo, laikymo ir SGD sistemų operatorių užduotys, konfidencialumas ir sprendimų priėmimo įgaliojimai.

6 skyrius. Gamtinių dujų skirstymo sistemos operatoriai

Šiame skyriuje nustatomas skirstymo sistemos operatorių paskyrimas, jų užduotys, įgaliojimai priimti sprendimus dėl naujų dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamybos įrenginių prijungimo prie skirstymo sistemos, skirstymo sistemos operatorių veiklos rūšių atskyrimas, skirstymo sistemos operatorių konfidencialumo įsipareigojimai, taip pat išdėstomos nuostatos dėl uždarų skirstymo sistemų ir jungtinio operatoriaus.

7 skyrius. Specialiems vandenilio tinklams taikomos taisyklės

Šiame skyriuje visų pirma pateikiamos vandenilio tinklo, saugyklų ir terminalų operatorių užduotys ir nuostatos dėl esamų vandenilio tinklų, geografiškai apribotų vandenilio tinklų, jungčių su trečiosiomis šalimis ir operatorių konfidencialumo.

8 skyrius. Integruoto tinklo planavimas

Šiame skyriuje išsamiai aptariama tinklo plėtra ir įgaliojimai priimti investicinius sprendimus, vandenilio tinklo plėtros ataskaitų teikimas ir tarpvalstybinės vandenilio infrastruktūros finansavimas.

9 skyrius. Perdavimo sistemos operatorių veiklos rūšių atskyrimas

Šis skyrius suskirstytas į šešis skirsnius, kuriuose aptariama: nuosavybės atskyrimas, nepriklausomi sistemos operatoriai, nepriklausomi perdavimo operatoriai, vien vandenilio tinklo operatorių veiklos rūšių atskyrimas ir gamtinių dujų ir vandenilio sistemų operatorių paskyrimas ir sertifikavimas ir finansinių ataskaitų atskyrimas ir skaidrumas.

10 skyrius. Reguliavimo institucijos

Šiame skyriuje daugiausia dėmesio skiriama reguliavimo institucijų paskyrimui ir nepriklausomumui, bendriesiems reguliavimo institucijos tikslams, jų pareigoms ir įgaliojimams, tarpvalstybinių klausimų reguliavimo tvarkai, tinklo kodeksų gairių laikymuisi ir duomenų saugojimui.

11 skyrius. Baigiamosios nuostatos

Paskutiniame skyriuje daugiausia dėmesio skiriama baigiamosioms nuostatomis ir pateikiami straipsniai visų pirma apie apsaugos priemones, vienodas sąlygas, techninius susitarimus, nukrypti leidžiančias nuostatas, galių suteikimo procedūrą, įgaliojimų delegavimą, komiteto procedūrą, ataskaitų teikimą, panaikinimą, perkėlimą į nacionalinę teisę, įsigaliojimą, adresatus.

1 priede aptariami minimalūs sąskaitų išrašymo ir sąskaitų informacijos reikalavimai.

2 priede aptariama pažangioji gamtinių dujų matavimo sistema.

3 priede pateikiama atitikties lentelė.

Siūlomą **persvarstytą reglamentą** sudaro aštuoni skyriai, kuriuose išdėstyti 69 straipsniai.

1 skyrius. Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys

Šiame skyriuje išdėstytas taisyklių, susijusių su energetikos sąjungos tikslais, klimato ir energetikos politikos strategijos sistema bei vartotojais, dalykas ir taikymo sritis. Jame taip pat apibrėžiamos pagrindinės siūlomame reglamente vartojamos sąvokos.

2 skyrius. Bendrosios rinkos organizavimo taisyklės ir teisė naudotis infrastruktūra

Šiame skyriuje nustatyti bendrieji principai, taip pat reguliuojamojo turto bazių atskyrimas, trečiųjų šalių prieigos prie infrastruktūros paslaugos, dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų rinkos vertinimas, pajėgumo paskirstymo mechanizmų principai ir perkrovos valdymo procedūra, prekyba teisėmis naudotis pajėgumu, balansavimo taisyklės ir mokesčiai už disbalansą, sertifikavimas ir perdavimo sistemos operatorių bendradarbiavimas.

3 skyrius. Tinklo prieiga

Šiame skyriuje išsamiai nagrinėjami tinklų prieigos tarifai ir nuolaidos.

4 skyrius. Perdavimo, laikymo, SGD ir vandenilio terminalų sistemos eksploatavimas

Šiame skyriuje pateikiamos nuostatos dėl dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų garantuojamojo pajėgumo, tarpvalstybinio dujų kokybės koordinavimo, vandenilio įmaišymo, Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklo, ACER vykdomos stebėsenos, reguliavimo institucijų, konsultacijų, sąnaudų, regioninio

bendradarbiavimo, dešimties metų tinklo plėtros plano, skaidrumo reikalavimų ir duomenų saugojimo.

5 skyrius. Skirstymo sistemų eksploatavimas

Šiame skyriuje nustatytos taisyklės dėl dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų garantuojamojo pajėgumo, skirstomųjų tinklų operatorių ir perdavimo sistemos operatorių bendradarbiavimo, skaidrumo reikalavimo, Europos skirstymo sistemos operatorių subjekto. Jis apima procedūras ir užduotis.

6 skyrius. Specialių vandenilio tinklų prieiga

Šiame skyriuje daugiausia dėmesio skiriama tarpvalstybiniam vandenilio kokybės koordinavimui, Europos vandenilio tinklo operatorių tinklui, jo užduotims, vandenilio dešimties metų tinklo plėtros planui, sąnaudoms ir konsultacijoms, ACER vykdomai stebėsenai, regioniniam bendradarbiavimui ir skaidrumo reikalavimams.

7 skyrius. Tinklo kodeksai ir gairės

Šiame skyriuje pateikiamos nuostatos dėl tinklo kodeksų ir gairių priėmimo, tinklo kodeksų parengimo, tinklo kodeksų pakeitimų, gairių, valstybių narių teisės nustatyti išsamesnes priemones, informacijos teikimo ir konfidencialumo bei sankcijų. Visos trys taisyklės pritaikytos vandeniliui.

8 skyrius. Baigiamosios nuostatos

Šiame skyriuje daugiausia dėmesio skiriama baigiamosioms nuostatoms ir pateikiami straipsniai visų pirma dėl naujos gamtinių dujų ir vandenilio infrastruktūros, komiteto procedūros, išimčių, leidžiančių nukrypti nuostatų, įgaliojimų delegavimo, reglamentų dalinių pakeitimų, pakeitimo, kuriuo siekiama išplėsti Reglamento dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo taikymo sritį, įtraukiant į ją atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujas bei kibernetinio saugumo priemones, nuostatas dėl solidarumo ir laikymo, panaikinimo ir įsigaliojimo.

1 priede pateikiamos gairės.

2 priede pateikiama atitikties lentelė.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**dėl dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus
rinkos bendrųjų taisyklių (nauja redakcija)**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į ~~Europos bendrijos steigimo sutartį~~ ☒ Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo ☒, ypač į jos ~~47 straipsnio 2 dalį bei 55 ir 95 straipsnius~~ ☒ 194 straipsnio 2 dalį ☒,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

☒ teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams, ☒

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę²,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę³,

laikydami ~~Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos~~⁴ ☒ įprastos teisėkūros procedūros ☒,

kadangi:

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB⁵ buvo keletą kartų iš esmės keičiama⁶. Kadangi tą direktyvą reikia keisti dar kartą, dėl aiškumo ji turėtų būti išdėstyta nauja redakcija;

² OL [...], [...], p. [...].

³ OL [...], [...], p. [...].

⁴ ~~2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje), 2009 m. sausio 9 d. Tarybos bendroji pozicija (OL C 70 E, 2009 3 24, p. 37) ir 2009 m. balandžio 22 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). 2009 m. birželio 25 d. Tarybos sprendimas.~~

⁵ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/55/EB (OL L 211, 2009 8 14, p. 94).

⁶ Žr. III priedo A dalį.

↓ 2009/72/EB 1 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (2) ~~n~~Nuo 1999 m. ~~Bendrijoje~~ ☒ Sajungoje ☒ pradėjus palaipsniui kurti gamtinių dujų vidaus rinką buvo siekiama visiems Europos Sąjungos vartotojams – ir piliečiams, ir verslo subjektams – suteikti tikrą galimybę rinktis, sukurti naujų verslo galimybių ir didinti tarpvalstybinę prekybą siekiant didesnio našumo, konkurencingų kainų ir aukštesnio lygio paslaugų standartų bei siekiant prisidėti prie tiekimo saugumo ir tvarumo;⁷

↓ 2009/73/EB 2 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (3) ~~2003 m. birželio 26 d.~~ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/55/EB ~~dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių~~ ☒ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB ☒ buvo svariai prisidėta prie tokios gamtinių dujų vidaus rinkos kūrimo;⁸

↓ naujas

- (4) 2016 m. lapkričio 30 d. Komisijos pasiūlyto dokumentų rinkinio „Švari energija visiems europiečiams“ dalis – Reglamentas (ES) 2019/943⁸ ir Direktyva (ES) 2019/944⁹ – yra dar vienas žingsnis plėtojant elektros energijos vidaus rinką, kurioje daugiausia dėmesio skiriama piliečiams ir kuria prisidedama prie Sąjungos tikslų pereiti prie švarios energetikos sistemos ir mažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Gamtinių dujų vidaus rinka turėtų būti kuriama remiantis tais pačiais principais ir visų pirma užtikrinti vienodą vartotojų apsaugos lygį;
- (5) Sąjunga siekia sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Todėl ji priėmė iniciatyvų rinkinį šiam tikslui pasiekti, įskaitant 2020 m. liepos mėn. Komisijos paskelbtą energetikos sistemos integracijos strategiją ir vandenilio strategiją, kuriose nustatyta, kaip atnaujinti energetikos rinkas, įskaitant dujų rinkų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, taip pat Reglamentą (ES) 2018/1999 ir Reglamentą (ES) 2021/1119. Ši direktyva turėtų padėti pasiekti šiuos tikslus, užtikrinti tiekimo saugumą ir sukurti gerai veikiančią dujų, įskaitant vandenilį, vidaus rinką;
- (6) šia direktyva siekiama sudaryti palankesnes sąlygas energetikos sistemose naudoti daugiau dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų, kad būtų galima atsisakyti iškastinių dujų ir užtikrinti, kad šios naujos dujos vaidintų svarbų vaidmenį siekiant ES 2030 m. klimato srities tikslų ir poveikio klimatui neutralumo tikslo iki 2050 m. Direktyva taip pat siekiama sukurti reguliavimo sistemą, kuri visiems rinkos dalyviams sudarytų sąlygas ir skatintų juos atsižvelgti į

⁷ ~~OL L 176, 2003 7 15, p. 57.~~

⁸ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos (OL L 158, 2019 6 14, p. 54).

⁹ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (OL L 158, 2019 6 14, p. 125).

pereinamojo laikotarpio iškastinių dujų vaidmenį planuojant savo veiklą, kad būtų išvengta susaistymo poveikio ir užtikrintas laipsniškas ir savalaikis iškastinių dujų atsisakymas, visų pirma visuose atitinkamuose pramonės sektoriuose ir šildymo sektoriuje;

- (7) ES vandenilio strategijoje pripažįstama, kad ES valstybių narių vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybos potencialas skiriasi, todėl atvira ir konkurencinga ES rinka, kurioje nėra kliūčių tarpvalstybinei prekybai, yra labai naudinga konkurencijai, prieinamumui ir tiekimo saugumui. Be to, joje pabrėžiama, kad kuriant likvidžią rinką, kurioje vandeniliu prekiaujama remiantis produkto kiekiu, būtų sudarytos sąlygos patekti į ją naujiems gamintojams ir didesnei integracijai su kitais energijos nešikliais. Ji duotų perspektyvius kainos signalus investavimo ir veiklos sprendimams priimti. Taigi šioje direktyvoje nustatytos taisyklės turėtų būti palankios vandenilio rinkoms, prekybai vandeniliu remiantis produkto kiekiu ir padėti kurti likvidžios prekybos biržoms, o valstybės narės turėtų pašalinti visas nepagrįstas su tuo susijusias kliūtis. Pripažįstant būdingus skirtumus, esamos taisyklės, kuriomis remiantis galima vykdyti veiksmingą komercinę veiklą ir prekybą elektros energijos ir dujų rinkose, turėtų būti pritaikytos Sąjungos vandenilio rinkoms tinkamu mastu ir per tinkamą laikotarpį;
- (8) pagal ES vandenilio strategiją tikimasi, kad nuo 2030 m. vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių bus pradėtas plačiai naudoti tam tikruose sektoriuose – nuo aviacijos ir laivybos iki sektorių, kurių priklausomybę nuo iškastinio kuro sumažinti yra sudėtinga. Visi prie vandenilio sistemų prijungti galutiniai vartotojai naudosis pagrindinėmis vartotojų teisėmis, taikomomis prie gamtinių dujų sistemos prijungtiems galutiniams vartotojams, pavyzdžiui, teise keisti tiekėją ir gauti tikslią sąskaitų informaciją. Tais atvejais, kai prie vandenilio tinklo prijungiami vartotojai, pavyzdžiui, pramonės vartotojai, jiems bus taikomos tos pačios vartotojų apsaugos teisės, kaip ir gamtinių dujų vartotojams. Tačiau vartotojų apsaugos nuostatos, kuriomis siekiama skatinti namų ūkių dalyvavimą rinkoje, pavyzdžiui, dėl kainų palyginimo priemonių, aktyviųjų vartotojų ir piliečių energetikos bendrijų, vandenilio sistemai netaikomos;
- (9) pagal ES vandenilio strategiją ES prioritetas – plėtoti vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybą, daugiausia naudojant vėjo ir saulės energiją. Vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių yra ilguoju laikotarpiu labiausiai suderinamas su ES poveikio klimatui neutralumo ir nulinės taršos tikslais ir geriausiai dera su integruota energetikos sistema. Tačiau mažo anglies dioksido pėdsako kuras, pavyzdžiui, mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis, gali atlikti svarbų vaidmenį energetikos pertvarkoje, visų pirma trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu, siekiant greitai sumažinti esamų degalų išmetamų teršalų kiekį ir remti iš atsinaujinančiųjų išteklių gaminamo kuro, pavyzdžiui, vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, naudojimą. Siekiant paremti šią pertvarką, būtina nustatyti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo ribą, taikomą mažo anglies dioksido pėdsako vandeniliui ir sintetiniam dujiniam kurui. Ši riba turėtų būti griežtesnė vandeniliui, pagamintam įrenginiuose, kurie pradės veikti nuo 2031 m. sausio 1 d., kad būtų atsižvelgta į technologinę plėtrą ir labiau skatinama dinamiška pažanga mažinant vandenilio gamybos metu išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. ES energetikos sistemos integracijos strategijoje pabrėžta, kad reikia įdiegti ES sertifikavimo sistemą, kuri apimtų ir mažo anglies dioksido pėdsako kurą, kad valstybės narės galėtų jį palyginti su kitomis galimybėmis mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir jį įtraukti į savo energijos rūšių derinį kaip perspektyvų sprendimą.

Siekiant užtikrinti, kad mažo anglies dioksido pėdsako kuras turėtų tokį patį priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo poveikį, kaip ir kitos atsinaujinančiųjų energijos išteklių alternatyvos, svarbu, kad jis būtų sertifikuojamas taikant panašų metodinį požiūrį, pagrįstą jo per visą gyvavimo ciklą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio analize. Taip būtų sudarytos sąlygos įdiegti išsamią ES sertifikavimo sistemą, apimančią visą Sąjungos energijos rūšių derinį. Atsižvelgiant į tai, kad mažo anglies dioksido pėdsako kuras ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis nėra iš atsinaujinančiųjų išteklių gaunamas kuras, jų terminija ir sertifikavimas negalėjo būti įtraukti į pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001¹⁰ peržiūros. Todėl juos įtraukiant į šią direktyvą užpildoma ši spraga;

↓ 2009/73/EB 3 konstatuojamoji dalis

- (10) Laisvės, kurios Sąjungos piliečiams garantuojamos Sutartimi, *inter alia*, laisvas prekių judėjimas, įsisteigimo laisvė ir laisvė teikti paslaugas, galimos tik visiškai atviros rinkos sąlygomis, kai visiems vartotojams suteikiama galimybė laisvai rinktis savo tiekėjus, o visiems tiekėjams – laisvai aprūpinti savo vartotojus;

↓ 2009/73/EB 4 konstatuojamoji dalis

- ~~(4) Tačiau šiuo metu esama kliūčių, kurios trukdo Bendrijoje dujas parduoti vienodomis sąlygomis, be diskriminacijos ar sunkumų. Visų pirma kiekvienoje valstybėje narėje kol kas nėra užtikrinama nediskriminacinė prieiga prie tinklo ir vienodai veiksmingo lygio reguliuojamoji priežiūra.~~

↓ 2009/73/EB 5 konstatuojamoji dalis

- ~~(5) 2007 m. sausio 10 d. Komisijos komunikate „Europos energetikos politika“ pabrėžiama, kaip svarbu sukurti gamtinių dujų vidaus rinką ir sudaryti vienodas konkurencijos sąlygas visoms Bendrijoje įsisteigusioms gamtinių dujų įmonėms. 2007 m. sausio 10 d. Komisijos komunikatuose „Dujų ir elektros vidaus rinkos perspektyvos“ ir „Europos dujų ir elektros energijos sektorių tyrimas pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 17 straipsnį (Galutinė ataskaita)“ buvo parodyta, kad šiuo metu galiojančios taisyklės ir priemonės nesudaro būtinos sistemos, kurios reikia gerai veikiančiai vidaus rinkai pasiekti.~~

¹⁰

2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

↓ 2009/73/EB 48 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (11) ~~V~~artotojų interesams šioje direktyvoje turėtų būti skiriama daugiausia dėmesio ir paslaugų kokybė turėtų būti svarbiausia gamtinių dujų įmonių pareiga. Reikia stiprinti ir užtikrinti esamas vartotojų teises ⇒ , teises į galimybę naudotis pagrindinėmis paslaugomis, įskaitant energiją, ir apsaugą nuo energijos nepritekliaus, kaip pareikšta Europos socialinių teisių ramsčio komunikate, ⇐ ir jos turėtų būti skaidresnės. Nustatant vartotojų apsaugą, turėtų būti užtikrinama, kad ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒ visi vartotojai iš konkurencingos ☒ dujų ☒ rinkos gautų naudos. Vartotojų teisių laikymąsi turėtų užtikrinti valstybės narės arba, jei taip numato valstybė narė, reguliavimo institucijos;.

↓ naujas

- (12) pagal Europos socialinių teisių ramstį energija priskiriama prie pagrindinių paslaugų, kuriomis turi turėti galimybę naudotis kiekvienas, ir raginama taikyti paramos priemonės tiems, kuriems jų reikia (20 principas). Siekiant 7-ojo JT darnaus vystymosi tikslo taip pat raginama užtikrinti visiems galimybę naudotis įperkama, patikima, darnia ir modernia energija;

↓ 2009/73/EB 47 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (13) ~~s~~Siekiant užtikrinti, kad visi vartotojai, ypač pažeidžiami vartotojai, galėtų pasinaudoti konkurencijos ir sąžiningų kainų teikiama nauda, reikia dar labiau sugriežtinti viešųjų paslaugų reikalavimus ir su jais susijusius bendrus minimalius standartus. Viešųjų paslaugų reikalavimai turėtų būti nustatomi nacionaliniu lygiu, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes; tačiau valstybės narės turėtų laikytis ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teisės; ~~Sąjungos piliečiams ir – kai valstybės narės mano, kad to reikia – mažosioms įmonėms taip pat turėtų būti sudaryta galimybė naudotis viešųjų paslaugų įpareigojimais, visų pirma susijusiais su tiekimo saugumu ir pagrįstais tarifais.~~

↓ naujas

- (14) valstybės narės, siekdamos bendrojo ekonominio intereso tikslų, turėtų turėti galimybę savo nuožiūra nustatyti viešųjų paslaugų įpareigojimus dujų įmonėms. Tačiau viešųjų paslaugų įpareigojimai, kuriais reguliuojama gamtinių dujų tiekimo kaina, yra iš esmės iškreipiamojo pobūdžio priemonė, dėl kurios dažnai susidaro tarifo deficitas, apribojamas pasirinkimas vartotojams, sumažėja paskatos taupyti energiją ir investuoti į energijos vartojimo efektyvumo didinimą, suprastėja paslaugų standartai, sumažėja vartotojų dalyvavimas ir pablogėja jų poreikių patenkinimas, apribojama konkurencija ir sumažėja inovacinių produktų bei paslaugų pasirinkimas rinkoje. Todėl valstybės narės turėtų taikyti kitas politikos priemones, visų pirma tikslines socialinės politikos

priemonės, kurios padėtų išsaugoti gamtinių dujų tiekimo įperkamumą savo piliečiams. Viešosios intervencinės priemonės nustatant gamtinių dujų tiekimo kainas turėtų būti nustatomos tik kaip viešųjų paslaugų įpareigojimai ir joms turėtų būti taikomos konkrečios sąlygos. Visiškai liberalizuota ir gerai veikianti mažmeninė gamtinių dujų rinka skatintų kainų ir kitokią konkurenciją tarp esamų tiekėjų ir teiktų paskatas naujiems rinkos dalyviams, taigi būtų didinamas pasirinkimas vartotojams ir geriau tenkinami jų poreikiai;

- (15) viešųjų paslaugų įpareigojimai, kuriais reguliuojama gamtinių dujų tiekimo kaina, turėtų būti taikomi neužkertant kelio taikyti atvirų rinkų principo aiškiai apibrėžtomis aplinkybėmis ir aiškiai apibrėžtų naudos gavėjų atžvilgiu, o jų trukmė turėtų būti ribota. Kad būtų mažinamas konkurenciją iškreipiantis viešųjų paslaugų įpareigojimų, susijusių su gamtinių dujų tiekimo kainų nustatymu, poveikis, tokias intervencines priemones taikančios valstybės narės turėtų įdiegti papildomas priemones, įskaitant priemones, skirtas išvengti kainų nustatymo iškreipimų didmeninėje rinkoje. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad visi naudos gavėjai, kuriems taikomos reguliuojamos kainos, galėtų visiškai pasinaudoti konkurencingoje rinkoje prieinamais pasiūlymais, jei jie to pageidauja. Tuo tikslu jie turėtų būti tiesiogiai ir reguliariai informuojami apie konkurencingoje rinkoje prieinamus pasiūlymus ir galimybes sutaupyti ir jiems turėtų būti teikiama pagalba, kad jie galėtų reaguoti į rinka grindžiamus pasiūlymus ir jais pasinaudoti;
- (16) dėl viešųjų intervencinių priemonių nustatant gamtinių dujų tiekimo kainas neturėtų atsirasti tiesioginio kryžminio subsidijavimo tarp skirtingų vartotojų kategorijų. Vadovaujantis tuo principu, kainų sistemomis neturi būti aiškiai nustatyta, kad tam tikrų kategorijų vartotojai padengia intervencijų į kainų nustatymą, kurios daro poveikį kitų kategorijų vartotojams, sąnaudas;

↓ 2009/73/EB 49 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (17) ~~vartotojams reikėtų suteikti aiškią ir suprantamą informaciją~~~~Vartotojus reikėtų aprūpinti aiškia ir suprantama informacija~~ apie jų teises, susijusias su energetikos sektoriumi. Komisija, pasikonsultavusi su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant valstybes nares, ~~nacionalines~~ reguliavimo institucijas, vartotojų organizacijas ir gamtinių dujų įmones, ~~turėtų parengti~~ ☒ parengė ☒ prieinamą, patogų energijos vartotojams skirtą klausimų ir atsakymų sąrašą, kuriuo vartotojams būtų teikiama praktinė informacija apie jų teises. Tas energijos vartotojams skirtas klausimų ir atsakymų sąrašas turėtų būti ⇒ aktualizuojamas, ⇐ pateikiamas visiems vartotojams ir skelbiamas viešai;=

⇓ naujas

- (18) valstybės narės turėtų atsižvelgti į tai, kad siekiant sėkmingos pertvarkos reikia daugiau investuoti į dujų pramonės darbuotojų švietimą ir įgūdžius, taip pat į infrastruktūros plėtrą. Toks paminėjimas derėtų su pasiūlymu peržiūrėti Energijos vartojimo efektyvumo direktyvą (2021/0203 (COD));

- (19) rinkos taisyklėmis turėtų būti apsaugoti vartotojai ir jiems suteikta teisė rinktis mažo anglies dioksido pėdsako dujas, kad naujos dujos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujos būtų visapusiškai įtrauktos į energetikos pertvarką;
- (20) gamtinės dujos vis dar atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant energijos tiekimą, nes namų ūkiuose iš gamtinių dujų gaunamos energijos suvartojama daugiau nei elektros energijos. Nors elektrifikacija yra pagrindinis žaliosios pertvarkos elementas, ateityje namų ūkiuose vis dar bus vartojamos gamtinės dujos, įskaitant didėjančių dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių kiekį;
- (21) kadangi gamtinių dujų sektorius, įskaitant mažmeninę gamtinių dujų rinką, nebuvo įtrauktas į dokumentų rinkinį „Švari energija visiems europiečiams“, susijusios nuostatos dėl vartotojų dalyvavimo ir apsaugos nebuvo pritaikytos prie energetikos pertvarkos poreikių, o taip jau yra nutikę daugiau nei prieš dešimtmetį, kai buvo priimtas trečiasis energetikos dokumentų rinkinys;
- (22) matyti, kad gamtinių dujų rinkoje vartotojų pasitenkinimo ir dalyvavimo lygis yra žemas, taip pat lėtas naujų dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų technologijų diegimas – visa tai rodo ribotą konkurenciją daugelyje valstybių narių. Nepaisant to, kad didmeninėse rinkose kainos mažėjo, per pastarąjį dešimtmetį gamtinių dujų kainos namų ūkių vartotojams didėjo, todėl namų ūkių vartotojai už suvartotas gamtines dujas moka du ar tris kartus daugiau nei pramonės vartotojai;
- (23) kaip ir elektros energijos sektoriuje, rinkos lankstumas ir tinkama Sąjungos vartotojų teisių teisinė sistema gamtinių dujų sektoriuje yra labai svarbūs siekiant užtikrinti, kad vartotojai galėtų dalyvauti energetikos pertvarkoje ir gautų naudos dėl prieinamų kainų, gerų paslaugų standartų ir galimybės veiksmingai rinktis pasiūlymus, atspindinčius technologinę plėtrą;
- (24) perėjimas nuo iškastinių dujų prie alternatyvių dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių bus konkretizuotas, jei atsinaujinančiųjų išteklių energija taps patraukli ir ją vartotojai galės rinktis nediskriminuojami, remdamiesi tikrai skaidria informacija, kai perėjimo sąnaudos bus teisingai paskirstytos įvairioms vartotojų grupėms ir rinkos dalyviams;
- (25) norint pašalinti dabartines mažmeninės dujų rinkos spragas, būtina šalinti esamas konkurencijos ir technines kliūtis rasti naujoms paslaugoms, geresniam paslaugų lygiui ir mažesnėms vartotojų kainoms, kartu užtikrinant energijos nepriteklių patiriančių vartotojų ir pažeidžiamų vartotojų apsaugą;
- (26) siekiant užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos ir įgalėjimo lygį visuose energetikos sektoriuose, teisės aktuose dėl mažiau nuo iškastinio kuro priklausančios dujų rinkos turėtų būti atspindėtos elektros energijos rinkos vartotojų apsaugos ir, jei reikia, galių suteikimo nuostatos;
- (27) kad būtų nuoseklus ir veiksmingas, toks nuostatų atkartojimas turėtų apimti visas vartotojų apsaugos ir galių suteikimo nuostatas, kai tik įmanoma ir pritaikoma dujų rinkai. Tai turėtų apimti ne tik pagrindines sutartines teises, bet ir taisykles dėl sąskaitų informacijos, energetinių paslaugų teikėjo pakeitimo, patikimų palyginimo priemonių, pažeidžiamų ir energijos nepriteklių patiriančių vartotojų apsaugos, tinkamos duomenų apsaugos, susijusios su pažangiaisiais skaitikliais ir duomenų valdymu, bei dėl veiksmingų alternatyvaus vartotojų ginčų sprendimo taisyklių;

- (28) siekiant nuostatų nuoseklumo visuose sektoriuose, nacionalinėms administracijoms ir įmonėms tenkanti našta turėtų būti ribota ir proporcinga, taip pat turėtų būti remiamasi patirtimi, įgyta įgyvendinant dokumentų rinkinį „Svari energija visiems europiečiams“;
- (29) tikimasi, kad dujų sektoriaus modernizavimas duos didelę ekonominę naudą, nes pagerės mažmeninė konkurencija ir nauda socialiniu ir paskirstymo požiūriu, taip pat suteiks daugiau galimybių vartotojams, įskaitant sustiprintas sutartines teises ir geresnę prieinamą informaciją apie vartojimą ir energijos šaltinius, todėl vartotojai galės rinktis ekologiškesnius produktus. Energetikos interesų bendruomenės turėtų prisidėti prie dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimo;
- (30) tiekėjo pakeitimas yra svarbus vartotojų dalyvavimo rodiklis ir svarbi konkurencijos gamtinių dujų ir vandenilio rinkose skatinimo priemonė. Valstybės narėse paslaugų tiekėjo keitimo rodikliai išlieka nevienodi, o vartotojus nuo tiekėjo pakeitimo atgraso atsisakymo ir sutarties nutraukimo mokesčiai. Nors panaikinus tokius mokesčius galėtų būti apribotas pasirinkimas vartotojams, nes nebeliktų produktų, kurie grindžiami atpildu vartotojams už lojalumą, toliau apribojus jų naudojimą padidėtų vartotojų gerovė, vartotojų dalyvavimas ir konkurencija rinkoje;
- (31) tikėtina, kad trumpesni tiekėjo pakeitimo terminai galėtų paskatinti vartotojus ieškoti geresnių energijos tiekimo sąlygų ir keisti tiekėją. Vis intensyvesnis informacinių technologijų diegimas reikš, kad ne vėliau kaip 2026 m. techninį tiekėjo pakeitimo procesą, kurio metu naujas tiekėjas užregistruojamas rinkos operatoriaus apskaitos taške, paprastai turėtų būti įmanoma įvykdyti per 24 valandas bet kurią darbo dieną. Iki tos datos užtikrinus, kad techninį tiekėjo pakeitimo procesą būtų galima įvykdyti per 24 valandas, tiekėjo pakeitimas truktų minimaliai, o tai padėtų padidinti vartotojų aktyvumą ir konkurenciją mažmeninėje rinkoje;
- (32) keli veiksniai trukdo vartotojams pasiekti, suprasti ir naudoti įvairius jiems prieinamus rinkos informacijos šaltinius. Todėl turėtų būti padidintas pasiūlymų palyginamumas ir kiek praktiškai įmanoma turėtų būti sumažintos kliūtys vartotojams keisti tiekėją, nepagrįstai neribojant jų pasirinkimo galimybes;
- (33) nepriklausomos palyginimo priemonės, įskaitant interneto svetaines, yra veiksminga galimybė smulkesniems vartotojams įvertinti įvairių rinkoje prieinamų energijos tiekimo pasiūlymų privalumus. Jomis turėtų būti siekiama aprėpti kuo platesnį prieinamų pasiūlymų asortimentą ir kiek įmanoma išsamiau apimti rinką, kad vartotojai galėtų susidaryti reprezentatyvų vaizdą. Svarbiausia, kad smulkesni vartotojai galėtų naudotis bent viena palyginimo priemone ir kad šiomis priemonėmis teikiama informacija būtų patikima, nešališka ir skaidri. Tuo tikslu valstybės narės galėtų pateikti palyginimo priemonę, kurios veikimą užtikrintų nacionalinė institucija arba privati bendrovė;
- (34) galutiniai vartotojai taip pat turėtų turėti galimybę vartoti, saugoti ir parduoti savo pagamintas dujas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir dalyvauti visose gamtinių dujų rinkose, teikdami sistemai papildomas paslaugas, pavyzdžiui, energijos kaupimo paslaugas. Valstybės narės savo nacionalinėje teisėje turėtų galėti nustatyti skirtingas nuostatas, kuriomis reglamentuojami individualiems ir kartu veikiantiems aktyviesiems vartotojams taikomi mokesčiai ir rinkliavos;
- (35) pripažįstant, kad tam tikrų kategorijų piliečių energetikos iniciatyvų vaidmuo mažinant energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro gali būti svarbus, jos turėtų būti pripažintos gamtinių dujų rinkoje Sąjungos lygmeniu kaip piliečių energetikos

bendrijos. Šios bendrijos turėtų sudaryti palankesnes sąlygas naudoti dujas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamtinių dujų sistemoje. Siekiant sukurti joms palankią sistemą, reikėtų nustatyti sąžiningą požiūrį, vienodas sąlygas ir aiškiai apibrėžtas teises ir pareigas, o tai iš esmės atspindėtų Direktyvoje (ES) 2019/944 numatytą narystės struktūrą, valdymo reikalavimus ir piliečių energetikos bendrijų paskirtį;

(36) nuostatomis dėl piliečių energetikos bendrijų neužkertamas kelias kitoms piliečių iniciatyvoms, pavyzdžiui, Direktyvoje (ES) 2018/2001 įtvirtintoms atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijoms, ar iniciatyvoms, kylančioms iš privatinės teisės susitarimų. Piliečių energetikos bendrijų nariais turėtų galėti tapti visų kategorijų subjektai. Tačiau įgaliojimus priimti sprendimus piliečių energetikos bendrijoje turėtų turėti tik tie nariai ar akcininkai, kurie nevykdo didelio masto komercinės veiklos ir kuriems energetikos sektorius nėra pagrindinė ekonominės veiklos sritis. Tai reiškia, kad piliečių energetikos bendrijos ir atskiri nariai ar suinteresuotieji subjektai turi būti finansiškai ir ekonomiškai nepriklausomi nuo tokią veiklą vykdančių subjektų, nepaisant to, kad piliečių energetikos bendrijos gali deleguoti jų veiklai reikalingų įrenginių valdymą, įskaitant įrengimą, eksploatavimą, duomenų tvarkymą ir techninę priežiūrą;

(37) sąskaitos ir sąskaitų informacija yra svarbi galutinių vartotojų informavimo ir įgalėjimo priemonė. Sąskaitos už energiją vis dar kelia daugiausia susirūpinimo vartotojams ir yra labai dažnas vartotojų skundų šaltinis, o tai prisideda prie nuolat žemo vartotojų pasitenkinimo ir dalyvavimo dujų sektoriuje lygio. Be to, dujų sektoriaus nuostatos dėl sąskaitų informacijos atsilieka nuo elektros energijos sektoriaus vartotojams suteikiamų teisių. Todėl būtina jas suderinti ir nustatyti būtiniausius dujų sektoriaus sąskaitų ir sąskaitų informacijos reikalavimus, kad vartotojai galėtų gauti skaidrią ir lengvai suprantamą informaciją. Sąskaitose galutiniams vartotojams turėtų būti pateikiama informacija apie jų energijos suvartojimą ir išlaidas, kad būtų lengviau palyginti pasiūlymus ir pakeisti tiekėją, taip pat informacija apie vartotojų teises (pavyzdžiui, apie neteisminį vartotojų ginčų sprendimą). Be to, sąskaitos turėtų būti aktyvaus vartotojų dalyvavimo rinkoje priemonė, kad vartotojai galėtų valdyti savo vartojimo įpročius ir priimti ekologiškesnius sprendimus;

(38) norint padėti vartotojams valdyti savo dujų suvartojimą ir išlaidas, svarbu, kad reguliariai, pažangiaisiais skaitikliais būtų teikiama faktiniu dujų suvartojimu grindžiama tiksli sąskaitų informacija. Vis dėlto vartotojai, visų pirma namų ūkio vartotojai, turėtų turėti galimybę naudotis lanksčiomis faktinio savo sąskaitų apmokėjimo sąlygomis;

↓ 2009/73/EB 47 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

(39) pagrindinis tiekimo vartotojams veiklos aspektas – galimybė naudotis objektyviais ir skaidriais suvartojimo duomenimis. Todėl vartotojams turėtų būti suteikiama galimybė gauti savo suvartojimo duomenis ir duomenis apie susijusias kainas ir paslaugų sąnaudas, kad jie galėtų paskatinti konkurentus pateikti ~~tais duomenimis~~ ta informacija ~~ta~~ pagrįstą pasiūlymą. Vartotojai taip pat turėtų turėti teisę gauti tinkamą informaciją apie jų suvartotą energijos kiekį. ~~Išankstiniais mokėjimais išankstiniai~~

~~mokėjimai turėtų~~ ⇒ neturėtų būti užkraunama neproporcinga našta naudotojams ⇐ ~~atspindėti tikėtiną gamtinių dujų suvartojimą~~, o skirtingos mokėjimo sistemos turėtų būti nediskriminacinės. Vartotojams pakankamai dažnai teikiant duomenis apie energijos sąnaudas ~~būna skatinama~~ ☒ būtų skatinama ☒ taupyti energiją, nes šie duomenys – tiesioginė informacija vartotojams apie investicijų į energijos vartojimo efektyvumą ir vartojimo pokyčių poveikį;=

↓ 2009/73/EB 52 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (40) ⇒ nacionaliniu lygmeniu sprendžiant dėl gamtinių dujų išmaniųjų apskaitos sistemų diegimo ⇐ ~~Įrengiant pažangias matavimo sistemas~~ turėtų būti galima ☒ tokių sprendimą pagrįsti ☒ ~~remtis~~ ekonominiu vertinimu. ⇒ Atliekant tą ekonominį vertinimą reikėtų atsižvelgti į ilgalaikę išmaniųjų apskaitos sistemų diegimo naudą vartotojams ir visai tiekimo grandinei. ⇐ Jei tame vertinime nustatoma, kad tokių apskaitos sistemų įrengimas ekonomiškai pagrįstas ir rentabilus tik vartotojams, sunaudojantiems tam tikrą ⇒ gamtinių ⇐ dujų kiekį, valstybės narės, ~~įrengdamos pažangias matavimo sistemas~~, ☒ nusprendamos diegti tas sistemas, ☒ turėtų turėti galimybę į tai atsižvelgti. ⇒ Vis dėlto tokių vertinimą reikėtų peržiūrėti reguliariai, reaguojant į reikšmingus pagrindinių prielaidų pokyčius, ar bent kas ketverius metus, atsižvelgiant į sparčiai kintančią technologinę pažangą; ⇐

↓ naujas

- (41) siekiant padėti galutiniams vartotojams aktyviai dalyvauti rinkoje, diegiant išmaniąsias apskaitos sistemas turėtų būti tinkamai atsižvelgta į tai, kaip naudojami atitinkami galiojantys standartai, įskaitant standartus, kuriais užtikrinamas sąveikumas duomenų modelio ir programų lygmenimis, taip pat į geriausią praktiką ir keitimosi duomenimis plėtros svarbą ir būsimas ir naujoviškas energetines paslaugas. Be to, įdiegtos išmaniosios apskaitos sistemos neturėtų sudaryti kliūčių gamtinių dujų vartotojams pakeisti tiekėją ir turėtų turėti paskirtą atitinkančias funkcijas, kurios leistų galutiniams vartotojams laiku gauti savo suvartojimo duomenis, koreguoti savo energijos vartojimo įpročius, gauti iš to naudos ir sutaupyti gaunant mažesnes sąskaitas;
- (42) valstybės narės, kurios gamtinių dujų sistemoje išmaniųjų apskaitos sistemų sistemingai nediegia, vartotojams paprašius turėtų leisti sąžiningomis ir pagrįstomis sąlygomis pasinaudoti išmaniųjų skaitiklių įrengimo galimybe ir turėtų suteikti visą aktualią informaciją;
- (43) šiuo metu valstybėse narėse, įdiegus išmaniąsias apskaitos sistemas, yra sukurta arba kuriama įvairių duomenų valdymo modelių. Nepriklausomai nuo duomenų valdymo modelio svarbu, kad valstybės narės nustatytų skaidrias taisykles, pagal kurias būtų galima nediskriminacinėmis sąlygomis prieiti prie duomenų, ir užtikrintų aukščiausio lygio kibernetinį saugumą, duomenų apsaugą, taip pat duomenis tvarkančių subjektų nešališkumą;

↓ 2009/73/EB 51 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (44) Geresnė vartotojų apsauga užtikrinama turint veiksmingų ginčų sprendimo priemonių, skirtų visiems vartotojams. Valstybės narės turėtų pradėti taikyti ☒ numatyti ☒ greitas ir veiksmingas skundų nagrinėjimo procedūras;

↓ 2009/73/EB 50 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- ~~(50) Energijos nepriteklus – vis didesnė Bendrijos problema. Su ja susiduriančios valstybės narės, kurios dar neparengė nacionalinių veiksmų planų ar kitų tinkamų sistemų, pagal kurias būtų sprendžiamas energijos nepritekliaus klausimas ir būtų siekiama sumažinti dėl tokios padėties kenčiančių žmonių skaičių, turėtų tai padaryti. Bet kuriuo atveju valstybės narės turėtų užtikrinti reikiamą energijos tiekimą pažeidžiamiesiems vartotojams. Tai darant galėtų būti naudojamas integruotas požiūris, pvz., vykdant socialinę politiką, o priemonės galėtų apimti socialinę politiką ar būsto energijos vartojimo efektyvumo didinimą. Pagal šią direktyvą bent jau turėtų būti sudaryta pažeidžiamiesiems vartotojams palankios nacionalinės politikos galimybė.~~

↓ naujas

- (45) valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių, kurios skirtos energijos nepritekliaus, nustatyto pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1999¹¹ 3 straipsnio 3 dalies d punktą, klausimams spręsti, įskaitant kovą su skurdu platesniu mastu, kaip antai socialinės apsaugos sistemos lengvatų, skirtų užtikrinti reikiamą tiekimą pažeidžiamiesiems vartotojams, teikimas arba paramos, siekiant didinti energijos vartojimo efektyvumą, teikimas. Tokios priemonės galėtų skirtis, atsižvelgiant į ypatingas aplinkybes atitinkamose valstybėse narėse, tai galėtų būti socialinės arba energetikos politikos priemonės, susijusios su bet kokių dujų sąskaitų apmokėjimu, investicijomis į gyvenamųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumą arba vartotojų apsauga, pvz., apsauga nuo atjungimo;
- (46) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1999 ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/944¹² Komisija pateikė orientacines gaires¹³ dėl tinkamų energijos nepritekliaus matavimo rodiklių ir didelio energijos nepriteklių patiriančių namų ūkių skaičiaus apibrėžties;

¹¹ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

¹² 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (OL L 158, 2019 6 14, p. 125).

¹³ 2020 m. spalio 14 d. Komisijos rekomendacija dėl energijos nepritekliaus, C(2020) 9600 final.

(47) administracinių leidimų išdavimo procesų supaprastinimas ir racionalizavimas ir aiškūs terminai, per kuriuos kompetentingos išduoti leidimą institucijos turi priimti sprendimus, turėtų užtikrinti, kad vandenilio gamybos įrenginių ir vandenilio sistemos infrastruktūros diegimas galėtų vykti tinkama sparta. Turėtų būti reikalaujama, kad valstybės narės praneštų apie padarytą pažangą. Dujų vamzdyne transportuojamam dujiniam energijos nešikliui pasikeitus iš gamtinių dujų į (gryną) vandenilį reikia išsaugoti pagal nacionalinę teisę suteiktų teisių (kaip antai licencijų, leidimų, koncesijų ar patvirtinimų) tiesti ir eksploatuoti esamus gamtinių dujų vamzdynus ir kitą tinklo infrastruktūrą tęstinumą. Tai turėtų padėti išvengti nereikalingos delsos keičiant esamų gamtinių dujų vamzdynų ir kitos tinklo infrastruktūros paskirtį vandeniliui transportuoti. Reikėtų vengti, kad vandenilio sistemos infrastruktūros leidimų išdavimo sąlygos iš esmės skirtųsi, nebent tai būtų tinkamai pagrįsta. Skirtingą požiūrį į esamų leidimų tęstinumą ar naujų leidimų išdavimą galėtų pateisinti techniniai saugos aspektai. Nuostatos dėl leidimų išdavimo tvarkos turėtų būti taikomos nedarant poveikio tarptautinės ir Sąjungos teisės, įskaitant nuostatas dėl aplinkos ir sveikatos apsaugos, taikymui. Kai tinkamai pagrįsta dėl išskirtinių aplinkybių, turėtų būti galima pratęsti leidimų išdavimo terminus ne daugiau kaip vienais metais;

(48) pareiškėjų konsultavimas administracinio prašymo išduoti leidimą teikimo ir leidimo išdavimo proceso metu per administracinį kontaktinį punktą turėtų supaprastinti darbą projektų rengėjams ir padidinti efektyvumą ir skaidrumą. Didinti efektyvumą galėtų padėti pareiškėjams suteikiama galimybė pateikti atitinkamus dokumentus skaitmenine forma ir procedūrų vadovo prieinamumas. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad leidimų išdavimo procedūras įgyvendinančios institucijos aktyviai šalintų likusias kliūtis, įskaitant nefinansines, tokias kaip nepakankamos žinios ar skaitmeninių ir žmogiškųjų išteklių stoka vis didėjant leidimų išdavimo procedūrų skaičiui;

↓ 2009/73/EB 6 konstatuojamoji dalis

(49) ~~T~~inklų veiksmingai neatskyrus nuo gavybos ir tiekimo veiklos (toliau – veiksmingas atskyrimas), diskriminacijos pavojus kyla ne tik eksploatuojant tinklą, bet ir skatinant vertikaliai integruotas~~vertikalios integracijos~~ įmones pakankamai investuoti į savo tinklus;

↓ 2009/73/EB 7 konstatuojamoji dalis

(50) ~~T~~ačiau taikant teisinio ir funkcinio veiklos rūšių atskyrimo taisykles, kaip numatyta Direktyvoje 2003/55/EB, perdavimo sistemos operatorių veiklos rūšių veiksmingai atskirti nepavyko. Todėl 2007 m. kovo 8 ir 9 d. vykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime Komisijos buvo paprašyta parengti pasiūlymus dėl teisės aktų, kuriais tiekiekimo ir gavybos veikla būtų veiksmingai atskirta nuo tinklo eksploatavimo veiklos⁶⁶;

↓ 2009/73/EB 8 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (51) ~~Veiksmingą veiklos rūšių atskyrimą~~ įmanoma įgyvendinti tik pašalinus vertikaliai integruotoms~~vertikalios integracijos~~ įmonėms paskatas diskriminuoti konkurentus prieigos prie tinklų ir investicijų atžvilgiu. Be jokios abejonės, nuosavybės atskyrimas, t. y. tinklo savininko paskyrimas sistemos operatoriumi ir jo nepriklausomumas nuo bet kokių su tiekimu ir gavyba susijusių interesų yra veiksmingas ir patikimas būdas šalinti interesų konfliktą ir užtikrinti tiekimo saugumą. Dėl tos priežasties Europos Parlamentas savo 2007 m. liepos 10 d. rezoliucijoje dėl dujų ir elektros energijos vidaus rinkos perspektyvų¹⁴ nurodė, kad nuosavybės atskyrimas perdavimo lygyje yra veiksmingiausias būdas nediskriminuojant skatinti investicijas į infrastruktūrą, naujiems rinkos dalyviams užtikrinti sąžiningą prieigą prie tinklo ir rinkos skaidrumą. Todėl atskiriant nuosavybę iš valstybių narių turėtų būti reikalaujama užtikrinti, kad tas pats asmuo arba asmenys neturėtų teisės kontroliuoti gavybos arba tiekimo įmonės ir tuo pačiu metu kontroliuoti perdavimo sistemos operatorių ar perdavimo sistemą arba turėti teisių perdavimo sistemos operatoriaus ar perdavimo sistemos atžvilgiu. Ir atvirkščiai, kontroliuojant perdavimo sistemą arba perdavimo sistemos operatorių turėtų būti draudžiama kontroliuoti gavybos ar tiekimo įmonę arba turėti kokių nors teisių gavybos ar tiekimo įmonės atžvilgiu. Laikantis šių apribojimų gavybos arba tiekimo įmonė turėtų turėti galimybę turėti mažiau nei pusę perdavimo sistemos operatoriaus arba perdavimo sistemos akcijų paketo;¹⁵

↓ 2009/73/EB 9 konstatuojamoji dalis

- (52) ~~bet~~ kokia veiklos rūšių atskyrimo sistema turėtų būti veiksminga šalinant gamintojų, tiekėjų ir perdavimo sistemos operatorių interesų konfliktus, kad būtų sukurtos paskatos vykdyti būtinas investicijas ir užtikrinti prieigą naujiems rinkos dalyviams pagal skaidrų ir veiksmingą reguliavimo režimą, ir neturėtų sukurti pernelyg apsunkinančio reguliavimo režimo ~~nacionalinėms~~ reguliavimo institucijoms;¹⁶

↓ 2009/73/EB 10 konstatuojamoji dalis

- (53) ~~Termino „kontrolė“~~ apibrėžtis yra paimta iš 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (EB Susijungimų reglamentas)¹⁵;

¹⁴ OL C 175 E, 2008 7 10, p. 206.

¹⁵ OL L 24, 2004 1 29, p. 1.

↓ 2009/73/EB 11 konstatuojamoji dalis

- (54) ~~Tam tikrais atvejais dėl nuosavybės atskyrimo reikia pertvarkyti įmones, todėl valstybėms narėms, kurios nusprendžia įgyvendinti nuosavybės atskyrimą, turėtų būti suteikta papildomo laiko atitinkamoms nuostatoms taikyti. aAtsižvelgiant į vertikaliosios sąsajos, siejančios elektros energijos ir dujų sektorius, veiklos rūšių atskyrimo nuostatos turėtų būti taikomos šiuose abiejuose sektoriuose;=~~
-

↓ naujas

- (55) vandenilio sektoriuje, priešingai, iš anksto nustatytas aiškias taisykles, vertikaliai integruotų įmonių atsiradimo apskritai galėtų būti išvengta. Tam teikiama pirmenybė, palyginti su daug sąnaudų reikalaujančiais *ex-post* atskyrimo reikalavimais, kurių įgyvendinimas užtruktų;
-

↓ 2009/73/EB 12 konstatuojamoji dalis

- (56) ~~a~~Atskiriant nuosavybę, kad būtų galima užtikrinti visišką tinklo eksploatavimo nepriklausomumą nuo su tiekimu ir gavyba susijusių interesų bei užkirsti kelią keitimuisi bet kokia konfidencialia informacija, tas pats asmuo neturėtų būti ir perdavimo sistemos operatoriaus ar perdavimo sistemos, ir įmonės, atliekančios bet kokias gavybos ar tiekimo funkcijas, valdybų nariu. Dėl tos pačios priežasties tas pats asmuo neturėtų turėti teisės skirti perdavimo sistemos operatoriaus arba perdavimo sistemos valdybos narių ir kontroliuoti kurią nors gavybos arba tiekimo įmonę ar tos įmonės atžvilgiu turėti kokių nors teisių;=
-

↓ 2009/73/EB 13 konstatuojamoji dalis

- (57) ~~p~~Paskyrus nuo tiekimo ir gavybos interesų nepriklausomą sistemos operatorių ar perdavimo operatorių, vertikaliai integruotai~~vertikalios integracijos~~ įmonei būtų sudaryta galimybė išlaikyti tinklo turto nuosavybę, ir kartu būtų užtikrintas veiksmingas interesų atskyrimas, jeigu toks nepriklausomas sistemos operatorius arba toks nepriklausomas perdavimo operatorius atlieka visas sistemos operatoriaus funkcijas ir įdiegiami išsamūs reguliavimo ir visapusiškos reguliuojamosios kontrolės mechanizmai;=
-

↓ 2009/73/EB 14 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (58) ~~i~~Jeigu 2009 m. rugsėjo 3 d. įmonė, kuri yra perdavimo sistemos savininkė, ~~yra~~ ☒ buvo ☐ vertikaliai integruotos~~vertikalios integracijos~~ įmonės padalinys, valstybėms narėms turėtų būti suteikiama galimybė rinktis, ar taikyti nuosavybės

atskyrimą, ar paskirti nuo tiekimo ir gavybos interesų nepriklausomą sistemos operatorių arba perdavimo operatorių;=

↓ 2009/73/EB 15 konstatuojamoji dalis

- (59) ~~Siekiant visapusiškai apsaugoti vertikaliai integruotų~~~~vertikalios integracijos~~ įmonių akcininkų interesus, valstybės narės turėtų turėti galimybę įgyvendinti nuosavybės atskyrimą tiesiogiai parduodant turtą arba padalijant integruotos įmonės akcijas tinklo įmonei ir likusiai tiekimo ir gavybos įmonei, su sąlyga, kad būtų laikomasi iš nuosavybės atskyrimo kylančių reikalavimų;=
-

↓ 2009/73/EB 16 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (60) ~~nepriklausomo sistemos operatoriaus ar nepriklausomo perdavimo operatoriaus sprendimų visapusiškas veiksmingumas turėtų būti užtikrintas specialiomis papildomomis taisyklėmis. Nustatant taisykles dėl nepriklausomo perdavimo operatoriaus sukuriama tinkama reguliavimo sistema, užtikrinanti sąžiningą konkurenciją, pakankamas investicijas, naujų rinkos dalyvių prieigą ir dujų rinkų integraciją. Veiksmingas atskyrimas, pagrįstas nuostatomis dėl nepriklausomo perdavimo operatoriaus, turėtų būti paremtas organizacinėmis ir su perdavimo sistemos operatorių valdymu susijusiomis priemonėmis bei priemonėmis, susijusiomis su investicijomis, naujų gamybos pajėgumų įtraukimu į tinklą ir rinkos integracija vykdant regioninį bendradarbiavimą. Perdavimo operatoriaus nepriklausomumas taip pat turėtų būti, *inter alia*, užtikrinamas nustatant tam tikrus pereinamuosius laikotarpius, kurių metu vertikaliai integruotoje~~~~vertikalios integracijos~~ įmonėje neatliekamos vadovavimo funkcijos ar kitos atitinkamos funkcijos, kurias atliekant atsiranda galimybės gauti tą pačią informaciją, kuri gali būti gaunama užimant vadovaujamas pareigas;= ~~Veiksmingo atskyrimo modelis, susijęs su nepriklausomu perdavimo operatoriumi, atitinka Europos Vadovų Tarybos 2007 m. kovo 8 ir 9 d. susitikime išdėstytus reikalavimus.~~
-

↓ 2009/73/EB 17 konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

- (61) ~~Siekiant plėtoti konkurenciją dujų vidaus rinkoje, stambiais ne namų ūkio vartotojams~~ ⇒ „vykdantiems didelio masto komercinę veiklą, ⇐ turėtų būti suteikta galimybė pasirinkti tiekėjus ir sudaryti sutartis dėl dujų tiekimo su keliais tiekėjais, kad būtų užtikrinti jų dujų poreikiai. Tokie vartotojai turėtų būti apsaugoti nuo į sutartis įtraukiamų sąlygų dėl išimtinių teisių, pagal kurias siekiama neatsižvelgti į konkuruojančius arba papildomus pasiūlymus;=

↓ 2009/73/EB 18 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (62) ~~V~~Valstybė narė ~~turi~~ ☒ turėtų turėti ☒ teisę pasirinkti visišką nuosavybės atskyrimą savo teritorijoje. Jeigu valstybė narė pasinaudoja šia teise, įmonė ~~neturi~~ ☒ turėtų neturėti ☒ teisės paskirti nepriklausomo sistemos operatoriaus ar nepriklausomo perdavimo operatoriaus. Be to, įmonė, atliekanti kurią nors gavybos ar tiekimo funkciją, ~~negali~~ ☒ neturėtų ☒ tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti visišką nuosavybės atskyrimą pasirinkusios valstybės narės perdavimo sistemos operatoriaus arba turėti kokių nors teisių jo atžvilgiu.³
-

↓ 2009/73/EB 19 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (63) ~~Pagal šią direktyvą~~ gamtinių dujų vidaus rinkoje ~~egzistuojanti~~ skirtingų rinkos organizavimo modelių. Priemonės, kurių valstybės narės galėtų imtis siekdamos užtikrinti vienodas sąlygas, turėtų būti grindžiamos viršesniais visuotinės svarbos reikalavimais. Su Komisija turėtų būti konsultuojamasi dėl priemonių suderinamumo su ~~Sutartimi~~ ☒ SESV ☒ ir ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teise.³
-

↓ 2009/73/EB 20 konstatuojamoji dalis

- (64) Įgyvendinant veiksmingą veiklos rūšių atskyrimą turėtų būti laikomasi viešojo ir privačiojo sektorių nediskriminavimo principo. Tuo tikslu tas pats asmuo neturėtų turėti galimybės, pavieniui ar kartu su kitais, pažeisdamas taisykles dėl nuosavybės atskyrimo arba nepriklausomo sistemos operatoriaus sprendimo, kontroliuoti ir perdavimo sistemos operatorių arba perdavimo sistemų, ir gavybos arba tiekimo įmonių organų sudėtį, balsavimą ar sprendimų priėmimą ar turėti kokių nors teisių jų atžvilgiu. Nuosavybės atskyrimo ir nepriklausomo sistemos operatoriaus sprendimo srityje, jeigu atitinkama valstybė narė gali įrodyti, kad šio reikalavimo laikomasi, dvi atskiros viešosios įstaigos turėtų turėti galimybę kontroliuoti ir gavybą bei tiekimą, ir perdavimo veiklą.³
-

↓ 2009/73/EB 21 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (65) ~~V~~Visiškai veiksmingas tinklo veiklos atskyrimas nuo tiekimo ir gavybos veiklos turėtų būti įgyvendintas visoje ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒ ir ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒, ir ~~ne Bendrijos~~ ☒ ne Sąjungos ☒ įmonių atžvilgiu. Siekiant užtikrinti, kad tinklo veikla ir tiekimo bei gavybos veikla visoje ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒ būtų viena nuo kitos atskirtos, reguliavimo institucijoms turėtų būti suteikti įgaliojimai atsisakyti sertifikuoti veiklos rūšių atskyrimo taisyklių nesilaikančius perdavimo sistemos operatorius. Kad tos taisyklės būtų vienodai taikomos visoje ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒, reguliavimo institucijos, priimdamos sprendimus dėl sertifikavimo, turėtų kuo labiau atsižvelgti į Komisijos nuomonę. Kad būtų užtikrintas tarptautinių

~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ įsipareigojimų bei solidarumo ir energijos tiekimo saugumo ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒ principų laikymasis, Komisija turėtų turėti teisę teikti nuomonę dėl sertifikavimo perdavimo sistemos savininko arba perdavimo sistemos operatoriaus, kurį kontroliuoja asmuo ar asmenys iš trečiosios ~~valstybės~~ šalies ar trečiųjų ~~valstybių~~ šalių, atžvilgiu;.

↓ naujas

- (66) vandenilio vamzdynų tinklai turėtų būti svarbi efektyvaus ir tvaraus vandenilio transportavimo sausumoje ir jūroje priemonė. Dėl didelių kapitalo sąnaudų, reikalingų jiems statyti, vandenilio vamzdynų tinklai gali tapti natūraliomis monopolijomis. Gamtinių dujų rinkų reguliavimo patirtis parodė, kaip svarbu užtikrinti atvirą ir nediskriminacinę prieigą prie vamzdynų tinklų, kad būtų išsaugota konkurencija prekių rinkose. Todėl Sąjungos sausumos ir jūriniam vandenilio tinklams turėtų būti taikomi nusistovėję tinklo eksploatavimo principai, pavyzdžiui, prieigos prie tinklų suteikimas trečiosioms šalims;
- (67) vandenilio tinklų eksploatavimas turėtų būti atskirtas nuo energijos gamybos ir tiekimo veiklos, kad būtų išvengta tinklo operatorių interesų konfliktų rizikos. Struktūrinis vandenilio tinklų nuosavybės ir dalyvavimo energijos gamybos ir tiekimo sektoriuje atskyrimas užtikrina, kad tokių interesų konfliktų nebus. Valstybės narės turėtų turėti galimybę iki 2030 m. remtis alternatyviu atskyrimo modeliu „integruotas vandenilio tinklo operatorius“, kad esamiems vertikaliam integruotiems vandenilio tinklams būtų skirtas pereinamasis laikotarpis. Valstybės narės taip pat turėtų turėti galimybę leisti taikyti „nepriklausomo vandenilio tinklo operatoriaus“ modelį, kad vertikaliam integruotų vandenilio tinklų savininkai galėtų išlaikyti savo tinklų nuosavybę, kartu užtikrindami nediskriminacinį tokių tinklų eksploatavimą po 2030 m.;
- (68) nors bendras vandenilio tinklų ir dujų ar elektros tinklų eksploatavimas gali sukurti sinergiją ir todėl turėtų būti leidžiamas, vandenilio tinklų eksploatavimo veikla turėtų būti organizuojama kaip atskiro juridinio subjekto veikla, kad būtų užtikrintas finansavimo ir prieigos tarifų naudojimo skaidrumas;
- (69) vandenilio tinklų eksploatavimas turėtų būti atskirtas nuo energijos gamybos ir tiekimo veiklos, kad būtų išvengta tinklo operatorių interesų konfliktų rizikos. Struktūrinis vandenilio tinklų nuosavybės ir dalyvavimo energijos gamybos ir tiekimo sektoriuje atskyrimas turėtų užtikrinti, kad tokių interesų konfliktų nebus. Valstybės narės turėtų turėti galimybę iki 2030 m. remtis integruoto vandenilio tinklo operatoriaus alternatyviu atskyrimo modeliu, kad esamiems vertikaliam integruotiems vandenilio tinklams būtų skirtas pereinamasis laikotarpis. Valstybės narės taip pat turėtų galėti siūlyti naudoti nepriklausomą vandenilio tinklo operatorių, kad vertikaliam integruotų vandenilio tinklų savininkai galėtų išlaikyti savo tinklų nuosavybę, kartu užtikrindami nediskriminacinį tokių tinklų eksploatavimą po 2030 m.;
- (70) siekiant užtikrinti reguliuojamos veiklos sąnaudų ir finansavimo skaidrumą, vandenilio tinklo eksploatavimo veikla turėtų būti atskirta nuo kitų energijos nešiklių tinklo eksploatavimo veiklos, bent jau su tinklo operatorių teisine forma ir apskaita susijusiais aspektais;
- (71) siekiant užtikrinti konkurenciją ir vienodas sąlygas vandenilio tiekimo rinkoje, trečiosioms šalims turėtų būti suteikiama prieiga prie vandenilio tinklų. Reguluojama

trečiųjų šalių prieiga prie vandenilio tinklų remiantis reguliuojamais prieigos tarifais ilgainiui turėtų būti standartizuota taisyklė. Siekiant užtikrinti būtiną operatorių lankstumą ir sumažinti administracines išlaidas vandenilio rinkos plėtros etapu, valstybės narės turėtų turėti galimybę iki 2030 m. leisti taikyti trečiųjų šalių prieigą, dėl kurios susitariama derybų būdu;

- (72) didelių požeminių vandenilio saugyklų yra nedaug ir jos netolygiai išsidėsčiusios valstybėse narėse. Atsižvelgiant į tai, kad jos gali būti naudingos vandenilio transportavimo ir rinkų veikimui, siekiant užtikrinti vienodas sąlygas rinkos dalyviams, trečiųjų šalių prieiga prie tokių didelių požeminių saugyklų turėtų būti reguliuojama;
- (73) skystojo vandenilio arba skystojo amoniako konversijos į dujinį vandenilį terminalai yra vandenilio importavimo priemonė, tačiau jie konkuruoja su kitomis vandenilio transportavimo priemonėmis. Nors turėtų būti užtikrinta trečiųjų šalių prieiga prie tokių terminalų, siekiant sumažinti operatorių ir reguliavimo institucijų administracines išlaidas valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė rinktis, ar taikyti trečiųjų šalių prieigos, dėl kurios susitariama derybų būdu, sistemą;
- (74) dabartiniai vertikalieji integruoti vandenilio tinklai turėtų būti integruoti į reguliavimo sistemą po pereinamojo laikotarpio;
- (75) vietiniai vandenilio klasteriai turėtų būti svarbi Europos vandenilio ekonomikos dalis. Vandenilio rinkos plėtros etapu tokioms grupėms galėtų būti taikomi supaprastinti reguliavimo reikalavimai;
- (76) jungiamieji vamzdynai su trečiosiomis šalimis gali būti importuojamo arba eksportuojamo vandenilio transportavimo priemonė. Tokių vandenilio jungčių su trečiosiomis šalimis eksploatavimo taisyklės ir vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių bei mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio sertifikavimo taisyklės turėtų būti įtvirtintos tarpvyriausybiniame susitarime, kad būtų užtikrinta nuosekli reguliavimo sistema ir nuoseklus jos taikymas visai infrastruktūrai;
- (77) siekiant užtikrinti veiksmingą Europos vandenilio tinklų veikimą, vandenilio tinklo operatoriai turėtų būti atsakingi už vandenilio transportavimo tinklo eksploatavimą, priežiūrą ir plėtrą, glaudžiai bendradarbiaudami su kitais vandenilio tinklo operatoriais, taip pat su kitais sistemos operatoriais, su kuriais jų tinklai yra arba gali būti sujungti, be kita ko, siekiant palengvinti energetikos sistemos integraciją;
- (78) vandenilio tinklų operatoriai turėtų sukurti pakankamus tarpvalstybinius vandenilio transportavimo pajėgumus, kad patenkintų visus ekonomiškai pagrįstus ir techniškai įgyvendinamus tokių pajėgumų poreikius ir taip sudarytų sąlygas rinkos integracijai;
- (79) kai kuriais atvejais, be kita ko, priklausomai nuo vandenilio tinklų topografijos ir prie vandenilio tinklų prijungtų galutinių vartotojų skaičiaus, gali būti reikalinga, kad vandenilio tinklų operatoriai valdytų vandenilio kokybę (pavyzdžiui, grynintų vandenilį). Todėl reguliavimo institucijos gali pavesti vandenilio tinklų operatoriams užtikrinti veiksmingą vandenilio kokybės valdymą savo tinkluose, jei tai būtina sistemos valdymui. Vykdydami tokią veiklą vandenilio tinklų operatoriai turėtų laikytis taikomų vandenilio kokybės standartų;
- (80) jei gamtinių dujų arba vandenilio tinklo operatoriai atsisako patenkinti prieigos prie tinklo ar prijungimo prašymus dėl pajėgumų trūkumo, atsisakymai turėtų būti tinkamai pagrįsti, o operatoriai turėtų būti įpareigoti savo sistemą patobulinti, kad būtų sudarytos sąlygos prašomam prijungimui ar teisei naudotis tinklu, jei tai ekonomiškai naudinga;

↓ (ES)	2019/692	3
konstatuojamoji dalis (pritaikytas)		

- (81) ~~šia direktyva siekiama šalinti~~ ☒ reikėtų šalinti ir ☒ gamtinių dujų vidaus rinkos sukūrimo kliūtis, kurios kyla dėl to, kad Sąjungos rinkos taisyklės netaikomos dujų perdavimo linijoms į trečiąsias valstybes ir iš jų. ~~Šia direktyva daromais daliniais pakeitimais~~ ☒ Reikia ☒ ~~siekiama~~ užtikrinti, kad dvi ar daugiau valstybių narių jungiančioms dujų perdavimo linijoms taikomos taisyklės taip pat būtų taikomos Sąjungoje esančioms dujų perdavimo linijoms į trečiąsias valstybes ir iš jų. Tai ~~užtikrins~~ ☒ turėtų užtikrinti ☒ teisinės sistemos nuoseklumą Sąjungoje kartu išvengiant konkurencijos iškreipimo Sąjungos energijos vidaus rinkoje ir neigiamo poveikio tiekimo saugumui. Tai taip pat ~~padidins~~ ☒ turėtų padidinti ☒ skaidrumą ir suteikti teisinio tikrumo rinkos dalyviams, visų pirma į dujų infrastruktūrą investuojantiems investuotojams ir sistemos naudotojams, taikomo teisinio režimo atžvilgiu;
-

↓ naujas

- (82) valstybės narės ir Energijos bendrijos sutarties¹⁶ Susitariančiosios Šalys turėtų glaudžiai bendradarbiauti visais klausimais, susijusiais su integruotos dujų rinkos kūrimu ir jos atsiejimu nuo iškastinio kuro, ir neturėtų imtis jokių priemonių, kurios keltų grėsmę tolesnei dujų rinkų integracijai arba tiekimo saugumui valstybėse narėse ir Susitariančioiose Šalyse. Tai galėtų apimti bendradarbiavimą dėl laikymo pajėgumų ir ekspertų kvietimą į atitinkamas regionines dujų rizikos grupes;
-

↓ (ES)	2019/692	5
konstatuojamoji dalis		

- (83) vamzdynai, jungiantys trečiosios valstybės naftos ar dujų gavybos objektą su perdirbimo gamykla arba galutiniu pakrantės iškrovimo terminalu valstybėje narėje, turėtų būti laikomi gavybos ~~proceso vamzdynų~~ tinklais. Vamzdynai, jungiantys naftos ar dujų gavybos objektą valstybėje narėje su perdirbimo gamykla arba galutiniu pakrantės iškrovimo terminalu trečiojoje valstybėje, neturėtų būti laikomi gavybos ~~proceso vamzdynų~~ tinklais šios direktyvos tikslais, nes tokie vamzdynai veikiausiai nedaro reikšmingo poveikio energijos vidaus rinkai;
-

↓ (ES)	2019/692	6
konstatuojamoji dalis		

- (84) perdavimo sistemų operatoriai laisvai turėtų galėti sudaryti techninius susitarimus su perdavimo sistemų operatoriais ar kitais subjektais trečiosiose valstybėse dėl klausimų, susijusių su perdavimo sistemų eksploatavimu ir sujungimu, su sąlyga, kad tokių susitarimų turinys yra suderinamas su Sąjungos teise;

¹⁶ OL L 198, 2006 7 20, p. 18.

↓ (ES)	2019/692	7
konstatuojamoji dalis		

- (85) perdavimo sistemų operatorių ar kitų subjektų techniniai susitarimai dėl perdavimo linijų eksploatavimo turėtų likti galioti su sąlyga, kad jie atitinka Sąjungos teisę ir atitinkamus naeionalinės reguliavimo institucijos sprendimus;

↓ (ES)	2019/692	8
konstatuojamoji dalis		

- (86) kai tokie techniniai susitarimai yra sudaryti, pagal šią direktyvą nereikalaujama sudaryti valstybės narės ir trečiosios valstybės tarptautinio susitarimo arba Sąjungos ir trečiosios valstybės susitarimo dėl atitinkamos dujų perdavimo linijos eksploatavimo;

↓ (ES)	2019/692	9
konstatuojamoji dalis (pritaikytas)		

- (87) ~~Direktyvos 2009/73/EB~~ ☒ šios direktyvos ☒ taikymas dujų perdavimo linijoms į trečiąsias valstybes ir iš jų ~~išlieka~~ ☒ turėtų būti ☒ apribotas valstybių narių teritorija. Jūros dugnu nutiestoms dujų perdavimo linijoms ~~Direktyva 2009/73/EB~~ ☒ ši direktyva ☒ turėtų būti taikoma valstybės narės, kurioje yra pirmas sujungimo su valstybių narių tinklu taškas, teritorinėje jūroje;

↓ (ES)	2019/692	10
konstatuojamoji dalis		

- (88) turėtų būti įmanoma, kad galiojantys valstybės narės ir trečiosios valstybės sudaryti susitarimai dėl perdavimo linijų eksploatavimo, laikantis šios direktyvos, liktų galioti;

↓ (ES)	2019/692	11
konstatuojamoji dalis		

- (89) dėl susitarimų su trečiosiomis valstybėmis arba tų susitarimų dalių, kurie gali daryti poveikį Sąjungos bendroms taisyklėms, turėtų būti nustatyta nuosekli ir skaidri procedūra, pagal kurią valstybei narei jos prašymu galima leisti iš dalies pakeisti, išplėsti, pritaikyti, pratęsti arba sudaryti susitarimą su trečiaja valstybe dėl perdavimo linijos arba gavybos ~~proceso vamzdinių~~ tinklo tarp valstybės narės ir trečiosios valstybės eksploatavimo. Dėl šios procedūros neturėtų būti atidedamas šios direktyvos įgyvendinimas, ji neturėtų daryti poveikio Sąjungos ir valstybių narių kompetencijos paskirstymui ir turėtų būti taikoma galiojantiems ir naujiems susitarimams;

↓ (ES)	2019/692	12
konstatuojamoji dalis		

- (90) jeigu akivaizdu, kad susitarimo dalykas iš dalies priklauso Sąjungos ir iš dalies – valstybės narės kompetencijos sričiai, itin svarbu užtikrinti glaudų tos valstybės narės ir Sąjungos institucijų bendradarbiavimą;
-

↓ (ES)	2019/692	14
konstatuojamoji dalis (pritaikytas)		

- (91) siekiant ☒ užtikrinti vienodas šios direktyvos įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai ☒ priimti sprendimus, kuriais valstybei narei leidžiama arba atsisakoma leisti iš dalies pakeisti, išplėsti, pritaikyti, pratęsti arba sudaryti susitarimą su trečiąja valstybe, ~~Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai~~. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011¹⁷;
-

↓ 2009/73/EB 22 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (92) ~~E~~Energijos tiekimo saugumas – esminė sudedamoji visuomenės saugumo dalis, todėl jis glaudžiai susijęs su veiksmingu dujų vidaus rinkos veikimu ir valstybių narių izoliuotų dujų rinkų integravimu. Dujas Sąjungos piliečiams galima tiekti tik tinklais. Veikiančios atviros dujų rinkos, ypač tinklai ir kita su dujų tiekimu susijusi įranga, yra labai svarbūs visuomenės saugumui, ekonomikos konkurencingumui ir Sąjungos piliečių gerovei. Todėl asmenims iš trečiųjų ~~valstybių~~ turėtų būti leista kontroliuoti perdavimo sistemą arba perdavimo sistemos operatorių tik tuomet, jei jie laikosi veiksmingo atskyrimo reikalavimų, kurie taikomi ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒. Nepažeisdama savo tarptautinių įsipareigojimų, ~~Bendrija~~ ☒ Sąjunga ☒ mano, kad dujų perdavimo sistemos sektorius yra labai svarbus ~~Bendrijai~~ ☒ Sąjungai ☒, todėl reikia papildomų apsaugos priemonių, susijusių su energijos tiekimo ~~Bendrijai~~ ☒ Sąjungai ☒ saugumo išsaugojimu, kad nekiltų grėsmės viešajai tvarkai ir visuomenės saugumui ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒ bei Sąjungos piliečių gerovei. Siekiant užtikrinti energijos tiekimo ~~Bendrijai~~ ☒ Sąjungai ☒ saugumą, visų pirma būtina atlikti tinklo veikimo nepriklausomumo, ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ ir atskirų valstybių narių priklausomumo nuo energijos tiekimo, kurį vykdo trečiosios ~~valstybės~~ lygio ir vidaus bei išorės prekybai energija bei investicijoms į energetiką konkrečioje trečiojoje šalyje taikomų sąlygų įvertinimą. Todėl energijos tiekimo saugumas turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į faktines kiekvieno atvejo aplinkybes, taip pat į teises ir pareigas, nustatytas pagal tarptautinę teisę, visų pirma pagal ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ ir atitinkamos trečiosios ~~valstybės~~ tarptautinius susitarimus. Komisija ☒ turėtų ☒ ~~raginama~~ atitinkamais atvejais pateikti rekomendacijas derėtis dėl atitinkamų susitarimų su trečiosiomis ~~valstybėmis~~.

¹⁷ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

kuriais sprendžiamas energijos tiekimo ~~Pendrijai~~ ☒ Sąjungai ☒ saugumo klausimas, arba įtraukti būtinus klausimus kitose derybose su tomis trečiosiomis valstybėmis; ~~šalimis~~.

↓ 2009/73/EB 23 konstatuojamoji dalis

- (93) ~~reikėtų~~ imtis papildomų priemonių, siekiant užtikrinti, kad prieigos prie transportavimo tarifai būtų skaidrūs ir nediskriminaciniai. Tie tarifai visiems naudotojams turėtų būti taikomi nediskriminuojant. Kai saugyklų, dujų laikymo vamzdyne ar papildomų paslaugų rinka yra pakankamai konkurencinga, teisė naudotis galėtų būti suteikiama remiantis skaidriais ir nediskriminaciniais rinkos pagrindu veikiančiais mechanizmais; ~~;~~
-

↓ 2009/73/EB 24 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (94) ~~bū~~ būtina užtikrinti laikymo sistemos operatorių nepriklausomumą, kad trečiosios šalys turėtų geresnes galimybes naudotis saugyklomis, kurios yra techniškai ~~ir~~ (arba) ekonomiškai būtinose siekiant užtikrinti teisę veiksmingai naudotis sistema vartotojų aprūpinimo tikslais. Todėl saugykla turėtų valdyti teisiškai atskirti subjektai, turintys veiksmingas teises priimti sprendimus, susijusius su turtu, kuris būtinas saugyklų techninei priežiūrai, eksploatavimui ir plėtrai. Taip pat reikia padidinti informacijos apie trečiosioms šalims siūlomus laikymo pajėgumus skaidrumą įpareigojant valstybes nares apibrėžti ir paskelbti nediskriminacinę ir aiškią sistemą, pagal kurią būtų nustatoma tinkama saugyklų reguliavimo tvarka. Tuo įpareigojimu neturėtų būti reikalaujama naujo sprendimo dėl teisės naudotis saugyklomis tvarkos, bet turėtų būti pagerinamas teisės naudotis saugyklomis tvarkos skaidrumas. Komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumo reikalavimai yra ypač svarbūs strateginio pobūdžio duomenų atveju arba tuo atveju, jei saugykla naudojasi tik vienas naudotojas; ~~;~~
-

↓ 2009/73/EB 25 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (95) ~~n~~ Nediskriminacinė prieiga prie skirstymo tinklo užtikrina galimybę pasiekti vartotojus mažmeniniu lygmeniu. Tačiau diskriminavimo pavojus suteikiant trečiajai šaliai prieigą ir investuojant skirstymo lygmeniu yra mažesnis nei perdavimo lygmeniu, nes perdavimo lygmeniu perkrova ir gavybos interesų poveikis paprastai yra didesni nei skirstymo lygmeniu. ~~Be to, pagal Direktyvą 2003/55/EB teisinis ir funkcinis skirstymo sistemos operatorių atskyrimas tapo privalomas tik nuo 2007 m. liepos 1 d., o jo poveikį gamtinių dujų vidaus rinkai dar reikia įvertinti. Pagal dabar galiojančias teisinio ir funkcinio veiklos rūšių atskyrimo taisyklės veiklos rūšių veiksmingas atskyrimas galimas tik tada, jeigu tos taisyklės būtų aiškiau apibrėžtos, tinkamai įgyvendinamos ir atidžiai prižiūrimas jų taikymas. Todėl s~~ Siekiant mažmeniniu lygiu sukurti ☒ sudaryti ☒ vienodas sąlygas, skirstymo sistemos operatorių veiklą reikėtų prižiūrėti, kad jie negalėtų naudotis vertikalios integracijos pranašumais, susijusiais su

jų konkurencine padėtimi rinkoje, ypač namų ūkio ar mažų ne namų ūkio vartotojų atžvilgiu;=

↓ 2009/73/EB 26 konstatuojamoji dalis

- (96) ~~v~~Valstybės narės turėtų imtis konkrečių priemonių siekdamos padėti plačiau naudoti biudujas ir iš biomasės gaunamas dujas, kurių gamintojams turėtų būti suteikta nediskriminacinė prieiga prie dujų sistemos, su sąlyga, kad tokia prieiga būtų nuolat suderinama su atitinkamomis techninėmis taisyklėmis ir saugos standartais;=
-

↓ naujas

- (97) dažnai dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamintojai yra prijungti prie skirstymo tinklo. Siekiant skatinti jų plėtrą ir rinkos integraciją, svarbu, kad jie įgytų netrukdomą prieigą prie didmeninės rinkos ir atitinkamų virtualiųjų prekybos taškų. Dalyvavimą didmeninėje rinkoje lemia tai, kaip apibrėžiamos įleidimo ir išleidimo sistemos. Keliose valstybėse narėse prie skirstymo tinklo prijungti gamintojai nėra įleidimo ir išleidimo sistemos dalis. Todėl dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų patekimą į didmeninę rinką reikėtų palengvinti, pateikiant įleidimo ir išleidimo sistemos apibrėžtį ir taip užtikrinant, kad prie skirstymo sistemos prijungti gamybos įrenginiai būtų įleidimo ir išleidimo sistemos dalis. Be to, Reglamente [naujos redakcijos Dujų reglamente, pasiūlytame COM(2021)xxx] numatyta, kad skirstymo ir perdavimo sistemų operatoriai turi bendradarbiauti, kad sudarytų srautų priešinga kryptimi – iš skirstymo tinklo į perdavimo tinklą – sąlygas arba taikytų alternatyvias priemones, kurios palengvintų dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų integraciją į rinką;
-

↓ 2009/73/EB 27 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (98) ~~s~~Siekiant išvengti neproporcingos finansinės ir administracinės naštos mažiems skirstymo sistemos operatoriams, valstybės narės turėtų turėti galimybę, jei būtina, atleisti atitinkamas įmones nuo teisinių ~~skirstymo~~ atskyrimo reikalavimų;=
-

↓ 2009/73/EB 28 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (99) ~~t~~Tais atvejais, kai siekiant užtikrinti optimalų integruoto energijos tiekimo, kuriam taikomi atskiri eksploatavimo standartai, veiksmingumą naudojama uždara skirstymo sistema arba kai uždara skirstymo sistemą daugiausiai naudoja sistemos savininkas, turėtų būti galima skirstymo sistemos operatoriui netaikyti įpareigojimų, kurie dėl ypatingo skirstymo sistemos operatoriaus ir sistemos naudotojų santykių pobūdžio būtų nereikalinga administracinė našta. Pramonės, prekybos ar bendrų paslaugų teritorijose, pvz., geležinkelio stočių pastatuose, oro uostuose, ligoninėse, didelėse stovyklavietėse, kuriose integruotai teikiamos paslaugos, ar

chemijos pramonės gamyklose, dėl specializuoto jų veiklos pobūdžio gali būti galėtų būti uždarytų skirstymo sistemų;

↓ naujas

(100) į gamtinių dujų sistemą integruojant vis daugiau dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų, Europoje transportuojamų ir vartojamų dujų kokybė keisis. Siekiant užtikrinti efektyvų gamtinių dujų sistemos veikimą, perdavimo sistemos operatoriai turėtų būti atsakingi už dujų kokybės valdymą savo įrenginiuose. Kai dujos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujos įleidžiamos skirstymo lygmeniu ir kai reikia valdyti jų poveikį dujų kokybei, reguliavimo institucijos gali įpareigoti skirstymo sistemos operatorius, kad jie užtikrintų efektyvų dujų kokybės valdymą savo įrenginiuose. Vykdydami dujų kokybės valdymo užduotis, perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai turėtų laikytis taikomų dujų kokybės standartų;

↓ 2009/73/EB 29 konstatuojamoji dalis (naujas)

~~(29) Direktyvoje 2003/55/EB nustatytas reikalavimas valstybės narėms įsteigti reguliavimo institucijas, kurioms būtų suteikta speciali kompetencija. Tačiau remiantis patirtimi galima daryti išvadą, kad reguliavimo veiksmingumą dažnai mažina pernelyg mažas reguliavimo institucijų nepriklausomumas nuo Vyriausybės, nepakankami įgaliojimai ir apribota veiksmų laisvė. Dėl tos priežasties 2007 m. kovo 8 ir 9 d. susitikime Europos Vadovų Taryba paragino Komisiją parengti pasiūlymus dėl teisės aktų, kurių tikslas – toliau derinti nacionalinių energetikos reguliavimo institucijų įgaliojimus ir stiprinti jų nepriklausomumą. Tos nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų turėti galimybę spręsti su elektros energijos ir dujų sektoriais susijusius klausimus.~~

↓ 2009/73/EB 30 konstatuojamoji dalis (naujas)

(101) ~~Kad gamtinių dujų vidaus rinka tinkamai veiktų, energetikos reguliavimo institucijos turi turėti galimybę priimti sprendimus visais svarbiais reguliavimo klausimais ir būti visiškai nepriklausomos nuo visų kitų viešųjų ar privačiųjų interesų. Tai nesudaro kliūčių vykdyti nei teisminę peržiūrą, nei parlamentinę priežiūrą pagal valstybių narių konstitucinės teisės nuostatas. Be to, nacionaliniam teisės aktų leidėjui tvirtinant reguliavimo institucijos biudžetą nesudaroma kliūtis biudžetiniam savarankiškumui.~~ Nuostatos, susijusios su reguliavimo institucijai skirtu biudžeto vykdymo savarankiškumu, turėtų būti įgyvendinamos pagal nacionaliniame biudžeto įstatyme ir nacionalinėse taisyklėse apibrėžtą sistemą. Valstybės narės, tinkama rotacijos sistema prisidedančios prie nacionalinės reguliavimo institucijos nepriklausomumo nuo bet kokių politinių ar ekonominių interesų, turėtų turėti galimybę deramai atsižvelgti į turimus žmogiškuosius išteklius ir į valdybos dydį;

↓ 2009/73/EB 31 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (102) ~~S~~Siekiant visiems rinkos dalyviams, taip pat ir naujiems rinkos dalyviams, užtikrinti veiksmingą rinkos prieinamumą, būtini nediskriminaciniai ir išlaidas atspindintys balansuojantys mechanizmai. Tai turėtų būti pasiekama suformuojant skaidrius, rinkos pagrindu veikiančius dujų tiekimo ir pirkimo mechanizmus, reikalingus atsižvelgiant į subalansavimo reikalavimus. ~~Nacionalinės~~ ~~R~~reguliavimo institucijos turėtų atlikti aktyvų vaidmenį užtikrinant, kad balansavimo ~~×~~ kainos ~~×~~ ~~tarifai~~ būtų nediskriminacinės ir atspindinčios išlaidas. Tuo pat metu turėtų būti numatytos tam tikros skatinimo priemonės, siekiant subalansuoti paduodamą ir paimamą dujų kiekį ir nesukelti pavojaus sistemai;

↓ 2009/73/EB 32 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (103) ~~Nacionalinėms~~ reguliavimo institucijoms turėtų būti suteikta teisė nustatyti ar patvirtinti tarifus arba metodikas, kuriomis remiantis apskaičiuojami tarifai, atsižvelgiant į perdavimo sistemos operatoriaus ar skirstymo sistemos operatoriaus (-ių) arba suskystintų gamtinių dujų (SGD) sistemos operatoriaus pasiūlymą, arba į pasiūlymą, dėl kurio susitarė ~~tas (-ie) operatorius (-iai)~~ ir tinklo naudotojai. Atlikdamos šias užduotis, ~~nacionalinės~~ reguliavimo institucijos turėtų užtikrinti, kad perdavimo ir skirstymo tarifai būtų nediskriminaciniai ir atspindintys išlaidas, ir turėtų atsižvelgti į ilgalaikes, ribines ir išvengtas tinklo išlaidas dėl paklausos valdymo priemonių;

↓ naujas

- (104) reguliavimo institucijos, glaudžiai bendradarbiaudamos su Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER), įsteigta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 942/2019¹⁸, turėtų skatinti atvirą, konkurencingą, saugią ir aplinkos atžvilgiu tvarią vandenilio rinką su netrikdomais tarpvalstybiniais srautais. Kad vandenilio vidaus rinka tinkamai veiktų, reguliavimo institucijos turi turėti galimybę priimti sprendimus visais svarbiais reguliavimo klausimais;

↓ 2009/73/EB 33 konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

- (105) ~~E~~Energetikos reguliavimo institucijoms turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti privalomus sprendimus dėl gamtinių dujų ⇒ arba vandenilio ⇌ įmonių ir pačioms taikyti arba pasiūlyti kompetentingam teismui taikyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas įsipareigojimų nevykdančioms gamtinių dujų ⇒ arba vandenilio ⇌ įmonėms. Energetikos reguliavimo institucijoms taip pat turėtų būti

¹⁸ Žr. šio Oficialiojo leidinio 1 psl.

suteikti įgaliojimai neatsižvelgiant į taikomas konkurencijos taisykles nuspręsti imtis tinkamų priemonių, kuriomis būtų užtikrinama nauda vartotojams, pasitelkus veiksmingos konkurencijos, būtinos tam, kad tinkamai veiktų gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinka, skatinimą. Dujų perdavimo programų sukūrimas yra viena iš galimų priemonių, kurią galima panaudoti veiksmingai konkurencijai skatinti ir tinkamam rinkos veikimui užtikrinti;

↓ 2009/73/EB 33 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (106) Energetikos reguliavimo institucijoms taip pat turėtų būti suteikti įgaliojimai, kad jos galėtų prisidėti užtikrinant aukštus viešųjų paslaugų standartus, siekiant atverti rinką, apsaugoti pažeidžiamus vartotojus ir užtikrinti visišką vartotojų apsaugos priemonių veiksmingumą. Tos nuostatos neturėtų pažeisti Komisijos įgaliojimų, kurie jai suteikti taikant konkurencijos taisykles, įskaitant Bendrijos Sąjungos masto įmonių susijungimų tikrinimą, ir vidaus rinkos taisykles, pvz., laisvą kapitalo judėjimą. Nepriklausoma įstaiga, į kurią turėtų teisę kreiptis šalis, kuriai poveikio turi nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimas, galėtų būti teismas ar tribunolas, turintis įgaliojimus atlikti teisminę peržiūrą;

↓ 2009/73/EB 34 konstatuojamoji dalis

- (107) Bet koks nacionalinių reguliavimo institucijų įgaliojimų derinimas turėtų apimti įgaliojimus teikti paskatas gamtinių dujų įmonėms ir skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas gamtinių dujų įmonėms arba pasiūlyti, kad kompetentingas teismas skirtų tokias sankcijas. Be to, reguliavimo institucijoms turėtų būti suteikiami įgaliojimai iš gamtinių dujų įmonių reikalauti reikiamos informacijos, atlikti tinkamus ir pakankamus tyrimus bei spręsti ginčus;

↓ naujas

- (108) siekdamas užtikrinti skaidrumą, reguliavimo institucijos ir ACER turėtų teikti informaciją apie vandenilio rinką, įskaitant tokius aspektus, kaip pasiūla ir paklausa, transportavimo infrastruktūra, paslaugos kokybė, tarpvalstybinė prekyba, investicijos, kainos vartotojams ir rinkos likvidumas;
- (109) perdavimo sistemos operatoriams tenka svarbus vaidmuo užtikrinti ekonomiškas investicijas į dujų tinklus. Siekiant užtikrinti optimalų su įvairiais energijos nešikliais susijusį planavimą ir panaikinti spragą tarp skirtingų nacionalinių ir ES masto tinklų planavimo metodų, nustatomi papildomi nuoseklaus planavimo reikalavimai. Planuojant tinklus turėtų būti atsižvelgiama ir į stiprėjančias sąsajas tarp gamtinių dujų ir elektros energijos, taip pat vandenilio;

- (110) rengiant tinklo plėtros planą svarbu užtikrinti, kad infrastruktūros operatoriai atsižvelgtų į principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“¹⁹, visų pirma į numatomą vartojimą, kuriuo remiantis rengiamas jungtinis scenarijus;
- (111) energetikos sistemos integravimo strategijoje atkreipiamas dėmesys į koordinuoto energetikos sistemos planavimo ir eksploatavimo svarbą siekiant priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų. Todėl reikia parengti tinklo plėtros planą remiantis jungtiniu scenarijumi, parengtu atsižvelgiant į įvairius sektorius. Laikydami atskirų sektorių planų, infrastruktūros operatoriai turėtų siekti didesnės integracijos, atsižvelgdami į sistemos poreikius, susijusius ne vien su konkrečiais energijos nešikliais;
- (112) tinklo plėtros planai yra svarbus elementas siekiant nustatyti infrastruktūros spragas ir teikti informaciją apie infrastruktūrą, kurią reikia sukurti arba kurios eksploatavimą galima nutraukti, kad ją būtų galima panaudoti kitiems tikslams, kaip antai vandeniliui transportuoti. Tai galioja nepaisant tinklų operatoriams parinkto atskyrimo modelio;
- (113) tinklo plėtros plane pateikta informacija apie infrastruktūrą, kurios eksploatavimą galima nutraukti, gali reikšti, kad infrastruktūra bus paliekama nenaudojama, išmontuojama arba panaudojama kitiems tikslams, kaip antai vandeniliui transportuoti. Siekiant šio didesnio infrastruktūros skaidrumo atsižvelgiama į tai, kad pakeistos paskirties infrastruktūra yra pigesnė nei pastatyta nauja infrastruktūra, todėl turėtų būti užtikrinta efektyvios pertvarkos galimybė;
- (114) valstybėse narėse, kuriose bus plėtojamas vandenilio tinklas, vandenilio infrastruktūros plėtros ataskaitų teikimas turėtų užtikrinti, kad vandenilio sistema būtų kuriama remiantis realistiškomis ir perspektyviomis paklausos projekcijomis, įskaitant galimus poreikius, susijusius su elektros energijos sistema. Jei valstybės narės nusprendžia leisti taikyti priskirtuosius mokesčius kaip naujos vandenilio infrastruktūros bendro finansavimo priemonę, ataskaita turėtų padėti reguliavimo institucijai įvertinti šiuos mokesčius. Ataskaita reguliavimo institucijai turėtų būti teikiama reguliariai, dėl to turėtų spręsti reguliavimo institucija. Tačiau, atsižvelgiant į vandenilio rinkos augimą, turėtų būti vengiama neproporcingo įpareigojimo ataskaitas teikti nuolat;
- (115) tinklo plėtros plane pateikiama informacija turėtų užtikrinti galimybę prognozuoti poveikį tarifams remiantis planavimu ir eksploatavimo nutraukimu, darančiais poveikį reguliuojamo turto bazei, kaip aptarta šios direktyvos 51 straipsnyje;
- (116) užuot teikusios atskirų valstybių narių lygmens nacionalinius tinklo plėtros planus, valstybės narės turėtų galėti nuspręsti parengti regiono lygmens tinklo plėtros planą, kurį įgyvendintų daugiau nei viena valstybė narė ir kuris atitiktų savanoriškos regiono dujų rinkos integracijos principą;
- (117) tikimasi, kad, priešingai nei elektros energijos, gamtinių dujų vaidmuo mažės, o tai paveiks ir infrastruktūros investicijų poreikį. Todėl tinklo plėtros plane reikia užtikrinti konkurencijos aspektų balansą ir kad būtų išvengta neišnaudojamo turto. Taigi 51 straipsnio 7 dalis neturėtų būti taikoma atskirtos nuosavybės perdavimo sistemos operatoriams;

¹⁹ 2021 m. rugsėjo 28 d. Komisijos rekomendacija dėl principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ praktinio taikymo. Principo įgyvendinimo priimant sprendimus energetikos ir kituose sektoriuose gairės ir pavyzdžiai, COM(2021) 7014 *final*.

↓ 2009/73/EB 35 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (118) Reikėtų aktyviai skatinti investuoti į stambią naują infrastruktūrą tuo pat metu užtikrinant tinkamą ~~gamtinių dujų~~ ⇒ dujų ⇐ vidaus rinkos veikimą. Siekiant sustiprinti infrastruktūros projektų, kuriems taikoma išimtis, teigiamą poveikį konkurencijai ir tiekimo saugumui, projekto planavimo etape reikėtų ištirti rinkos dalyvių suinteresuotumą projektu ir įgyvendinti perkrovos valdymo taisykles. Jei infrastruktūra yra daugiau nei vienos valstybės narės teritorijoje, prašymus taikyti išimtis kaip kraštutinę priemonę turėtų nagrinėti ACER, kad būtų galima geriau atsižvelgti į infrastruktūros tarpvalstybinį poveikį ir palengvinti administracinį darbą. Be to, atsižvelgiant į išskirtinę tų stambių infrastruktūros projektų, kuriems taikoma išimtis, įgyvendinimo riziką, tiekimo ir gavybos interesų turinčioms įmonėms laikinai turėtų būti galima dalinai ⇒ arba visiškai ⇐ nukrypti nuo veiklos rūšių atskyrimo taisyklių taikymo įgyvendinant minėtus projektus. Laikinos leidžiančios nukrypti nuostatos tiekimo saugumo sumetimais visų pirma turėtų būti taikomos naujiems Bendrijos ⊗ Sąjungos ⊗ dujotiekiams, kuriais dujos transportuojamos iš trečiųjų valstybių šalių į Bendriją ⊗ Sąjungą ⊗. Išimties ⇒ ir nukrypti leidžiančios nuostatos, leistos taikyti ⇐ suteiktos pagal Direktyvas 2003/55/EB ⇒ ir 2009/73/EB su pakeitimais ⇐, ⊗ turėtų būti ⊗ toliau taikomos iki nustatytos galiojimo pabaigos datos, dėl kurios nuspręsta sprendime suteikti išimtį ⇒ ar taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą ⇐.

↓ naujas

- (119) reikia daryti pažangą kuriant Sąjungoje tarpusavyje susietas vandenilio rinkas ir taip palengvinti investicijas į tarpvalstybinę vandenilio infrastruktūrą. Po 2030 m. gruodžio 31 d., kai reguliuojamos trečiosios šalies režimas visose valstybėse narėse bus taikomas visapusiškai ir be tarptautinio transportavimo tarifų, finansinio kompensavimo sistema turėtų rinkos dalyvius finansiškai skatinti plėtoti tarpvalstybines jungtis;

↓ 2009/73/EB 36 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (120) ~~Gamtinių dujų vidaus rinkai trūksta likvidumo ir skaidrumo, o tai trukdo veiksmingai skirti išteklius, mažina rizikos ribojimo galimybes ir užkerta kelią naujiems dalyviams patekti į rinką.~~ Reikia siekti, kad padidėtų pasitikėjimas rinka, jos likvidumas ir rinkos dalyvių skaičius, todėl būtina griežtinti įmonių, užsiimančių dujų tiekimo veikla, teisės aktais nustatytą priežiūrą. Tokie reikalavimai neturėtų pažeisti galiojančių Bendrijos ⊗ Sąjungos ⊗ teisės aktų dėl finansų rinkų ir su jais derėti. Energetikos reguliavimo institucijos ir finansų rinkų reguliavimo institucijos turi bendradarbiauti, kad galėtų suteikti viena kitai galimybę gauti atitinkamų rinkų apžvalgas;

↓ 2009/73/EB 37 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (121) ~~gamtinės dujos į Bendriją~~ ☒ Sąjungą ☒ daugiausia ir vis labiau importuojamos iš trečiųjų ~~valstybių šalių. Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teisėje turėtų būti atsižvelgta į gamtinių dujų ypatybes, pvz., į tam tikrą struktūrinį nelankstumą, kylantį dėl tiekėjų koncentracijos, ilgalaikių ~~sutarčių sandorių~~ ar paskesnio likvidumo trūkumo. Todėl reikia didesnio skaidrumo, įskaitant ~~kainodaros kainų sudarymo~~ skaidrumą;=
-

↓ 2009/73/EB 38 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (122) ~~p~~Prieš Komisijai priimant gaires, kuriose bus išsamiau apibrėžiami duomenų saugojimo reikalavimai, ~~Agentūra~~ ☒ ACER ☒ ir Europos vertybinių popierių rinkos priežiūros institucijų komitetas, įsteigtas Komisijos sprendimu 2009/77/EB (EVPRPIK)²⁰, turėtų tartis su Komisija ir ją konsultuoti dėl gairių turinio. ~~Agentūra~~ ☒ ACER ☒ ir EVPRPIK taip pat turėtų bendradarbiauti atlikdami išsamesnius tyrimus ir konsultuodami, ar sandoriams, susijusiems su dujų tiekimo sutartimis ir dujų rinkos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, skaidrumo reikalavimai turėtų būti taikomi iki ir (arba) po sandorio sudarymo, ir, jei taip, koks turėtų būti tų reikalavimų turinys;=
-

↓ 2009/73/EB 39 konstatuojamoji dalis

- (123) ~~v~~Valstybės narės arba, jei taip numato valstybė narė, reguliavimo institucija turėtų skatinti nutraukiamų tiekimo sutarčių plėtrą;=
-

↓ 2009/73/EB 40 konstatuojamoji dalis

- ~~(40) Siekiant užtikrinti tiekimo saugumą, atskirose valstybėse narėse reikėtų stebėti pasiūlos ir paklausos pusiausvyrą, ir remiantis tokia stebėseną reikėtų teikti ataskaitą apie padėtį Bendrijos lygmeniu, atsižvelgiant į regionų tarpusavio sujungimo pajėgumus. Tokį stebėjimą reikėtų atlikti pakankamai anksti, kad būtų galima imtis reikiamų priemonių, jei tiekimo saugumui iškiltų grėsmė. Būtiniosios tinklo infrastruktūros, įskaitant sujungimo pajėgumų, statyba ir priežiūra turėtų būti prisidedama prie stabilaus dujų tiekimo užtikrinimo.~~

²⁰ OL L 25, 2009 1 29, p. 18.

↓ 2009/73/EB 41 konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

- (124) ~~Valstybės~~ narės turėtų užtikrinti, kad, atsižvelgiant į būtinuosius kokybės reikalavimus, biodujoms ir iš biomasės gaunamoms dujoms, ~~⇒ visų pirma biometanui, ⇨ ar kitų tipų dujoms būtų sudarytos nediskriminacinės galimybės patekti į dujų sistemą, su sąlyga, kad tokia prieiga yra nuolat suderinama su atitinkamomis techninėmis taisyklėmis ir saugos standartais. Tomis taisyklėmis ir standartais turėtų būti užtikrinama, kad, atsižvelgiant į technines ir saugos sąlygas, tas dujas būtų galima įleisti į gamtinių dujų sistemą ir ją transportuoti, ir turėtų būti apibūdinamos jų cheminės savybės;~~
-

↓ 2009/73/EB 42 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (125) ~~ilgalaikės sutartys ir toliau bus~~ ☒ yra ☒ svarbi valstybių narių aprūpinimo dujomis sudėtinė dalis ⇨. Tačiau jos neturėtų būti kliūtis patekti į rinką dujoms iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujoms, todėl iškastinių dujų tiekimo sutartys negalės galioti ilgiau kaip iki 2049 m. Tokios sutartys visada turės atitikti ⇨, ~~o dujų tiekimo įmonės turėtų ir toliau turėti galimybę jas taikyti su sąlyga, kad šios sutartys neprieštarautų šios direktyvos tikslui ir būtų suderinamos su Sutartimi~~ ☒ SESV ☒, įskaitant konkurencijos taisykles. ~~Todėl Planuojant gamtinių dujų~~ imonių tiekimo ir transportavimo pajėgumus būtina atsižvelgti į ilgalaikes sutartis;
-

↓ 2009/73/EB 43 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (126) ~~Siekiant~~ ☒ Sąjungoje ☒ Bendrijoje užtikrinti aukštų viešųjų paslaugų standartų išlaikymą, Komisijai reikėtų nuolat pranešti apie visas priemones, kurių imasi valstybės narės, siekdamos šios direktyvos tikslų. Komisija turėtų periodiškai skelbti ataskaitą, analizuojančią priemones, kurių imtasi nacionaliniu lygmeniu, kuriomis siekiama viešųjų paslaugų tikslų, ir palyginančią jų veiksmingumą, siekiant pateikti rekomendacijas dėl priemonių, kurių reikėtų imtis nacionaliniu lygmeniu aukštiesiems viešųjų paslaugų standartams pasiekti;
-

↓ 2009/73/EB 44 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (127) ~~Viešųjų paslaugų reikalavimų laikymasis yra pagrindinis šios direktyvos reikalavimas, todėl šioje direktyvoje svarbu pateikti bendrus minimalius standartus, kurių laikosi visos valstybės narės, atsižvelgiant į bendros apsaugos, tiekimo saugumo, aplinkos apsaugos ir lygiavertės konkurencijos laipsnio užtikrinimo visose valstybėse narėse tikslus. Svarbu, kad viešųjų paslaugų reikalavimus būtų galima aiškinti~~

nacionaliniu pagrindu, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes ir laikantis Bendrijos ☒ Sąjungos ☒ teisės;

↓ 2009/73/EB 45 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (128) ~~p~~Priemonės, kurias valstybės narės įgyvendina, siekdamos socialinės ir ekonominės sanglaudos tikslų, turėtų turėti galimybę apimti visų pirma atitinkamų ekonominių lengvatų taikymą, tam tikrais atvejais – panaudojant visas turimas nacionalines ir ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ priemones. ~~I tokias priemones turėtų būti galima įtraukti atsakomybės mechanizmus. Tarp tokių priemonių turėtų turėti galimybę būti atsakomybės mechanizmai, kad būtų garantuotos būtinos investicijos;~~
-

↓ 2009/73/EB 46 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (129) ~~T~~iek, kiek priemonės, kurių imasi valstybės narės, vykdydamos viešųjų paslaugų įpareigojimus, sudaro valstybės pagalbą pagal Sutarties ~~87~~ ☒ 107 ☒ straipsnio 1 dalį, pagal Sutarties ~~88~~ ☒ 108 ☒ straipsnio 3 dalį apie jas reikia pranešti Komisijai;
-

↓ 2009/73/EB 53 konstatuojamoji dalis

- (130) ~~R~~inkos kainos turėtų suteikti tinkamų tinklo plėtros paskatų;
-

↓ 2009/73/EB 54 konstatuojamoji dalis

- (131) ~~v~~Valstybėms narėms turėtų būti ypač ~~tingai~~ svarbu skatinti sąžiningą konkurenciją ir suteikti lengvą prieigą skirtingiems tiekėjams siekiant, kad vartotojai galėtų visapusiškai pasinaudoti liberalizuotos ~~gaminių~~ dujų vidaus rinkos galimybėmis;
-

↓ 2009/73/EB 55 konstatuojamoji dalis

- (132) ~~s~~Siekiant prisidėti prie tiekimo saugumo ir tuo pat metu užtikrinti valstybių narių solidarumą, ypač energijos tiekimo krizės atveju, svarbu ~~sukurti~~ numatyti solidaraus regioninio bendradarbiavimo sistemą. Valstybėms narėms nusprendus toks bendradarbiavimas gali būti grindžiamas pirmiausia rinka grindžiamais mechanizmais. Bendradarbiaujant siekiant skatinti regioninį ir dvišalį solidarumą rinkos dalyviams neturėtų būti užkraunama neproporcinga našta ar jie neturėtų būti diskriminuojami;

↓ 2009/73/EB 56 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (133) ~~S~~iekdamos sukurti gamtinių dujų vidaus rinką valstybės narės turėtų skatinti savo nacionalinių rinkų integravimą ir sistemos operatorių bendradarbiavimą ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ bei regionų lygmeniu, taip pat įtraukiant izoliuotas sistemas, sudarančias vis dar ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒ esančias vadinamąsias dujų salas; ~~;~~

↓ naujas

- (134) priklausomai nuo rinkų ypatumų, savanoriška regioninių rinkų integracija, ypač rinkoms susijungiant, gali duoti įvairios naudos. Rinkų integracija gali būti galimybė geriausiai panaudoti infrastruktūrą, su sąlyga, kad ji neturės neigiamo poveikio kaimyninėms rinkoms, pvz., dėl padidėjusių tarpvalstybinių tarifų. Tai taip pat yra proga didinti konkurenciją, likvidumą ir prekybą regiono galutinių vartotojų naudai, pritraukiant tiekėjų, kurie kitu atveju neateitų dėl to, kad rinka maža. Rinkos integracija užtikrina galimybę sukurti didesnes zonas ir taip įgyti prieigą prie daugiau tiekimo šaltinių. Toks įvairinimas dėl didesnės tiekimo šaltinių konkurencijos gali paveikti didmeninės rinkos kainas, tačiau kartu padidinti tiekimo saugumą, jei naujoje jungtinėje zonoje nėra vidaus perkrovos. Remiantis rinkos integracija gali būti toliau remiama gamtinių dujų rinkos pertvarka, įskaitant dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų naudojimą. Valstybės narės, reguliavimo institucijos ir perdavimo sistemos operatoriai turėtų bendradarbiauti, kad palengvintų regioninę integraciją;

↓ 2009/73/EB 57 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (135) ~~V~~ienas pagrindinių šios direktyvos tikslų turėtų būti tikros gamtinių dujų vidaus rinkos sukūrimas, sujungiant ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ tinklus, ir todėl tarpvalstybinio tinklų sujungimo bei regioninių rinkų reguliavimo klausimai turėtų būti vienas iš pagrindinių reguliavimo institucijų, prireikus glaudžiai bendradarbiaujančių su ~~Agentūra~~ ☒ ACER ☒, tikslų; ~~;~~

↓ 2009/73/EB 58 konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

- (136) ~~T~~aip pat vienas iš pagrindinių šios direktyvos tikslų turėtų būti tikros vidaus rinkos ir plataus dujų tiekimo bendrų taisyklių užtikrinimas. Tuo tikslu dėl neiškraipytų rinkos kainų atsirastų ⇒ tarpvalstybinės prekybos ⇐ ~~tarpvalstybinio tinklų sujungimo~~ paskatų ir, ~~ilgalaikiu laikotarpiu,~~ kainos suvienodėtų; ~~;~~

↓ 2009/73/EB 59 konstatuojamoji dalis

- (137) ~~R~~eguliavimo institucijos taip pat turėtų teikti informaciją apie rinką tam, kad Komisija galėtų vykdyti gamtinių dujų vidaus rinkos stebėjimo ir priežiūros funkciją ir jos trumpalaikes, vidutinės trukmės bei ilgalaikes raidos tendencijas, įskaitant šiuos aspektus: pasiūla ir paklausa, perdavimo ir skirstymo infrastruktūra, paslaugų kokybė, tarpvalstybinė prekyba, perkrovos valdymas, investicijos, didmeninės ir mažmeninės kainos, rinkos likvidumas ir aplinkosaugos gerinimas bei veiksmingumo didinimas. ~~Nacionalinės~~ ~~R~~eguliavimo institucijos turėtų pranešti konkurencijos institucijoms ir Komisijai apie valstybes nares, kuriose dėl kainų trukdoma konkurencijai ir tinkamam rinkos veikimui;=
-

↓ 2009/73/EB 60 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (138) ~~K~~adangi šios direktyvos tikslo, t. y. sukurti visiškai veikiančią gamtinių dujų ⇒ ir vandenilio ⇐ vidaus rinką, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi ☒ dėl tokio veiksmo masto arba poveikio ☒ to tikslo būtų geriau siekti ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ lygmeniu, laikydamosi ☒ Europos Sąjungos ☒ sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo ~~Bendrija~~ ☒ Sąjunga ☒ gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;=
-

↓ 2009/73/EB 61 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (139) Pagal 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 715/2009²¹ ~~dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų~~²² Komisija gali priimti gaires ☒ arba tinklo kodeksus ☒, kad būtų užtikrintas būtinas suderinimo lygis. Tokios gairės ☒ arba tinklo kodeksai ☒ – privalomos ~~įgyvendinimo priemonės~~ ⇒ taisyklės, priimamos Komisijos reglamentais, ⇐ – yra (taip pat ir tam tikrų šios direktyvos nuostatų atžvilgiu) naudinga priemonė, kurią prireikus galima greitai pritaikyti;=

²¹ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinant Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005 (OL L 211, 2009 8 14, p. 36).

²² Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 36.

↓ 2009/73/EB 62 konstatuojamoji dalis

~~Šiai direktyvai įgyvendinti būtinos priemonės turėtų būti tvirtinamos pagal 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimą 1999/468/EB, nustatantį Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką²³.~~

↓ 2009/73/EB 63 konstatuojamoji dalis

- (140) ~~Visų pirma Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti gaires, būtinas minimaliam suderinamumo lygiui užtikrinti, kurio reikia, kad būtų pasiektas šios direktyvos tikslas; Kadangi tos priemonės yra bendro pobūdžio ir skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant naujomis neesminėmis nuostatomis, jos turi būti tvirtinamos pagal Sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnyje nustatytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.~~
-

↓ 2009/73/EB 64 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

~~Pagal Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros²⁴ 34 punktą valstybės narės raginamos savo ir Bendrijos interesų labui parengti lenteles, kurios kuo geriau atspindėtų šios direktyvos ir perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių atitikti, bei viešai jas paskelbti.~~

- (141) ☒ pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudėtinių dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas, visų pirma atsižvelgiant į Europos Teisingumo Teismo sprendimą byloje Komisija prieš Belgiją (byla C-543/17); ☒
-

↓ 2009/73/EB 65 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- ~~(65) Atsižvelgiant į daromų Direktyvos 2003/55/EB pakeitimų taikymo sritį, siekiant aiškumo ir racionalumo, visas atitinkamas nuostatas pageidautina išdėstyti nauja redakcija viename naujos direktyvos tekste.~~

²³ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

²⁴ OL C 321, 2003 12 31, p. 1.

↓ 2009/73/EB konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

- (142) Šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. ⇒ Atitinkamai ši direktyva turėtų būti aiškinama ir taikoma atsižvelgiant į tas teises ir principus, visų pirma į Chartijos 8 straipsnyje garantuojamą teisę į asmens duomenų apsaugą. Ypač svarbu, kad bet koks asmens duomenų tvarkymas pagal šią direktyvą būtų vykdomas laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679²⁵; ⇐

↓ naujas

- (143) siekiant užtikrinti minimalų suderinimo lygį, kurio reikia, kad būtų pasiektas šios direktyvos tikslas, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl neesminių elementų tam tikrose specifinėse srityse, kurios yra esminės šios direktyvos tikslams pasiekti. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros²⁶ nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (144) kad būtų užtikrintos vienodos šios direktyvos įgyvendinimo sąlygos, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti sąveikumo reikalavimus ir nediskriminacinę bei skaidrią prieigos prie duomenų tvarką. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojama laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011;
- (145) pareiga perkelti šią direktyvą į nacionalinę teisę turėtų apsiriboti tomis nuostatomis, kurios iš esmės skiriasi nuo ankstesnės direktyvos nuostatų. Pareiga perkelti nepakeistas nuostatas atsiranda pagal anksčiau priimtą direktyvą;
- (146) siekiant užtikrinti sklandų ir veiksmingą šios direktyvos nuostatų įgyvendinimą, Komisija remia valstybes nares per techninės paramos priemonę²⁷ teikdama specialiai pritaikytas technines žinias, kaip parengti ir įgyvendinti reformas, įskaitant tas, kuriomis skatinama konkurencinga gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinka, sudaromos sąlygos integruoti dujas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujas ir stiprinamas perdavimo ir skirstymo sistemų operatorių tarpusavio bendradarbiavimas ir koordinavimas. Techninė parama yra, pvz., administracinių gebėjimų stiprinimas, reguliavimo sistemų suderinimas ir dalijimasis aktualia geriausia praktika;

²⁵ OL L 119, 2016 5 4, p. 1.

²⁶ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

²⁷ 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/240, kuriuo nustatoma techninės paramos priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 1).

(147) ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su direktyvos, nurodytos III priedo B dalyje, perkėlimo į nacionalinę teisę terminais ir taikymo pradžios data,

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

Dalykas, taikymo sritis ir terminų sąvokų apibrėžtys

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šia direktyva nustatomos ⇒ dujų, apibrėžtų 2 straipsnio 2 punkte, ⇐ ~~gamtinių dujų~~ perdavimo, skirstymo, tiekimo ir laikymo ☒ naudojant to straipsnio 3 punkte apibrėžtą gamtinių dujų sistemą ☒ bendros taisyklės. Joje nustatomos taisyklės, susijusios su ☒ to ☒ ~~gamtinių dujų~~ sektoriaus organizavimu ir funkcionavimu, patekimu į rinką, kriterijais ir tvarka, pagal kurią suteikiami leidimai perduoti, skirstyti, tiekti ir laikyti ~~gamtinės dujos~~ ⇒ dujas naudojant gamtinių dujų sistemą ⇐ bei eksploatuoti sistemas.
- ~~2. Šia direktyva nustatytos taisyklės, taikomos gamtinėms dujoms, įskaitant SGD, taip pat nediskriminuojant taikomos biodujoms ir iš biomasės gautoms dujoms ar kitų rūšių dujoms, jei tik šias dujas galima techniškai ir saugiai įleisti į gamtinių dujų sistemą ir jas transportuoti.~~

↓ naujas

2. Šia direktyva nustatomos gamtinių dujų transportavimo, tiekimo ir laikymo, taip pat gamtinių dujų sistemos transformavimo į sistemą, grindžiamą dujomis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujomis, taisyklės.
3. Šia direktyva nustatomos bendros vandenilio transportavimo, tiekimo ir laikymo naudojant vandenilio sistemą taisyklės. Joje nustatomos taisyklės, susijusios su šio sektoriaus organizavimu ir funkcionavimu, patekimu į rinką, kriterijais ir tvarka, pagal kurią suteikiami tinklų leidimai, taip pat leidimai tiekti bei laikyti vandenilį ir eksploatuoti sistemas.
4. Šia direktyva nustatomos laipsniško visos Sąjungos jungtinės vandenilio sistemos, padedančios mažinti grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sektoriuose, kurių priklausomybė nuo iškastinio kuro mažinti sunku, kūrimo taisyklės ir taip remiamas ES energetikos sistemos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas.

2 straipsnis

Terminų sąvokų apibrėžtis

Šioje direktyvoje vartojamų terminų taikomos tokios sąvokų apibrėžtys:

↓ naujas

- 1) gamtinės dujos – visos daugiausia iš metano sudarytos dujos, įskaitant biodujas ir dujas iš biomasės, visų pirma biometaną, ar kitų rūšių dujas, kurias techniškai įmanoma saugiai įleisti į gamtinių dujų sistemą ir ją transportuoti;
- 2) dujos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių – Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 28 punkte apibrėžtos biodujos, įskaitant biometaną, taip pat tos direktyvos 2 straipsnio 36 punkte apibrėžtas iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintas nebiologinės kilmės dujinis kuras;
- 3) dujos – gamtinės dujos ir vandenilis;
- 4) gamtinių dujų sistema – infrastruktūros, apimančios vamzdynus, SGD terminalus ir saugyklas, sistema, kuria transportuojamos daugiausia iš metano sudarytos dujos, įskaitant biodujas ir dujas iš biomasės, visų pirma biometaną, ar kitų rūšių dujas, kurias techniškai įmanoma saugiai įleisti į gamtinių dujų vamzdynų sistemą ir ją transportuoti;
- 5) vandenilio sistema – infrastruktūros, apimančios vandenilio tinklus, vandenilio saugyklas ir vandenilio terminalus, sistema, skirta didelio grynumo vandeniliui;
- 6) vandenilio saugykla – didelio grynumo vandeniliui laikyti skirta saugykla, kurią sudaro:
 - a) vandeniliui laikyti skirta vandenilio terminalo dalis, išskyrus gamybos operacijoms vykdyti skirtą dalį ir įrenginius, kuriuos naudoja vien tik vandenilio tinklo operatoriai savo funkcijoms atlikti;
 - b) didelė, visų pirma požeminė, vandenilio talpykla, išskyrus mažesnius lengvai pagaminamus vandenilio laikymo įrenginius;
- 7) vandenilio laikymas vamzdyne – suslėgto didelio grynumo vandenilio laikymas vandenilio tinkluose, išskyrus laikymą įrenginiuose, skirtuose vandenilio tinklo operatoriams, atliekantiems savo funkcijas;
- 8) vandenilio terminalas – įrenginys, skirtas skystajam vandeniliui arba skystajam amoniakui transformuoti į dujinį vandenilį, kad jį būtų galima įleisti į vandenilio tinklą, arba dujiniam vandeniliui suskystinti, apimantis įrenginius papildomoms paslaugoms teikti ir laikinojo laikymo įrenginius, kurių reikia, kad būtų galima vykdyti transformavimo procesą ir įleisti vandenilį į tinklą, bet neapimantis vandeniliui laikyti skirtos vandenilio terminalo dalies;
- 9) vandenilio kokybė – vandenilio grynumas ir užterštumas pagal taikomus vandenilio sistemos vandenilio kokybės standartus;

- 10) mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis – vandenilis, kurio energinė vertė gaunama naudojant neatsinaujinančiuosius išteklius ir kuris atitinka 70 proc. išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo ribą;
- 11) mažo anglies dioksido pėdsako dujos – dujinis kuras, priskiriamas prie Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 35 punkte apibrėžto perdirbtos anglies kuro, mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis, taip pat sintetinis dujinis kuras, kurio energinė vertė gaunama naudojant mažo anglies dioksido pėdsako vandenilį, atitinkantys 70 proc. išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo ribą;
- 12) mažo anglies dioksido pėdsako kuras – Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnyje apibrėžtas perdirbtos anglies kuras, mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis, taip pat sintetinis dujinis ir skystasis kuras, kurio energinė vertė gaunama naudojant mažo anglies dioksido pėdsako vandenilį, atitinkantys 70 proc. išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo ribą;
- 13) vandenilio įmonė – fizinis ar juridinis asmuo, kuris atlieka bent vieną iš šių funkcijų: vandenilio gamybos, transportavimo, tiekimo, pirkimo ar laikymo arba vandenilio terminalo eksploatavimo, kuris yra atsakingas už su šiomis funkcijomis susijusias komercines, technines arba priežiūros užduotis ir kuris nėra galutinis vartotojas;

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

⇒ naujas

- 144) gamtinių dujų įmonė – fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis ~~bent vieną iš šių funkcijų~~ gamtinių dujų, įskaitant SGD, gavybą, perdavimą, skirstymą, tiekimą, pirkimą ar laikymą, ☒ ir ☒ atsakingas už komercines, technines ~~ir (arba) priežiūros~~ užduotis, susijusias su šiomis funkcijomis, ~~išskyrus~~ ☒ bet ne ☒ galutinius vartotojus;
- 152) gavybos ~~proceso vamzdynų~~ tinklas – vamzdynas ar vamzdynų tinklas, eksploatuojamas ir (arba) ~~pastatytas įrengtas~~ kaip naftos ar ☒ gamtinių ☒ dujų gavybos objekto dalis, arba naudojamas gamtinėms dujoms perduoti iš vieno ar kelių tokių objektų į perdirbimo gamyklą ar terminalą arba į galutinį pakrantės iškrovimo terminalą;
- 163) perdavimas – ~~tai~~ gamtinių dujų transportavimas, ~~išskyrus~~ tiekimą, tinklu, kurį daugiausia sudaro aukšto slėgio vamzdynai, išskyrus gavybos ~~proceso vamzdynų~~ tinklą ir aukšto slėgio vamzdynų dalį, ~~iš esmės daugiausia~~ naudojamą ~~gamtinių dujų vietiniam skirstymui~~ gamtinėms dujoms paskirstyti vietoje, siekiant jas pristatyti vartotojams, ~~išskyrus tiekimą~~;
- 174) perdavimo sistemos operatorius – fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis perdavimo funkciją ir atsakingas už perdavimo sistemos eksploatavimą bei techninės priežiūros užtikrinimą ir prireikus už jos plėtrą konkrečioje teritorijoje ir tam tikrais atvejais – už jos sujungimą su kitomis sistemomis bei už tai, kad būtų užtikrintas ilgalaikis sistemos pajėgumas pagrįstai ☒ gamtinių ☒ dujų transportavimo paklausai patenkinti;
- 185) skirstymas – gamtinių dujų transportavimas vietos ar regiono vamzdynų tinklais siekiant pristatyti jas vartotojams, išskyrus tiekimą;
- 196) skirstymo sistemos operatorius – fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis skirstymo funkciją ir atsakingas už skirstymo sistemos eksploatavimą ir techninės priežiūros

užtikrinimą ir prireikus už jos plėtrą konkrečioje teritorijoje ir tam tikrais atvejais – už jos sujungimą su kitomis sistemomis bei už tai, kad būtų užtikrintas ilgalaikis sistemos pajėgumas pagrįstai ⇨ gamtinių ⇨ dujų skirstymo paklausai patenkinti;

↓ naujas

- 20) vandenilio tinklas – didelio grynumo vandenilio transportavimo, išskyrus tiekimą, siekiant jį pristatyti vartotojams vamzdynų tinklas;
- 21) vandenilio transportavimas – vandenilio transportavimas, išskyrus tiekimą, vandenilio tinklu siekiant jį pristatyti vartotojams, nepriklausomai nuo slėgio, geografinės aprėpties ar prie tinklo prijungtų vartotojų grupės;
- 22) vandenilio tinklo operatorius – fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis vandenilio transportavimo funkciją ir atsakingas už vandenilio tinklo eksploatavimą bei techninės priežiūros užtikrinimą, taip pat prireikus už vandenilio tinklo plėtrą konkrečioje teritorijoje ir, kai taikytina, už jo sujungimą su kitais vandenilio tinklais bei už ilgalaikio sistemos pajėgumo patenkinti pagrįstą vandenilio transportavimo paklausą užtikrinimą;

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

⇨ naujas

- ~~237)~~ tiekimas – gamtinių dujų, įskaitant SGD, ⇨ arba vandenilio, įskaitant skystąjį vandenilį, ⇨ pardavimas, įskaitant perpardavimą, vartotojams;
- ~~248)~~ tiekimo įmonė – fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis tiekimo funkciją;
- ~~259)~~ saugykla – gamtinių dujų įmonei nuosavybės teise priklausantis ir (arba) jos eksploatuojamas įrenginys gamtinėms dujoms laikyti, įskaitant laikymui skirtą SGD įrenginių dalį, tačiau išskyrus tą dalį, kuri naudojama gavybos operacijoms vykdyti, bei įrenginius, skirtus vien tik perdavimo sistemos operatoriams, atliekantiems savo funkcijas;
- ~~2640)~~ laikymo sistemos operatorius – fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis ⇨ gamtinių dujų ⇨ laikymo funkciją ir atsakingas už saugyklos eksploatavimą;
- ~~2744)~~ SGD įrenginys – terminalas gamtinėms dujoms suskystinti arba SGD importuoti, priimti ir pakartotinai dujinti, ~~įskaitant~~ ⊗ taip pat ⊗ papildomuosius paslaugos ir laikinojo laikymo įrenginius, kurių reikia, kad būtų galima vykdyti ~~a, būtinas~~ pakartotino dujinimo procesą ir vėliau įleisti dujas ~~esniam pateikimui~~ į perdavimo sistemą ~~atlikti~~, tačiau išskyrus ⊗ dujoms laikyti skirtas ~~⊗ bet kurią~~ SGD terminalų dalis, naudojamą laikymui;
- ~~2842)~~ SGD sistemos operatorius – fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis gamtinių dujų skystinimo funkciją arba importuojantis, priimantis ir pakartotinai dujinantis SGD bei atsakingas už SGD įrenginio eksploatavimą;
- ~~2943)~~ sistema – gamtinių dujų įmonei nuosavybės teise priklausantys ~~ir (arba) jos~~ eksploatuojami perdavimo tinklai, skirstymo tinklai, SGD įrenginiai ~~ir (arba)~~ saugyklos, įskaitant ~~dujų laikymą vamzdyne ir jo įrenginius, teikiančius papildomas paslaugas, bei susijusių įmonių įrenginius, kurie yra reikalingi suteikiant galimybę naudotis perdavimu, skirstymu ir SGD; dujų laikymo vamzdyne įrenginius,~~

irenginius papildomoms paslaugoms teikti bei susijusių įmonių įrenginius, kurie yra reikalingi suteikiant galimybę naudotis perdavimo, skirstymo ir SGD sistema;

- 3044) papildomos paslaugos – visos paslaugos, būtinos suteikiant galimybę naudotis perdavimo tinklais, skirstymo tinklais, SGD įrenginiais ~~ir (arba)~~ saugyklomis bei juos eksploatuoti, įskaitant apkrovos balansavimo, maišymo ir inertinių dujų įleidimo paslaugas, tačiau išskyrus įrenginius, skirtus vien tik perdavimo sistemos operatoriams, atliekantiems savo funkcijas;
- 3145) $\Rightarrow$ gamtinių $\Leftarrow$ dujų laikymas vamzdyne – suslėgtų $\Rightarrow$ gamtinių $\Leftarrow$ dujų laikymas ~~jas suspaudžiant~~ dujų perdavimo ir skirstymo sistemose, ~~tačiau~~ išskyrus laikymą įrenginiuose, skirtuose ~~įrenginius, skirtus~~ perdavimo sistemos operatoriams, atliekantiems savo funkcijas;
- 3246) jungtinė sistema – kelios viena su kita sujungtos sistemos;

↓ 2019/692 1 straipsnio 1 punktą

- 3317) ~~jungiamasis vamzdynas~~ jungtis – valstybių narių sieną kertanti arba ~~per ją~~ tarp valstybių narių nutiesta perdavimo linija, kurios paskirtis – sujungti tų valstybių narių nacionalines perdavimo sistemas, arba perdavimo linija tarp valstybės narės ir trečiosios ~~šalies~~ valstybės iki valstybių narių teritorijos arba tos valstybės narės teritorinės jūros;

↓ naujas

- 34) vandenilio jungtis – valstybių narių sieną kertantis arba tarp valstybių narių nutiestas vandenilio tinklas arba vandenilio tinklas tarp valstybės narės ir trečiosios valstybės iki valstybių narių teritorijos arba tos valstybės narės teritorinės jūros;

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

$\Rightarrow$ naujas

- 3548) tiesioginis vamzdynas – gamtinių dujų vamzdynas, papildantis jungtinę sistemą;
- 3649) integruota gamtinių dujų įmonė – ~~vertikalios ar horizontalios integracijos~~ vertikaliai ar horizontaliai integruota įmonė;
- 3720) ~~vertikalios integracijos~~ vertikaliai integruota įmonė – gamtinių dujų įmonė ar gamtinių dujų įmonių grupė $\Rightarrow$ arba vandenilio įmonė ar vandenilio įmonių grupė $\Leftarrow$, kai tas pats asmuo ar tie patys asmenys turi teisę tiesiogiai arba netiesiogiai vykdyti kontrolę ir kai įmonė ar įmonių grupė atlieka bent vieną iš perdavimo, skirstymo, $\Rightarrow$ vandenilio transportavimo, vandenilio terminalo eksploatavimo, $\Leftarrow$ SGD ~~ar~~ $\Rightarrow$, gamtinių dujų arba vandenilio $\Leftarrow$ laikymo funkcijų ir bent vieną iš gamtinių dujų $\Rightarrow$ arba vandenilio $\Leftarrow$ gavybos ar tiekimo funkcijų;
- 3824) ~~horizontalios integracijos~~ horizontaliai integruota įmonė – įmonė, atliekanti bent vieną iš gamtinių dujų gavybos, perdavimo, skirstymo, tiekimo ar laikymo funkcijų, ir užsiimanti su $\Rightarrow$ gamtinėmis $\Leftarrow$ dujomis nesusijusia veikla;

- ~~3922)~~ susijusi įmonė – susijusi įmonė, ~~kaip apibrėžta 1983 m. birželio 13 d. Septintosios Tarybos direktyvos 83/349/EEB, pagrįstos Sutarties 44 straipsnio 2 dalies g punktu²⁸; dėl konsoliduotos atskaitomybės²⁹, 41 straipsnyje ir (arba) asocijuota įmonė, kaip apibrėžta tos direktyvos 33 straipsnio 1 dalyje, ☒ apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/34/ES³⁰ 2 straipsnio 12 punkte, ☒ ~~ir~~ (arba) įmonė, priklausanti ☒ kuri priklauso ☒ tiems patiems akcininkams;~~
- ~~4022)~~ sistemos naudotojas – fizinis ar juridinis asmuo, ~~tiekiantis gamtines dujas sistemai~~ kuris tiekia gamtines dujas į sistemą arba kuriam jos tiekiamos iš sistemos;
- ~~4124)~~ vartotojas – ~~gamtinių dujų~~ ⇨ dujų ⇨ ~~didmenininkas~~ ~~didmeninis~~ ar galutinis vartotojas arba gamtinių dujų ⇨ ar vandenilio ⇨ įmonė, perkanti ~~gamtines dujas~~ ⇨ dujas ⇨;
- ~~4225)~~ namų ūkio vartotojas – vartotojas, perkantis ~~gamtines dujas~~ ⇨ dujas ⇨ naudoti savo namų ūkio reikmėms;
- ~~4326)~~ ne namų ūkio vartotojas – vartotojas, perkantis ~~gamtines dujas~~ ⇨ dujas ⇨ naudoti ne savo namų ūkio reikmėms;
- ~~4427)~~ galutinis vartotojas – vartotojas, perkantis ~~gamtines dujas~~ ⇨ dujas ⇨ savo reikmėms;
- ~~28)~~ ~~reikalavimus atitinkantis vartotojas – vartotojas, kuris gali laisvai pirkti dujas iš jo pasirinkto tiekėjo, kaip apibrėžta 37 straipsnyje;~~
- ~~4529)~~ ~~didmeninis vartotojas~~ ~~didmenininkas~~ – fizinis ar juridinis asmuo, išskyrus perdavimo sistemos operatorių ar skirstymo sistemos operatorių, perkantis ~~gamtines dujas~~ ⇨ dujas ⇨ ketindamas jas perparduoti sistemoje, kurioje jis yra įsisteigęs, ar už jos ribų;

↓ naujas

- 46) labai maža įmonė – įmonė, kurioje dirba mažiau nei 10 darbuotojų ir kurios metinė apyvarta ir (arba) bendras metinis balansas neviršija 2 mln. EUR;
- 47) mažoji įmonė – įmonė, kurioje dirba mažiau nei 50 darbuotojų ir kurios metinė apyvarta ir (arba) bendras metinis balansas neviršija 10 mln. EUR;

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

- ~~30)~~ ~~ilgalaikis planavimas – gamtinių dujų įmonių ilgalaikio tiekimo ir transportavimo pajėgumų planavimas siekiant patenkinti sistemos gamtinių dujų paklausą, diversifikuoti šaltinius ir užtikrinti tiekimą vartotojams;~~

²⁸ ~~Direktyvos 83/349/EEB pavadinimas buvo pakeistas, atsižvelgiant į Europos bendrijos steigimo sutarties straipsnių numeravimo pakeitimus pagal Amsterdamo sutarties 12 straipsnį; pirminė nuoroda buvo į 54 straipsnio 3 dalies g punktą~~

²⁹ ~~OL L 193, 1983 7 18, p. 1.~~

³⁰ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013 6 29, p. 19).

- ~~31) naujai besiformuojanti rinka – valstybė narė, kurioje pirmas komercinis tiekimas pagal jos pirmąją ilgalaikę gamtinių dujų tiekimo sutartį prasidėjo ne anksčiau kaip prieš 10 metų;~~
- 4832) saugumas – gamtinių dujų tiekimo saugumas ir techninė sauga;
- ~~33) nauja infrastruktūra – infrastruktūra, kuri nėra baigta 2003 m. rugpjūčio 4 d.;~~
- 4934) dujų tiekimo sutartis – ~~gamtinių~~ dujų tiekimo sutartis, išskyrus dujų rinkos išvestinę finansinę priemonę;
- 5035) dujų rinkos išvestinė finansinė priemonė – finansinė priemonė, nurodyta 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/39/EB dėl finansinių priemonių rinkų ☒ Direktyvos 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų³¹ ☒ I priedo C skirsnio 5, 6 arba 7 punkte, jeigu ta priemonė susijusi su ~~gamtinėmis~~ dujomis;
- 5136) kontrolė – visos teisės, sutartys arba kitos priemonės, kurios kiekviena atskirai ar visos kartu ~~bei atsižvelgiant į atitinkamas faktines ar teisinės aplinkybes, atsižvelgiant į atitinkamas faktines ar teisinės aplinkybes,~~ suteikia galimybę daryti lemiamą poveikį įmonei, visų pirma naudojantis:
- a) nuosavybės teise arba teise naudotis visu įmonės turtu arba jo dalimi;
 - b) teisėmis arba sutartimis, kurios leidžia daryti lemiamą poveikį formuojant įmonės organus, jiems balsuojant arba priimant sprendimus;

↓ naujas

- 52) ilgalaikė sutartis – tiekimo sutartis, galiojanti ilgiau nei vienus metus;
- 53) įleidimo ir išleidimo sistema – visų perdavimo ir skirstymo sistemų visuma, kuriai taikomas vienas konkretus balansavimo režimas;
- 54) balansavimo zona – įleidimo ir išleidimo sistema, kurioje taikomas konkretus balansavimo režimas;
- 55) virtualusis prekybos taškas – nefizinis komercinis taškas įleidimo ir išleidimo sistemoje, kuriame vykdomi pardavėjo ir pirkėjo dujų mainai, kuriems nereikia užsakyti perdavimo ar skirstymo pajėgumo;
- 56) įleidimo taškas – taškas, kuriame tinklo naudotojams taikomos užsakymo procedūros arba gamintojams suteikiama prieiga prie įleidimo ir išleidimo sistemos;
- 57) išleidimo taškas – taškas, kuriame tinklo naudotojams taikomos užsakymo procedūros arba galutiniams vartotojams suteikiama galimybė išleisti dujas iš įleidimo ir išleidimo sistemos;
- 58) sujungimo taškas – fizinis arba virtualus taškas, jungiantis gretimas įleidimo ir išleidimo sistemas arba įleidimo ir išleidimo sistemą su jungtimi, jeigu šiame taške tinklo naudotojams taikomos užsakymo procedūros;
- 59) virtualusis sujungimo taškas – du arba daugiau tų pačių dviejų gretimų įleidimo ir išleidimo sistemų sujungimo taškų, sujungtų, kad būtų galima teikti vieną bendrą pajėgumų paslaugą;

³¹ OL L ~~145, 2004 4 30, p. 1~~ ☒ 173, 2014 6 12, p. 349–496 ☒.

- 60) rinkos dalyvis – fizinis ar juridinis asmuo, kuris perka, parduoda arba išgauna dujas arba kuris yra laikymo paslaugų operatorius, taip pat ir kai teikiami prekybos pavedimai vienoje ar daugiau dujų rinkų, įskaitant balansavimo rinkas;
- 61) sutarties nutraukimo mokestis – mokestis arba sankcija, kurią tiekėjai arba rinkos dalyviai skiria vartotojams, nutraukusiems dujų tiekimo arba paslaugų sutartį;
- 62) tiekėjo pakeitimo mokestis – mokestis arba sankcija, įskaitant sutarties nutraukimo mokesčius, kuriuos tiekėjai, rinkos dalyviai arba sistemos operatoriai tiesiogiai ar netiesiogiai skiria vartotojams, pakeitusiems tiekėją;
- 63) sąskaitų informacija – galutinio vartotojo sąskaitoje pateikiama informacija, išskyrus mokėjimo pranešimą;
- 64) įprastas skaitiklis – analoginis arba elektroninis skaitiklis, neturintis galimybės perduoti ir priimti duomenis;
- 65) išmanioji apskaitos sistema – elektroninė sistema, kuria galima išmatuoti į tinklą įleidžiamų arba iš tinklo suvartojamų dujų kiekį ir gauti daugiau informacijos nei naudojant įprastą skaitiklį ir kuri elektroniniu ryšiu gali perduoti ir priimti duomenis informacijos, stebėjimo ir kontrolės tikslais;
- 66) sąveikumas – atliekant išmaniąją apskaitą naudojamų dviejų arba daugiau energijos ar ryšių tinklų, sistemų, prietaisų, taikomųjų programų arba komponentų gebėjimas sąveikauti ir keistis bei naudotis informacija taip, kad galėtų atlikti reikalingas funkcijas;
- 67) naujausi turimi – tokie išmaniosios apskaitos duomenys, kurie pateikiami laikotarpiu, atitinkančiu trumpiausią atsiskaitymo laikotarpį nacionalinėje rinkoje;
- 68) geriausia turima technologija – duomenų apsaugos ir saugumo užtikrinimo, atliekant išmaniąją apskaitą, veiksmingiausi, pažangiausi ir praktiškai tinkami būdai, kuriais iš esmės užtikrinama atitiktis Sąjungos duomenų apsaugos ir saugumo taisyklėms;
- 69) energijos nepriteklis – energijos nepriteklis, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2021/0203 COD 2 straipsnio 49 punkte;
- 70) piliečių energetikos bendrija – juridinis subjektas:
- a) kurio veikla yra pagrįsta savanorišku bei atviru dalyvavimu ir kurį veiksmingai kontroliuoja nariai arba dalininkai, kurie yra fiziniai asmenys, vietos institucijos, įskaitant savivaldybes, arba mažosios įmonės;
 - b) kurio pagrindinis tikslas – teikti aplinkos, ekonominę arba socialinę visuomeninę naudą savo nariams arba dalininkams ar tą naudą teikti vietose, kuriose jis vykdo veiklą, ir kurio pagrindinis tikslas nėra pelno siekimas, ir
 - c) kuris užsiima dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gavyba, skirstymu, tiekimu, vartojimu arba laikymu gamtinių dujų sistemoje arba teikia energijos vartojimo efektyvumo didinimo arba techninės priežiūros paslaugas savo nariams arba dalininkams;
- 71) aktyvusis vartotojas – galutinis gamtinių dujų vartotojas arba grupė kartu veikiančių galutinių gamtinių dujų vartotojų, kurie vartoja arba laiko iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ribotose savo valdose arba, kai leidžiama valstybėje narėje, kitose valdose išgautas dujas arba parduoda savo išgautas dujas naudodamiesi gamtinių dujų sistema, arba dalyvauja diegiant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, jeigu tokia veikla nėra jų pagrindinė komercinė arba profesinė veikla;

II SKYRIUS

~~SEKTORIAUS~~ ☒ RINKOS ☒ ORGANIZAVIMO BENDROSIOS TAISYKLĖS

~~327~~ straipsnis

~~Rinkos atvėrimas ir abipusiškumas~~ ☒ Konkurencingos, į vartotojus orientuotos,
lanksčios ir nediskriminacinės dujų rinkos ☒

1. Valstybės narės užtikrina, kad ~~reikalavimus atitinkančiais vartotojais būtų~~ ⇒ visi vartotojai galėtų pirkti dujas iš jų pasirinkto tiekėjo ir kad visi vartotojai galėtų laisvai vienu metu turėti gamtinių dujų arba vandenilio tiekimo sutartis su daugiau nei vienu tiekėju su sąlyga, kad yra įdiegti reikiami prijungimo ir apskaitos taškai. ⇐

↓ naujas

2. Valstybės narės užtikrina, kad jų nacionaline teise nebūtų nepagrįstai varžoma tarpvalstybinė prekyba dujomis, likvidžios prekybos dujomis veikimas ir formavimasis, vartotojų dalyvavimas, investavimas visų pirma į dujas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujas arba tarpvalstybinį energijos kaupimą ir kad dujų kainos atspindėtų faktinę paklausą ir pasiūlą.
3. Valstybės narės užtikrina, kad nebūtų nepagrįstų kliūčių patekti į dujų vidaus rinką ir iš jos pasitraukti, joje prekiauti ir veikti.
4. Valstybės narės užtikrina, kad energetikos įmonėms būtų taikomos skaidrios, proporcingos ir nediskriminacinės taisyklės, mokesčiai ir režimas, visų pirma patekimo į didmenines rinkas, prieigos prie duomenų, tiekėjo pakeitimo proceso ir sąskaitų išrašymo tvarkos ir, kai taikoma, licencijavimo.
5. Valstybės narės užtikrina, kad rinkos dalyviai iš trečiųjų valstybių, veikdami dujų vidaus rinkoje, laikytųsi taikytinos Sąjungos ir nacionalinės teisės.

↓ 2009/73/EB 37 straipsnis

~~a) iki 2004 m. liepos 1 d. reikalavimus atitinkantys vartotojai, kaip nurodyta 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/30/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrų taisyklių³² 18 straipsnyje. Kiekvienais metais ne vėliau kaip sausio 31 d. valstybės narės paskelbia kriterijus, kuriais remiantis nustatoma, ar vartotojai atitinka reikalavimus;~~

³² OL L 204, 1998 7 21, p. 1.

~~b) nuo 2004 m. liepos 1 d. visi namų ūkio vartotojai;~~

~~c) nuo 2007 m. liepos 1 d. visi vartotojai.~~

~~2. Siekiant išvengti pusiausvyros sutrikimo atveriant dujų rinkas:~~

~~a) nedraudžiama sudaryti tiekimo sutarčių su kitos valstybės narės sistemai priklausančiu reikalavimus atitinkančiu vartotoju, jei abiejose susijusiose sistemose jis laikomas reikalavimus atitinkančiu vartotoju; ir~~

~~b) kai atsisakoma sudaryti a punkte aprašytus sandorius dėl to, kad vartotojas tik vienoje iš dviejų sistemų yra laikomas reikalavimus atitinkančiu vartotoju, Komisija, atsižvelgdama į padėtį rinkoje ir bendrą interesą, valstybės narės, kurioje yra viena iš dviejų sistemų, prašymu gali įpareigoti atsisakiusią sudaryti sandorį šalį vykdyti prašomą tiekimą.~~

↓ naujas

4 straipsnis

Rinkos veikimu pagrįstos tiekimo kainos

1. Tiekėjai gali laisvai nustatyti kainą, kuria jie tiekia dujas vartotojams. Valstybės narės imasi tinkamų veiksmų siekdamos užtikrinti veiksmingą tiekėjų konkurenciją.
2. Valstybės narės užtikrina elektros energijos nepriteklių patiriančių ir pažeidžiamų namų ūkio vartotojų apsaugą pagal 25 straipsnį, įgyvendindamos socialinę politiką ar kitomis priemonėmis, išskyrus intervencinę dujų tiekimo kainodarą.
3. Nukrypstant nuo 1 ir 2 dalių, valstybės narės gali taikyti intervencinę gamtinių dujų tiekimo kainodarą energijos nepriteklių patiriantiems ar pažeidžiamiesiems namų ūkio vartotojams. Tokioms valstybės intervencinėms priemonėms taikomos sąlygos, nustatytos 4 ir 5 dalyse.
4. Valstybės intervencinė gamtinių dujų tiekimo kainodara:
 - a) taikoma siekiant visuotinės ekonominės svarbos tikslo ir neviršija to, kas yra būtina tam visuotinės ekonominės svarbos tikslui pasiekti;
 - b) turi būti aiškiai apibrėžta, skaidri, nediskriminacinė ir patikrinama;
 - c) Sąjungos gamtinių dujų įmonėms užtikrina vienodą prieigą prie vartotojų;
 - d) turi būti ribotos trukmės ir proporcinga naudos gavėjų atžvilgiu;
 - e) dėl jos rinkos dalyviai neturi patirti papildomų išlaidų diskriminaciniu būdu.
5. Visos valstybės narės, taikančios intervencinę gamtinių dujų tiekimo kainodarą pagal šio straipsnio 3 dalį, taip pat turi laikytis Reglamento (ES) 2018/1999 3 straipsnio 3 dalies d punkto ir 24 straipsnio, nepriklausomai nuo to, ar atitinkamoje valstybėje narėje yra didelis energijos nepriteklių patiriančių namų ūkių skaičius.
6. Siekdamos sudaryti veiksmingą gamtinių dujų tiekimo sutarčių tiekėjų konkurenciją pereinamuoju laikotarpiu ir pasiekti visiškai veiksmingą mažmeninę dujų kainodarą pagal 1 dalį, valstybės narės gali taikyti intervencinę gamtinių dujų tiekimo kainodarą namų ūkio vartotojams ir labai mažoms įmonėms, kuriems netaikoma intervencinė kainodara pagal 3 dalį.

7. Valstybės intervencinės priemonės pagal 6 dalį turi atitikti 4 dalyje nustatytus kriterijus ir:
- a) kartu su jomis turi būti įgyvendinamas veiksmingos konkurencijos užtikrinimo priemonių rinkinys ir su tomis priemonėmis susijusios pažangos vertinimo metodika;
 - b) jos turi būti nustatytos taikant metodiką, kuri užtikrina tiekėjų nediskriminavimą;
 - c) jomis turi būti nustatoma kaina, kuri viršytų sąnaudas ir būtų tokio lygio, kuris užtikrintų veiksmingą kainų konkurenciją;
 - d) jos turi būti parengtos taip, kad būtų kuo labiau sumažintas neigiamas poveikis didmeninei gamtinių dujų rinkai;
 - e) jomis turi būti užtikrinama, kad visi tokių valstybės intervencijos priemonių naudos gavėjai bent kas ketvirtį turėtų galimybę pasirinkti konkurencingus rinkos pasiūlymus ir būtų tiesiogiai informuojami apie konkurencinėje rinkoje prieinamus pasiūlymus ir galimybes sutaupyti, ir turi būti užtikrinama, kad jiems būtų teikiama pagalba pereiti prie rinkos pasiūlymo;
 - f) jomis turi būti užtikrinama, kad pagal 18 ir 19 straipsnius visi tokių valstybės intervencinių priemonių naudos gavėjai turėtų teisę ir jiems būtų pasiūlyta įrengti pažangųjį skaitiklį be papildomų išankstinių išlaidų ir kad jie būtų tiesiogiai informuojami apie galimybę įrengti pažangiuosius skaitiklius ir jiems būtų teikiama būtina pagalba;
 - g) dėl jų neturi atsirasti vartotojų, kuriems energija tiekama laisvos rinkos kaina, ir vartotojų, kuriems energija tiekama reguliuojama tiekimo kaina, tiesioginio kryžminio subsidijavimo.
8. Valstybės narės apie priemones, kurių imasi pagal 3 ir 6 dalis, praneša Komisijai per vieną mėnesį nuo jų priėmimo ir gali jas taikyti nedelsdamos. Kartu su pranešimu pateikiamas paaiškinimas, kodėl kitų priemonių nepakako siekiamam tikslui pasiekti, kaip įvykdomi 4 ir 7 dalyse nustatyti reikalavimai ir koks yra priemonių, apie kurias pranešta, poveikis konkurencijai. Pranešime nurodomi pagalbos gavėjai, priemonių trukmė ir namų ūkio vartotojų, kuriems priemonėmis daromas poveikis, skaičius bei paaiškinama, kaip buvo nustatytos reguliuojamos kainos.
9. Ne vėliau kaip 2025 m. kovo 15 d., o vėliau kas dvejus metus integruotose nacionalinėse energetikos ir klimato srities pažangos ataskaitose valstybės narės pateikia Komisijai ataskaitas apie šio straipsnio įgyvendinimą, valstybės intervencinių priemonių būtinumą ir proporcingumą pagal šį straipsnį bei pažangos, padarytos siekiant veiksmingos tiekėjų konkurencijos ir perėjimo prie rinkos kainų, vertinimą. Valstybės narės, kurios taiko reguliuojamas kainas pagal 6 dalį, teikia ataskaitą apie tai, kaip laikomasi 7 dalyje nustatytų sąlygų, be kita ko, kaip jų laikosi tiekėjai, kurie privalo taikyti tokias intervencines priemones, ir apie reguliuojamų kainų poveikį tų tiekėjų finansams.
10. Komisija, siekdama rinka grindžiamos mažmeninės gamtinių dujų kainodaros, peržiūri šio straipsnio įgyvendinimą ir Europos Parlamentui ir Tarybai dėl jo pateikia ataskaitą, jei tinkama, kartu su pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamo akto arba tą pasiūlymą pateikia vėliau. Ši ataskaita gali būti derinama su Direktyvos (ES) 2019/944 5 straipsnio įgyvendinimo ataskaita. Tame teisėkūros procedūra priimamame akte gali būti nurodyta reguliuojamų kainų panaikinimo data.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

53 straipsnis

Įpareigojimai teikti viešąsias paslaugas ir vartotojų apsauga

1. Valstybės narės, remdamosi savo institucine struktūra ir deramai laikydamosi subsidiarumo principo, užtikrina, kad, nepažeidžiant 2 dalies, gamtinių dujų ir vandenilio įmonės veiklą laikydamosi šios direktyvos principų siekiant sukurti konkurencingą, saugią ir aplinkosauginiu požiūriu tvarią gamtinių dujų dujų rinką, bei nediskriminuoja tų įmonių jų teisių ar pareigų atžvilgiu.
2. Visiškai atsižvelgdamos į atitinkamas SESV Sutarties nuostatas, visų pirma į jos 106 straipsnį, valstybės narės gamtinių dujų ir vandenilio sektoriuje veikiančioms įmonėms gali dėl bendros ekonominės svarbos nustatyti įpareigojimus teikti viešąsias paslaugas, kurie gali būti susiję su saugumu, įskaitant tiekimo saugumą, tiekimo reguliarumą ir kokybę, taip pat ir kainą, bei su aplinkos apsauga, įskaitant energijos vartojimo efektyvumą, energiją iš atsinaujinančių išteklių ir klimato apsaugą. Tokie įpareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminaciniai, patikrinami ir turi užtikrinti Bendrijos Sąjungos gamtinių dujų įmonėms ir vandenilio įmonėms vienodas galimybes teikti paslaugas nacionaliniams vartotojams. Siekdamas užtikrinti tiekimo saugumą bei energijos vartojimo efektyvumą ir paklausos valdymą bei įgyvendinti aplinkosaugos ir energijos iš atsinaujinančių išteklių tikslus, kaip nurodyta šioje dalyje, valstybės narės gali pradėti įgyvendinti ilgalaikį planavimą, atsižvelgdamos į galimybę, kad trečiosios šalys gali pateikti pretenzijas prie sistemos.

↓ naujas

3. Su dujų tiekimo saugumu susiję viešųjų paslaugų įpareigojimai turi neviršyti to, kas būtina siekiant užtikrinti dujų tiekimo standartų laikymąsi pagal Reglamento (ES) 2017/1938 6 straipsnį, ir turi atitikti nacionalinio rizikos vertinimo, atlikto pagal to reglamento 7 straipsnio 3 dalį, kaip išsamiai aprašyta prevencinių veiksmų planuose, parengtuose pagal to reglamento 9 straipsnio 1 dalies c, d ir k punktus, rezultatus.
4. Kai yra numatyta finansinė ar kitų formų kompensacija, kurią valstybė narė suteikia už šiame straipsnyje nustatytų įpareigojimų vykdymą, tai daroma nediskriminuojant ir skaidriai.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

- ~~3. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kad apsaugotų galutinius vartotojus, ir visų pirma užtikrina, kad būtų taikomos adekvačios pažeidžiamų vartotojų apsaugos priemonės. Atsižvelgdama į tai, kiekviena valstybė narė apibrėžia pažeidžiamų vartotojų koncepciją, kurią jie gali susieti su energijos nepriteklumi ir, *inter alia*, draudimu kritiniu metu nutraukti dujų tiekimą tokiems vartotojams. Valstybės narės užtikrina, kad būtų taikomos su pažeidžiamais vartotojais susijusios teisės ir~~

pareigos. Visų pirma jos imasi tinkamų priemonių prie dujų sistemos prisijungusiems galutiniams vartotojams atokiose vietovėse apsaugoti. Valstybės narės gali paskirti tiekėją, kuris kraštutiniu atveju aprūpina prie dujų sistemos prisijungusius vartotojus. Jos užtikrina aukštą vartotojų apsaugos lygį, ypač susijusį su sutarties sąlygų, bendros informacijos ir ginčų sprendimo mechanizmų skaidrumu. Valstybės narės užtikrina, kad reikalavimus atitinkantis vartotojas faktiškai galėtų laisvai pasirinkti naują tiekėją. Bent namų ūkio vartotojų atžvilgiu tos priemonės turi apimti I priede nustatytas priemones.

4. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kurios skirtos nustatyto energijos nepriteklius klausimams spręsti, įskaitant kovą su skurdu platesniu mastu, kaip antai nacionalinių energijos veiksmų planų rengimas, socialinės apsaugos sistemos lengvatų, skirtų užtikrinti reikiamą dujų tiekimą pažeidžiamiems vartotojams, teikimas ar paramos siekiant didinti energijos vartojimo efektyvumą teikimas. Tokios priemonės neturi stabdyti 37 straipsnyje nustatyto veiksmingo rinkos atvėrimo ir rinkos veikimo ir prireikus apie jas pranešama Komisijai laikantis šio straipsnio 11 dalies. I toki pranešimą neįtraukiamos priemonės, kurių imamasi pagal bendrą socialinės apsaugos sistemą.

5. Valstybės narės užtikrina, kad visi prie dujų tinklo prisijungę vartotojai turėtų teisę gauti dujas iš tiekėjo, jei pastarasis su tuo sutinka, neatsižvelgiant į tai, kokioje valstybėje narėje tiekėjas registruotas, jei jis laikosi taikytinų prekybos ir balansavimo taisyklių ir jei laikomasi tiekimo saugumo reikalavimų. Šiuo atžvilgiu valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų, jog administracinės procedūros netaptų kliūtimi kitoje valstybėje narėje jau registruotoms tiekimo įmonėms.

6. Valstybės narės užtikrina, kad:

a) kai vartotojas, kuris laikosi sutarties sąlygų, nori pakeisti tiekėją, ši pakeitimą atitinkamas (-i) operatorius (-iai) įvykdytų per tris savaites; ir

b) vartotojai turėtų teisę gauti visus atitinkamus suvartojimo duomenis.

Valstybės narės užtikrina, kad pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytos teisės nediskriminuojant būtų suteikiamos vartotojams, kiek tai susiję su sąnaudomis, pastangomis ar laiku.

7. Valstybės narės įgyvendina tinkamas priemones, kuriomis siekiama įgyvendinti socialinės bei ekonominės sanglaudos ir aplinkos apsaugos, kuri gali apimti kovą su klimato kaita, ir tiekimo saugumo tikslus. Tokios priemonės gali apimti visų pirma atitinkamų ekonominių paskatų taikymą, tam tikrais atvejais panaudojant visas galiojančias nacionalines ir Bendrijos priemones, reikalingas tinklo infrastruktūros, įskaitant tinklų sujungimo pajėgumus, priežiūrai ir statybai.

8. Siekiant skatinti energijos vartojimo efektyvumą valstybės narės arba, jei taip numato valstybė narė, reguliavimo institucija labai rekomenduoja, kad gamtinių dujų įmonės optimizuotų dujų vartojimą, pvz., teikiant energijos valdymo paslaugas, kuriant naujoviškas kainodaros formules ar prireikus pradėdant taikyti pažangias matavimo sistemas arba pažangiuosius tinklus.

9. Valstybės narės užtikrina, kad būtų įsteigti bendri informacijos centrai, teikiantys vartotojams visą reikiamą informaciją apie jų teises, galiojančius teisės aktus ir, kilus ginčui, jiems prieinamus ginčo sprendimo būdus. Tokie informacijos centrai gali būti bendrų vartotojų informacijos centrų dalimi.

~~Valstybės narės užtikrina, kad egzistuotų nepriklausomas mechanizmas, pvz., energetikos ombudsmanas ar vartotojų institucija, skirtas veiksmingam skundų nagrinėjimui ir ginčų sprendimui neteisminiu būdu.~~

~~10. Valstybės narės gali nuspręsti skirstymui netaikyti 4 straipsnio nuostatų, jeigu tų nuostatų taikymas teisiškai ar faktiškai trukdytų vykdyti gamtinių dujų įmonėms nustatytus įpareigojimus dėl bendros ekonominės svarbos ir jeigu tai nedarys tokio poveikio prekybos plėtrai, kuris prieštarautų Bendrijos interesams. Bendrijos interesai, laikantis šios direktyvos ir Sutarties 86 straipsnio, apima, inter alia, konkurenciją, susijusią su reikalavimus atitinkančiais vartotojais.~~

544. Įgyvendinusios šią direktyvą, valstybės narės praneša Komisijai apie visas priemones, patvirtintas siekiant vykdyti įsipareigojimus teikti viešąsias paslaugas, įskaitant vartotojų ir aplinkos apsaugą, bei apie galimą jų poveikį nacionalinei ir tarptautinei konkurencijai, neatsižvelgdamos į tai, ar tokioms priemonėms taikyti reikalinga nuo šios direktyvos leidžianti nukrypti nuostata. Vėliau jos kas dvejus metus praneša Komisijai apie visus tokių priemonių pakeitimus, neatsižvelgdamos į tai, ar tokioms priemonėms taikyti reikalinga nuo šios direktyvos leidžianti nukrypti nuostata.

~~12. Komisija, konsultuodamasi su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant valstybes nares, nacionalines reguliavimo institucijas, vartotojų organizacijas ir gamtinių dujų įmones, parengia aiškų ir glaustą energijos vartotojams skirtą klausimų ir atsakymų sąrašą, kuriame teikiama praktinė informacija apie energijos vartotojų teises. Valstybės narės užtikrina, kad dujų tiekėjai ar skirstymo sistemos operatoriai, bendradarbiaudami su reguliavimo institucija, imtųsi reikiamų veiksmų ir perduotų savo vartotojams energijos vartotojams skirtą klausimų ir atsakymų sąrašo kopiją, ir užtikrina, kad jis būtų paskelbtas viešai.~~

67 straipsnis

Regioninio bendradarbiavimo ☒ ir integracijos ☒ skatinimas

1. Valstybės narės, taip pat ir reguliavimo institucijos bendradarbiauja tarpusavyje siekdamos vieno ar kelių regionų lygmeniu integruoti savo nacionalines rinkas, ☐ sukurti regionines rinkas, jei valstybės narės ir reguliavimo institucijos yra taip nusprendusios, ir vėliau ☐ ~~nes tai būtų pirmas žingsnis siekiant~~ sukurti visiškai liberalizuotą vidaus rinką. Visų pirma reguliavimo institucijos, jei taip numato valstybės narės, arba valstybės narės skatina ☐ gamtinių dujų ☐ perdavimo sistemos operatorių ☐ ir vandenilio tinklo operatorių ☐ bendradarbiavimą regionų lygmeniu, įskaitant bendradarbiavimą tarpvalstybiniais klausimais, siekiant sukurti konkurencingą ☐ dujų ☐ ~~gamtinių dujų~~ vidaus rinką, ir sudaro jam palankias sąlygas, stiprina savo teisinių, reguliavimo ir techninių sistemų suderinamumą ir sudaro palankias sąlygas izoliuotų sistemų, sudarančių vis dar ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒ esančias vadinamąsias dujų salas, integravimui. Geografiniai regionai, kuriuose įgyvendinamas toks regioninis bendradarbiavimas, apima bendradarbiavimą geografiniuose regionuose, apibrėžtuose pagal ☐ naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) 804 *final*, ☐ ~~Reglamento (EB) Nr. 715/2009 2812~~ straipsnio 3 dalį. Toks bendradarbiavimas gali apimti kitus geografinius regionus. ☐ Jei Komisija mano, kad Sąjungos lygmens taisyklės yra aktualios regioninei dujų rinkų integracijai, ji pateikia tinkamas gaires, atsižvelgdama į šių rinkų specifiką ir poveikį kaimyninėms rinkoms. ☐

2. ~~⊠~~ Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER) ~~⊠~~ ~~Agentūra~~ bendradarbiauja su ~~nacionalinėmis~~ reguliavimo institucijomis ir perdavimo sistemos operatoriais, siekdama užtikrinti regionų ~~⇒ tarpusavio ir vidaus~~ ~~⇒ reguliavimo sistemų suderinamumą, kad būtų sukurta konkurencinga~~ ~~gamtinių dujų~~ ~~⇒ dujų~~ ~~⇒ vidaus rinka. Kai~~ ~~⊠~~ ACER ~~⊠~~ ~~Agentūra~~ mano, kad reikia parengti privalomas tokio bendradarbiavimo taisykles, ji teikia atitinkamas rekomendacijas.
- ~~3. Įgyvendindamos šią direktyvą valstybės narės užtikrina, kad perdavimo sistemos operatoriai turėtų vieną ar daugiau regionų lygmeniu integruotų pajėgumų paskirstymo ir tinklo saugumo patikrinimo sistemų, apimančių dvi ar daugiau valstybių narių.~~
34. Jei ~~vertikaliai integruoti~~~~vertikalios integracijos~~ perdavimo sistemos operatoriai dalyvauja tokiame bendradarbiavime vykdyti įsteigtos bendros įmonės veikloje, bendra įmonė nustato ir įgyvendina atitikties programą, kurioje nustatomos priemonės, kurias reikia taikyti siekiant užtikrinti, kad būtų išvengta diskriminacinio bei antikonkurencinio elgesio. Toje atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos šiam tikslui, t. y. išvengti diskriminacinio bei antikonkurencinio elgesio, pasiekti. Ją tvirtina ~~⊠~~ ACER ~~⊠~~ ~~Agentūra~~. Programos laikymąsi nepriklausomai stebi ~~vertikaliai integruotą~~~~vertikalios integracijos~~ perdavimo sistemos operatorių už atitikties programos priežiūrą atsakingi pareigūnai.

74 straipsnis

Leidimų išdavimo tvarka

1. Kai gamtinių dujų įrenginiams ~~⇒~~, vandenilio gamybos įrenginiams ir vandenilio sistemos infrastruktūrai ~~⇒~~ statyti ar eksploatuoti reikia leidimo (pvz., licencijos, leidimo, koncesijos, sutikimo ar patvirtinimo), valstybės narės ar bet kuri jų paskirta kompetentinga institucija, laikydamasi 2–114 dalių, išduoda leidimus tokiems įrenginiams, ~~⇒ infrastruktūrai,~~ ~~⇒~~ vamzdynams ir su jais susijusiai įrangai statyti ir (arba) eksploatuoti savo teritorijoje. Be to, valstybės narės ar bet kuri jų paskirta kompetentinga institucija gali tuo pačiu pagrindu išduoti leidimą ~~gamtinėms dujoms~~ ~~⇒ dujoms~~ ~~⇒~~ tiekti ir leidimą ~~didmeniniams vartotojams~~~~didmenininkams~~.
2. Kai valstybės narės yra nustačiusios leidimų išdavimo sistemą, jos nustato objektyvius ir nediskriminacinius kriterijus, kuriuos turi įvykdyti įmonė, prašanti išduoti jai leidimą ~~⇒~~ tiekti dujas arba statyti ir (arba) eksploatuoti ~~⇒~~ gamtinių dujų ~~įrenginiams statyti ir (arba) eksploatuoti~~ ~~⇒~~ įrenginius, vandenilio gamybos įrenginius arba vandenilio sistemos infrastruktūrą ~~⇒~~ ~~arba prašanti išduoti leidimą~~ ~~gamtinėms dujoms tiekti~~. Leidimų išdavimo nediskriminaciniai kriterijai ir tvarka skelbiami viešai. Valstybės narės užtikrina, kad vykdant leidimų išdavimo procedūras, susijusias su ~~⊠~~ tokiais ~~⊠~~ įrenginiais, ~~⇒~~ infrastruktūra, ~~⇒~~ vamzdynais ir su jais susijusia įranga, jei reikia, būtų tinkamai atsižvelgiama į ~~projekto svarbą~~ ~~gamtinių dujų~~ ~~⇒ dujų~~ ~~⇒~~ vidaus rinkai ~~ajos projekto svarbą~~.

↓ naujas

3. Leidimų vykdyti 1 dalyje nurodytą veiklą išdavimo procedūrų, įskaitant visas aktualias kompetentingų institucijų procedūras, trukmė neviršija dvejų metų. Kai tinkamai pagrįsta dėl išskirtinių aplinkybių, tas dvejų metų laikotarpis gali būti pratęstas ne daugiau kaip vienais metais.

4. Valstybės narės įvertina, kokių teisėkūros ir su teisėkūra nesusijusių priemonių reikia, kad būtų supaprastintos leidimų išdavimo procedūros, įskaitant visus procedūrų etapus, susijusius su poveikio aplinkai vertinimo procedūromis. Valstybės narės praneša Europos Komisijai tokio vertinimo rezultatus savo integruotuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose, nurodytuose Reglamento (ES) 2018/1999 3 ir 7–12 straipsniuose ir pagal juos teikiamuose, taip pat savo integruotose nacionalinėse energetikos ir klimato srities pažangos ataskaitose, teikiamose pagal Reglamento (ES) 2018/1999 17 straipsnį.
5. 3 dalyje nustatyti terminai taikomi nedarant poveikio pareigoms pagal taikytinus ES aplinkos apsaugos teisės aktus, teisminiams apeliaciniams skundams, teisių gynimo priemonėms ir kitoms teismo procedūroms, taip pat alternatyviems ginčų sprendimo mechanizms, įskaitant skundų nagrinėjimo procedūras, neteisminiams apeliaciniams skundams ir teisių gynimo priemonėms, ir gali būti pratęsimi tiek, kiek trunka tokios procedūros.
6. Valstybės narės įsteigia arba paskiria vieną ar daugiau kontaktinių punktų. Tie kontaktiniai punktai, pareiškėjui paprašius, nemokamai konsultuoja ir sudaro palankesnes sąlygas visam leidimų vykdyti 1 dalyje nurodytą veiklą išdavimo procesui iki tol, kol užbaigusios procedūrą atsakingos institucijos išduoda leidimą. Per visą procesą iš pareiškėjo neturi būti reikalaujama kreiptis į daugiau kaip vieną kontaktinį punktą.
7. Valstybės narės užtikrina, kad pagal nacionalinę teisę išduodami leidimai tiesti ir eksploatuoti gamtinių dujų vamzdynus ir kitą gamtinėms dujoms transportuoti naudojamą tinklo infrastruktūrą būtų taikomi ir vandeniliui transportuoti skirtiems vamzdynams ir tinklo infrastruktūrai.
8. Valstybės narės užtikrina, kad esamos žemės naudojimo tiesti ir eksploatuoti gamtinių dujų vamzdynams ir kitai gamtinėms dujoms transportuoti naudojamai tinklo infrastruktūrai teisės būtų suprantamos kaip apimančios ir vandeniliui transportuoti skirtus vamzdynus ir kitą tinklo infrastruktūrą.

↓ 2009/73/EB

⇒ naujas

93. Valstybės narės užtikrina, kad atsisakymo išduoti leidimą priežastys būtų objektyvios ir nediskriminacinės, ir kad apie jas būtų pranešta pareiškėjui. Apie tokio atsisakymo priežastis informaciniais tikslais pranešama Komisijai. Valstybės narės nustato tvarką, kuria pareiškėjas gali paduoti skundą dėl tokio atsisakymo išduoti leidimą.
104. Plėtodamos naujai aprūpinamas vietas ir veiksmingą eksploatavimą apskritai bei nepažeisdamos ~~3038~~ straipsnio, valstybės narės gali atsisakyti išduoti papildomą leidimą ⇒ gamtinių dujų ⇐ skirstymo vamzdynų sistemoms statyti ir eksploatuoti bet kuriame konkrečiame regione, kai tame regione tokios vamzdynų sistemos jau yra pastatytos arba yra gautas pasiūlymas ⇒ leidimas ⇐ jas ~~pa~~statyti ir kai esami ar siūlomi pajėgumai nėra išnaudoti.

8 straipsnis

Atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako kuro sertifikavimas

1. Dujos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių sertifikuojamos pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 29 ir 30 straipsnius.
2. Siekiant užtikrinti kad išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas dėl mažo anglies dioksido pėdsako kuro ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio naudojimo būtų bent 70 proc. pagal 2 straipsnio 10 ir 12 punktuose pateiktas apibrėžtis, valstybės narės reikalauja, kad ūkinės veiklos vykdytojai įrodytų, jog laikomasi šios ribos ir šio straipsnio 5 dalyje nurodytoje metodikoje nustatytų reikalavimų. Tais tikslais jos reikalauja, kad ūkinės veiklos vykdytojai pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 30 straipsnio 1 ir 2 dalis naudotų masės balanso sistemą.
3. Valstybės narės užtikrina, kad ūkinės veiklos vykdytojai teiktų patikimą informaciją dėl 2 dalyje nustatytos išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio 70 proc. sumažėjimo ribos ir 5 dalyje nurodytos išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo metodikos laikymosi ir kad atitinkamos valstybės narės prašymu ūkinės veiklos vykdytojai jai pateiktų duomenis, kuriais naudodamiesi parengė informaciją. Valstybės narės reikalauja, kad ūkinės veiklos vykdytojai įgyvendintų tinkamą nepriklausomo pateikiamos informacijos audito standartą ir pateiktų įrodymus, kad tai padaryta. Atliekant auditą patikrinama, ar ūkinės veiklos vykdytojų sistemos yra tikslios, patikimos ir apsaugotos nuo sukčiavimo.
4. 2 dalyje nustatyti įpareigojimai taikomi nepaisant to, ar mažo anglies dioksido pėdsako kuras gaminamas Sąjungoje, ar importuojamas. Informacija apie kiekvieno tiekėjo tiekiamo mažo anglies dioksido pėdsako kuro arba mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio geografinę kilmę ir žaliavų rūšį vartotojams pateikiama veiklos vykdytojų, tiekėjų arba atitinkamų kompetentingų institucijų interneto svetainėse ir kasmet atnaujinama.
5. Iki 2024 m. gruodžio 31 d. Komisija pagal 83 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kuriais papildoma ši direktyva, nustatant metodiką, pagal kurią vertinamas išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimas dėl mažo anglies dioksido pėdsako kuro naudojimo. Metodika užtikrina, kad kreditai už išmetamųjų teršalų kiekio sumažėjimą nebūtų skiriami už anglies dioksidą, už kurio surinkimą jau gautas išmetamųjų teršalų kreditas pagal kitas teisės nuostatas.
6. Komisija gali nuspręsti, kad pagal savanoriškas nacionalines arba tarptautines schemas, kuriomis nustatomi mažo anglies dioksido pėdsako kuro arba mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio gamybos standartai, gaunami tikslūs išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo duomenys, reikalingi taikant šį straipsnį, ir tos schemas tinka šio straipsnio 5 dalyje nurodytos metodikos laikymuisi įrodyti.
7. Kai ūkinės veiklos vykdytojas pateikia įrodymus arba duomenis, gautus taikant pagal 6 dalį pripažintą schemą, valstybė narė nereikalauja, kad ūkinės veiklos vykdytojas pateiktų papildomų įrodymų dėl atitikties pagal schemas, kurią pripažino Komisija, kriterijus.

8. Valstybių narių kompetentingos institucijos prižiūri, kaip veikia sertifikavimo įstaigos, atliekančios nepriklausomą auditą pagal savanorišką schemą. Kompetentingų institucijų prašymu sertifikavimo įstaigos pateikia visą svarbią audito priežiūrai būtiną informaciją, įskaitant tikslią audito atlikimo datą, laiką ir vietą. Valstybės narės, nustačiusios neatitikties problemų, nedelsdamos informuoja savanoriškos schemos dalyvius.
9. Valstybės narės prašymu, kuris gali būti grindžiamas ūkinės veiklos vykdytojo prašymu, Komisija, remdamasi visais turimais įrodymais, išnagrinėja, ar laikomasi šiame straipsnyje nustatytų išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijų, pagal šio straipsnio 5 dalį parengtos metodikos ir 2 straipsnio 9 ir 10 punktuose nustatytų išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo ribų. Per šešis mėnesius nuo tokio prašymo gavimo dienos Komisija nusprendžia, ar atitinkama valstybė narė gali:
- a) priimti jau pateiktus mažo anglies dioksido pėdsako kuro atitikties išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams įrodymus; arba
 - b) nukrypdomos nuo 7 dalies, reikalauti, kad mažo anglies dioksido pėdsako kuro šaltinio tiekėjai pateiktų įrodymus, kad laikosi išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijų ir 70 proc. išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo ribos.
10. Valstybės narės taip pat reikalauja, kad atitinkami ūkinės veiklos vykdytojai pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 28 straipsnyje nustatytus reikalavimus į Sąjungos duomenų bazę įrašytų informaciją apie atliktus sandorius ir mažo anglies dioksido pėdsako kuro tvarumo charakteristikas.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

98 straipsnis

Techninės taisyklės

Reguliavimo institucijos, jei taip numato valstybės narės, arba valstybės narės užtikrina, kad būtų apibrėžti techniniai saugos kriterijai ir būtų parengtos bei viešai paskelbtos techninės taisyklės, nustatančios būtiniausius techninės konstrukcijos ir eksploatavimo reikalavimus, taikomus prijungiant prie sistemos ⇨, taip pat prie vandenilio sistemos, ⇨ SGD įrenginius, saugyklas, kitas perdavimo ar skirstymo sistemas ~~bei~~ tiesioginius vamzdinius. Tos techninės taisyklės užtikrina sistemų ~~sąveiką~~ sąveikumą ir turi būti objektyvios bei nediskriminacinės. Tam tikrais atvejais ~~ACER~~ ~~Agentūra~~ gali teikti atitinkamas rekomendacijas apie tų taisyklių suderinimą. Apie tas taisykles pranešama Komisijai laikantis ~~1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/1535³³~~ ~~98/34/EB, nustatančios informacijos apie techninius standartus ir reglamentus bei apie informacinės visuomenės paslaugas reglamentuojančias taisykles teikimo tvarką³⁴~~ 58 straipsnio.

³³ 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1535, kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarka (OL L 241, 2015 9 17, p. 1).

³⁴ OL L 204, 1998 7 21, p. 37.

Kai aktualu, valstybės narės reikalauja, kad jų teritorijoje veikiantys perdavimo sistemos operatoriai, skirstymo sistemos operatoriai ir vandenilio tinklo operatoriai pagal 9 straipsnį skelbtų technines taisykles, visų pirma prijungimo prie tinklo taisykles, apimančias dujų kokybės, odoravimo ir slėgio reikalavimus. Valstybės narės taip pat reikalauja, kad perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai skelbtų dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių prijungimo tarifus, grindžiamus objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais.

III SKYRIUS

GALIŲ SUTEIKIMAS VARTOTOJAMS IR JŲ APSAUGA IR MAŽMENINĖS RINKOS

10 straipsnis

Pagrindinės sutartinės teisės

1. Valstybės narės užtikrina, kad tiekėjui sutikus visi galutiniai vartotojai turėtų teisę iš jo gauti dujas nepaisant to, kurioje valstybėje narėje tiekėjas įregistruotas, su sąlyga, kad tiekėjas laikosi taikytinų prekybos ir balansavimo taisyklių. Tuo atžvilgiu valstybės narės imasi visų būtinų priemonių siekdamos užtikrinti, kad taikant administracines procedūras nebūtų diskriminuojami kitoje valstybėje narėje jau įregistruoti tiekėjai.
2. Nedarant poveikio Sąjungos taisyklėms dėl vartotojų apsaugos, ypač Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2011/83/ES ir Tarybos direktyvai 93/13/EEB, valstybės narės užtikrina, kad galutiniai vartotojai turėtų šio straipsnio 3–12 dalyse numatytas teises.
3. Galutiniai vartotojai turi teisę sudaryti sutartį su savo tiekėju, kurioje nurodoma:
 - a) tiekėjo tapatybė ir adresas;
 - b) numatomos paslaugos, siūlomi paslaugų kokybės lygiai bei pirmojo prijungimo laikas;
 - c) siūlomų techninės priežiūros paslaugų rūšys;
 - d) priemonės, kurias naudojant galima gauti naujausią informaciją apie visus taikomus tarifus, mokesčius už techninę priežiūrą ir susietus produktus arba paslaugas;
 - e) sutarties galiojimo laikotarpis, paslaugų, įskaitant su tomis paslaugomis susietus produktus ar paslaugas, teikimo atnaujinimo ir sutarties nutraukimo sąlygos ir informacija, ar leidžiama be mokesčio nutraukti sutartį;
 - f) kompensavimas ir pinigų grąžinimo tvarka tuo atveju, kai paslaugų kokybė neatitinka sutartyje nurodyto lygio, įskaitant netikslias ar vėluojančias sąskaitas;
 - g) metodas, kuriuo pradedamos neteisminio ginčų sprendimo procedūros pagal 24 straipsnį;

- h) informacija apie vartotojų teises, įskaitant informaciją apie skundų nagrinėjimą, ir visa šioje dalyje nurodyta informacija aiškiai pateikiama sąskaitose arba vandenilio ar gamtinių dujų įmonės interneto tinklavietėje.

Sąlygos turi būti sąžiningos ir iš anksto žinomos. Bet kuriuo atveju ši informacija turi būti pateikiama prieš sudarant ar patvirtinant sutartį. Kai sutartys sudaromos per tarpininkus, pirmiau a–f punktuose išvardyta informacija taip pat pateikiama prieš sudarant sutartį.

Galutiniams vartotojams pagrindinių sutarties sąlygų santrauka pateikiama matomai ir glausta bei aiškia kalba.

4. Galutiniai vartotojai tinkamai informuojami apie ketinimą pakeisti sutarties sąlygas, ir juos apie tai informuojant, jiems pranešama apie jų teisę nutraukti sutartį. Tiekėjai savo galutiniams vartotojams apie tiekimo kainos pakeitimą ir apie to pakeitimo priežastis ir sąlygas bei apimtį skaidriai bei suprantamu būdu praneša tiesiogiai, ne vėliau kaip likus dviem savaitėms, o namų ūkio vartotojų atveju – ne vėliau nei likus vienam mėnesiui iki pakeitimo įsigaliojimo. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai vartotojai galėtų laisvai nutraukti sutartis, jei jie nesutinka su naujomis sutarties sąlygomis arba tiekimo kainos pakeitimais, apie kuriuos jiems pranešė tiekėjas.
5. Tiekėjai galutiniams vartotojams suteikia skaidrią informaciją apie taikomas kainas ir tarifus bei apie standartines sąlygas, susijusias su dujų paslaugų prieiga ir naudojimu.
6. Tiekėjai siūlo galutiniams vartotojams rinktis iš įvairių mokėjimo būdų. Tokiais mokėjimo būdais vartotojai neturi būti nepagrįstai diskriminuojami. Bet koks su mokėjimo metodais ar išankstinio mokėjimo sistemomis susijusių mokesčių skirtumas turi būti objektyvus, nediskriminacinis bei proporcingas ir neturi viršyti mokėtojo patiriamų tiesioginių išlaidų, kurios susidaro dėl konkretaus mokėjimo metodo ar išankstinio mokėjimo sistemos naudojimo neprieštaraujant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2366³⁵ 62 straipsniui.
7. Namų ūkio vartotojai, kurie gali naudotis išankstinio mokėjimo sistemomis, dėl išankstinio mokėjimo sistemų neturi atsidurti nepalankioje padėtyje.
8. Tiekėjai galutiniams vartotojams siūlo sąžiningas ir skaidrias bendrąsias sąlygas, kurios teikiamos paprasta ir nedviprasmiška kalba ir jose neturi būti nesutartinių kliūčių, trukdančių vartotojui pasinaudoti savo teisėmis, pavyzdžiui, perteklinių sutarties dokumentų. Vartotojai turi būti apsaugoti nuo nesąžiningų ar klaidinančių pardavimo metodų.
9. Galutiniai vartotojai turi teisę reikalauti, kad jų tiekėjai teiktų geros kokybės paslaugas ir tinkamai nagrinėtų skundus. Tiekėjai skundus nagrinėja nesudėtingai, sąžiningai ir operatyviai.
10. Tiekėjai gamtinių dujų namų ūkio vartotojams iš anksto prieš planuojamą atjungimą suteikia tinkamą informaciją apie atjungimui alternatyvias priemones. Tokiomis alternatyviomis priemonėmis galima nurodyti informaciją apie paramos šaltinius siekiant išvengti atjungimo, išankstinio mokėjimo sistemas, energijos vartojimo auditus, konsultavimo energijos klausimais paslaugas, alternatyvius mokėjimo

³⁵

2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB (OL L 337, 2015 12 23).

planus, patarimus dėl skolos valdymo arba atjungimo moratoriumą ir vartotojams, kuriems gresia atjungimas, neturi būti sudaryta papildomų išlaidų.

11. Vartotojams pakeitus tiekėją, tiekėjai galutiniams vartotojams pateikia galutinę uždarymo sąskaitą ne vėliau kaip praėjus šešioms savaitėms po tokio pakeitimo.

11 straipsnis

Keitimo teisė ir tiekėjo pakeitimo mokesčių taisyklės

1. Vartotojai turi teisę keisti dujų tiekėjus arba rinkos dalyvius. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojai, norintys pakeisti tiekėjus arba rinkos dalyvius, laikydamiesi sutarties sąlygų, turėtų teisę tai padaryti per daugiausia tris savaites nuo prašymo pateikimo dienos. Ne vėliau kaip nuo 2026 m. pakeisti tiekėją arba rinkos dalyvį techniškai turės trukti ne ilgiau kaip 24 valandas ir tai bus įmanoma padaryti bet kurią darbo dieną.
2. Valstybės narės užtikrina, kad teisė pakeisti tiekėją arba rinkos dalyvį vartotojams būtų suteikiama jų nediskriminuojant išlaidų, pastangų ir laiko atžvilgiu.
3. Valstybės narės užtikrina, kad bent namų ūkio vartotojams ir mažosioms įmonėms už dujas nereikėtų mokėti jokių tiekėjo pakeitimo mokesčių. Tačiau valstybės narės gali leisti tiekėjams arba rinkos dalyviams taikyti sutarties nutraukimo mokesčius vartotojams, kai tie vartotojai savanoriškai nutraukia terminuotas elektros energijos tiekimo fiksuota kaina sutartis dar nepasibaigus jų galiojimui, su sąlyga, kad tokie mokesčiai:

- a) yra numatyti sutartyje, kurią tas vartotojas savanoriškai sudarė, ir
- b) apie juos aiškiai pranešta vartotojui prieš sudarant sutartį.

Tokie mokesčiai turi būti proporcingi ir neturi viršyti tiesioginių ekonominių nuostolių, kuriuos dėl vartotojo sutarties nutraukimo patiria tiekėjas arba rinkos dalyvis, įskaitant bet kokių susietųjų investicijų ar paslaugų, kurios jau suteiktos vartotojui pagal sutartį, išlaidas. Tiesioginių ekonominių nuostolių įrodymo pareiga tenka tiekėjui arba rinkos dalyviui. Sutarties nutraukimo mokesčių leistinumą stebi reguliavimo institucija arba kita kompetentinga nacionalinė institucija.

4. Namų ūkio dujų vartotojai turi teisę dalyvauti kolektyvinio tiekėjo pakeitimo schemose. Valstybės narės pašalina visas reguliavimo ar administracines kliūtis kolektyviai pakeisti tiekėją ir suteikia vartotojų apsaugą, siekiant išvengti bet kokio piktnaudžiavimo.

12 straipsnis

Palyginimo priemonės

1. Valstybės narės užtikrina, kad bent namų ūkio gamtinių dujų vartotojams ir labai mažoms įmonėms būtų suteikta galimybė nemokamai naudotis bent viena tiekėjų pasiūlymų palyginimo priemone, įskaitant susietuosius pasiūlymus. Vartotojai informuojami apie galimybę pasinaudoti tokiais priemonėmis jų sąskaitose arba kitais būdais. Priemonės turi atitikti bent šiuos reikalavimus:
 - a) jos turi būti nepriklausomos nuo rinkos dalyvių ir jomis turi būti užtikrinama, kad paieškos rezultatų atžvilgiu gamtinių dujų įmonės nebūtų diskriminuojamos;

- b) turi būti aiškiai nurodoma, kam jos priklauso, taip pat nurodomas fizinis arba juridinis asmuo, administruojantis ir kontroliuojantis priemonės, bei informacija apie priemonių finansavimą;
- c) jose turi būti nustatyti aiškūs ir objektyvūs palyginimo kriterijai, įskaitant paslaugas, ir jie turi būti atskleisti;
- d) informacija jose turi būti teikiama paprasta ir nedviprasmiška kalba;
- e) jose turi būti teikiama tiksli ir naujausia informacija ir nurodyta, kada buvo atliktas paskutinis informacijos atnaujinimas;
- f) jos turi būti prieinamos neįgaliesiems pastebimumo, lengvo naudojimo, suprantamumo ir patvarumo atžvilgiu;
- g) jose turi būti numatyta veiksminga pranešimo apie neteisingą informaciją apie paskelbtus pasiūlymus procedūra;
- h) palyginimai jose atliekami vartotojo prašant pateikti tik tiek asmens duomenų, kiek būtina palyginimui atlikti.

Valstybės narės užtikrina, kad bent viena priemonė apimtų visą gamtinių dujų rinką. Jeigu rinka apžvelgiama daugeliu priemonių, į tas priemones turi būti įtraukiama, kiek praktiškai įmanoma, kuo daugiau dujų tiekimo pasiūlymų, apimančių didelę rinkos dalį, ir, jei tos priemonės neapima visos rinkos, tai turi būti aiškiai nurodoma prieš pateikiant rezultatus.

2. Priemonės gali valdyti bet kuris subjektas, įskaitant privačias bendroves ir valdžios institucijas ar įstaigas.
3. Valstybės narės gali reikalauti, kad palyginimo priemonės, nurodytos 1 dalyje, apimtų lyginamuosius kriterijus, susijusius su tiekėjų siūlomų paslaugų pobūdžiu.
4. Valstybės narės paskiria kompetentingą instituciją, kuri bus atsakinga už patikimumo ženklo suteikimą palyginimo priemonėms, kurios atitinka 1 dalyje išdėstytus reikalavimus, ir kuri užtikrina, kad patikimumo ženklą turinčios palyginimo priemonės ir toliau atitiktų tuos reikalavimus. Ta institucija turi būti nepriklausoma nuo rinkos dalyvių ir palyginimo priemonių veikimą užtikrinančių subjektų.
5. Bet kuriai rinkos dalyvių pasiūlymų palyginimo priemonei galima prašyti suteikti patikimumo ženklą pagal šį straipsnį savanorišku ir nediskriminaciniu pagrindu.
6. Nukrypstant nuo 4 ir 5 dalių, valstybės narės gali nuspręsti palyginimo priemonėms patikimumo ženklą netaikyti, jeigu valdžios institucija ar įstaiga teikia palyginimo priemonę, atitinkančią 1 dalyje nustatytus reikalavimus.

13 straipsnis

Aktyvieji vartotojai

1. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai vartotojai turėtų teisę veikti kaip aktyvieji vartotojai, netaikant jiems neproporcingų ar diskriminacinių techninių reikalavimų, administracinių reikalavimų, procedūrų ir mokesčių, taip pat sąnaudų neatitinkančių tinklo mokesčių.
2. Valstybės narės užtikrina, kad aktyvieji vartotojai:
 - a) turėtų teisę veikti tiesiogiai;

- b) turėtų teisę parduoti savo pagamintas dujas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudodamiesi gamtinių dujų sistema;
 - c) turėtų teisę dalyvauti energijos vartojimo efektyvumo programose;
 - d) turėtų teisę deleguoti jų veiklai reikalingų įrenginių valdymą, įskaitant įrengimą, eksploatavimą, duomenų tvarkymą ir techninę priežiūrą, trečiajai šaliai, kuri nelaikoma aktyviuoju vartotoju;
 - e) jiems būtų taikomi sąnaudas atspindintys, skaidrūs ir nediskriminaciniai tinklo mokesčiai, užtikrinant, kad jie tinkamai ir subalansuotai prisidėtų prie bendrų sistemos išlaidų;
 - f) būtų finansiškai atsakingi už disbalansą, kurį jie sukelia gamtinių dujų sistemoje, arba deleguotų savo atsakomybę už balansavimą pagal [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx] 3 straipsnio e punktą;
3. Valstybės narės savo nacionalinėje teisėje gali nustatyti skirtingas nuostatas, taikomas individualiems ir kartu veikiantiems aktyviesiems vartotojams su sąlyga, kad visos teisės ir pareigos pagal šį straipsnį taikomos visiems aktyviesiems vartotojams. Bet kokie požiūrio į kartu veikiančius aktyviuosius vartotojus skirtumai turi būti proporcingi ir tinkamai pagrįsti.
4. Valstybės narės užtikrina, kad aktyviesiems vartotojams, kuriems priklauso dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių laikymo įrenginiai:
- a) būtų suteikta teisė prisijungti prie tinklo per pagrįstą laiką po prašymo pateikimo, jei įvykdytos visos būtinos sąlygos, pavyzdžiui, atsakomybė už balansavimą;
 - b) nebūtų taikomi jokie dvigubi mokesčiai, įskaitant tinklo mokesčius, už laikomas dujas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, liekančias jų patalpose;
 - c) nebūtų taikomi neproporcingi licencijavimo reikalavimai ar mokesčiai;
 - d) būtų leidžiama tuo pačiu metu teikti kelias paslaugas, jei tai techniškai įmanoma.

14 straipsnis

Piliečių energetikos bendrijos

1. Valstybės narės piliečių energetikos bendrijoms nustato palankią reguliavimo sistemą, kuria užtikrinama, kad:
- a) dalyvavimas piliečių energetikos bendrijoje būtų atviras ir savanoriškas;
 - b) piliečių energetikos bendrijos nariams ir akcininkams suteikiama teisė pasitraukti iš bendrijos; tokiu atveju taikomas 11 straipsnis;
 - c) piliečių energetikos bendrijos nariai ir akcininkai neprarastų savo, kaip namų ūkio vartotojų arba aktyviųjų vartotojų, teisių ir pareigų;
 - d) taikant reguliavimo institucijos vertinimu teisingą kompensaciją, atitinkami skirstymo sistemos operatoriai bendradarbiautų su piliečių energetikos bendrijomis, siekdami sudaryti palankesnes sąlygas perduoti dujas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių energetikos bendrijose;
 - e) piliečių energetikos bendrijoms būtų taikomos nediskriminacinės sąžiningos, proporcingos ir skaidrios procedūros ir mokesčiai, įskaitant prijungimą prie

tinklo, registravimą ir licencijavimą, skaidrūs ir nediskriminaciniai bei sąnaudas atspindintys tinklo mokesčiai, užtikrinant, kad jos tinkamai ir subalansuotai prisidėtų prie bendro gamtinių dujų sistemos išlaidų pasidalijimo.

2. Valstybės narės gali palankioje reguliavimo sistemoje nustatyti, kad piliečių energetikos bendrijoms:

- a) būtų galimas tarpvalstybinis dalyvavimas;
- b) jos galėtų nuosavybės teise turėti, kurti, pirkti arba nuomoti skirstymo tinklus ir autonomiškai juos valdyti laikantis šio straipsnio 4 dalyje nustatytų sąlygų;
- c) būtų taikomos 28 straipsnio 2 dalyje numatytos išimtys.

3. Valstybės narės užtikrina, kad piliečių energetikos bendrijos:

- a) galėtų nediskriminacinėmis sąlygomis patekti į visas gamtinių dujų rinkas;
- b) veiktų nediskriminacinėmis ir proporcingomis sąlygomis veiklos, teisių ir pareigų, tenkančių joms kaip galutiniams vartotojams, gamintojams, tiekėjams arba skirstymo sistemos operatoriams ar rinkos dalyviams, atžvilgiu;
- c) būtų finansiškai atsakingos už disbalansą, kurį jos sukelia gamtinių dujų sistemoje, arba deleguotų savo atsakomybę už balansavimą pagal [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx] 3 straipsnio e punktą;
- d) būtų laikomos aktyviaisiais vartotojais, laikantis 2 dalies e punkto ir 13 straipsnio 4 dalies a, c ir d punktų;
- e) turėtų teisę piliečių energetikos bendrijos viduje organizuoti dalijimąsi dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių energija, pagaminama bendrijai nuosavybės teise priklausančiuose gamybos įrenginiuose, laikantis kitų reikalavimų, nustatytų šiame straipsnyje ir su sąlyga, kad bendrijos nariai, kaip galutiniai vartotojai, išlaiko savo teises ir pareigas.

Pirmos pastraipos e punkto tikslais, kai dujomis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalijamasi, tai neturi daryti poveikio taikomiems tinklo mokesčiams, tarifams ir rinkliavoms, remiantis skaidria kompetentingos nacionalinės institucijos parengta paskirstytųjų energijos išteklių sąnaudų ir naudos analize.

4. Valstybės narės gali nuspręsti piliečių energetikos bendrijoms suteikti teisę valdyti skirstymo tinklus jų veiklos rajone ir nustatyti atitinkamas procedūras, nedarant poveikio VI skyriui ar kitoms taisyklėms ir nuostatoms, taikomoms skirstymo sistemos operatoriams.

Jeigu tokia teisė suteikiama, valstybės narės užtikrina, kad piliečių energetikos bendrijos:

- a) galėtų transportuoti dujas iš neatsinaujinančiųjų energijos išteklių, jei šios dujos skirtos gamtinių dujų vartotojui, kuris nėra piliečių energetikos bendrijos narys, arba jei jos būtinos saugiam sistemos veikimui užtikrinti;
- b) turėtų teisę sudaryti susitarimą dėl jų tinklo eksploatavimo su atitinkamu skirstymo sistemos operatoriumi arba perdavimo sistemos operatoriumi, prie kurio prijungtas jų tinklas;
- c) joms būtų taikomi tinkami tinklo mokesčiai jų tinklo prijungimo prie skirstymo tinklo, esančio už piliečių energetikos bendrijos ribų, taškuose;

- d) nediskriminuotų vartotojų, kurie lieka prisijungę prie skirstymo sistemos, ir nedarytų jiems žalos.

15 straipsnis

Sąskaitos ir sąskaitų informacija

1. Valstybės narės užtikrina, kad sąskaitos ir sąskaitų informacija būtų teisingos, lengvai suprantamos, aiškos, glaustos, vartotojui patogios ir pateikiamos taip, kad galutiniams vartotojams būtų sudarytos palankesnės sąlygos jas palyginti ir kad sąskaitos ir sąskaitų informacija atitiktų minimalius reikalavimus, išdėstytus I priede. Galutinių vartotojų prašymu jiems pateikiamas aiškus ir suprantamas paaiškinimas, kaip parengta jų sąskaita, ypač tais atvejais, kai sąskaitos nėra grindžiamos faktiniu suvartojimu.
2. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai vartotojai visas savo sąskaitas ir sąskaitų informaciją gautų nemokamai.
3. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniams vartotojams būtų pasiūlyta galimybė gauti elektronines sąskaitas ir sąskaitų informaciją ir kad jiems būtų pasiūlyta lanksti faktinio sąskaitų mokėjimo tvarka.
4. Jei sutartyje numatomas būsimas produkto ar kainos pakeitimas arba nuolaida, tai turėtų būti nurodyta sąskaitoje kartu su pakeitimo atlikimo data.
5. Svarstydamos sąskaitų turinio reikalavimų pakeitimus valstybės narės konsultuojasi su vartotojų organizacijomis.

16 straipsnis

Pažangiosios matavimo sistemos gamtinių dujų sistemoje

1. Siekiant skatinti energijos vartojimo efektyvumą ir suteikti galių galutiniams vartotojams, valstybės narės arba, valstybei narei nusprendus, reguliavimo institucija primygtinai rekomenduoja gamtinių dujų įmonėms optimizuoti gamtinių dujų vartojimą, *inter alia*, teikiant energijos valdymo paslaugas ir pradedant taikyti pažangiąsias matavimo sistemas, kurios yra sąveikios, visų pirma su vartotojų energijos valdymo sistemomis ir pažangiaisiais tinklais, laikantis taikomų Sąjungos duomenų apsaugos taisyklių.
2. Valstybės narės užtikrina pažangiųjų matavimo sistemų diegimą savo teritorijose. Gali reikėti atlikti tokio diegimo sąnaudų ir naudos vertinimą remiantis II priede nustatytais principais.
3. Valstybės narės, kurios nusprendžia diegti pažangiąsias matavimo sistemas, priima ir paskelbia jų teritorijose numatytoms diegti pažangiosioms matavimo sistemoms taikytinus minimalius funkcinius ir techninius reikalavimus, laikydamosi 18 straipsnio ir II priedo. Valstybės narės užtikrina tų pažangiųjų matavimo sistemų sąveikumą ir jų gebėjimą teikti duomenis vartotojų energijos valdymo sistemoms. Tuo tikslu valstybės narės tinkamai atsižvelgia į tai, kaip taikomi atitinkami galiojantys standartai, įskaitant dėl sąveikumo užtikrinimo, į geriausią praktiką, taip pat į pažangiųjų tinklų ir gamtinių dujų vidaus rinkos plėtros svarbą.
4. Valstybės narės, kurios nusprendžia diegti pažangiąsias matavimo sistemas, užtikrina, kad galutiniai vartotojai skaidriai ir nediskriminacinėmis sąlygomis prisidėtų prie su diegimu susijusių išlaidų padengimo, kartu atsižvelgiant į ilgalaikę

naudą visai tiekimo grandinei. Valstybės narės arba, valstybei narei nusprendus, paskirtosios kompetentingos institucijos reguliariai stebi tokį jų teritorijose vykdomą diegimą, kad galėtų sekti naudos vartotojams užtikrinimą.

5. Jei atlikus 2 dalyje nurodytą sąnaudų ir naudos vertinimą pažangiųjų matavimo sistemų diegimas įvertinamas neigiamai, valstybės narės užtikrina, kad vertinimas būtų peržiūrimas ne rečiau kaip kas ketverius metus arba atsižvelgiant į reikšmingus pagrindinių prielaidų pokyčius ir į technologijų bei rinkos raidą. Valstybės narės praneša Komisijai atnaujinto sąnaudų ir naudos vertinimo rezultatus, kai jie tampa prieinami.
6. Šios direktyvos nuostatos dėl pažangiųjų matavimo sistemų taikomos būsimiems įrenginiams ir įrenginiams, kurie pakeičia senesnius pažangiuosius skaitiklius. Pažangiosios matavimo sistemos, kurios jau buvo įdiegtos arba kurių diegimo darbai pradėti anksčiau nei [įsigaliojimo data], gali būti toliau eksploatuojamos visą jų veikimo laiką. Tačiau 20 straipsnio ir II priedo reikalavimų neatitinkančios pažangiosios matavimo sistemos turi būti toliau eksploatuojamos ne ilgiau nei [12 metų po šios direktyvos įsigaliojimo].
7. 6 dalies tikslu darbų pradžia – su investicija susijusių statybos darbų pradžia arba pirmasis tvirtas įmonės įsipareigojimas užsakyti įrangą ar kitas įsipareigojimas, dėl kurio investicija tampa neatšaukiama, atsižvelgiant į tai, kuris įvykis pirmesnis. Žemės įsigijimas ir parengiamieji darbai, pvz., leidimų gavimas ir preliminarinių galimybių studijų rengimas, darbų pradžia nelaikomi. Perėmimo atveju darbų pradžia – momentas, kai įsigyjamas su įsigyta įmone tiesiogiai susijęs turtas.

17 straipsnis

Pažangiosios matavimo sistemos vandenilio sistemoje

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų diegiamos pažangiosios matavimo sistemos, kurios gali tiksliai matuoti suvartojimą, teikti galutiniams vartotojams informaciją apie naudojimo faktinį laiką ir yra pajėgios elektroniniu ryšiu perduoti ir priimti duomenis informacijos, stebėjimo ir kontrolės tikslais.
2. Valstybės narės užtikrina matavimo sistemų ir atitinkamų duomenų perdavimo saugumą bei galutinių vartotojų privatumą, laikydamosi atitinkamų Sąjungos duomenų apsaugos ir privatumo teisės aktų, taip pat jų sąveikumą, ir atsižvelgdamos į atitinkamų standartų naudojimą.
3. Komisija įgyvendinimo aktais nustato pažangiųjų skaitiklių sąveikumo reikalavimus ir tvarką, siekdama užtikrinti, kad reikalavimus atitinkančios šalys galėtų naudotis iš šių matavimo sistemų gaunamais duomenimis. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnyje nurodytą patariamąją procedūrą.

18 straipsnis

Pažangiųjų matavimo sistemų gamtinių dujų sistemoje funkcijos

Jeigu pažangiųjų matavimo sistemų diegimas 16 straipsnio 2 dalyje nurodytame sąnaudų ir naudos vertinime įvertintas teigiamai arba jeigu pažangiosios matavimo sistemos sistemingai diegiamos po [įsigaliojimo datos], valstybės narės įdiegia pažangiąsias matavimo sistemas laikydamosi Europos standartų, II priedo ir šių reikalavimų:

- a) pažangiosios matavimo sistemos turi tiksliai matuoti faktinį gamtinių dujų vartojimą ir turi teikti galutiniams vartotojams informaciją apie naudojimo faktinį laiką,

įskaitant patvirtintus ankstesnio suvartojimo duomenis, kurie turi būti lengvai ir saugiai prieinami ir vizualiai išdėstyti galutiniams vartotojams gavus prašymą ir be papildomų išlaidų, ir nepatvirtintus naujausius turimus suvartojimo duomenis, kurie turi būti be papildomų išlaidų lengvai ir saugiai prieinami galutiniams vartotojams per standartizuotą sąsają arba per nuotolinę prieigą, kad būtų remiamos automatizuotos energijos vartojimo efektyvumo programos ir kitos paslaugos;

- b) pažangiųjų matavimo sistemų ir duomenų perdavimo saugumas turi atitikti taikomas Sąjungos saugumo taisykles, tinkamai atsižvelgiant į geriausias turimas technologijas, skirtas aukščiausio lygio kibernetiniam saugumui užtikrinti, kartu atsižvelgiant į sąnaudas ir į proporcingumo principą;
- c) galutinių vartotojų duomenų privatumas ir jų duomenų apsauga užtikrinami laikantis atitinkamų Sąjungos duomenų apsaugos ir privatumo taisyklių;
- d) galutinių vartotojų prašymu per standartizuotą ryšio sąsają arba nuotoliniu būdu jiems arba jų vardu veikiančiai trečiajai šaliai skaitiklių užfiksuoti jų suvartotų gamtinių dujų duomenys, laikantis pagal 23 straipsnį priimtų įgyvendinimo aktų, teikiami lengvai suprantama forma, kad būtų galima palyginti pasiūlymus naudojant vienodus kriterijus;
- e) prieš įrengiant pažangiuosius skaitiklius arba jų įrengimo metu galutiniams vartotojams teikiamos atitinkamos konsultacijos ir informacija, visų pirma apie visas pažangiųjų skaitiklių galimybes, susijusias su skaitiklio rodmenų valdymu ir energijos vartojimo stebėjimu, ir apie asmens duomenų rinkimą bei tvarkymą laikantis taikomų Sąjungos duomenų apsaugos taisyklių;
- f) pažangiosios matavimo sistemos užtikrina, kad galutinių vartotojų suvartotas energijos kiekis būtų išmatuotas ir už jį būtų atsiskaitoma trumpiausiam atsiskaitymo laikotarpiui nacionalinėje rinkoje tapačia laikine skyra.

Pirmos pastraipos d punkto taikymo tikslais galutiniai vartotojai turi galėti gauti savo skaitiklių duomenis arba perduoti juos kitai šaliai be papildomų išlaidų, naudodamiesi savo teise į duomenų perkeliamumą pagal Sąjungos duomenų apsaugos taisykles.

19 straipsnis

Teisė į pažangųjį gamtinių dujų skaitiklį

1. Jei atlikus 16 straipsnio 2 dalyje nurodytą sąnaudų ir naudos vertinimą pažangiųjų matavimo sistemų diegimas įvertintas neigiamai ir jei jos nėra sistemingai diegiamos, valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas galutinis vartotojas pateikęs prašymą turėtų teisę, padengdamas susijusias išlaidas, į tai, kad sąžiningomis, pagrįstomis ir ekonomiškai efektyviomis sąlygomis jam būtų įrengtas arba, kai taikytina, patobulintas pažangusis skaitiklis, kuris:
 - a) jei techniškai įmanoma, turėtų 18 straipsnyje nurodytas funkcijas arba minimalų funkcijų rinkinį, kurį laikydamosi II priedo valstybės narės turi nustatyti ir paskelbti nacionaliniu lygmeniu;
 - b) būtų sąveikus, o matavimo infrastruktūra pageidaujant galėtų būti sujungta su vartotojų energijos valdymo sistemomis.
2. Jeigu pagal 1 dalį vartotojas pateikia prašymą dėl pažangiojo skaitiklio, valstybės narės arba, valstybėms narėms nusprendus, paskirtosios kompetentingos institucijos:

- a) užtikrina, kad įrengti pažangųjų skaitiklį prašančiam galutiniam vartotojui pateiktame pasiūlyme būtų nedviprasmiškai nurodyta ir aiškiai aprašyta:
 - i) įmanomos pažangiojo skaitiklio funkcijos ir sąveikumas, taip pat paslaugos, kurios gali būti teikiamos, ir tuo momentu realiai pasiekiamą pažangiojo skaitiklio nauda;
 - ii) visos galutiniam vartotojui tenkančios susijusios sąnaudos;
- b) užtikrina, kad pažangusis skaitiklis būtų įrengtas per pagrįstą laikotarpį ir bet koku atveju ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo vartotojo prašymo;
- c) reguliariai, ne rečiau kaip kas dvejus metus peržiūri ir viešai paskelbia susijusias sąnaudas, taip pat seka jų raidą, kurią lemia technologinė plėtra ir galimi matavimo sistemos atnaujinimai.

20 straipsnis

Įprasti gamtinių dujų skaitikliai

1. Jei galutiniai gamtinių dujų vartotojai pažangiųjų skaitiklių neturi, valstybės narės užtikrina, kad galutiniams vartotojams būtų įrengti individualūs įprasti skaitikliai, tiksliai matuojantys faktinį suvartojimą.
2. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai gamtinių dujų vartotojai galėtų lengvai matyti savo įprastų skaitiklių rodmenis – tiesiogiai ar netiesiogiai per interneto sąsają arba kitą tinkamą sąsają.

21 straipsnis

Duomenų valdymas

1. Nustatydamos duomenų tvarkymo ir mainų taisykles valstybės narės arba, valstybei narei nusprendus, paskirtosios kompetentingos institucijos nurodo taisykles dėl reikalavimus atitinkančių šalių prieigos prie galutinio vartotojo duomenų remiantis šiuo straipsniu ir taikoma Sąjungos teisine sistema. Šios direktyvos tikslu duomenys turi būti suprantami kaip apimantys matavimo ir suvartojimo duomenis, taip pat duomenis, reikalingus vartotojui keičiant tiekėją ir kitoms paslaugoms.
2. Valstybės narės organizuoja duomenų tvarkymą taip, kad užtikrintų veiksmingą ir saugią prieigą prie duomenų ir jų mainus bei duomenų apsaugą ir saugumą.

Nepriklausomai nuo kiekvienoje valstybėje narėje taikomo duomenų tvarkymo modelio, už duomenų tvarkymą atsakingos šalys bet kuriai reikalavimus atitinkančiai šaliai suteikia prieigą prie galutinio vartotojo duomenų pagal 1 dalį. Reikalavimus atitinkančios šalys prašomus duomenis turi gauti nediskriminacinėmis sąlygomis ir tuo pačiu metu. Duomenys turi būti lengvai prieinami, o atitinkamos prieigos prie tų duomenų procedūros skelbiamos viešai.
3. Šios direktyvos tikslais prieigos prie duomenų ir duomenų saugojimo taisyklės turi atitikti taikomą Sąjungos teisę.

Asmens duomenų tvarkymas pagal šią direktyvą vykdomas laikantis Reglamento (ES) 2016/679.
4. Valstybės narės arba, valstybei narei nusprendus, paskirtosios kompetentingos institucijos įgalioja ir tvirtina arba, kai taikoma, prižiūri šalis, atsakingas už duomenų tvarkymą, siekdamas užtikrinti, kad jos atitiktų šios direktyvos reikalavimus.

Nedarant poveikio Reglamente (ES) 2016/679 nustatytoms duomenų apsaugos pareigūnų užduotims valstybės narės gali nuspręsti reikalauti, kad šalys, atsakingos už duomenų tvarkymą, paskirtų atitikties užtikrinimo pareigūnus, kurie būtų atsakingi už priemonių, kurių ėmėsi tos šalys siekdamos užtikrinti nediskriminacinę prieigą prie duomenų ir atitiktį šios direktyvos reikalavimams, įgyvendinimo stebėjimą.

Valstybės narės gali paskirti atitikties užtikrinimo pareigūnus arba įstaigas, nurodytus šios direktyvos 44 straipsnio 2 dalies d punkte, vykdyti šioje dalyje nustatytas pareigas.

5. Galutiniai vartotojai už prieigą prie savo duomenų arba už prašymą juos pateikti neturi mokėti jokių papildomų mokesčių.

Valstybės narės atsako už atitinkamų mokesčių už prieigos prie duomenų suteikimą reikalavimus atitinkančioms šalims, nustatymą.

Valstybės narės arba, valstybei narei nusprendus, paskirtosios kompetentingos institucijos užtikrina, kad reguliuojamų subjektų, teikiančių duomenų paslaugas, nustatyti mokesčiai būtų derami ir tinkamai pagrįsti.

22 straipsnis

Sąveikumo reikalavimai ir prieigos prie duomenų procedūros

1. Siekdamos skatinti konkurenciją gamtinių dujų mažmeninėje rinkoje ir išvengti per didelių administracinių išlaidų reikalavimus atitinkančioms šalims, valstybės narės sudaro palankesnes sąlygas visapusiškam energetikos paslaugų sąveikumui Sąjungoje.
2. Komisija įgyvendinimo aktais nustato sąveikumo reikalavimus ir nediskriminacinę bei skaidrią prieigos prie duomenų, nurodytų 21 straipsnio 1 dalyje, tvarką. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnyje nurodytą patariamąją procedūrą.
3. Valstybės narės užtikrina, kad gamtinių dujų įmonės taikytų 2 dalyje nurodytus sąveikumo reikalavimus ir prieigos prie duomenų tvarką. Tie reikalavimai ir tvarka turi būti grindžiami esama nacionaline praktika.

23 straipsnis

Bendri informacijos centrai

Valstybės narės užtikrina, kad būtų įsteigti bendri informacijos centrai, skirti teikti vartotojams visą reikiamą informaciją apie jų teises, taikytiną teisę ir jiems prieinamus ginčų sprendimo mechanizmus kilus ginčui. Tokie bendri informacijos centrai gali būti bendrų vartotojų informavimo centrų dalis ir gali būti tie patys subjektai kaip ir Direktyvos (ES) 2019/944 [dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių] 26 straipsnyje nurodyti bendri elektros energijos informacijos centrai.

24 straipsnis

Teisė į neteisminį ginčų sprendimą

1. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai vartotojai galėtų naudotis nesudėtingais, sąžiningais, skaidriais, nepriklausomais, efektyviais ir veiksmingais neteisminio

ginčų sprendimo mechanizmais, skirtais spręsti ginčams dėl pagal šią direktyvą nustatytų teisių ir pareigų per nepriklausomą mechanizmą, pvz., per ombudsmeną energetikos reikalams, vartotojų instituciją arba reguliavimo instituciją. Jeigu galutinis vartotojas yra vartotojas, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2013/11/ES⁽²³⁾, tokie neteisminiai ginčų sprendimo mechanizmai turi atitikti toje direktyvoje nustatytus kokybės reikalavimus ir juose turi būti numatyta, kad pagrįstais atvejais būtų taikomos išlaidų grąžinimo ir kompensavimo sistemos.

2. Kai būtina, valstybės narės užtikrina, kad alternatyvaus ginčų sprendimo subjektai bendradarbiautų siekdami suteikti paprastus, sąžiningus, skaidrius, nepriklausomus, efektyvius ir veiksmingus neteisminio ginčų sprendimo mechanizmus visų ginčų, kurie kyla dėl produktų ar paslaugų, susijusių arba susietų su bet kuriuo produktu ar paslauga, kuriems taikoma ši direktyva, atvejais.
3. Dujų įmonės privalo dalyvauti namų ūkio vartotojų neteisminio ginčų sprendimo mechanizmuose, nebent valstybė narė pagrįstų Komisijai, kad kiti mechanizmai yra tiek pat veiksmingi.

25 straipsnis

Pažeidžiamų vartotojų ir tiekėjų, kurie kraštutiniu atveju aprūpina vartotojus, apsauga

Valstybės narės imasi tinkamų priemonių galutiniams vartotojams apsaugoti ir visų pirma užtikrina, kad būtų taikomos adekvačios priemonės pažeidžiamiems vartotojams apsaugoti. Šiomis aplinkybėmis kiekviena valstybė narė apibrėžia pažeidžiamų vartotojų sąvoką, kuri gali būti susijusi su energijos nepritekliais. Pažeidžiamų vartotojų apsaugos priemonės gali apimti, *inter alia*, draudimą kritiniais atvejais tokiems vartotojams atjungti tiekimą.

Visų pirma valstybės narės imasi tinkamų priemonių prie gamtinių dujų arba vandenilio sistemos prisijungusiems galutiniams vartotojams atokiose vietovėse apsaugoti. Valstybės narės gali paskirti tiekėją, kuris kraštutiniu atveju aprūpina prie gamtinių dujų arba vandenilio sistemos prisijungusius namų ūkio vartotojus ir, jei valstybės narės mano, kad tai tinkama, mažąsias įmones. Jos užtikrina aukštą vartotojų apsaugos lygį, ypač sutarties sąlygų, bendrosios informacijos ir ginčų sprendimo mechanizmų skaidrumo atžvilgiu.

↓ 2009/73/EB

45 straipsnis

Mažmeninės rinkos

~~Siekdamos sudaryti palankesnes sąlygas gerai veikiančių ir skaidrių mažmeninių rinkų formavimuisi Bendrijoje, valstybės narės užtikrina, kad perdavimo sistemos operatorių, skirstymo sistemos operatorių, tiekimo įmonių, vartotojų ir, prireikus, kitų rinkos dalyvių funkcijos bei pareigos būtų apibrėžtos atsižvelgiant į sutarčių sąlygas, įsipareigojimus vartotojams, keitimosi duomenimis ir atsiskaitymo taisykles, duomenų nuosavybę ir įsipareigojimą pateikti skaitiklių rodmenis.~~

~~Šios taisyklės turi būti paviešintos, jomis siekiama vartotojams ir tiekėjams sudaryti palankesnes prieigos prie tinklų sąlygas ir jas turi peržiūrėti reguliavimo institucijos ar kitos atitinkamos nacionalinės institucijos.~~

IV skyrius

Trečiųjų šalių prieiga prie infrastruktūros

I SKIRSNIS

PRIEIGA PRIE GAMTINIŲ DUJŲ INFRASTRUKTŪROS

26 straipsnis

Dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų pateikimas į rinką

Valstybės narės sudaro sąlygas patekti į rinką dujoms iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujoms ir įgyti prieigą prie infrastruktūros, nepaisant to, ar dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamybos įrenginiai yra prijungti prie skirstymo arba perdavimo tinklų.

27~~32~~ straipsnis

Trečiosios šalies prieiga ~~prie sistemų~~ ☒ prie gamtinių dujų skirstymo ir perdavimo sistemų ir SGD terminalų ☒

1. Valstybės narės užtikrina paskelbtais tarifais pagrįstos sistemos, suteikiančios trečiosioms šalims galimybę naudotis perdavimo ir skirstymo sistema ir SGD įrenginiais, taikomos visiems ~~reikalavimus atitinkantiems~~ vartotojams, įskaitant tiekimo įmones, įgyvendinimą ir objektyvų šios sistemos taikymą nediskriminuojant sistemos naudotojų. Valstybės narės užtikrina, kad tuos tarifus arba jų apskaičiavimo metodiką iki jų įsigaliojimo pagal ~~72~~⁴¹ straipsnį patvirtintų ~~70~~³⁹ straipsnyje ~~39~~³⁹ straipsnio 1 dalyje nurodyta reguliavimo institucija, ir kad tie tarifai (jei patvirtinamos vien tik metodikos – tos metodikos) būtų viešai paskelbti iki jų įsigaliojimo. ⇒ Tarifų nuolaidos gali būti suteikiamos tik jei taip numatyta Sąjungos teisės aktuose. ⇐
- ~~2. Perdavimo sistemos operatoriai, jei tai būtina jų funkcijų, įskaitant susijusias su tarpvalstybiniu perdavimu, vykdymui, turi teisę naudotis kitų perdavimo sistemos operatorių tinklu.~~
- ~~23.~~ Šios direktyvos nuostatos nedraudžia sudaryti ilgalaikių sutarčių ⇒ dėl dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų ⇐, jei jos neprieštarauja ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ konkurencijos taisyklėms ⇒ ir jomis prisidedama prie priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo. Negalima sudaryti ilgalaikių sutarčių dėl iškastinių dujų, kurioms netaikomos taršos mažinimo priemonės, tiekimo, kurios galiotų ilgiau nei iki 2049 m. pabaigos ⇐.

↓ naujas

3. Šis straipsnis taip pat taikomas skirstymo tinklus valdančioms piliečių energetikos bendrijoms.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

2834 straipsnis

Teisė naudotis ☒ gamtinių dujų ☒ gavybos ~~proceso vamzdynų~~ tinklais

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad gamtinių dujų įmonės ir reikalavimus atitinkantys vartotojai, neatsižvelgiant į jų buvimo vietą, šiame straipsnyje nustatyta tvarka galėtų naudotis gavybos ~~proceso vamzdynų~~ tinklais, įskaitant įrenginius, teikiančius tokiam naudojimuisi būtinas technines paslaugas, išskyrus tokių tinklų ir įrenginių dalis, kurios naudojamos vietinei gavybos veiklai dujų gavybos telkinio vietoje. Pagal ~~8854~~ straipsnio nuostatas apie šias priemones pranešama Komisijai.
2. 1 dalyje nurodyta naudojimosi teisė suteikiama valstybės narės nustatytu būdu pagal atitinkamas teisinės priemones. Valstybės narės siekia, kad naudojimosi teisė būtų suteikiama sąžiningai ir viešai, būtų sukurta konkurencinga gamtinių dujų rinka ir išvengta piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, atsižvelgiant į tiekimo saugumą ir reguliarumą, turimus arba pagrįstai prieinamus pajėgumus bei aplinkos apsaugą. Galima atsižvelgti į šiuos ~~veiksnius~~ ☒ poreikius ☒ :
 - a) poreikį atsisakyti suteikti naudojimosi teisę esant techninių sąlygų nesuderinamumui, kurio negalima įveikti prieinamomis priemonėmis;
 - b) poreikį išvengti sunkumų, kurių negalima įveikti prieinamomis priemonėmis ir kurie galėtų daryti neigiamą įtaką efektyviai esamai ir ateityje planuojamai angliavandenilių gavybai, įskaitant gavybą iš ribinio ekonominio gyvybingumo telkinių;
 - c) poreikį gerbti tinkamai pagrįstus gavybos proceso vamzdynų tinklo savininko ar operatoriaus poreikius, susijusius su dujų transportavimu ir perdirbimu, bei visų kitų gavybos ~~proceso vamzdynų~~ tinklo naudotojų ar atitinkamų perdirbimo įmonių ar perdirbimo įrenginių naudotojų, kuriems gali būti daroma įtaka, interesus; ir
 - d) poreikį taikyti ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teisę atitinkančius valstybių narių įstatymus ir administracines procedūras išduodant leidimus gavybai ar gavybos procesui plėsti.
3. Valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatyta ginčų sprendimo tvarka ir kad būtų įsteigta nuo šalių nepriklausoma institucija, kuriai suteikta galimybė naudotis visa atitinkama informacija, ir taip būtų sudarytos sąlygos greitai spręsti ginčus, susijusius su teise naudotis gavybos ~~proceso vamzdynų~~ tinklais, atsižvelgiant į 2 dalyje pateiktus kriterijus ir šalių, galinčių dalyvauti derybose dėl teisės naudotis tokiais tinklais, skaičių.

↓ 2019/692 1 straipsnio 4 punktą

4. Kilus tarpvalstybiniais ginčams, taikoma valstybės narės, kurios jurisdikcijai priklauso gavybos ~~proceso vamzdynų~~ tinklas, kuriuo atsisakoma leisti naudotis, ginčų sprendimo tvarka. Jei, kilus tarpvalstybiniam ginčui, atitinkamas tinklas yra daugiau kaip vienos valstybės narės teritorijoje, atitinkamos valstybės narės konsultuojasi viena su kita siekdamos užtikrinti, kad šios direktyvos nuostatos būtų taikomos nuosekliai. Jeigu gavybos proceso vamzdynų tinklas prasideda trečiojoje ~~valstybėje~~ ir jungiasi su bent viena valstybe nare, atitinkamos valstybės narės konsultuojasi tarpusavyje, o valstybė narė, kurioje yra pirmas įleidimo į valstybių narių tinklą taškas, konsultuojasi su atitinkama trečiąja ~~valstybe~~, kurioje prasideda gavybos ~~proceso vamzdynų~~ tinklas, siekiant užtikrinti, kad atitinkamo tinklo atžvilgiu ši direktyva nuosekliai būtų taikoma valstybių narių teritorijoje.
-

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

~~2933~~ straipsnis

Teisė naudotis ☒ gamtinių dujų ☒ saugyklomis

1. Organizuodamos teisės naudotis saugyklomis ir dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis suteikimą, kai tai yra būtina dėl techninių ~~ir~~ (arba) ekonominių priežasčių norint užtikrinti teisę veiksmingai naudotis tiekimo vartotojams sistema, bei organizuodamos teisės naudotis papildomomis paslaugomis suteikimą, valstybės narės gali nuspręsti taikyti kurią nors vieną arba abi 3 ir 4 dalyse nurodytas procedūras. Tos procedūros įgyvendinamos laikantis objektyvių, skaidrių ir nediskriminacinių kriterijų.
-

↓ naujas

Rinkdamosi teisės naudotis saugyklomis suteikimo procedūrą pagal šį straipsnį, valstybės narės atsižvelgia į bendrą ir nacionalinį rizikos vertinimus, atliktus pagal Reglamento (ES) 2017/1938 7 straipsnį.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

Reguliavimo institucijos, ~~jei taip numato valstybės narės, arba valstybės narės nustato~~ ~~apibrėžia~~ ir paskelbia kriterijus, pagal kuriuos galima nustatyti, kokią teisės naudotis saugyklomis ir dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis tvarką taikyti. Jos paskelbia arba įpareigoja laikymo ir perdavimo sistemos operatorius paskelbti, kokios saugyklos ar tų saugyklų dalys ir atitinkamos dujų laikymo vamzdyne paslaugos yra siūlomos pagal įvairias 3 ir 4 dalyse nurodytas procedūras.

~~Antros pastraipos antrame sakinyje nurodytas įpareigojimas nepažeidžia pagal pirmą pastraipą valstybėms narėms suteikiamos pasirinkimo teisės.~~

2. 1 ~~dalies nuostatos netaikomos~~ 1 dalis netaikoma papildomoms ir laikinojo laikymo paslaugoms, kurios susijusios su SGD įrenginiais ir kurios būtinos pakartotinio dujinimo procesui ir paskesniajam pristatymui į perdavimo sistemą atlikti.

3. Kai dėl teisės naudotis sistema susitariama derybų būdu, ~~valstybės narės arba, jei taip numato valstybės narės,~~ reguliavimo institucijos imasi būtinų priemonių, suteikiančių ~~gamtinių dujų~~ įmonėms ir reikalavimus atitinkantiems vartotojams, esantiems jungtinės sistemos teritorijoje arba už jos ribų, galimybę derėtis dėl teisės naudotis saugyklomis ir dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis, kai tai būtina dėl techninių ir (arba) ekonominių priežasčių norint užtikrinti teisę veiksmingai naudotis sistema, bei organizuojant teisės naudotis kitomis papildomomis paslaugomis suteikimą. Šalys dėl teisės naudotis saugyklomis, dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis ir kitomis papildomomis paslaugomis privalo derėtis sąžiningai.

Dėl sutarčių įgyti teisę naudotis saugykla, dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis ir kitomis papildomomis paslaugomis deramasi su atitinkamu laikymo sistemos operatoriumi ~~arba gamtinių dujų įmonėmis~~. Reguliavimo institucijos, ~~jei taip numato valstybės narės, arba valstybės narės~~ reikalauja, kad laikymo sistemos operatoriai ir gamtinių dujų įmonės kasmet skelbtų ~~paskelbtų~~ savo pagrindines naudojimosi saugyklomis, dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis ir kitomis papildomomis paslaugomis komercines sąlygas ~~ne vėliau kaip 2005 m. sausio 1 d., o vėliau kiekvienais metais~~.

Laikymo sistemos operatoriai ~~ir gamtinių dujų įmonės~~ ~~antroje pastraipoje nurodytas~~ ☒ tas ☒ sąlygas nustato pasikonsultavę su sistemos naudotojais.

4. Reguluojamos prieigos atveju reguliavimo institucijos, ~~jei taip numato valstybės narės, arba valstybės narės~~ imasi būtinų priemonių, kad gamtinių dujų įmonėms ir reikalavimus atitinkantiems vartotojams, esantiems jungtinės sistemos teritorijoje arba už jos ribų, būtų suteikta teisė naudotis saugyklomis, dujų laikymo vamzdynuose paslauga ar kitomis papildomomis paslaugomis taikant iš anksto paskelbtus tarifus ~~ir (arba) kitas~~ naudojimosi šiomis saugyklomis ir dujų laikymo vamzdynuose paslauga sąlygas ir pareigas, kai tai būtina dėl techninių ~~ir (arba) ekonominių~~ priežasčių norint veiksmingai užtikrinti teisę naudotis sistema, bei organizuojant teisės naudotis kitomis papildomomis paslaugomis suteikimą. Reguliavimo institucijos, ~~jei taip numato valstybės narės, arba valstybės narės~~ tuos tarifus arba jų apskaičiavimo metodikas nustato pasikonsultavusios su sistemos naudotojais. Reikalavimus atitinkantiems vartotojams prieigos teisė gali būti suteikiama leidžiant sudaryti tiekimo sutartis su konkuruojančiomis ~~gamtinių dujų~~ įmonėmis, kitomis nei savininkas ~~ir (arba)~~ sistemos operatorius ar susijusi įmonė.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

3038 straipsnis

Tiesioginiai ☒ gamtinių dujų ☒ vamzdynai

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad sudarytų sąlygas:
- a) jų teritorijoje įsisteigusioms ~~gamtinių dujų~~ įmonėms tiesioginiu vamzdynu vykdyti tiekimą reikalavimus atitinkantiems vartotojams; ir

- b) jų teritorijoje esančiam bet kuriam tokiam ~~reikalavimus atitinkančiam~~ vartotojui gauti iš gamtinių dujų įmonių dujas tiesioginiu vamzdynu.
2. Kai tiesioginiams vamzdynams statyti ar eksploatuoti reikalingas leidimas, ~~(pvz., licencija, leidimas, koncesija, sutikimas ar patvirtinimas)~~, valstybės narės ar bet kuri jų paskirta kompetentinga institucija nustato leidimų statyti ar eksploatuoti tokius vamzdynus jų teritorijoje išdavimo kriterijus. Tie kriterijai turi būti objektyvūs, skaidrūs ir nediskriminaciniai.
3. Valstybės narės gali leisti statyti tiesioginį vamzdyną, jeigu buvo atsisakyta suteikti teisę naudotis sistema remiantis ~~3435~~ straipsniu arba buvo pradėta ginčo sprendimo procedūra pagal ~~7341~~ straipsnį.
-

↓ naujas

II SKIRSNIS

PRIEIGA PRIE VANDENILIO INFRASTRUKTŪROS

31 straipsnis

Trečiųjų šalių prieiga prie vandenilio tinklų

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų įgyvendinta paskelbtais tarifais grindžiama reguliuojamos trečiųjų šalių prieigos prie vandenilio tinklų sistema ir kad ji būtų taikoma objektyviai ir nediskriminuojant vandenilio tinklo naudotojų.
1. Valstybės narės užtikrina, kad tuos tarifus arba jų apskaičiavimo metodiką prieš jiems įsigaliojant pagal 72 straipsnį patvirtintų 70 straipsnyje nurodyta reguliavimo institucija ir kad tie tarifai (jei patvirtinamos vien tik metodikos – tos metodikos) būtų viešai paskelbti iki jų įsigaliojimo.
3. Vandenilio tinklo operatoriai, jei tai būtina jų funkcijoms, įskaitant funkcijas, susijusias su tarpvalstybiniu vandenilio transportavimu, vykdyti, turi teisę naudotis kitų vandenilio tinklo operatorių tinklu.
4. Valstybė narė gali nuspręsti iki 2030 m. gruodžio 31 d. netaikyti 1 dalies. Tokiu atveju valstybė narė užtikrina, kad būtų įgyvendinta derybinės trečiųjų šalių prieigos prie vandenilio tinklų sistema ir kad ji būtų grindžiama objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais. Reguliavimo institucijos imasi reikiamų priemonių, kad vandenilio tinklo naudotojai turėtų galimybę išsiderėti prieigą prie vandenilio tinklų. Šalys dėl prieigos prie vandenilio tinklų privalo derėtis sąžiningai.
5. Kai naudojamosi derybine prieiga, reguliavimo institucijos teikia gaires vandenilio tinklo naudotojams, koks bus poveikis išsiderėtiems tarifams, kai bus įvesta reguliuojama trečiųjų šalių prieiga.

32 straipsnis

Trečiųjų šalių prieiga prie vandenilio terminalų

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų įgyvendinta derybinės trečiųjų šalių prieigos prie vandenilio terminalų sistema ir kad ji būtų taikoma objektyviai, skaidriai ir nediskriminuojant, o reguliavimo institucijos imasi reikiamų priemonių, kad

vandenilio tinklo naudotojai turėtų galimybę išsiderėti prieigą prie tų terminalų. Šalys dėl prieigos privalo derėtis sąžiningai.

2. Reguliavimo institucijos stebi trečiųjų šalių prieigos prie vandenilio terminalų sąlygas ir jų poveikį vandenilio rinkoms ir, kai reikia siekiant apsaugoti konkurenciją, imasi priemonių, kad pagerintų prieigą pagal 1 dalyje nustatytus kriterijus.

33 straipsnis

Prieiga prie vandenilio saugyklų

Valstybės narės užtikrina, kad būtų įgyvendinta paskelbtais tarifais grindžiama reguliuojamos trečiųjų šalių prieigos prie vandenilio saugyklų ir dujų laikymo vamzdynuose paslaugų, kai tai yra būtina dėl techninių ir (arba) ekonominių priežasčių norint užtikrinti teisę veiksmingai naudotis tiekimo vartotojams sistema, taip pat organizuoti prieigą prie papildomų paslaugų, ir kad ji būtų taikoma objektyviai ir nediskriminuojant vandenilio sistemos naudotojų. Valstybės narės užtikrina, kad tuos tarifus arba jų apskaičiavimo metodikas prieš jiems įsigaliojant pagal 72 straipsnį tvirtintų reguliavimo institucija.

III SKIRSNIS

ATSISAKYMAS SUTEIKTI PRIEIGĄ IR LEISTI PRISIJUNGTI

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

34~~35~~ straipsnis

Atsisakymas suteikti prieigą ☒ ir leisti prisijungti ☒

1. Gamtinių dujų ⇒ ir vandenilio ⇐ įmonės gali atsisakyti suteikti ~~teisę naudotis sistema~~ ⇒ prieigą arba leisti prisijungti ⇐ ⇒ prie gamtinių dujų arba vandenilio sistemos ⇐, jeigu trūksta pajėgumų ~~arba jeigu teisė naudotis sistema trukdytų joms vykdyti 3 straipsnio 2 dalyje nurodytus viešųjų paslaugų teikimo įpareigojimus, kurie joms nustatomi, arba atsiradus dideliems ekonominiams ir finansiniams sunkumams, susijusiems su sudarytu „imk arba mokėk“ sutarčių vykdymu, atsižvelgiant į 48 straipsnyje nustatytus kriterijus ir tvarką bei valstybės narės pagal to straipsnio 1 dalį pasirinktą alternatyvą.~~ Pateikiami derami visų tokių atsisakymų motyvai.
2. ⇒ Atsižvelgdamos į nacionalinius ir Sąjungos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslus, ⇐ vValstybės narės ~~gali imtis~~ ⇒ imasi ⇐ ⇒ tinkamų ⇐ priemonių, ~~būtinų norint užtikrinti siekdamas užtikrinti,~~ kad gamtinių dujų ⇒ arba vandenilio ⇐ įmonė, atsisakiusi suteikti ~~teisę naudotis sistema~~prieigą ⇒ arba leisti prisijungti prie ⇐ ⇒ gamtinių dujų ⇐ ⇒ arba vandenilio sistemos ⇐ dėl pajėgumų ar jungčių trūkumo, atliktų būtinus patobulinimus, jeigu jie ekonomiškai pagrįsti arba jeigu potencialus vartotojas yra pasirengęs už juos sumokėti. ~~Jei valstybės narės taiko 4 straipsnio 4 dalį, jos imasi tokių priemonių.~~

↓ naujas

3. Suteikti prieigą prie sistemos dujoms iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujoms gali būti atsisakyta tik remiantis [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx,] 18 ir 33 straipsnių nuostatomis.

↓ 2009/73/EB

~~36 straipsnis~~

Nauja infrastruktūra

~~1. Pateikus prašymą, stambiai naujai dujų infrastruktūrai, t. y. jungiamiesiems vamzdynams, SGD įrenginiams ir saugykloms, apibrėžtą laikotarpį gali būti leidžiama netaikyti 9, 32, 33 bei 34 straipsnių ir 41 straipsnio 6, 8 ir 10 dalių nuostatų, jei laikomasi šių sąlygų:~~

- ~~a) investicija turi skatinti dujų tiekimo konkurenciją ir gerinti tiekimo saugumą;~~
- ~~b) investicijos rizikos laipsnis turi būti toks, kad nesuteikus išimties investicija būtų negalima;~~
- ~~c) infrastruktūros savininkas turi būti fizinis ar juridinis asmuo, bent savo teisine forma nepriklausomas nuo sistemos operatorių, kurių sistemose tą infrastruktūrą numatyta pastatyti;~~
- ~~d) iš tos infrastruktūros vartotojų turi būti imamas mokestis; ir~~

↓ 2019/692 1 straipsnio 5 punkto a papunktis

- ~~e) išimtis turi nekenkti konkurencijai atitinkamose rinkose, kurioms galėtų turėti įtakos investicijos, veiksmingam gamtinių dujų vidaus rinkos veikimui, veiksmingam atitinkamų reguliuojamųjų sistemų funkcionavimui arba gamtinių dujų tiekimo saugumui Sąjungoje.~~

↓ 2009/73/EB

~~2. 1 dalis taip pat taikoma didelio esamos infrastruktūros pajėgumų padidėjimo atvejais bei pertvarkius šią infrastruktūrą tokiu būdu, kuris leidžia plėtoti naujus dujų tiekimo šaltinius.~~

↓ 2019/692 1 straipsnio 5 punkto b papunktis

~~3. VIII skyriuje nurodyta reguliavimo institucija, apsvarsčiusi kiekvieną atskirą atvejį, gali priimti sprendimą dėl 1 ir 2 dalyse nurodytų išimčių.~~

~~Prieš priimdama sprendimą dėl išimčių nacionalinė reguliavimo institucija arba, kai tikslinga, kita tos valstybės narės kompetentinga institucija konsultuojasi su:~~

- ~~a) valstybių narių, kurių rinkoms galėtų turėti įtakos naujoji infrastruktūra, nacionalinėmis reguliavimo institucijomis ir~~
- ~~b) atitinkamomis trečiųjų šalių, kuriose atitinkama infrastruktūra yra sujungta su Sąjungos tinklu, kuris priklauso valstybės narės jurisdikcijai ir prasideda arba baigiasi vienoje ar daugiau trečiųjų šalių, institucijomis.~~

~~Kai trečiųjų šalių institucijos, su kuriomis buvo konsultuojamasi, per pagrįstą laikotarpį arba per nustatytą trijų mėnesių neviršijantį terminą neatsako į prašymą konsultuotis, atitinkama reguliavimo institucija gali priimti būtiną sprendimą.~~

↓ 2009/73/EB

~~4. Jei atitinkama infrastruktūra yra daugiau nei vienos valstybės narės teritorijoje, Agentūra gali atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucijoms pateikti patariamąją nuomonę, kuria jos gali remtis priimdamos sprendimą per du mėnesius nuo prašymo suteikti išimtį pateikimo paskutinei iš tų reguliavimo institucijų dienos.~~

↓ 2019/692 1 straipsnio 5 punkto c papunktis

~~Jeigu visos atitinkamos reguliavimo institucijos per šešis mėnesius nuo prašymo suteikti išimtį pateikimo paskutinei iš tų reguliavimo institucijų dienos susitarė dėl prašymo suteikti išimtį, jos informuoja Agentūrą apie savo sprendimą. Jeigu atitinkama infrastruktūra yra tarp valstybės narės ir trečiosios šalies esanti perdavimo linija, nacionalinė reguliavimo institucija arba, kai tinkama, valstybės narės, kurioje yra pirmas sujungimo su valstybių narių tinklu taškas, kita kompetentinga institucija prieš sprendimo dėl išimčių priėmimą gali konsultuotis su atitinkama tos trečiosios šalies institucija siekdama užtikrinti, kad atitinkamos infrastruktūros atžvilgiu ši direktyva nuosekliai būtų taikoma tos valstybės narės teritorijoje ir, kai taikytina, tos valstybės narės teritorinėje jūroje. Jeigu trečiosios šalies institucija, su kuria buvo konsultuojamasi, per pagrįstą laikotarpį arba per nustatytą trijų mėnesių neviršijantį terminą neatsako į prašymą konsultuotis, atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija gali priimti būtiną sprendimą.~~

↓ 2009/73/EB

~~Agentūra vykdo atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucijoms šiuo straipsniu pavestas užduotis:~~

- ~~a) jei visos atitinkamos reguliavimo institucijos nesugebėjo susitarti per šešis mėnesius nuo prašymo suteikti išimtį pateikimo paskutinei iš tų reguliavimo institucijų dienos; arba~~
- ~~b) gavusi bendrą atitinkamų reguliavimo institucijų prašymą.~~

~~Visos atitinkamos reguliavimo institucijos gali kartu prašyti, kad trečios pastraipos a punkte nurodytas laikotarpis būtų pratęstas ne daugiau nei trimis mėnesiais.~~

~~5. Prieš priimdama sprendimą Agentūra konsultuojasi su atitinkamomis reguliavimo institucijomis ir prašymų teikėjais.~~

~~6. Išimtį galima suteikti naujos infrastruktūros arba esamos infrastruktūros, kurios pajėgumas smarkiai padidėjo, visiems pajėgumams arba jų daliai.~~

~~Priimant sprendimą suteikti išimtį, kiekvienu atskiru atveju atsižvelgiama į poreikį nustatyti sąlygas, susijusias su išimties galiojimo laikotarpiu ir nediskriminacine teise naudotis infrastruktūra. Priimant sprendimą dėl tų sąlygų visų pirma atsižvelgiama į papildomus pajėgumus, kuriuos planuojama sukurti, ar esamų pajėgumų pakeitimus, projekto įgyvendinimo laikotarpį ir nacionalines aplinkybes.~~

~~Prieš suteikdama išimtį reguliavimo institucija priima sprendimą dėl pajėgumų valdymo ir paskirstymo taisyklių ir mechanizmų. Taisyklėse reikalaujama, kad prieš paskirstant naujos infrastruktūros pajėgumus visų potencialių infrastruktūros naudotojų būtų prašoma pareikšti susidomėjimą galimybe sudaryti sutartį dėl pajėgumų (taip pat naudoti savo reikmėms). Reguliavimo institucija reikalauja, kad perkrovos valdymo taisyklėse būtų numatyta pareiga nepanaudotus pajėgumus pasiūlyti rinkoje ir kad infrastruktūros naudotojams būtų suteikta teisė parduoti sutartyse numatytus pajėgumus antrinėje rinkoje. Vertindama 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytus kriterijus, reguliavimo institucija atsižvelgia į pajėgumų paskirstymo procedūros rezultatus.~~

~~Sprendimas suteikti išimtį, įskaitant bet kurias šios dalies antroje pastraipoje nurodytas sąlygas, tinkamai pagrindžiamas ir paskelbiamas.~~

~~7. Nepaisant 3 dalies nuostatų, valstybės narės gali nustatyti, kad jų reguliavimo institucija arba atitinkamais atvejais Agentūra savo nuomonę dėl prašymo suteikti išimtį turi pateikti valstybės narės atitinkamai įstaigai, kad ji priimtų oficialų sprendimą. Ta nuomonė paskelbiama kartu su sprendimu.~~

~~8. Reguliavimo institucija nedelsdama perduoda Komisijai kiekvieno gauto prašymo suteikti išimtį kopiją. Kompetentinga institucija nedelsdama praneša Komisijai apie sprendimą ir kartu pateikia visą svarbią su sprendimu susijusią informaciją. Tą informaciją Komisijai galima pateikti apibendrintos formos, kad Komisija galėtų priimti tinkamai pagrįstą sprendimą. Visų pirma pateikiama tokia informacija:~~

~~a) išsamios priežastys, dėl kurių reguliavimo institucija arba valstybė narė suteikė ar atsisakė suteikti išimtį, kartu su nuoroda į 1 dalį, įskaitant tinkamą (-us) tos dalies punktą (-us), kuriuo (-iais) grindžiamas toks sprendimas, įskaitant finansinę informaciją, pateisinančią išimties reikalingumą;~~

~~b) išimties, jei ji būtų suteikta, poveikio konkurencijai ir veiksmingam gamtinių dujų vidaus rinkos funkcionavimui analizė;~~

~~c) priežastys, į kurias atsižvelgiant buvo nustatyta išimties galiojimo trukmė ir visų atitinkamos dujų infrastruktūros pajėgumų dalis, kuriai suteikiama išimtis;~~

~~d) kai išimtis susijusi su jungiamuoju vamzdynu konsultacijų su atitinkamomis reguliavimo institucijomis rezultatai; ir~~

~~e) informacija apie tai, kaip infrastruktūra pasitarnaus įvairinant dujų tiekimo šaltinius.~~

~~9. Per dviejų mėnesių laikotarpį nuo kitos dienos po to, kai buvo gautas pranešimas, Komisija gali nuspręsti pareikalauti, kad reguliavimo institucija iš dalies pakeistų arba atšauktų sprendimą suteikti išimtį. Tą dviejų mėnesių laikotarpį galima pratęsti papildomu dviejų mėnesių laikotarpiu, jeigu Komisija pageidautų papildomos informacijos. Tas~~

~~papildomas laikotarpis prasideda kitą dieną po to, kai gaunama visa informacija. Pirminis dviejų mėnesių laikotarpis taip pat gali būti pratęstas, jeigu tam pritaria Komisija ir reguliavimo institucija.~~

~~Jeigu prašoma informacija nepateikiama per prašyme nustatytą laikotarpį, pranešimas laikomas atšauktu, išskyrus tuos atvejus, kai Komisijai ir reguliavimo institucijai sutikus dar nepasibaigęs minėtas laikotarpis pratęsiamas arba kai reguliavimo institucija tinkamai pagrįstu pareiškimu informuoja Komisiją, kad, jos nuomone, pranešimas yra išsamus.~~

~~Reguliavimo institucija per vieno mėnesio laikotarpį įvykdo Komisijos sprendimą iš dalies pakeisti ar atšaukti sprendimą suteikti išimtį ir atitinkamai apie tai informuoja Komisiją.~~

~~Komisija užtikrina komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą.~~

~~Komisijos pritarimas sprendimui suteikti išimtį nustoja galioti po dvejų metų nuo jo priėmimo, jeigu iki to laiko nepradedama infrastruktūros statyba, ir po penkerių metų nuo jo priėmimo, jeigu iki to laiko infrastruktūra nepradedama eksploatuoti, nebent Komisija nuspręstų, kad vėluojama dėl didelių kliūčių, kurių asmuo, kuriam suteikta išimtis, negali kontroliuoti.~~

~~10. Komisija gali priimti šio straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų taikymo gaires ir nustatyti šio straipsnio 3, 6, 8 ir 9 dalių taikymo tvarką. Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 51 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.~~

↓ naujas

V skyrius

Gamtinių dujų perdavimo ir laikymo sistemų ir SGD sistemos operatoriams taikomos taisyklės

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

3513 straipsnis

Perdavimo, laikymo ~~ir (arba)~~ SGD sistemos operatorių užduotys

1. Kiekvienas perdavimo, laikymo ~~ir (arba)~~ SGD sistemos operatorius:
 - a) ekonomikos sąlygomis eksploatuoja, prižiūri ir plėtoja saugius, patikimus ir efektyvius perdavimo, laikymo ~~ir (arba)~~ SGD įrenginius, skirtus atvirai rinkai užtikrinti, deramai atsižvelgdamas į aplinkos apsaugą, ⇒ ir [Reglamentu (ES) 2022/ ... (Metano reglamentu)] nustatytus įpareigojimus, ⇨ užtikrina atitinkamas priemones paslaugų teikimo įpareigojimams vykdyti;
 - b) nediskriminuoja sistemos naudotojų ar sistemos naudotojų kategorijų, ypač savo susijusių įmonių naudai;
 - c) bet kuriam kitam perdavimo sistemos operatoriui, laikymo sistemos operatoriui, SGD sistemos operatoriui ~~ir (arba)~~ skirstymo sistemos operatoriui

pateikia pakankamai informacijos, kad užtikrintų, jog gamtinių dujų transportavimą ir laikymą būtų galima ~~atitiktai~~ vykdyti laikantis saugaus ir veiksmingo jungtinės sistemos eksploatavimo reikalavimų; #

d) teikia sistemos naudotojams informaciją, kurios jiems reikia, kad galėtų veiksmingai naudotis sistema.

2. Kiekvienas perdavimo sistemos operatorius pastato pakankamus tarpvalstybinius pajėgumus, skirtus Europos perdavimo infrastruktūrai integruoti, atsižvelgdamas į visą ekonomiškai pagrįstą ir techniškai įmanomą pajėgumų paklausą ir atsižvelgdamas į dujų tiekimo saugumą.

↓ naujas

3. Perdavimo sistemos operatoriai bendradarbiauja su skirstymo sistemos operatoriais, kad užtikrintų veiksmingą prie tinklo prijungtų rinkos dalyvių dalyvavimą mažmeninėje, didmeninėje ir balansavimo rinkose.

4. Perdavimo sistemos operatoriai užtikrina efektyvų dujų kokybės valdymą savo įrenginiuose pagal taikomus dujų kokybės standartus.

↓ 2009/73/EB

53. Perdavimo sistemos operatorių priimtose taisyklėse, kuriomis siekiama subalansuoti dujų perdavimo sistemą, turi būti objektyvios, skaidrios ir nediskriminacinės; ši nuostata taip pat taikoma taisyklėms, reglamentuojančioms tvarką, pagal kurią imamas mokestis iš jų tinklų sistemos naudotojų už energijos disbalansą. Sąlygos, kuriomis perdavimo sistemos operatoriai teikia tokias paslaugas, įskaitant taisykles ir tarifus, nustatomos nediskriminaciniu išlaidas atspindinčiu būdu, taikant ~~7244~~ straipsnio 7 dalies reikalavimus atitinkančią metodiką, ir paskelbiamos viešai.

64. Reguliavimo institucijos, jei taip numato valstybės narės, arba valstybės narės gali reikalauti, kad perdavimo sistemos operatoriai laikytųsi būtiniausių perdavimo sistemos, įskaitant sujungimo pajėgumus, priežiūros ir plėtros standartų.

↓ naujas

7. Valstybės narės gali numatyti, kad viena ar daugiau 1 dalyje išvardytų atsakomybės sričių būtų priskirtos kitam perdavimo sistemos operatoriui nei tas, kuriam perdavimo sistema priklauso nuosavybės teise ir kuriam kitu atveju būtų taikomos atitinkamos atsakomybės sritys. Perdavimo sistemos operatorius, kuriam paskirtos užduotys, turi būti sertifikuotas kaip operatorius, kuriam taikomas nuosavybės atskyrimas, nepriklausomas sistemos operatorius arba nepriklausomas perdavimo sistemos operatorius ir atitikti 54 straipsnyje nustatytus reikalavimus, tačiau neturi būti reikalaujama, kad jam nuosavybės teise priklausytų perdavimo sistema, už kurią jis yra atsakingas.

8. Perdavimo sistemos operatorius turi atitikti IX skyriuje nustatytus reikalavimus ir būti sertifikuotas pagal 57 straipsnį. Tai nedaro poveikio perdavimo sistemos operatorių, kurie yra sertifikuoti kaip operatoriai, kuriems taikomas nuosavybės

atskyrimas, nepriklausomi sistemos operatoriai arba nepriklausomi perdavimo sistemos operatoriai, galimybei savo iniciatyva ir jiems vykdant priežiūrą deleguoti tam tikras užduotis kitiems perdavimo sistemos operatoriams, kurie yra sertifikuoti kaip operatoriai, kuriems taikomas nuosavybės atskyrimas, nepriklausomi sistemos operatoriai arba nepriklausomi perdavimo sistemos operatoriai, jeigu užduočių delegavimas nekelia pavojaus užduotis deleguojančio perdavimo sistemos operatoriaus teisėms priimti veiksmingus ir nepriklausomus sprendimus.

9. SGD ir laikymo sistemų operatoriai bendradarbiauja valstybėje narėje arba regiono mastu, kad užtikrintų efektyviausią įrenginių pajėgumų naudojimą ir tų įrenginių sinergiją, atsižvelgdami į sistemos vientisumą ir eksploatavimą.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

105. Perdavimo sistemos operatoriai energiją, kurią jie suvartoja atlikdami savo funkcijas, įsigyja laikydamiesi skaidrios, nediskriminacinės ir rinkos pagrindu veikiančios tvarkos.

3646 straipsnis

Perdavimo sistemos operatoriams ir perdavimo sistemos savininkams taikomi konfidencialumo reikalavimai

1. Nepažeidžiant 6830 straipsnio ar bet kurios kitos teisinės prievolės atskleisti informaciją, kiekvienas perdavimo, laikymo ~~ir (arba)~~ SGD sistemos operatorius ir kiekvienas perdavimo sistemos savininkas išsaugo komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos, gautos vykdant savo veiklą, konfidencialumą ir pasirūpina, kad informacija apie jų pačių veiklą, kuri gali suteikti komercinį pranašumą, nebūtų atskleista diskriminaciniu būdu. Visų pirma jie neatskleidžia jokios komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos kitiems įmonės padaliniais, nebent tai reikalinga verslo sandoriui atlikti. Siekdamos užtikrinti griežtą informacijos atskyrimo taisyklių laikymąsi, valstybės narės užtikrina, kad perdavimo sistemos savininkas, įskaitant jungtinio operatoriaus, skirstymo sistemos operatoriaus atveju, ir kiti įmonės padaliniai nesinaudotų bendromis tarnybomis, pvz., bendromis teisės tarnybomis, išskyrus vykdant išimtinai administracines arba su informacinėmis technologijomis (toliau – IT) susijusias funkcijas.
2. Susijusioms įmonėms parduodant ar perkant gamtines dujas, perdavimo, laikymo ~~ir (arba)~~ SGD sistemos operatoriai nenaudoja ne pagal paskirtį komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos, kurią gauna iš trečiųjų šalių suteikdami teisę naudotis sistema arba derėdamiesi dėl šios teisės.
3. Skelbiama informacija, būtina veiksmingai konkurencijai ir veiksmingam rinkos veikimui užtikrinti. Tas įsipareigojimas nepažeidžia komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos apsaugos.

↓ naujas

37 straipsnis

Igaliojimai priimti sprendimus dėl naujų dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamybos įrenginių prijungimo prie perdavimo sistemos

1. Perdavimo sistemos operatorius nustato ir paskelbia skaidrią ir efektyvią naujų dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamybos įrenginių nediskriminacinio prijungimo tvarką. Tą tvarką tvirtina reguliavimo institucijos.
2. Perdavimo sistemos operatoriai neturi teisės atmesti prijungimo prašymo, kai naują dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamybos įrenginį prijungti ekonomiškai pagrįsta ir techniškai įmanoma.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

⇒ naujas

~~3823~~ 38 straipsnis

Igaliojimai priimti sprendimus dėl saugyklų, SGD pakartotinio dujinimo įrenginių ir pramonės vartotojų prijungimo prie perdavimo sistemos ☒ ir vandenilio tinklo ☒

1. Perdavimo sistemos operatorius ⇒ ir vandenilio tinklo operatorius ⇐ nustato ir paskelbia skaidrią ir efektyvią ⇒ gamtinių dujų ir vandenilio ⇐ saugyklų, SGD pakartotinio dujinimo įrenginių ⇒, vandenilio terminalų ⇐ ir pramonės vartotojų nediskriminacinio prijungimo prie perdavimo sistemos ⇒ ir vandenilio tinklo ⇐ skaidrias ir veiksmingas procedūras bei tvarką ir tarifus. Tas procedūras Tą tvarką tvirtina reguliavimo institucija.
2. Perdavimo sistemos operatorius ⇒ ir vandenilio tinklo operatorius ⇐ neturi teisės atsisakyti prijungti naują ⇒ gamtinių dujų arba vandenilio ⇐ saugyklą, SGD pakartotinio dujinimo įrenginį ⇒, vandenilio terminalą ⇐ ar pramonės vartotoją motyvuodamas turimų tinklo pajėgumų galimais apribojimais ateityje arba papildomomis išlaidomis, susijusiomis su būtinu pajėgumų didinimu. Perdavimo sistemos operatorius ⇒ ir vandenilio tinklo operatorius ⇐ užtikrina naujos jungties pakankamą įeinamąjį ir išeinamąjį įleidimo ir išleidimo pajėgumą.

6 straipsnis

Regioninis solidarumas

- ~~1. Tam, kad užtikrintų patikimą tiekimo saugumą gamtinių dujų vidaus rinkoje, valstybės narės bendradarbiauja siekdamos skatinti regioninį ir dvišalį solidarumą.~~
- ~~2. Toks bendradarbiavimas vykdomas susidarius aplinkybėms, kurios sukelia ar per trumpą laiką gali sukelti didelį tiekimo sutrikimą, darantį poveikį valstybei narei. Bendradarbiavimas apima:~~

~~a) ekstremalios padėties nacionalinių priemonių, nurodytų 2004 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyvos 2004/67/EB dėl priemonių, skirtų gamtinių dujų tiekimo patikimumui užtikrinti³⁶, 8 straipsnyje, koordinavimą;~~

~~b) jungiamųjų elektros energijos linijų ir gamtinių dujų vamzdžių nustatymą ir prireikus plėtojimą ar atnaujinimą; ir~~

~~c) tarpusavio pagalbos teikimo sąlygas ir praktines priemones.~~

~~3. Komisija ir kitos valstybės narės nuolat informuojamos apie tokį bendradarbiavimą.~~

~~4. Komisija gali priimti solidaraus regioninio bendradarbiavimo gaires. Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 51 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.~~

VI skyrius

⊠ Gamtinių dujų ⊠ skirstymo ⊠ sistemos eksploatavimas ⊠ **SKIRSTYMAS IR TIEKIMAS**

3924 straipsnis

Skirstymo sistemos operatorių paskyrimas

Laikotarpiui, kurį nustato valstybės narės, valstybės narės, atsižvelgdamos į veiksmingumą ir ekonominę pusiausvyrą, paskiria vieną ar kelis skirstymo sistemos operatorius, arba reikalauja, kad tai padarytų įmonės, kurioms nuosavybės teise priklauso skirstymo sistemos arba kurios yra atsakingos už šias sistemas, ir užtikrina kad tie operatoriai laikytųsi 4025, 4226 ir 4327 straipsnių.

4025 straipsnis

Skirstymo sistemos operatorių užduotys

1. Kiekvienas skirstymo sistemos operatorius yra atsakingas už ilgalaikį sistemos pajėgumą vykdyti pagrįstus dujų skirstymo poreikius ekonomikos sąlygomis eksploatuojant, prižiūrint ir plėtojant saugią, patikimą ir veiksmingą sistemą savo regione, deramai atsižvelgdamas į aplinkos apsaugą ⇨ , [Reglamentu (ES) 2022/ ... (Metano reglamentu)] nustatytus įpareigojimus ⇐ ir energijos vartojimo efektyvumą.

↓ naujas

2. Kai taip nusprendžia reguliavimo institucijos, skirstymo sistemos operatoriams gali būti pavesta užtikrinti efektyvų dujų kokybės valdymą savo įrenginiuose pagal taikytinus dujų kokybės standartus, jei dėl dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų įleidimo tai būtina sistemos valdymo reikmėms.

³⁶ ~~OL L 127, 2004 4 29, p. 92.~~

32. Bet kuriuo atveju skirstymo sistemos operatorius nediskriminuoja sistemos naudotojų ar sistemos naudotojų kategorijų, ypač savo susijusių įmonių naudai.
43. Kiekvienas skirstymo sistemos operatorius bet kuriam kitam skirstymo, perdavimo, SGD ir (arba) laikymo sistemos operatoriui pateikia pakankamai informacijos, kad užtikrintų, jog gamtinių dujų transportavimą ir laikymą būtų galima atlikti laikantis saugaus ir veiksmingo jungtinės sistemos eksploatavimo reikalavimų.
54. Kiekvienas skirstymo sistemos operatorius teikia sistemos naudotojams informaciją, kurios jiems reikia norint veiksmingai prisijungti prie sistemos, įskaitant naudojimąsi ja.
65. Jei skirstymo sistemos operatorius yra atsakingas už skirstymo sistemos subalansavimą, tuo tikslu jo priimtos taisyklės turi būti objektyvios, skaidrios ir nediskriminacinės; ši nuostata taip pat taikoma taisyklėms, reglamentuojančioms tvarką, pagal kurią imamas mokestis iš sistemos naudotojų už energijos disbalansą. Sąlygos, kuriomis skirstymo sistemos operatoriai teikia tokias paslaugas, įskaitant taisykles ir tarifus, nustatomos nediskriminaciniu išlaidas atspindinčiu būdu, taikant 7241 straipsnio 7 dalies reikalavimus atitinkančią metodiką, ir paskelbiamos viešai.

7. Skirstymo sistemos operatoriai bendradarbiauja su perdavimo sistemos operatoriais, kad užtikrintų veiksmingą prie jų tinklo prijungtų rinkos dalyvių dalyvavimą mažmeninėje, didmeninėje ir balansavimo rinkose įleidimo ir išleidimo sistemoje, kuriai priklauso skirstymo sistema.
8. Skirstymo sistemos operatoriai nustato ir paskelbia skaidrią ir efektyvią naujų dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamybos įrenginių nediskriminacinio prijungimo tvarką. Tą tvarką tvirtina reguliavimo institucijos.
9. Skirstymo sistemos operatoriai neturi teisės atmesti prijungimo prašymo, kai naują dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamybos įrenginį prijungti ekonomiškai pagrįsta ir techniškai įmanoma.

41 straipsnis

Įgaliojimai priimti sprendimus dėl naujų dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamybos įrenginių prijungimo prie skirstymo sistemos

Reguliavimo institucijos įpareigoja skirstymo sistemos operatorių paskelbti skaidrią ir efektyvią naujų dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamybos įrenginių nediskriminacinio prijungimo tvarką. Tą tvarką tvirtina reguliavimo institucijos.

4226 straipsnis

Skirstymo sistemos operatorių veiklos rūšių atskyrimas

1. Kai skirstymo sistemos operatorius yra vertikaliai integruotos~~vertikalios integracijos~~ įmonės padalinys, bent teisinės formos, organizacinės struktūros ir sprendimų priėmimo tvarkos požiūriu jis turi būti nepriklausomas nuo kitų veiklos rūšių, nesusijusių su skirstymu. Tomis taisyklėmis neturi būti nustatoma pareiga skirstymo sistemos turto nuosavybę atskirti nuo vertikaliai integruotos~~vertikalios integracijos~~ įmonės.
2. Kai skirstymo sistemos operatorius yra vertikaliai integruotos~~vertikalios integracijos~~ įmonės padalinys, be 1 dalyje nustatytų reikalavimų, savo organizacinės struktūros ir sprendimų priėmimo tvarkos požiūriu jis turi būti nepriklausomas nuo kitų veiklos rūšių, nesusijusių su skirstymu. Siekiant tai užtikrinti, taikomi šie būtinausi kriterijai:
 - a) asmenys, atsakingi už skirstymo sistemos operatoriaus valdymą, ~~negali dalyvauti~~ ☒ nedalyvauja ☒ integruotos gamtinių dujų įmonės, tiesiogiai ar netiesiogiai atsakingos už ~~gamtinių dujų~~ ⇒ dujų ⇐ gavybos, perdavimo ⇒, transportavimo ⇐ ir tiekimo kasdienį organizavimą, valdymo struktūrose;
 - b) ~~būtina imtis~~ ☒ imamasi ☒ tinkamų priemonių siekiant užtikrinti, kad į atsakingų už skirstymo sistemos operatoriaus valdymą asmenų profesinius interesus būtų atsižvelgiama taip, kad jie galėtų veikti nepriklausomai;
 - c) skirstymo sistemos operatorius ~~turi turėti~~ ☒ turi ☒ faktines teises nepriklausomai nuo integruotos gamtinių dujų įmonės priimti sprendimus, susijusius su turtu, kuris reikalingas tinklui eksploatuoti, prižiūrėti ar plėtoti. Toms užduotims atlikti skirstymo sistemos operatorius turi turėti būtinus išteklius, įskaitant žmogiškuosius, techninius, finansinius ir materialinius išteklius. Ši nuostata ~~neturėtų kliudyti~~ ☒ nekliudo ☒ taikyti tinkamų koordinavimo mechanizmų siekiant užtikrinti, kad būtų saugomos ~~pagrindinės bendrovės patrunuojančiosios įmonės~~ ekonominės ir valdymo priežiūros teisės dėl ~~pavaldžiosios įmonės patrunuojamosios įmonės~~ turto gražos, kurios netiesiogiai reglamentuojamos 7241 straipsnio 7 dalyje. Visų pirma pagrindinė bendrovė tokiu būdu galės patvirtinti skirstymo sistemos operatoriaus metinį finansinį planą ar bet kurį lygiavertį dokumentą bei nustatyti savo pavaldžiosios įmonės bendras išiskolinimų ribas. Ši nuostata nesuteikia pagrindinei bendrovei teisės duoti nurodymus dėl kasdienės veiklos ar dėl atskirų sprendimų, susijusių su skirstymo linijų statyba ar atnaujinimu, kurie neviršija patvirtinto finansinio plano ar bet kurio lygiavertio dokumento sąlygų; #
 - d) skirstymo sistemos operatorius ~~turi parengti~~ ☒ parengia ☒ atitikties programą, kurioje nurodomos taikytos priemonės siekiant užtikrinti, kad būtų išvengta diskriminacinio elgesio, ir turi užtikrinti tinkamą jos vykdymo stebėseną. Atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos tam tikslui pasiekti. Už atitikties programos stebėseną atsakingas asmuo ar

organas – už skirstymo sistemos operatoriaus atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas – ~~7039~~ straipsnio 1 dalyje nurodytai reguliavimo institucijai pateikia metinę ataskaitą, kurioje nurodo taikytas priemones ir kuri paskelbiama. Už skirstymo sistemos operatoriaus atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas turi būti visiškai nepriklausomas ir savo užduočiai atlikti gali naudotis visa reikiama skirstymo sistemos operatoriaus ir visų susijusių įmonių informacija.

3. Jeigu skirstymo sistemos operatorius yra vertikalios ~~vertikaliai integruotos vertikalios integracijos~~ padalinys, valstybės narės užtikrina, jog skirstymo sistemos operatoriaus veiklą stebėtų reguliavimo institucijos arba kitos kompetentingos įstaigos, kad jis negalėtų pasinaudoti vertikalios integracijos pranašumu konkurencijai iškraipyti. Visų pirma ~~vertikaliai integruoti vertikalios integracijos~~ skirstymo sistemos operatoriai, teikdami informaciją ir kurdami perkės ženklą, neturi sukurti painiavos dėl ~~vertikaliai integruotos vertikalios integracijos~~ įmonės tiekimo padalinio atskiros tapatybės.
4. Valstybės narės gali priimti sprendimą netaikyti 1, 2 ir 3 dalių integruotosioms gamtinių dujų įmonėms, aptarnaujančioms mažiau kaip ~~100000~~ 100 000 prijungtų vartotojų.

~~4327~~ straipsnis

Skirstymo sistemos operatorių konfidencialumo įsipareigojimai

1. Nepažeidžiant ~~6830~~ straipsnio ar bet kurios kitos teisinės pareigos pateikti informaciją, kiekvienas skirstymo sistemos operatorius užtikrina verslo veiklos metu gautos komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą ir pasirūpina, kad informacija apie jo veiklą, kuri gali suteikti komercinį pranašumą, nebūtų atskleista diskriminaciniu būdu.
2. Susijusioms įmonėms parduodant ar perkant gamtines dujas, skirstymo sistemos operatoriai nepiktinaudžiauja komerciniu požiūriu neskelbtina informacija, kurią gauna iš trečiųjų šalių suteikdami teisę naudotis sistema arba derėdamiesi dėl šios teisės.

~~4428~~ straipsnis

Uždaro gamtinių dujų skirstymo sistemos

1. Valstybės narės gali nustatyti, kad ~~nacionalinės~~ reguliavimo institucijos ar kitos kompetentingos institucijos sistemą, kurioje gamtinės dujos skirstomos geografiniu požiūriu ribotoje pramoninėje, komercinėje ar bendrų paslaugų teritorijoje ir nepažeidžiant 4 dalies netiekiamos namų ūkio vartotojoms, laikytų uždara skirstymo sistema, jei:
 - a) dėl tam tikrų techninių ar su sauga susijusių priežasčių tos sistemos naudotojų veikla ar gamybos procesas yra integruoti; arba
 - b) pagal tą sistemą gamtinės dujos visų pirma paskirstomos sistemos savininkui ar operatoriui arba jų susijusioms įmonėms.
2. Valstybės narės gali nurodyti ~~nacionalinėms~~ reguliavimo institucijoms suteikti uždaro gamtinių dujų skirstymo sistemos operatoriui išimtis ir netaikyti ~~2732~~ straipsnio 1 dalyje nurodyto reikalavimo, pagal kurį tarifai arba jų apskaičiavimo metodikos būtų patvirtinti prieš jiems įsigaliojant laikantis ~~7241~~ straipsnio.

3. Kai suteikiama 2 dalyje nurodyta išimtis, taikomi tarifai arba jų apskaičiavimo metodikos uždarnos ⇒ gamtinių dujų ⇐ skirstymo sistemos naudotojo prašymu peržiūrimi ir tvirtinami laikantis ~~7241~~ straipsnio.
4. Tai, kad sistema atsitiktinai naudojasi nedidelis skaičius namų ūkių, kurie turi darbo ar panašių ryšių su skirstymo sistemos savininku ir kurie yra pagal uždara skirstymo sistemą aptarnaujamoje teritorijoje, nekliauso suteikti 2 dalyje numatytos išimties.

↓ naujas

5. Taikant šią direktyvą, uždarnos skirstymo sistemos laikomos skirstymo sistemomis.

↓ 2009/73/EB

⇒ naujas

~~4529~~ straipsnis

Jungtinis operatorius

~~2644~~ straipsnio 1 dalis neturi trukdyti jungtiniam perdavimo, SGD, laikymo ir skirstymo sistemos operatoriui vykdyti veiklą, jeigu tas operatorius laikosi ~~549~~ straipsnio 1 dalies ar ~~5514~~ ir ~~5615~~ straipsnių arba ~~IXIV~~ skyriaus arba jam taikoma ~~4982~~ straipsnio 6 dalis.

↓ naujas

VII skyrius

Vandeniliui skirtiems tinklams taikomos taisyklės

~~46~~ straipsnis

Vandenilio tinklo, saugyklų ir terminalų operatorių užduotys

1. Kiekvienas vandenilio tinklo, saugyklos ar terminalo operatorius:
- ekonominėmis sąlygomis eksploatuoja, prižiūri ir plėtoja saugią ir patikimą vandenilio transportavimo ar laikymo infrastruktūrą, deramai atsižvelgdamas į aplinką, glaudžiai bendradarbiaudamas su sujungtų ir kaimyninių vandenilio tinklų operatoriais;
 - užtikrina ilgalaikį vandenilio sistemos gebėjimą patenkinti pagrįstus vandenilio transportavimo ir laikymo poreikius;
 - numato tinkamas priemones, kurių reikia jo pareigoms vykdyti;
 - pateikia kitų tinklų arba sistemų, su kuriomis sujungta jo sistema, operatoriui pakankamai informacijos, kad būtų užtikrinamas saugus ir efektyvus jungtinės sistemos eksploatavimas, koordinuojama jos plėtra ir sąveikumas;

- e) nediskriminuoja sistemos naudotojų ar infrastruktūros naudotojų kategorijų, ypač savo susijusių įmonių naudai, ir
 - f) teikia sistemos naudotojams informaciją, kuri jiems reikalinga efektyviai prieigai prie infrastruktūros;
 - g) imasi visų turimų pagrįstų priemonių, kad vykdant veiklą būtų užkirstas kelias vandenilio išmetimui ir išmetamas jo kiekis būtų kuo labiau sumažintas, ir reguliariai atlieka visų atitinkamų sudedamųjų dalių, už kurias atsako veiklos vykdytojas, vandenilio nuotėkio aptikimo ir remonto apžiūrą;
 - h) kompetentingoms institucijoms pateikia vandenilio nuotėkio aptikimo ataskaitą ir, jei reikia, remonto arba pakeitimo programą.
2. Kiekvienas vandenilio tinklo operatorius išplėtoja pakankamus tarpvalstybinius pajėgumus Europos vandenilio infrastruktūrai integruoti, kad patenkintų visą ekonomiškai pagrįstą ir techniškai įmanomą pajėgumų paklausą, atsižvelgdamas į vandenilio tiekimo saugumą.
3. Vandenilio tinklo operatoriai gali būti atsakingi už veiksmingą vandenilio kokybės valdymo užtikrinimą savo tinkluose pagal taikomus vandenilio kokybės standartus, jei to reikia sistemos valdymui ir jei tai patvirtina reguliavimo institucija.

47 straipsnis

Esami vandenilio tinklai

1. Valstybės narės gali nuspręsti taikyti nuo šios direktyvos 31, 62, 63 ir 64 straipsnių ir [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx] 6 ir 47 straipsnių reikalavimų leidžiančią nukrypti nuostatą vandenilio tinklams, kurie [įsigaliojimo data] priklausė vertikalios integracijos įmonei. Nukrypti leidžianti nuostata taikoma tik tinklo pajėgumams, eksploatuojamiems [įsigaliojimo data].
2. Nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo laikotarpis yra ribotas ir baigiasi:
- a) kai vertikalios integracijos įmonė pateikia reguliavimo institucijai prašymą nutraukti taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą ir reguliavimo institucija tokį prašymą patenkina;
 - b) kai vandenilio tinklas, kuriam taikoma nukrypti leidžianti nuostata, prijungiamas prie kito vandenilio tinklo;
 - c) kai vandenilio tinklas, kuriam taikoma nukrypti leidžianti nuostata, arba jo pajėgumai išplečiami;
 - d) ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d.

48 straipsnis

Geografiškai riboti vandenilio tinklai

1. Valstybės narės gali nuspręsti, kad reguliavimo institucijos gali taikyti nuo 62 straipsnio nukrypti leidžiančią nuostatą vandenilio tinklams, kuriais vandenilis transportuojamas iš vieno įleidimo į tinklą taško į ribotą skaičių išleidimo taškų geografiškai ribotoje, pramoninėje ar komercinėje vietovėje.

2. 1 dalyje nurodytos nukrypti leidžiančios nuostatos taikomos bent iki 2030 m. gruodžio 31 d. Nuo 2031 m. sausio 1 d. nukrypti leidžianti nuostata nustoja galioti, kai įvykdoma viena iš šių sąlygų:

- a) konkuruojantis vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamintojas nori gauti prieigą prie tinklo;
- b) vandenilio tinklas, kuriam taikoma išimtis, prijungiamas prie kito vandenilio tinklo.

Valstybės narės imasi būtinų priemonių siekdamos užtikrinti, kad apie šios dalies a punkte nurodytus prašymus dėl tinklo prieigos būtų pranešta reguliavimo institucijai.

49 straipsnis

Vandenilio jungtys su trečiosiomis šalimis

1. Valstybių narių ir trečiųjų šalių vandenilio jungtims taikomos vandenilio tinklams galiojančios taisyklės, nustatytos šioje direktyvoje ir [naujos redakcijos Dujų reglamente, pasiūlytame COM(2021) xxx]. Valstybės narės užtikrina, kad įgyvendinant šias taisykles būtų atsižvelgiama į veiksmingą jų taikymą Sąjungos teritorijoje ir tai, kad jungiamasis vamzdynas yra integruotas.
2. Siekdama įgyvendinti 1 dalyje išdėstytus reikalavimus, Sąjunga prieš pradėdama eksploatuoti kiekvieną vandenilio jungtį sudaro tarpvyriausybinių susitarimų su prijungta trečiąja šalimi ar trečiosiomis šalimis, kuriame nustatomos atitinkamos vandenilio jungties eksploatavimo taisyklės, jei Komisija yra nustatčiusi, kad toks susitarimas būtinas siekiant užtikrinti 1 dalyje nurodytų taisyklių laikymąsi.
3. Tokiame tarpvyriausybiniame susitarime prireikus gali būti nustatytos taisyklės dėl trečiųjų šalių prieigos prie tinklo reikalavimų įgyvendinimo, tarifų reguliavimo ir vandenilio jungties operatoriaus veiklos atskyrimo, taip pat vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio sertifikavimo taisyklės, įskaitant taisykles, kuriomis užtikrinamas reikiamų duomenų rinkimas ir naudojant elektros energiją pagaminto vandenilio priskyrimo vandeniliui iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių kriterijų taikymas.

50 straipsnis

Konfidencialumo reikalavimai vandenilio tinklų, vandenilio saugyklų ir vandenilio terminalų operatoriams

1. Nedarant poveikio teisinei pareigai atskleisti informaciją kiekvienas vandenilio tinklo, vandenilio saugyklos ar vandenilio terminalo operatorius ir kiekvienas vandenilio tinklo savininkas išsaugo neskelbtinos komercinės informacijos, gautos vykdant savo veiklą, konfidencialumą ir pasirūpina, kad informacija apie jų pačių veiklą, kurią atskleidus gali būti suteiktas komercinis pranašumas, nebūtų skelbiama diskriminaciniu būdu. Visų pirma, jei vandenilio tinklo, vandenilio saugyklos ar vandenilio terminalo operatorius arba vandenilio tinklo savininkas priklauso vertikalios integracijos įmonei, jis neatskleidžia jokios neskelbtinos komercinės informacijos kitiems įmonės padaliniais, nebent tai būtina verslo sandoriui atlikti.
2. Susijusioms įmonėms parduodant ar perkant vandenilį, vandenilio tinklo, vandenilio saugyklos ar vandenilio terminalo operatoriai, suteikdami joms prieigą prie sistemos arba derėdamiesi dėl tokios prieigos, nenaudoja iš trečiųjų šalių gautos neskelbtinos komercinės informacijos ne pagal paskirtį.

3. Informacija, būtina veiksmingai konkurencijai ir veiksmingam rinkos veikimui užtikrinti, turi būti viešai skelbiama. Ta pareiga taikoma nepažeidžiant neskelbtinos komercinės informacijos apsaugos.

VIII skyrius

Integruoto tinklo planavimas

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

5122 straipsnis

Tinklo plėtra ir įgaliojimai priimti sprendimus dėl investavimo

1. ⇒ Bent ~~⇒ Kiekvienais metais~~ ⇒ kas dvejus metus ⇒ ~~visi~~ visi ~~perdavimo~~ perdavimo sistemos operatoriai ~~atitinkamai~~ atitinkamai ~~reguliavimo~~ reguliavimo institucijai pateikia dešimties metų tinklo plėtros planą, grindžiamą esama ir numatoma pasiūla ir paklausa, pasikonsultavus su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais. ⇒ Kiekvienoje valstybėje narėje parengiamas bent vienas bendras tinklo plėtros planas. Reikalaujama, kad infrastruktūros operatoriai, įskaitant SGD ir vandenilio terminalų operatorius, saugyklų operatorius, skirstymo sistemų operatorius, centralizuoto šilumos tiekimo infrastruktūros ir elektros energijos operatorius, perdavimo sistemos operatoriams pateiktą visą bendram planui parengti aktualią informaciją ir ją keistųsi. ⇒ Tame plėtros plane nurodomos ~~veiksmingos~~ veiksmingos ir efektyvios priemonės, skirtos ⇒ gamtinių dujų ⇒ sistemos pajėgumų pakankamumui ir tiekimo saugumui užtikrinti ⇒, visų pirma laikytis infrastruktūros standartų pagal Reglamentą (ES) 2017/1938. Dešimties metų tinklo plėtros planas viešai skelbiamas interneto svetainėje ⇒.
2. Dešimties metų tinklo plėtros plane visų pirma:
- a) ~~rinkos dalyviams nurodoma~~ ⇒ nurodoma ⇒ svarbiausia ~~perdavimo~~ infrastruktūra, kurią reikia sukurti ar atnaujinti per kitus dešimt metų;
 - b) nurodomos visos investicijos, dėl kurių jau priimtas sprendimas, ir nustatomos naujos investicijos, kurias reikės padaryti per kitus trejus metus; ~~ne~~

↓ naujas

- c) pateikiama informacija apie infrastruktūrą, kurios eksploatavimą galima nutraukti arba kurios eksploatavimas bus nutrauktas; ir

↓ 2009/73/EB
⇒ naujas

- ~~de)~~ nustatomas visų investicinių ⇒ ir eksploatavimo nutraukimo ⇒ projektų terminai, ~~es~~

↓ naujas

- e) remiamasi jungtinio scenarijaus sistema, parengta atitinkamų infrastruktūros operatorių, įskaitant atitinkamus bent dujų ir elektros energijos skirstymo sistemų operatorius;
- f) užtikrinamas nuoseklumas su bendru ir nacionaliniu rizikos vertinimais pagal Reglamento (ES) 2017/1938 7 straipsnį;
- g) užtikrinamas nuoseklumas su integruotu nacionaliniu energetikos ir klimato srities veiksmų planu bei jo atnaujinimais ir su integruotomis nacionalinėmis energetikos ir klimato srities pažangos ataskaitomis, kurie teikiami pagal Reglamentą (ES) 2018/1999, ir remiamas Reglamento (ES) 2021/1119 2 straipsnio 1 punkte nustatytas poveikio klimatui neutralumo tikslas.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

⇒ naujas

3. Rengdamas dešimties metų tinklo plėtros planą ⇒ perdavimo sistemos operatorius visapusiškai atsižvelgia į galimas sistemos plėtros alternatyvas, kaip antai paklausos pokyčių panaudojimą, taip pat į tikėtiną suvartojimą pritaikius principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, prekybą su kitomis valstybėmis ir visos Sąjungos tinklo plėtros planą. Perdavimo sistemos operatorius įvertina, kai įmanoma, poreikius elektros energijos ir dujų sistemose, įskaitant informaciją apie optimalią energijos kaupimo įrenginių vietą ir dydį ir elektros energijos naudojimo dujoms gaminti infrastruktūrą. ~~⇒ perdavimo sistemos operatorius daro pagrįstas prielaidas apie gamybos, tiekimo, vartojimo ir mainų su kitomis šalimis raidą, atsižvelgdamas į regioniniams ir visos Bendrijos tinklams skirtus investicijų planus, taip pat laikymo ir SGD pakartotinio dujinimo įrenginiams skirtus investicijų planus.~~
4. Reguliavimo institucija dėl dešimties metų tinklo plėtros plano viešai ir skaidriai konsultuojasi su visais faktiniais ar potencialiais sistemos naudotojais. Asmenų ar įmonių, teigiančių, jog yra potencialūs sistemos naudotojai, gali būti paprašyta pagrįsti tokius teiginius. Reguliavimo institucija paskelbia konsultavimosi proceso rezultatus, visų pirma galimą investavimo poreikį.
5. Reguliavimo institucija išnagrinėja, ar dešimties metų tinklo plėtros plane atsižvelgta į visus investavimo poreikius, kurie buvo nustatyti konsultavimosi procese, ir ar jis suderinamas su ⇒ naujausiu sutrikimo scenarijų imitavimo bandymu, kurį Sąjungos mastu pagal Reglamento (ES) 2017/1938 7 straipsnį atliko ENTSO-G, su regioniniais ir nacionaliniais rizikos vertinimais ir su ⇒ neprivalomu visos ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ dešimties metų tinklo plėtros planu (toliau – visos ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ tinklo plėtros planas), nurodytu Reglamento (ES) 2019/943 30 straipsnio 1 dalies b punkte ~~Reglamento (EB) Nr. 715/2009 8 straipsnio 3 dalies b punkte~~. Jei iškyla abejonių dėl suderinamumo su visos ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ tinklo plėtros planu, reguliavimo institucija konsultuojasi su ☒ ACER ☒ Agentūra. Reguliavimo institucija gali reikalauti, kad ~~perdavimo sistemos operatorius~~ savo dešimties metų tinklo plėtros planą ~~paprašyti~~.

↓ naujas

Kompetentingos nacionalinės institucijos išnagrinėja, ar dešimties metų tinklo plėtros planas suderinamas su nacionaliniu energetikos ir klimato srities veiksmų planu bei jo atnaujinimais ir integruotomis nacionalinėmis energetikos ir klimato srities pažangos ataskaitomis, pateiktais pagal Reglamentą (ES) 2018/1999.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

⇒ naujas

6. Reguliavimo institucija vykdo dešimties metų tinklo plėtros plano įgyvendinimo stebėseną ir atlieka jos vertinimą.
7. Tuo atveju, kai ~~perdavimo sistemos operatorius~~ ⇒ nepriklausomas sistemos operatorius arba nepriklausomas perdavimo sistemos operatorius ⇐ dėl kitų nei nuo jo priklausančių svarbių priežasčių nepadaro investicijos, kuri pagal dešimties metų tinklo plėtros planą turėjo būti padaryta per kitus trejus metus, valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucija privalėtų imtis bent vienos iš toliau nurodytų priemonių tam, kad atitinkama investicija būtų padaryta, jei tokia investicija vis dar svarbi atsižvelgiant į naujausią dešimties metų tinklo plėtros planą:
- a) reikalauti, kad perdavimo sistemos operatorius padarytų atitinkamas investicijas;
 - b) dėl atitinkamos investicijos organizuoti konkurso procedūrą, kurioje galėtų dalyvauti bet kurie investuotojai; ~~arba~~
 - c) įpareigoti perdavimo sistemos operatorių sutikti padidinti kapitalą, siekiant finansuoti reikiamas investicijas ir sudaryti sąlygas nepriklausomiems investuotojams dalyvauti kapitale.

Kai reguliavimo institucija pasinaudoja pirmos pastraipos b punkte nustatytais įgaliojimais, ji gali įpareigoti perdavimo sistemos operatorių sutikti su vienu ar daugiau iš šių reikalavimų:

- a) kad bet kuri trečioji šalis teiktų finansavimą;
- b) kad bet kuri trečioji šalis vykdytų statybą;
- c) kad pats sukurtų atitinkamą naują turtą;
- d) kad pats eksploatuotų atitinkamą naują turtą.

Perdavimo sistemos operatorius suteikia investuotojams visą investavimui reikalingą informaciją, prijungia naują turtą prie perdavimo tinklo ir apskritai deda visas pastangas sudaryti palankesnes sąlygas investicinio projekto įgyvendinimui.

Atitinkamas finansavimo priemonės patvirtina reguliavimo institucija.

8. Kai reguliavimo institucija pasinaudoja 7 ~~dalyje~~ ~~dalyje pirmoje pastraipoje~~ nustatytais įgaliojimais, atitinkamose tarifų taisyklėse atsižvelgiama į atitinkamų investicijų sąnaudas.

52 straipsnis

Vandenilio tinklo plėtros ataskaitų teikimas

1. Vandenilio tinklo operatoriai reguliavimo institucijos nustatytais reguliariais intervalais jai pateikia vandenilio tinklo infrastruktūros, kurią siekia sukurti, apžvalgą. Toje apžvalgoje visų pirma:
 - a) pateikiama informacija apie tinklo naudotojų ir vandenilio tinklo operatorių suderėtos apimtys ir trukmės pajėgumo poreikius;
 - b) pateikiama informacija apie tai, kiek gamtinių dujų vamzdynų pakeitus jų paskirtį bus naudojama vandeniliui transportuoti;
 - c) užtikrinamas nuoseklumas su integruotu nacionaliniu energetikos ir klimato srities veiksmų planu bei jo atnaujinimais ir integruotomis nacionalinėmis energetikos ir klimato srities pažangos ataskaitomis, pateiktais pagal Reglamentą (ES) 2018/1999, ir remiamas Reglamento (ES) 2021/1119 2 straipsnio 1 punkte nustatytas poveikio klimatui neutralumo tikslas.
2. Vandenilio saugyklų ir terminalų operatoriai teikia visą apžvalgai parengti aktualią informaciją ir keičiasi ja su vandenilio tinklo operatoriais. Vandenilio tinklo operatoriai visa apžvalgai parengti aktualia informacija keičiasi su kitais vandenilio tinklo operatoriais.
3. Reguliavimo institucija išnagrinėja apžvalgą. Nagrinėdama ji atsižvelgia į bendrą vandenilio tinklo reikalingumą energetiniu ir ekonominiu požiūriu, taip pat į jungtinio scenarijaus sistemą, parengtą pagal 51 straipsnio 2 dalies e punktą.
4. Reguliavimo institucija į apžvalgos nagrinėjimo rezultatus atsižvelgia tvirtindama priskirtuosius mokesčius, aprašytus [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx] 4 straipsnyje.
5. Vandenilio tinklo operatoriai reguliariai skelbia jungtinę vandenilio sistemos plėtros ataskaitą, grindžiamą reguliavimo institucijai pateikta apžvalga. Jie atsižvelgia į reguliavimo institucijos pagal 3 dalį atliktą nagrinėjimą.
6. Valstybės narės gali nuspręsti vandenilio tinklo operatoriams taikyti reikalavimus pagal 51 straipsnį.

53 straipsnis

Tarpvalstybinės vandenilio infrastruktūros finansavimas

1. Kai valstybės narės pagal 31 straipsnio 1 dalį taiko reguliuojamos trečiųjų šalių prieigos prie vandenilio tinklų sistemą ir vandenilio jungties projektas yra įtrauktas į visos ES dešimties metų tinklo plėtros planą, nurodytą [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021)xxx] 29 arba 43 straipsnyje, ir jis nėra [Reglamento xxx dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių II skyriuje ir I priedo 3 punkte] nurodytas bendro intereso projektas, gretimų ir paveiktų vandenilio tinklų operatoriai parengia projekto planą, įskaitant prašymą dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo, ir kartu pateikia jį atitinkamoms reguliavimo institucijoms, kad šios kartu jį patvirtintų.

2. Prie projekto plano ir prašymo dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo pridedama konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizė, kurioje atsižvelgiama į naudą ne tik susijusiose valstybėse narėse, ir verslo planas, kuriame įvertinamas projekto finansinis gyvybingumas, pateikiamas finansinis sprendimas ir nurodoma, ar dalyvaujantys vandenilio tinklo operatoriai pritaria pagrįstam pasiūlymui dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo.
3. Atitinkamos reguliavimo institucijos, pasikonsultavusios su vandenilio tinklo operatoriais, koordinuotai priima sprendimus dėl investavimo sąnaudų paskirstymo kiekvienam projekte dalyvaujančiam tinklo operatoriui.
4. Jei atitinkamos reguliavimo institucijos negali pasiekti susitarimo dėl prašymo per šešis mėnesius, sprendimą priima ACER, vykdydama procesą pagal Reglamento (ES) 2019/942 6 straipsnio 10 dalį.
5. Po 2030 m. gruodžio 31 d. visi paveiktų vandenilio tinklų operatoriai susidera dėl finansinio kompensavimo sistemos tarpvalstybinės vandenilio infrastruktūros finansavimui užtikrinti. Ją rengdami, vandenilio tinklų operatoriai išsamiai konsultuojasi su visais atitinkamais rinkos dalyviais.
6. Atitinkami vandenilio tinklų operatoriai dėl finansinio kompensavimo sistemos susitaria per 3 metus, iki 2033 m. gruodžio 31 d. Jei per tą laikotarpį susitarimas nepasiekiamas, sprendimą per 2 metus priima atitinkamos reguliavimo institucijos. Jei atitinkamos reguliavimo institucijos negali pasiekti bendro susitarimo per 2 metus, sprendimą priima ACER, vykdydama procesą pagal Reglamento (ES) 2019/942 6 straipsnio 10 dalį.
7. Finansinio kompensavimo sistema įgyvendinama laikantis 72 straipsnio 1 dalies b punkto nuostatų.
8. Perėjimo prie finansinio kompensavimo mechanizmo sistemos laikotarpiu galiojančioms pajėgumų sutartims nustatytas finansinio kompensavimo mechanizmas poveikio neturi.
9. Išsamesnės detalės, kurių reikia šiame straipsnyje nustatytam procesui įgyvendinti, įskaitant reikiamus procesus ir terminus, kompensavimo mechanizmo peržiūros ir prireikus koregavimo procesą, užtikrinantį galimybę atsižvelgti į tarifų raidą ir vandenilio tinklų plėtrą, nustatomos tinklo kodekse, kuris parengiamas pagal [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx] 54 straipsnį.

IX skyrius

⊠ Perdavimo sistemos operatorių veiklos rūšių atskyrimas ⊠

1 SKIRSNIS

⊠ NUOSAVYBĖS ATSKYRIMAS ⊠

54^a straipsnis

Perdavimo sistemų ir perdavimo sistemos operatorių veiklos rūšių atskyrimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad ~~nuo 2012 m. kovo 3 d.~~
 - a) kiekviena įmonė, kuriai nuosavybės teise priklauso perdavimo sistema, veiklą kaip perdavimo sistemos operatorius;
 - b) tas pats asmuo ar asmenys neturėtų teisės:
 - i) nei tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti įmonę, atliekančią kurią nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų, ir tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti perdavimo sistemos operatorių ar perdavimo sistemą arba turėti kokių nors teisių perdavimo sistemos operatoriaus arba perdavimo sistemos atžvilgiu; nei
 - ii) nei tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti perdavimo sistemos operatorių ar perdavimo sistemą ir tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti įmonę, atliekančią kurią nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų, arba turėti kokių nors teisių tokios įmonės atžvilgiu;
 - c) tas pats asmuo ar asmenys neturėtų teisės skirti perdavimo sistemos operatoriaus ar perdavimo sistemos stebėtojų tarybos, administracinės valdybos arba teisiškai įmonei atstovaujančių organų narius ir tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti įmonę, atliekančią kurią nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų, arba turėti kokių nors teisių tokios įmonės atžvilgiu; ~~ir~~
 - d) tas pats asmuo neturėtų teisės būti ir įmonės, atliekančios kurią nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų, ir perdavimo sistemos operatoriaus ar perdavimo sistemos stebėtojų tarybos, administracinės valdybos arba teisiškai įmonei atstovaujančių organų nariu.
2. 1 dalies b ir c punktuose nurodytos teisės visų pirma apima:
 - a) įgaliojimus naudotis balsavimo teisėmis;
 - b) įgaliojimus skirti stebėtojų tarybos, administracinės valdybos arba teisiškai įmonei atstovaujančių organų narius; arba
 - c) kontrolinio akcijų paketo turėjimą.
3. 1 dalies b punkte ~~sąvoka~~ ⊠ terminas ⊠ „įmonė, atliekanti kurią nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų“ ~~apima~~ ⊠ suprantamas kaip apimantis ⊠ ~~sąvoką~~ terminą „įmonė, atliekanti kurią nors iš gamybos ar tiekimo funkcijų“, ~~kaip apibrėžta~~ apibrėžta

~~2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/72/EB~~
~~⊗ (ES) 2019/944 ⊗^{37 38} dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių³⁹,~~
o ~~savokos terminai~~ „perdavimo sistemos operatorius“ ir „perdavimo sistema“ ~~apima~~
~~savokas~~ ⊗ suprantami kaip apimantys toje direktyvoje apibrėžtus terminus ⊗
„perdavimo sistemos operatorius“ ir „perdavimo sistema“, ~~kaip apibrėžta toje~~
~~direktyvoje.~~

~~4. Valstybės narės gali leisti taikyti nuo 1 dalies b ir e punktų leidžiančias nukrypti~~
~~nuostatas iki 2013 m. kovo 3 d., jeigu perdavimo sistemos operatoriai nėra vertikaliai~~
~~integruotos vertikalios integracijos įmonės padalinys.~~

~~54.~~ Laikoma, kad šio straipsnio 1 dalies a punkte nustatytas įpareigojimas yra įvykdytas
tuo atveju, jeigu dvi ar daugiau įmonių, kurioms nuosavybės teise priklauso
perdavimo sistemos, įsteigia bendrąją įmonę, atliekančią perdavimo sistemos
operatoriaus funkcijas dviejose ar daugiau valstybių narių atitinkamų perdavimo
sistemų atžvilgiu. Bendrajai įmonei gali priklausyti tik tos įmonės, kurios pagal ~~55~~
straipsnį patvirtinamos kaip nepriklausomi sistemos operatoriai arba kaip
nepriklausomi perdavimo operatoriai pagal ~~3 skirsnį IV skyrį.~~

~~65.~~ Įgyvendinant šį straipsnį, jei 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytas asmuo yra
valstybė narė ar kitas viešasis subjektas, du atskiri viešieji subjektai, kontroliuojantys
perdavimo sistemos operatorių ar perdavimo sistemą ir įmonę, atliekančią kurią nors
iš gavybos ar tiekimo funkcijų, nėra laikomi tuo pačiu asmeniu ar asmenimis.

~~76.~~ Valstybės narės užtikrina, kad nei perdavimo sistemos operatoriaus, kuris priklausė
~~vertikaliai integruotai vertikalios integracijos~~ įmonei, turima ~~36~~
nurodyta komerciniu požiūriu neskelbtina informacija, nei tokio perdavimo sistemos
operatoriaus darbuotojai nebūtų perduoti įmonėms, atliekančioms kurias nors iš
gavybos ir tiekimo funkcijų.

↓ 2019/692 1 straipsnio 2 punkto
a papunktis

~~87.~~ Jeigu 2009 m. rugsėjo 3 d. perdavimo sistema priklausė ~~vertikaliai~~
~~integruotai vertikalios integracijos~~ įmonei, valstybė narė gali nuspręsti netaikyti 1
dalies. Perdavimo sistemos, jungiančios valstybė narę su trečiąja ~~valstybe šalimi,~~
dalies tarp tos valstybės narės sienos ir pirmo sujungimo taško su tos valstybės narės
tinklu atveju, jeigu 2019 m. gegužės 23 d. perdavimo sistema priklauso ~~vertikalios~~
~~integracijos~~ ~~vertikaliai integruotai~~ įmonei, valstybė narė gali nuspręsti netaikyti 1
dalies.

↓ 2009/73/EB

Tokiu atveju atitinkama valstybė narė:

³⁷ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos
vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (OL L 158, 2019 6 14,
p. 125).

³⁸ ~~2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus~~
~~rinkos bendrųjų taisyklių (OL L 211, 2009 8 14, p. 55).~~

³⁹ ~~Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 55.~~

- a) paskiria nepriklausomą sistemos operatorių pagal ~~5544~~ straipsnį; arba
b) laikosi 3 skirsnio IV skyriaus nuostatų.

↓ 2019/692 1 straipsnio 2 punkto
b papunktis

~~98.~~ Jeigu 2009 m. rugsėjo 3 d. perdavimo sistema priklausė vertikaliai integruotai~~vertikalios integracijos~~ įmonei ir yra nustatyta tvarka, kuria perdavimo sistemos operatoriui garantuojama daugiau faktinio nepriklausomumo nei 3 skirsnio IV skyriaus nuostatomis, valstybė narė gali nuspręsti netaikyti šio straipsnio 1 dalies.

Perdavimo sistemos, jungiančios valstybę narę su trečiaja valstybe~~šalimi~~, dalies tarp tos valstybės narės sienos ir pirmo sujungimo taško su tos valstybės narės tinklu atveju, jeigu 2019 m. gegužės 23 d. perdavimo sistema priklauso vertikalios integracijos~~vertikaliai integruotai~~ įmonei ir yra nustatyta tvarka, kuria perdavimo sistemos operatoriui garantuojama daugiau faktinio nepriklausomumo nei 3 skirsnio IV skyriaus nuostatomis, ta valstybė narė gali nuspręsti netaikyti šio straipsnio 1 dalies.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

~~109.~~ Prieš įmonę patvirtinant ir paskiriant perdavimo sistemos operatoriumi pagal šio straipsnio 9 dalį, ji sertifikuojama ~~taikant~~ ☒ pagal ☒ šios direktyvos ~~6540~~ straipsnio 4, 5 ir 6 dalyse ir Reglamento (EB) Nr. 715/2009 3 straipsnyje nustatytas procedūras, ~~pagal kurias~~ ☒ Po to ☒ Komisija patikrina, ar esama tvarka perdavimo sistemos operatoriui aiškiai garantuoja daugiau faktinio nepriklausomumo nei 3 skirsnio IV skyriaus nuostatos.

~~110.~~ Vertikaliai integruotoms~~Vertikalios integracijos~~ įmonėms, kurioms nuosavybės teise priklauso perdavimo sistema, jokia būdu netrukdoma imtis veiksmų, kad jos galėtų laikytis 1 dalies.

~~1211.~~ Įmonės, atliekančios kurią nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų, jokia būdu negali turėti galimybės tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti atskirtų perdavimo sistemos operatorių ar turėti kokių nors teisių jų atžvilgiu valstybėse narėse, kurios taiko 1 dalį.

2 SKIRSNIS

☒ NEPRIKLAUSOMI SISTEMOS OPERATORIAI ☒

~~5544~~ straipsnis

Nepriklausomi sistemos operatoriai

1. Jeigu 2009 m. rugsėjo 3 d. perdavimo sistema priklausė vertikaliai integruotai~~vertikalios integracijos~~ įmonei, valstybė narė perdavimo sistemos savininko siūlymu gali nuspręsti netaikyti 569 straipsnio 1 dalies ir paskirti nepriklausomą sistemos operatorių.

Perdavimo sistemos, jungiančios valstybę narę su trečiąja valstybe~~šalimi~~, dalies tarp tos valstybės narės sienos ir pirmo sujungimo taško su tos valstybės narės tinklu atveju, jeigu 2019 m. gegužės 23 d. perdavimo sistema ~~priklausė~~ ☒ priklausė ☒ vertikaliai integruotai~~vertikalios integracijos~~ įmonei, ta valstybė narė perdavimo sistemos savininko siūlymu gali nuspręsti netaikyti 599 straipsnio 1 dalies ir paskirti nepriklausomą sistemos operatorių.

Komisija patvirtina nepriklausomo sistemos operatoriaus paskyrimą.

2. Valstybė narė nepriklausomą sistemos operatorių gali patvirtinti ir paskirti tik tuo atveju, jeigu:
- a) kandidatas į operatorius įrodo, kad atitinka 549 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktų reikalavimus;
 - b) kandidatas į operatorius įrodo, kad jis turi reikiamų finansinių, techninių, materialinių ir žmogiškųjų išteklių savo užduotims pagal 3543 straipsnį vykdyti;
 - c) kandidatas į operatorius įsipareigoja laikytis dešimties metų tinklo plėtros plano, kurio priežiūrą vykdo reguliavimo institucija;
 - d) perdavimo sistemos savininkas įrodo, kad jis gali vykdyti savo įsipareigojimus pagal 5 dalį. Tuo tikslu jis pateikia visus sutarčių su įmone kandidate ir bet kuriuo kitu atitinkamu subjektu projektus; ~~ir~~
 - e) kandidatas į operatorius įrodo, kad gali vykdyti savo įsipareigojimus pagal ~~Reglamentą (EB) Nr. 715/2009~~ ☒ [naujos redakcijos Dujų reglamentą, pasiūlytą COM(2021) xxx] ☒, įskaitant bendradarbiavimą su perdavimo sistemos operatoriais Europos ir regionų lygmeniu.
3. Įmonės, kurioms reguliavimo institucija yra išdavusi sertifikatą, patvirtinantį, kad jos atitinka 6644 straipsnio ir šio straipsnio 2 dalies reikalavimus, valstybės narės patvirtina ir paskiria nepriklausomais sistemos operatoriais. Taikoma arba šios direktyvos 6540 straipsnyje ir Reglamento (EB) Nr. 715/2009 3 straipsnyje, arba šios direktyvos 6644 straipsnyje nustatyta sertifikavimo procedūra.
4. Kiekvienas nepriklausomas sistemos operatorius yra atsakingas už prieigos suteikimą trečiajai šaliai ir už tokios prieigos valdymą, įskaitant prieigos mokesčių ir perkrovos valdymo mokesčių surinkimą, už perdavimo sistemos eksploatavimą, priežiūrą ir plėtrą, taip pat už ilgalaikio sistemos pajėgumo tenkinti pagrįstą paklausą užtikrinimą planuojant investicijas. Plėtodamas perdavimo sistemą nepriklausomas sistemos operatorius yra atsakingas už planavimą (įskaitant leidimų išdavimo tvarką), naujos infrastruktūros statybą ir jos atidavimą eksploatuoti. Šiuo tikslu nepriklausomas sistemos operatorius atlieka perdavimo sistemos operatoriaus funkcijas taip, kaip nustatyta šiame skyriuje. Perdavimo sistemos savininkas nėra atsakingas nei už

prieigos suteikimą trečiajai šaliai ir tokios prieigos valdymą, nei už investavimo planavimą.

5. Jeigu paskiriamas nepriklausomas sistemos operatorius, perdavimo sistemos savininkas:
- a) visapusiškai bendradarbiauja su nepriklausomu sistemos operatoriumi ir teikia paramą jam vykdant savo užduotis, be kita ko, visų pirma teikia visą reikiamą informaciją;
 - b) finansuoja investicijas, dėl kurių sprendimą priima nepriklausomas sistemos operatorius ir kurias patvirtina reguliavimo institucija, arba sutinka, kad jas finansuotų bet kuri suinteresuotoji šalis, įskaitant nepriklausomą sistemos operatorių. Atitinkamus susitarimus dėl finansavimo patvirtina reguliavimo institucija. Prieš patvirtindama reguliavimo institucija konsultuojasi su perdavimo sistemos savininku ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis;
 - c) prisiima atsakomybę, susijusią su tinklo turtu, išskyrus atsakomybės dalį, susijusią su nepriklausomo sistemos operatoriaus užduotimis; ~~##~~
 - d) užtikrina, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos finansuoti bet kokią tinklo plėtrą, išskyrus investavimą tuo atveju, jeigu pagal b punktą jis sutiko, kad finansuotų bet kuri suinteresuotoji šalis, įskaitant nepriklausomą sistemos operatorių.
6. Glaudžiai bendradarbiaujant su reguliavimo institucija, atitinkamai nacionalinei konkurencijos institucijai suteikiami visi reikiami įgaliojimai veiksmingai prižiūrėti, ar perdavimo sistemos savininkas laikosi 5 dalyje jam nustatytų įpareigojimų.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

5645 straipsnis

Perdavimo sistemos savininkų, ~~je~~ laikymo sistemos operatorių ☒ ir vandenilio saugyklų operatorių ☒ veiklos rūšių atskyrimas

~~1~~ Jeigu buvo paskirtas nepriklausomas sistemos ⇒ arba nepriklausomas vandenilio tinklo ⇐ operatorius, perdavimo sistemos ⇒ ir vandenilio tinklo ⇐ savininkais ir laikymo sistemos operatoriais ⇒ arba vandenilio saugyklų operatoriais ⇐, kurie yra vertikaliai integruotos įmonės ~~vertikalios integracijos įmonių~~ padalinys, bent teisinės formos, organizacinės struktūros ir sprendimų priėmimo tvarkos požiūriu turi būti nepriklausomi nuo kitų veiklos rūšių, nesusijusių su ⇒ dujų ⇐ perdavimu, skirstymu ⇒ , transportavimu ⇐ ir laikymu.

Šis straipsnis taikomas tik toms ⇒ gamtinių dujų ⇐ saugykloms, kurios yra techniškai ir (arba) ekonomiškai būtinos, siekiant užtikrinti teisę veiksmingai naudotis tiekimo vartotojams sistema pagal 2933 straipsnį.

~~2~~ Siekiant užtikrinti ~~1 dalyje~~ pirmoje pastraipoje nurodytą perdavimo sistemos ⇒ arba vandenilio tinklo ⇐ savininko ir laikymo sistemos ⇒ arba vandenilio saugyklos ⇐ operatoriaus nepriklausomumą, taikomi šie būtiniausi kriterijai:

- a) asmenys, atsakingi už perdavimo sistemos ⇒ arba vandenilio tinklo ⇐ savininko ir laikymo sistemos ⇒ arba vandenilio saugyklos ⇐ operatoriaus valdymą, neturi priklausyti integruotos gamtinių dujų įmonės, tiesiogiai ar netiesiogiai atsakingos už

kasdienę ~~gamtinių dujų~~ ⇒ dujų ⇐ gavybos ir tiekimo veiklą, organizacinei struktūrai;

- b) imamasi tinkamų priemonių siekiant užtikrinti, kad į atsakingų už perdavimo sistemos ⇒ arba vandenilio tinklo ⇐ savininko ir laikymo sistemos ⇒ arba vandenilio saugyklos ⇐ operatoriaus valdymą asmenų profesinius interesus būtų atsižvelgiama taip, kad jie galėtų veikti savarankiškai;
- c) laikymo sistemos ⇒ arba vandenilio saugyklos ⇐ operatoriui suteikiamos faktinės teisės nepriklausomai nuo integruotos gamtinių dujų įmonės priimti sprendimus, susijusius su turtu, kuris reikalingas saugykloms eksploatuoti, prižiūrėti ar plėtoti. Ši nuostata netrukdo taikyti tinkamų koordinavimo mechanizmų siekiant užtikrinti, kad būtų apsaugotos pagrindinės bendrovės ekonominės ir valdymo priežiūros teisės dėl pavaldžiosios įmonės turto gražos, kurios netiesiogiai reglamentuojamos 7244 straipsnio 7 dalyje. ~~Visų pirma tokiu būdu~~ ⊗ Taip ⊗ ⊗ visų pirma ⊗ pagrindinei bendrovei sudaromos sąlygos patvirtinti laikymo sistemos ⇒ arba vandenilio saugyklos ⇐ operatoriaus metinį finansinį planą ar bet kurį lygiavertį dokumentą ir nustatyti savo pavaldžiosios įmonės bendras išiskolinimų ribas. Ši nuostata nesuteikia pagrindinei bendrovei teisės duoti nurodymus dėl kasdienės veiklos ar dėl atskirų sprendimų, susijusių su saugyklų statyba ar atnaujinimu, kurie neviršija patvirtinto finansinio plano ar bet kurio lygiavertio dokumento sąlygų; ~~##~~
- d) perdavimo sistemos ⇒ arba vandenilio tinklo ⇐ savininkas ir laikymo sistemos ⇒ arba vandenilio saugyklos ⇐ operatorius parengia atitikties programą, kurioje nurodomos taikytos priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad būtų išvengta diskriminacinio elgesio, ir siekiama užtikrinti tinkamą jos vykdymo priežiūrą. ~~Atitikties programoje~~ ⊗ Joje ⊗ nustatomos ⊗ ir ⊗ konkrečios darbuotojų pareigos tiems tikslams pasiekti. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas asmuo ar organas reguliavimo institucijai pateikia metinę ataskaitą, kurioje nurodo taikytas priemones ir kuri paskelbiama.

~~3. Komisijai gali~~ ⇒ pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai ⇐ priimti ⇒ deleguotuosius aktus, kuriais papildoma ši direktyva nustatant ⇐ gaires, kuriomis siekiama užtikrinti, kad perdavimo sistemos ⇒ arba vandenilio tinklo ⇐ savininkas ir laikymo sistemos ⇒ arba vandenilio saugyklos ⇐ operatorius visiškai ir veiksmingai laikytųsi šio straipsnio 2 dalies. ~~Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 51 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.~~

IV SKYRIUS

3 SKIRSNIS

NEPRIKLAUSOMI PERDAVIMO OPERATORIAI

5747 straipsnis

Turtas, įranga, personalas ir tapatybė

1. Perdavimo sistemos operatoriai turi visus žmogiškuosius, techninius, materialinius ir finansinius išteklius, kurie reikalingi jų įsipareigojimams pagal šią direktyvą įvykdyti ir dujų perdavimo veiklai vykdyti, visų pirma:
 - a) dujų perdavimo veiklai vykdyti reikalingas turtas, įskaitant perdavimo sistemą, nuosavybės teise priklauso perdavimo sistemos operatoriui;

- b) perdavimo sistemos operatorius samdo dujų perdavimo veiklai vykdyti, įskaitant visų bendrų užduočių atlikimą, reikalingą personalą;
 - c) ~~vertikaliai integruotos~~~~vertikalios integracijos~~ įmonės padaliniais draudžiama vienas kitam skolinti personalą ir teikti paslaugas. Tačiau perdavimo sistemos operatorius gali teikti paslaugas ~~vertikaliai integruotai~~~~vertikalios integracijos~~ įmonei tol, kol:
 - i) tų paslaugų teikimas nediskriminuoja sistemos naudotojų, visiems sistemos naudotojams yra prieinamas tomis pačiomis sąlygomis, ir neriboja ar neiškreipia konkurencijos gavybos ar tiekimo srityje arba netrukdo jai; ~~ir~~
 - ii) tų paslaugų teikimo sąlygas yra patvirtinusi reguliavimo institucija;
 - d) nedarant poveikio pagal ~~6020~~ straipsnį įsteigto priežiūros organo sprendimams, ~~vertikaliai integruotai~~~~vertikalios integracijos~~ įmonė, gavusi tinkamą perdavimo sistemos operatoriaus prašymą, perdavimo sistemos operatoriui laiku skiria atitinkamus finansinius išteklius būsimiems investiciniams projektams ~~ir (arba)~~ atitinkamus finansinius išteklius, skirtus esamam turtui pakeisti.
2. Dujų perdavimo veiklą, be ~~3513~~ straipsnyje išvardytų užduočių, sudaro bent tokios užduotys:
- a) atstovavimas perdavimo sistemos operatoriui ir ryšių su trečiosiomis šalimis bei reguliavimo institucijomis palaikymas;
 - b) atstovavimas perdavimo sistemos operatoriui Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinkle (ENTSO-G);
 - c) prieigos suteikimas trečiajai šaliai nediskriminuojant sistemos naudotojų ar tam tikrų sistemos naudotojų kategorijų ir tokios prieigos valdymas;
 - d) visų su perdavimo sistema susijusių mokesčių, įskaitant prieigos mokesčius, balansavimo mokesčius už papildomas paslaugas, pvz., dujų valymą, paslaugų pirkimą (balansavimo išlaidos, energija nuostoliams padengti), surinkimas;
 - e) saugios, veiksmingos ir ekonomiškos perdavimo sistemos eksploatavimas, priežiūra ir plėtojimas;
 - f) investicijų planavimas užtikrinant ilgalaikį sistemos pajėgumą tenkinti pagrįstą paklausą ir garantuojant tiekimo saugumą;
 - g) tinkamų bendrų įmonių steigimas, be kita ko, su vienu ar keliais perdavimo sistemos operatoriais, dujų biržos ir kiti svarbūs veiksniai, siekiant plėtoti regioninių rinkų kūrimą arba sudaryti palankesnes sąlygas liberalizavimo procesui; ~~ir~~
 - h) visų bendrų paslaugų, įskaitant teisines paslaugas, apskaitos ir IT paslaugų teikimas.
3. Perdavimo sistemos operatorių teisinė forma yra tokia, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/1132⁴⁰ ~~Tarybos direktyvos 68/151/EEB~~ ~~1 straipsnyje~~ II priede.

⁴⁰ 2009 m. rugšėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/101/EB dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės reikalauja iš Sutarties 48 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų bendrovių

4. Užtikrindamas bendrą tapatybę, teikdamas informaciją, kurdamas prekės ženklą ir vykdydamas veiklą savo patalpose perdavimo sistemos operatorius nesukuria painiavos dėl vertikaliai integruotos~~vertikalios integracijos~~ įmonės ar bet kurio jos padalinio atskiros tapatybės.
5. Perdavimo sistemos operatorius nesidalija IT sistemomis ar įranga, fizinėmis patalpomis ir prieigos apsaugos sistemomis nei su vienu vertikaliai integruotos~~vertikalios integracijos~~ įmonės padaliniu, taip pat nesinaudoja tų pačių konsultantų ar išorės rangovų paslaugomis, susijusiomis su IT sistemomis ar įranga, ir prieigos apsaugos sistemomis.
6. Perdavimo sistemos operatorių sąskaitų auditą atlieka kitas auditorius nei vertikaliai integruotos~~vertikalios integracijos~~ įmonės arba bet kurio jos padalinio auditą atliekantis auditorius.

5848 ~~5848~~ straipsnis

Perdavimo sistemos operatoriaus nepriklausomumas

1. Nedarant poveikio priežiūros organo sprendimams pagal ~~6020~~ straipsnį, perdavimo sistemos operatorius turi:
 - a) faktines teises nepriklausomai nuo vertikaliai integruotos~~vertikalios integracijos~~ įmonės priimti sprendimus dėl perdavimo sistemos eksploatavimui, priežiūrai ar plėtojimai reikalingo turto; ~~ir~~
 - b) įgaliojimą didinti lėšas kapitalo rinkoje, visų pirma skolinant lėšas ir didinant kapitalą.
2. Perdavimo sistemos operatorius visuomet veikia taip, kad užtikrintų pakankamai išteklių, kurių jam reikia perdavimo veiklai tinkamai bei veiksmingai vykdyti ir veiksmingai, saugiai bei ekonomiškai perdavimo sistemai plėtoti bei prižiūrėti.
3. Vertikaliai integruotos~~Vertikalios integracijos~~ įmonės pavaldžiosios įmonės, vykdančios gavybos arba tiekimo funkcijas, negali būti tiesioginės arba netiesioginės perdavimo sistemos operatoriaus akcininkės. Perdavimo sistemos operatorius negali nei būti kurios nors vertikaliai integruotos~~vertikalios integracijos~~ įmonės pavaldžiosios įmonės, vykdančios gavybos arba tiekimo funkcijas, tiesioginis arba netiesioginis akcininkas, nei gauti iš tos pavaldžiosios įmonės dividendus arba bet kurią kitą finansinę naudą.
4. Perdavimo sistemos operatoriaus bendra valdymo struktūra ir įstatai užtikrina faktinį perdavimo sistemos operatoriaus nepriklausomumą pagal šio skyriaus nuostatas. Vertikaliai integruota~~Vertikalios integracijos~~ įmonė negali tiesiogiai arba netiesiogiai nustatyti perdavimo sistemos operatoriaus konkurencinio elgesio, susijusio su perdavimo sistemos operatoriaus kasdiene veikla ir tinklo valdymu arba su veikla, būtina dešimties metų tinklo plėtros planui parengti pagal ~~5122~~ straipsnį.

siekiant apsaugoti narių ir trečiųjų asmenų interesus, koordinavimo, siekiant suvienodinti tokias apsaugos priemones (OL L 258, 2009 10 1, p. 11).

⁴¹ ~~1968 m. kovo 9 d. Pirmoji Tarybos direktyva 68/151/EEB dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės, siekdamos suvienodinti tokias apsaugos priemones visoje Bendrijoje, reikalauja iš Sutarties 58 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų bendrovių, jų narių ir kitų interesų apsaugai, koordinavimo (OL L 65, 1968 3 14, p. 8).~~

5. Vykdydami šios direktyvos ~~3543~~ straipsnyje bei ~~5747~~ straipsnio 2 dalyje nurodytas savo užduotis ir laikydamiesi Reglamento (EB) Nr. 715/2009 ~~×~~ [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx] ~~×~~ ~~1543~~ straipsnio 1 dalies, ~~544~~ straipsnio 1 dalies a punkto, ~~946~~ straipsnio 2, 3 bei 5 dalių, ~~3048~~ straipsnio 6 dalies ir ~~1224~~ straipsnio 1 dalies, perdavimo sistemos operatoriai nediskriminuoja asmenų ar subjektų ir neriboja ar neiškreipia konkurencijos gavybos ar tiekimo srityje arba netrukdo jai.
6. Visi ~~vertikaliai integruotos~~~~vertikalios integracijos~~ įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus komerciniai ir finansiniai ryšiai, įskaitant perdavimo sistemos operatoriaus teikiamas paskolas ~~vertikaliai integruotai~~~~vertikalios integracijos~~ įmonei, turi atitikti rinkos sąlygas. Perdavimo sistemos operatorius saugo išsamius duomenis apie tokius komercinius bei finansinius ryšius ir paprašius pateikia juos reguliavimo institucijai.
7. Perdavimo sistemos operatorius teikia reguliavimo institucijai tvirtinti visus komercinius ir finansinius susitarimus su ~~vertikaliai integruota~~~~vertikalios integracijos~~ įmone.
8. Perdavimo sistemos operatorius informuoja reguliavimo instituciją apie ~~5747~~ straipsnio 1 dalies d punkte nurodytus finansinius išteklius, kurie gali būti skirti būsimiems investicijų projektams ~~ir (arba)~~ turimo turto pakeitimui.
9. ~~Vertikaliai integruota~~~~Vertikalios integracijos~~ įmonė susilaiko nuo visų veiksmų, kurie perdavimo sistemos operatoriui sukliudytų vykdyti šiame skyriuje nustatytas jo pareigas ar turėtų jų vykdymui įtakos, ir nereikalauja, kad perdavimo sistemos operatorius, vykdydamas tas pareigas, prašytų ~~vertikaliai integruotos~~~~vertikalios integracijos~~ įmonės leidimo.
10. Įmonę, kuriai reguliavimo institucija yra išdavusi sertifikatą, patvirtinantį, kad ji atitinka šio skyriaus reikalavimus, atitinkama valstybė narė patvirtina ir paskiria perdavimo sistemos operatoriumi. Taikoma arba šios direktyvos ~~6540~~ straipsnyje ir Reglamento (EB) Nr. 715/2009 ~~133~~ straipsnyje, arba šios direktyvos ~~6644~~ straipsnyje nustatyta sertifikavimo procedūra.

↓ naujas

11. Perdavimo sistemos operatorius, remdamasis Reglamento (ES) 2015/703 16 ir 17 straipsniais, viešai skelbia išsamią informaciją apie jo tinklais transportuojamų dujų kokybę.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

~~5949~~ straipsnis

Perdavimo sistemos operatoriaus personalo ir valdymo nepriklausomumas

1. Sprendimus dėl asmenų, atsakingų už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą, ~~ir~~ ~~(arba)~~ jo administracinių organų narių skyrimo ir kadencijos pratęsimo, darbo sąlygų, įskaitant atlyginimą ir kadencijos pabaigą, priima pagal ~~6020~~ straipsnį paskirtas perdavimo sistemos operatoriaus priežiūros organas.

2. Reguliavimo institucijai pranešama asmenų, kuriuos priežiūros institucija pasiūlė paskirti už perdavimo sistemos operatoriaus vykdomąjį valdymą atsakingais asmenimis ir (arba) jo administracinių organų nariais arba pratęsti jų įgaliojimų terminą, vardai ir pavardės, kadencijos sąlygos, tarnybos trukmė ir pabaiga, taip pat siūlomų sprendimų nutraukti tokią kadenciją motyvai. Tos 1 dalyje nurodytos sąlygos ir sprendimai tampa privalomi tik tuo atveju, jei per trijų savaičių laikotarpį nuo jų pranešimo reguliavimo institucija nepareiškė prieštaravimų.

Reguliavimo institucija gali prieštarauti 1 dalyje nurodytiems sprendimams, jeigu:

- a) iškyla abejonių dėl pasiūlyto už valdymą atsakingo asmens ir (arba) administracinių organų nario profesinio nepriklausomumo; arba
 - b) pirmalaikio kadencijos nutraukimo atveju yra abejonių dėl tokio pirmalaikio nutraukimo pateisinimo.
3. Trejų metų laikotarpiu prieš už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingų asmenų ~~ir (arba)~~ jo administracinių organų narių, kuriems taikoma ši dalis, paskyrimą jie tiesiogiai ar netiesiogiai neina profesinių pareigų vertikaliai integruotoje vertikalios integracijos įmonėje arba neturi joje profesinės atsakomybės, interesų ar verslo ryšių su ja arba su bet kuriuo jos padaliniu, arba jos kontrolinį akcijų paketą turinčiais akcininkais, išskyrus perdavimo sistemos operatorių.
4. Už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingi asmenys ir (arba) jo administracinių organų nariai bei darbuotojai tiesiogiai ar netiesiogiai neina profesinių pareigų jokiam kitame vertikaliai integruotos vertikalios integracijos įmonės padalinyje arba neturi jame profesinės atsakomybės, interesų ar verslo ryšių su juo arba jo kontrolinį akcijų paketą turinčiais akcininkais.
5. Už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingi asmenys ~~ir (arba)~~ jo administracinių organų nariai bei darbuotojai tiesiogiai ar netiesiogiai neturi jokių interesų jokiam vertikaliai integruotos vertikalios integracijos įmonės padalinyje ar negauna iš jo finansinės naudos, išskyrus interesus ir finansinę naudą, susijusius su perdavimo sistemos operatoriumi. Jų atlyginimas nepriklauso nuo vertikaliai integruotos vertikalios integracijos įmonės veiklos ar rezultatų, išskyrus perdavimo sistemos operatoriaus veiklą ar rezultatus.
6. Už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingų asmenų ~~ir (arba)~~ jo administracinių organų narių skundų dėl pirmalaikio jų kadencijos nutraukimo atžvilgiu užtikrinamos faktinės teisės reguliavimo institucijai pateikti apeliaciją.
7. Pasibaigus už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingų asmenų ~~ir (arba)~~ jo administracinių organų narių kadencijai, šie asmenys ne trumpesnę kaip ketverių metų laikotarpį negali eiti profesinių pareigų jokiam vertikaliai integruotos vertikalios integracijos įmonės padalinyje, išskyrus perdavimo sistemos operatorių, arba turėti profesinę atsakomybę, interesų ar verslo santykių su ja arba jos kontrolinį akcijų paketą turinčiais akcininkais.
8. 3 dalis taikoma už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingų asmenų ~~ir (arba)~~ jo administracinių organų narių daugumai.

Už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingi asmenys ~~ir (arba)~~ jo administracinių organų nariai, kuriems netaikoma 3 dalis, bent šešių mėnesių laikotarpiu prieš jų paskyrimą negali būti vykde valdymo ar kitos susijusios veiklos vertikaliai integruotoje vertikalios integracijos įmonėje.

Šios dalies pirma pastraipa ir 4–7 dalys taikomos visiems asmenims, kurie dalyvauja vykdomajame valdyme, ir asmenims, kurie yra pastariesiems tiesiogiai atskaitingi su tinklo eksploatavimu, priežiūra ar plėtojimu susijusiais klausimais.

6020 straipsnis

Priežiūros organas

1. Perdavimo sistemos operatorius turi priežiūros organą, kuris atsako už didelį poveikį perdavimo sistemos operatoriaus akcininkų turto vertei turinčių sprendimų priėmimą, visų pirma dėl metinių ir ilgesnio laikotarpio finansinių planų patvirtinimo, perdavimo sistemos operatoriaus įsiskolinimo lygio ir akcininkams paskirstomų dividendų kiekio. Priežiūros organo kompetencijai priklausantys sprendimai neapima sprendimų, susijusių su perdavimo sistemos operatoriaus kasdiene veikla ir tinklo valdymu ir su veikla, kuri yra būtina dešimties metų tinklo plėtros planui parengti pagal 5122 straipsnį.
2. Priežiūros organą sudaro vertikaliai integruotai~~vertikalios integracijos~~ įmonei atstovaujantys nariai, trečiosios šalies akcininkams atstovaujantys nariai, ir, jei tai numatyta atitinkamuose valstybės narės teisės aktuose, kitoms suinteresuotoms šalims, pavyzdžiui, perdavimo sistemos operatoriaus darbuotojams, atstovaujantys nariai.
3. 5949 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa ir 5949 straipsnio 3–7 dalys taikomos bent pusei priežiūros organo narių (atėmus vieną).
5949 straipsnio 2 dalies antros pastraipos b punktas taikomas visiems priežiūros organo nariams.

6124 straipsnis

Atitikties programa ir už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas

1. Valstybės narės užtikrina, kad perdavimo sistemos operatoriai nustatytų ir įgyvendintų atitikties programą, nustatančią priemones, kurios taikomos siekiant užkirsti kelią diskriminaciniam elgesiui, bei užtikrintų tinkamą atitikties šiai programai stebėseną. Atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos tiems tikslams pasiekti. Ją tvirtina reguliavimo institucija. Nedarydamas įtakos nacionalinės reguliavimo institucijos įgaliojimams, atitiktį programai nepriklausomai stebi už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas.
2. Priežiūros organas skiria už atitikties programos priežiūrą atsakingą pareigūną, kurį turi patvirtinti reguliavimo institucija. Reguliavimo institucija gali atsisakyti patvirtinti už atitikties programos priežiūrą atsakingą pareigūną tik dėl priežasčių, susijusių su nepriklausomumo ar profesinių gebėjimų stoka. Už atitikties programos priežiūrą atsakingu pareigūnu gali būti fizinis arba juridinis asmuo. Už atitikties programos priežiūrą atsakingam pareigūnui taikomos 5949 straipsnio 2–8 dalys.
3. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas atsako už:
 - a) atitikties programos įgyvendinimo stebėseną;
 - b) metinės ataskaitos rengimą, priemonių, taikytų siekiant įgyvendinti atitikties programą, nustatymą ir jos pateikimą reguliavimo institucijai;
 - c) ataskaitų teikimą priežiūros organui ir rekomendacijų dėl atitikties programos ir jos įgyvendinimo teikimą;

- d) pranešimą reguliavimo institucijai apie visus svarbius atitikties programos įgyvendinimo pažeidimus; ~~##~~
 - e) ataskaitų dėl ~~vertikaliai integruotos~~~~vertikalios integracijos~~ įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus visų komercinių ir finansinių ryšių teikimą reguliavimo institucijai.
4. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas pateikia reguliavimo institucijai siūlomus sprendimus dėl investicijų plano arba dėl individualių investicijų į tinklą. Jis juos pateikia vėliausiai tada, kai šiuos siūlomus sprendimus perdavimo sistemos operatoriaus vadovybė ~~ir~~ (arba) kompetentingas administracinis organas perduoda priežiūros organui.
 5. Kai ~~vertikaliai integruota~~~~vertikalios integracijos~~ įmonė visuotinio susirinkimo metu ar jos paskirtiems priežiūros organo nariams balsuojant sutrukdė priimti sprendimą, ir dėl to buvo užkirstas kelias investicijoms, kurios pagal dešimties metų tinklo plėtros planą turėjo būti padarytos per ateinančius trejus metus, arba šios investicijos buvo vilkinamos, už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas apie tai praneša reguliavimo institucijai, kuri tokiu atveju imasi veiksmų pagal ~~5122~~ straipsnį.
 6. Už atitikties programos priežiūrą atsakingo pareigūno įgaliojimus ar įdarbinimą reglamentuojančias sąlygas, įskaitant jo kadencijos trukmę, tvirtina reguliavimo institucija. Tomis sąlygomis užtikrinamas už atitikties programos priežiūrą atsakingo pareigūno nepriklausomumas, įskaitant tai, kad jam suteikiami visi ištekliai, kurių reikia jo pareigoms atlikti. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas savo kadencijos metu bet kuriame ~~vertikaliai integruotos~~~~vertikalios integracijos~~ įmonės padalinyje ar pas kontrolinį akcijų paketą turinčius akcininkus tiesiogiai ar netiesiogiai negali eiti jokių profesinių ar atsakingų pareigų arba su jais turėti interesų.
 7. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas žodžiu arba raštu reguliariai teikia ataskaitas reguliavimo institucijai ir turi teisę žodžiu arba raštu reguliariai teikti ataskaitas perdavimo sistemos operatoriaus priežiūros organui.
 8. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas gali dalyvauti visuose perdavimo sistemos operatoriaus vadovybės ar administracinių organų posėdžiuose, taip pat priežiūros organo posėdžiuose bei visuotiniame susirinkime. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas dalyvauja visuose posėdžiuose, kuriuose sprendžiami šie klausimai:
 - a) prieigos prie tinklo sąlygos, ~~nustatytos kaip apibrėžta Reglamente (EB) Nr. 715/2009~~ ☒ [naujos redakcijos Dujų reglamente, pasiūlytame COM(2021)xxx] ☒, visų pirma, susijusios su tarifais, trečiosios šalies prieigos paslaugomis, pajėgumų paskirstymu ir perkrovos valdymu, skaidrumu, subalansavimu bei antrinėmis rinkomis;
 - b) projektai, kurių imtasi siekiant eksploatuoti, prižiūrėti ir plėtoti perdavimo sistemą, įskaitant investicijas į naujas transporto jungtis, pajėgumų plėtimą ir esamų pajėgumų optimizavimą;
 - c) perdavimo sistemos eksploatacijai būtinas energijos pirkimas ar pardavimas.
 9. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas stebi, ar perdavimo sistemos operatorius laikosi ~~3616~~ straipsnio reikalavimų.

10. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas gali naudotis visais atitinkamais duomenimis ir patekti į perdavimo sistemos operatoriaus biurus bei naudotis visa reikiama informacija savo užduotims atlikti.
11. Gavęs išankstinį reguliavimo institucijos pritarimą, priežiūros organas gali atleisti už atitikties programos priežiūrą atsakingą pareigūną. Pareikalavus reguliavimo institucijai, jis atleidžia už atitikties programos priežiūrą atsakingą pareigūną dėl priežasčių, susijusių su nepriklausomumo ar profesinių gebėjimų stoka.
12. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas turi teisę patekti į perdavimo sistemos operatoriaus biurus be išankstinio pranešimo.

↓ naujas

4 SKIRSNIS

VANDENILIUI SKIRTŲ TINKLŲ OPERATORIŲ VEIKLOS RŪŠIŲ ATSKYRIMAS

62 straipsnis

Vandenilio tinklų operatorių veiklos rūšių atskyrimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad nuo [perkėlimo į nacionalinę teisę laikotarpio pabaiga + 1 metai] vandenilio tinklų operatorių veikla būtų atskirta pagal gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriams taikomas taisykles, nustatytas 54 straipsnio 1–3 dalyse.
2. Taikant šį straipsnį, 42 ir 54 straipsnius ir Direktyvos (ES) 2019/944 35 ir 43 straipsnius, terminas „gavyba ar tiekimas“ apima vandenilio gamybą ir tiekimą, o terminas „perdavimas“ – vandenilio transportavimą.
3. Jeigu [sigaliojimo data] vandenilio tinklas priklausė vertikalčiai integruotai įmonei, valstybė narė gali nuspręsti netaikyti 1 dalies. Tokiu atveju atitinkama valstybė narė paskiria nepriklausomą vandenilio tinklo operatorių, kurio veikla atskirta pagal nepriklausomiems gamtinių dujų sistemos operatoriams taikomas taisykles, nustatytas 55 straipsnyje. Vandenilio tinklo operatoriai ir dujų perdavimo sistemos operatoriai, kurių veikla atskirta pagal 54 straipsnio 1 dalį, gali veikti kaip nepriklausomi vandenilio tinklo operatoriai, jei įvykdyti 63 straipsnio reikalavimai.
4. Iki 2030 m. gruodžio 31 d. valstybė narė gali paskirti integruotą vandenilio tinklo operatorių, kurio veikla atskirta pagal nepriklausomiems gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriams taikomas taisykles, nustatytas IX skyriaus 3 skirsnyje. Tokio paskyrimo galiojimas baigiasi ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d.
5. Perdavimo sistemos operatoriams taikomos 66 straipsnyje nustatytos taisyklės galioja ir vandenilio tinklo operatoriams.

63 straipsnis

Horizontalus vandenilio tinklo operatorių veiklos rūšių atskyrimas

Kai vandenilio tinklo operatorius yra įmonės, kuri užsiima gamtinių dujų arba elektros energijos perdavimo arba skirstymo veikla, dalis, jis turi būti nepriklausomas bent jau teisinės formos atžvilgiu.

Vandenilio sistemos operatorių apskaitos atskyrimas

Valstybės narės užtikrina, kad vandenilio sistemos operatoriai apskaitą tvarkytų pagal 69 straipsnį.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

5 SKIRSNIS

**⊗ GAMTINIŲ DUJŲ IR VANDENILIO TINKLŲ OPERATORIŲ
SKYRIMAS IR SERTIFIKAVIMAS ⊗**

~~6540~~ straipsnis

**Perdavimo sistemos operatorių ⊗ ir vandenilio tinklo operatorių ⊗ paskyrimas ir
sertifikavimas**

1. Prieš patvirtinant ir paskiriant įmonę perdavimo sistemos operatoriumi ⇒ arba vandenilio tinklo operatoriumi ⇐, ji turi būti sertifikuojama pagal šio straipsnio 4, 5 ir 6 dalyse bei ~~Reglamento (EB) Nr. 715/2009~~ ⊗ [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx] ⊗ ~~133~~ straipsnyje nustatytas procedūras.
2. Įmonės, ~~kurioms nuosavybės teise priklauso perdavimo sistema ir~~ kurioms ~~nacionalinė~~ reguliavimo institucija, taikydama sertifikavimo procedūrą, išdavė sertifikatą, patvirtinantį, kad tos įmonės atitinka ~~549~~ ⇒ arba 62 ⇐ straipsnio reikalavimus, valstybės narės patvirtina ir paskiria perdavimo sistemos operatoriais ⇒ arba vandenilio tinklo operatoriais ⇐. Apie perdavimo sistemos operatorių ⇒ ir vandenilio tinklo operatorių ⇐ paskyrimą pranešama Komisijai ir paskelbiama *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
3. ~~Perdavimo sistemos operatoriai~~ ⇒ Sertifikuotos įmonės ⇐ reguliavimo institucijai praneša apie visus planuojamus sandorius, kuriuos gali reikėti iš naujo įvertinti, siekiant nustatyti, ar jie atitinka ~~549~~ ⇒ arba 62 ⇐ straipsnio reikalavimus.
4. Reguliavimo institucijos ~~stebėjimą~~, ar ~~perdavimo sistemos operatoriai~~ ⇒ sertifikuotos įmonės ⇐ nuolat laikosi ~~549~~ ⇒ arba 62 ⇐ straipsnio reikalavimų. Jos pradeda sertifikavimo procedūrą siekdamos užtikrinti tokią atitiktį:
 - a) gavusios ~~perdavimo sistemos operatoriaus~~ ⇒ sertifikuotos įmonės ⇐ pranešimą pagal 3 dalį;
 - b) savo iniciatyva, jeigu jos sužino, kad dėl numatyto teisių pakeitimo ar poveikio ~~perdavimo sistemos savininkams arba perdavimo sistemos operatoriams~~ ⇒ sertifikuotoms įmonėms arba perdavimo sistemos savininkams ⇐ gali būti pažeistas ~~549~~ ⇒ arba 62 ⇐ straipsnis, arba jeigu jos turi pagrindo manyti, jog toks pažeidimas jau galėjo būti padarytas; arba
 - c) gavusios pagrįstą Komisijos prašymą.
5. Reguliavimo institucijos priima sprendimą dėl ⇒ gamtinių dujų ⇐ perdavimo sistemos operatoriaus ⇒ arba vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ sertifikavimo per

~~keturių mėnesių laikotarpį~~ ⇒ 100 darbo dienų ⇐ nuo ⇒ gamtinių dujų ⇐ perdavimo sistemos operatoriaus ⇒ arba vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ pranešimo arba Komisijos prašymo pateikimo dienos. Pasibaigus tam laikotarpiui laikoma, kad sertifikatas išduotas. Oficialus arba numanomas reguliavimo institucijos sprendimas įsigalioja tik užbaigus 6 dalyje nustatytą procedūrą.

6. Apie oficialų arba numanomą sprendimą dėl ~~perdavimo sistemos operatoriaus~~ sertifikavimo reguliavimo institucija nedelsdama praneša Komisijai kartu pateikdama visą svarbią su tuo sprendimu susijusią informaciją. Komisija imasi veiksmų pagal ~~Reglamento (EB) Nr. 715/2009~~ ☒ [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx] ☒ ~~133~~ straipsnyje nustatytą procedūrą ~~nustatytą tvarką~~.
7. Reguliavimo institucijos ir Komisija perdavimo sistemos operatorių ⇒ , vandenilio tinklų operatorių ⇐ ir įmonių, atliekančių kurių nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų, gali prašyti pateikti visą informaciją, kuri reikalinga šiame straipsnyje nustatytoms jų užduotims atlikti.
8. Reguliavimo institucijos ir Komisija išsaugo komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą.

~~6644~~ straipsnis

Su trečiosiomis ~~valstybėmis~~ susijęs sertifikavimas

1. Jeigu perdavimo sistemos savininkas , ~~arba~~ perdavimo sistemos operatorius , ⇒ vandenilio tinklo operatorius arba vandenilio tinklo savininkas ⇐ , kuriuos kontroliuoja asmuo ar asmenys iš trečiosios ~~valstybės~~ ar trečiųjų ~~valstybių~~, prašo atlikti sertifikavimą, reguliavimo institucija apie tai praneša Komisijai.
Reguliavimo institucija taip pat nedelsdama praneša Komisijai apie visas aplinkybes, kurių rezultatas būtų tas, kad asmuo ar asmenys iš trečiosios ~~valstybės~~ ar trečiųjų ~~valstybių~~ įgytų perdavimo sistemos , ~~ar~~ perdavimo sistemos operatoriaus ⇒ , vandenilio tinklo arba vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ kontrolę.
2. Perdavimo sistemos operatorius ⇒ arba vandenilio tinklo operatorius ⇐ praneša reguliavimo institucijai apie visas aplinkybes, kurių rezultatas būtų tas, kad asmuo ar asmenys iš trečiosios ~~valstybės~~ ar trečiųjų ~~valstybių~~ įgytų perdavimo sistemos ar perdavimo sistemos operatoriaus ⇒ arba vandenilio tinklo ar vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ kontrolę.
3. Reguliavimo institucija priima sprendimo dėl perdavimo sistemos operatoriaus ⇒ arba vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ sertifikavimo projektą per ~~keturis mėnesius~~ ⇒ 100 darbo dienų ⇐ nuo perdavimo sistemos operatoriaus ⇒ arba vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ pranešimo pateikimo dienos. Ji atsisako išduoti sertifikatą, jei:
 - a) neįrodoma, kad atitinkamas subjektas laikosi ~~549~~ ⇒ arba 62 ⇐ straipsnio reikalavimų; ir
 - b) reguliavimo institucijai arba kitai valstybės narės paskirtai kompetentingai institucijai neįrodoma, kad sertifikato išdavimas nesukels pavojaus energijos tiekimo valstybei narei ir ~~Bendrijai~~ ☒ Sąjungos ☒ saugumui. Svarstydama tą klausimą reguliavimo institucija arba kita taip paskirta kompetentinga institucija atsižvelgia į:
 - i) ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teises ir pareigas tos trečiosios ~~valstybės~~ atžvilgiu, kurios numatytos pagal tarptautinę teisę,

įskaitant visus susitarimus, sudarytus su viena ar daugiau trečiųjų valstybių~~šalių~~, kurių Susitariančioji Šalis yra ~~Bendrija~~ ☒ Sąjunga ☒ ir kuriuose nagrinėjami energijos tiekimo saugumo klausimai;

ii) valstybės narės teises ir pareigas tos trečiosios valstybės~~šalies~~ atžvilgiu, kurios numatytos pagal su ja sudarytus susitarimus, jei jie atitinka ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teisę; ~~ir~~

iii) kitus konkrečius to atvejo faktus bei aplinkybes ir atitinkamą trečiąją valstybę~~šali~~.

4. Reguliavimo institucija nedelsdama praneša Komisijai apie sprendimą ir kartu pateikia visą svarbią su tuo sprendimu susijusią informaciją.
5. Valstybės narės numato, kad reguliavimo institucija arba paskirta kompetentinga institucija, nurodyta 3 dalies b punkte, prieš reguliavimo institucijai priimant sprendimą dėl sertifikavimo turi prašyti Komisijos nuomonės dėl to, ar:

- a) kad atitinkamas subjektas laikosi ~~549~~ ☒ arba 62 ☒ straipsnio reikalavimų; ir
- b) išdavus sertifikatą nekils pavojus energijos tiekimo ~~Bendrijai~~ ☒ Sąjungai ☒ saugumui.

6. Komisija 5 dalyje nurodytą prašymą nagrinėja iš karto, kai tik jį gauna. Per ☒ 50 darbo dienų ☒ ~~dviejų mėnesių laikotarpį~~ nuo prašymo gavimo dienos ji pateikia savo nuomonę ~~nacionalinei~~ reguliavimo institucijai arba, jei prašymą pateikė paskirta kompetentinga institucija, – tai institucijai.

Rengdama nuomonę, Komisija gali prašyti, kad ☒ ACER ☒ ~~Agentūra~~, atitinkama valstybė narė ir suinteresuotosios šalys pateiktų savo nuomones. Jeigu Komisija pateikia tokį prašymą, ~~dviejų mėnesių~~ ☒ 50 darbo dienų ☒ laikotarpis pratęsiamas ☒ dar 50 darbo dienų ☒ ~~dviejų mėnesiais~~.

Jei per pirmoje ir antroje pastraipose nurodytą laikotarpį Komisija nepateikia nuomonės, laikoma, kad ji neprieštaruoja reguliavimo institucijos sprendimui.

7. Vertindama, ar dėl asmens arba asmenų iš trečiosios valstybės~~šalies~~ ar trečiųjų valstybių~~šalių~~ vykdomos kontrolės kils pavojus energijos tiekimo ~~Bendrijai~~ ☒ Sąjungai ☒ saugumui, Komisija atsižvelgia į:

- a) konkrečius to atvejo faktus ir atitinkamą trečiąją valstybę~~šali~~ ar trečiąsias valstybes~~šalis~~; ir
- b) ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teises ir pareigas tos trečiosios valstybės~~šalies~~ ar trečiųjų valstybių~~šalių~~ atžvilgiu, kurios numatytos pagal tarptautinę teisę, įskaitant visus susitarimus, sudarytus su viena ar daugiau trečiųjų valstybių~~šalių~~, kurių Susitariančioji Šalis yra ~~Bendrija~~ ☒ Sąjunga ☒ ir kuriuose nagrinėjami energijos tiekimo saugumo klausimai;

8. ~~Nacionalinė~~ ~~R~~reguliavimo institucija per ☒ 50 darbo dienų ☒ ~~du mėnesius~~ nuo 6 dalyje nurodyto laikotarpio pabaigos priima galutinį sprendimą dėl sertifikavimo. Priimdama galutinį sprendimą, ~~nacionalinė~~ reguliavimo institucija kuo labiau atsižvelgia į Komisijos nuomonę. Bet kuriuo atveju valstybės narės turi teisę atsisakyti išduoti sertifikatą, jei ji išdavus kiltų pavojus valstybės narės energijos tiekimo saugumui arba kitos valstybės narės energijos tiekimo saugumui. Jei valstybė narė yra paskyrusi kitą kompetentingą instituciją vertinimui pagal 3 dalies b punktą atlikti, ji gali reikalauti, kad ~~nacionalinė~~ reguliavimo institucija priimtų galutinį savo sprendimą laikydamasi tos kompetentingos institucijos įvertinimo. Reguliavimo

institucijos galutinis sprendimas ir Komisijos nuomonė skelbiami kartu. Kai galutinis sprendimas skiriasi nuo Komisijos nuomonės, atitinkama valstybė narė kartu su tuo sprendimu pateikia ir paskelbia tokio sprendimo pagrindimą.

9. Jokia šio straipsnio nuostata neturi įtakos valstybių narių teisei pagal ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teisę vykdyti nacionalinę teisinę kontrolę, kad būtų apsaugoti teisėti visuomenės saugumo interesai.
10. Komisijai ~~gali~~ ⇒ pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai ⇐ priimti ⇒ deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos ⇐ gairės, kuriose išsamiai išdėstoma procedūra, kurios reikia laikytis taikant šį straipsnį. ~~Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 51 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.~~
11. ~~Šis straipsnis, išskyrus 3 dalies a punktą, taip pat taikomas toms valstybėms narėms, kurioms pagal 49 straipsnį taikoma leidžianti nukrypti nuostata.~~

~~6742~~ straipsnis

☒ Gamtinių dujų ☒ saugyklų ~~Laikymo~~ ☒ , vandenilio saugyklų, ☒ ~~ir~~ SGD ☒ įrenginių ir vandenilio terminalų ☒ ~~sistemos~~ operatorių paskyrimas

Laikotarpiui, kurį nustato valstybės narės, valstybės narės, atsižvelgdamos į efektyvumo ir ekonominės pusiausvyros aspektus, paskiria vieną ar kelis ⇒ šios infrastruktūros ⇐ ~~laikymo ir SGD sistemos~~ operatorius arba reikalauja, kad tai padarytų gamtinių dujų įmonės, kurioms nuosavybės teise priklauso ⇒ gamtinių dujų ⇐ saugyklos ⇒ , vandenilio saugyklos, ⇐ ~~ar~~ SGD įrenginiai ⇒ ir vandenilio terminalai ⇐.

VI SKYRIUS

6 SKIRSNIS

APSKAITOS ATSKYRIMAS IR SKAIDRUMAS

~~6830~~ straipsnis

Teisė susipažinti su finansinėmis ataskaitomis

1. Valstybės narės ar bet kuri jų paskirta kompetentinga institucija, įskaitant ~~7039~~ straipsnio 1 dalyje nurodytas reguliavimo institucijas ir ~~2434~~ straipsnio 3 dalyje nurodytas ginčų sprendimo institucijas, kiek tai yra būtina jų funkcijoms atlikti, turi teisę ~~7131~~ straipsnyje nustatyta tvarka susipažinti su gamtinių dujų ⇒ ir vandenilio ⇐ įmonių finansinėmis ataskaitomis.
2. Valstybės narės ir bet kuri paskirta kompetentinga institucija, įskaitant ~~7039~~ straipsnio 1 dalyje nurodytas reguliavimo institucijas ir ginčų sprendimo institucijas, užtikrina komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą. Valstybės narės gali numatyti, kad tokia informacija gali būti atskleidžiama, kai tai būtina kompetentingoms institucijoms atlikti savo funkcijas.

~~6931~~ straipsnis

Apskaitos atskyrimas

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kuriomis užtikrina, kad gamtinių dujų ⇨ ir vandenilio ⇨ įmonių apskaita būtų tvarkoma ~~šio straipsnio 2–5 dalyse nustatyta tvarka. Kai gamtinių dujų įmonėms remiantis 49 straipsnio 2 ir 4 dalimis leidžiama nuo šios nuostatos nukrypti, šio straipsnio nuostatų jos turi laikytis bent tvarkydamos savo vidinę apskaitą.~~
2. Gamtinių dujų ⇨ ir vandenilio ⇨ įmonės, neatsižvelgiant į jų nuosavybės sistemą ar teisinę formą, savo metines finansines ataskaitas parengia, pateikia auditui ir viešai paskelbia pagal ribotos atsakomybės bendrovių metines finansines ataskaitas reglamentuojančias nacionalinės teisės taisykles, priimtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/34/ES⁴² 1978 m. liepos 25 d. Ketvirtąją Tarybos direktyvą 78/660/EEB, grindžiamą Sutarties 44 straipsnio 2 dalies g punktu⁴³, dėl tam tikrų tipų bendrovių metinių atskaitomybių⁴⁴.
 Įmonės, kurios teisiškai nėra įpareigosotos viešai skelbti savo metinės atskaitomybės, jos kopijas laiko savo pagrindinėje buveinėje, kur su jomis gali susipažinti visuomenė.
3. Tvarkydamos savo vidaus apskaitą, ~~gamtinių dujų~~ įmonės atskirai tvarko perdavimo, skirstymo, SGD ⇨, vandenilio terminalų, gamtinių dujų ir vandenilio ⇨ ~~ir~~ laikymo ⇨ ir vandenilio transportavimo ⇨ veiklos apskaitą, kaip turėtų šią apskaitą tvarkyti, jei išvardytosiomis veiklos rūšimis verstųsi atskiros įmonės; taip siekiama išvengti diskriminavimo, kryžminio subsidijavimo ir konkurencijos iškreipimo. Jos taip pat tvarko kitų ~~su dujomis susijusių~~ veiklos rūšių, nesusijusių su perdavimu, skirstymu, SGD ⇨, vandenilio terminalais, gamtinių dujų ir vandenilio ⇨ ~~ir~~ laikymu ⇨ ir vandenilio transportavimo veikla ⇨, apskaitą, kuri gali būti konsoliduota. ~~Jei 2007 m. liepos 1 d. jos atskirai tvarko tiekimo reikalavimus atitinkantiems vartotojams veiklos ir tiekimo reikalavimų neatitinkantiems vartotojams veiklos apskaitą.~~ Apskaitoje nurodomos pajamos, gautos naudojantis perdavimu, ~~arba~~ skirstymo ⇨ arba vandenilio ⇨ tinklo nuosavybės teisėmis. Tam tikrais atvejais jos tvarko kitų, su dujomis nesusijusių, veiklos rūšių konsoliduotąją apskaitą. Tvarkant vidaus apskaitą, sudaromas kiekvienos veiklos rūšies balansas ir pelno (nuostolių) ataskaita.
4. 2 dalyje nurodyto audito metu visų pirma siekiama nustatyti, ar laikomasi 3 dalyje nurodytos pareigos vengti diskriminavimo ir kryžminių subsidijų.
5. Tvarkydamos vidaus apskaitą, įmonės nustato turto ir įsipareigojimų, išlaidų ir pajamų paskirstymo bei amortizacijos taisykles, nepažeisdamos taikytinų nacionalinių apskaitos taisyklių, ir kurių jos laikosi tvarkydamos 3 dalyje nurodytą atskirą apskaitą. Tos vidaus taisyklės gali būti keičiamos tik ypatingais atvejais. Apie tokius pakeitimus reikia pranešti ir jie turi būti tinkamai pagrįsti.
6. Metinėje atskaitomybėje turi būti pateikta informacija apie tam tikros apimties sandorius, sudarytus su susijusiomis įmonėmis.

⁴² 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013 6 29, p. 19).

⁴³ Direktyvos 78/660/EEB pavadinimas buvo pakeistas, atsižvelgiant į Europos bendrijos steigimo sutarties straipsnių numeravimo pakeitimus pagal Amsterdamo sutarties 12 straipsnį; pirminė nuoroda buvo į 54 straipsnio 3 dalies g punktą.

⁴⁴ OL L 222, 1978 8 14, p. 11.

VIII skyrius

Nacionalinės Reguliavimo institucijos

7039 straipsnis

Reguliavimo institucijų paskyrimas ir nepriklausomumas

1. Kiekviena valstybė narė paskiria vieną ~~nacionalinę~~ reguliavimo instituciją nacionaliniu lygmeniu.
2. ~~Šio straipsnio~~ 1 dalis nekliudo valstybėse narėse paskirti kitas reguliavimo institucijas regionų lygmeniu, jeigu ~~Agentūros~~ ☒ ACER ☒ Reguliavimo valdyboje yra vienas vyresnysis atstovas atstovavimo ir ryšių palaikymo ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ lygmeniu tikslais laikantis ~~Reglamento (EB) Nr. 713/2009~~ ☒ Reglamento (ES) 2019/942 ☒ ~~714~~ straipsnio 1 dalies.
3. Nukrypstant nuo ~~šio straipsnio~~ 1 dalies, valstybė narė gali paskirti reguliavimo institucijas, skirtas mažoms sistemoms geografiškai atskirtame regione, kurio suvartotas kiekis 2008 m. sudarė mažiau kaip 3 % bendro valstybėje narėje, kuriai šis regionas priklauso, suvartoto kiekio. Ta leidžianti nukrypti nuostata nekliudo paskirti vieno vyresniojo atstovo atstovavimo ir ryšių palaikymo ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ lygmeniu tikslais ~~Agentūros~~ ☒ ACER ☒ Reguliavimo valdyboje laikantis ~~Reglamento (EB) Nr. 713/2009~~ ☒ Reglamento (ES) 2019/942 ☒ ~~714~~ straipsnio 1 dalies.
4. Valstybės narės garantuoja reguliavimo institucijos nepriklausomumą ir užtikrina, kad ji nešališkai ir skaidriai naudotųsi savo įgaliojimais. Šiuo tikslu valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucija, vykdydama jai šia direktyva ir susijusiais teisės aktais nustatytas reguliavimo užduotis:
 - a) būtų teisiškai atskirta ir funkcinio atžvilgiu nepriklausoma nuo kito viešojo ar privačiojo subjekto;
 - b) užtikrintų, kad jos personalas ir už jos valdymą atsakingi asmenys:
 - i) veiktų nepriklausomai nuo visų rinkos interesų; ~~ir~~
 - ii) vykdydami reguliavimo užduotis, nesiektų gauti jokios Vyriausybės arba kito viešojo ar privačiojo subjekto tiesioginių nurodymų ir jų nevykdytų. Tas reikalavimas neturi įtakos atitinkamam glaudžiam bendradarbiavimui su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis ar Vyriausybės pateiktoms bendrosioms politinėms gairėms, nesusijusioms su reguliavimo įgaliojimais ir pareigomis pagal ~~7241~~ straipsnį.
5. Siekdamas apsaugoti reguliavimo institucijos nepriklausomumą, valstybės narės visų pirma užtikrina, kad:
 - a) reguliavimo institucija galėtų priimti savarankiškus sprendimus, nepriklausomai nuo jokio politinio organo, ~~ir jai būtų skiriami atskiri metiniai biudžeto asignavimai, kad ji savarankiškai įgyvendintų jai skirtą biudžetą ir turėtų pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių savo pareigoms vykdyti; ~~ir~~~~

↓ naujas

- b) reguliavimo institucija turėtų visus būtinus žmogiškuosius ir finansinius išteklius, kurių jai reikia efektyviai ir veiksmingai vykdyti savo pareigas ir naudotis įgaliojimais;
- c) reguliavimo institucija turėtų atskirus metinius biudžeto asignavimus ir ji galėtų savarankiškai įgyvendinti paskirtą biudžetą;
- d) reguliavimo institucijos valdybos nariai arba, jei valdybos nėra, reguliavimo institucijos aukščiausioji vadovybė būtų skiriami fiksuotam penkerių – septynerių metų laikotarpiui, kurį galima pratęsti vieną kartą.

↓ 2009/73/EB

⇒ naujas

- ~~eb)~~ reguliavimo institucijos valdybos nariai arba, jei valdybos nėra, reguliavimo institucijos aukščiausioji vadovybė būtų skiriama ⇒ remiantis objektyviais, skaidriais ir paskelbtais kriterijais atliekant nepriklausomą ir nešališką procedūrą, kuria užtikrinama, kad kandidatai turėtų reikiamus įgūdžius ir patirtį atitinkamoms pareigoms reguliavimo institucijoje užimti ⇐ ~~nustatytam laikotarpiui nuo penkerių iki septynerių metų, kurį galima pratęsti vieną kartą;~~

↓ naujas

- f) būtų nustatytos nuostatos dėl interesų konfliktų, o konfidencialumo pareigos tęstųsi pasibaigus reguliavimo institucijos valdybos narių arba, jei valdybos nėra, reguliavimo institucijos aukščiausiosios vadovybės kadencijai reguliavimo institucijoje;
- g) reguliavimo institucijos valdybos nariai arba, jei valdybos nėra, reguliavimo institucijos aukščiausioji vadovybė galėtų būti atleista tik remiantis galiojančiais skaidriais kriterijais;
- h) valstybės narės gali nustatyti, kad reguliavimo institucijos metinių finansinių ataskaitų *ex post* kontrolę vykdytų nepriklausomas auditorius.

↓ 2009/73/EB

Atsižvelgdamos į pirmos pastraipos ~~bd~~ punktą, valstybės narės užtikrina, kad būtų taikoma tinkama valdybos arba aukščiausiosios vadovybės rotacijos sistema. Valdybos narius arba, jei valdybos nėra, aukščiausiosios vadovybės narius per jų kadenciją galima būtų atleisti tik tuo atveju, jeigu jie nebeatitinka šiame straipsnyje nustatytų sąlygų arba yra pripažinti kaltais dėl nusizengimo pagal nacionalinę teisę.

↓ naujas

6. Iki 2022 m. liepos 5 d., o vėliau – kas ketverius metus Komisija teikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl to, kaip nacionalinės institucijos laikosi šiame straipsnyje nustatyto nepriklausomumo principo.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

⇒ naujas

7140 straipsnis

Reguliavimo institucijos bendrieji tikslai

Vykdydama šioje direktyvoje nurodytas reguliavimo užduotis, reguliavimo institucija, atsižvelgdama į 7241 straipsnyje nustatytas savo pareigas ir įgaliojimus, prireikus glaudžiai konsultuodamasi su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, įskaitant konkurencijos institucijas ⇒ ir kaimyninių valstybių, įskaitant trečiąsias valstybes, institucijas ⇐, ir nepažeisdama jų kompetencijos, imasi visų pagrįstų priemonių siekdama šių tikslų:

- a) glaudžiai bendradarbiaujant su ~~Agentūra~~ kitų valstybių narių reguliavimo institucijomis, ~~ir~~ Komisija ☒ ir ACER ☒ skatinti konkurencingos, ⇒ lanksčios, ⇐ saugios ir aplinką tausojančios gamtinių dujų ⇒, dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, mažo anglies dioksido pėdsako dujų ir vandenilio ⇐ vidaus rinkos kūrimą ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒ ~~ir veiksmingą rinkos atvėrimą visiems Bendrijos vartotojams ir tiekėjams~~ bei užtikrinti tinkamas veiksmingo ir patikimo ⇒ gamtinių ⇐ dujų ⇒ ir vandenilio ⇐ tinklų veikimo sąlygas, atsižvelgiant į ilgalaikius tikslus ⇒, ir taip padėti nuosekliai, efektyviai ir veiksmingai taikyti Sąjungos teisę, kad būtų pasiekti Sąjungos klimato ir energetikos tikslai ⇐ ;
- b) siekiant a punkte nurodytų tikslų, plėtoti konkurencingas ir tinkamai veikiančias regionines ⇒ tarpvalstybines ⇐ rinkas ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒ ;
- c) panaikinti prekybos gamtinėmis dujomis ⇒ ir vandeniliu ⇐ tarp valstybių narių apribojimus, įskaitant ⇒ apribojimų dėl dujų kokybės skirtumų, į gamtinių dujų sistemą įmaišomo vandenilio kiekio skirtumų ar vandenilio kokybės vandenilio sistemoje skirtumų šalinimą, ⇐ reikiamų tarpvalstybinio perdavimo ⇒ ir (arba) transportavimo ⇐ pajėgumų plėtrą, kad būtų patenkinta paklausa ir ⇒ užtikrinant jungtinės ES gamtinių dujų sistemos arba Sąjungos vandenilio sistemos sąveikumą ⇐ didinama nacionalinių rinkų integracija, kuri gali sudaryti palankesnes sąlygas gamtinių dujų srautų perdavimui ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒ ;
- d) padėti rentabiliausiu būdu pasiekti į vartotojus orientuotų, saugių, patikimų ir efektyvių nediskriminacinių sistemų plėtrą, ir skatinti sistemos pakankumą ir, atsižvelgiant į ~~bendruosius~~ energetikos ⇒ ir klimato ⇐ politikos tikslus, energijos vartojimo efektyvumą, taip pat dujų gavybos iš didelio bei mažo masto atsinaujinančiųjų ~~energijos~~ išteklių ir paskirstytos gavybos integravimą perdavimo ir skirstymo tinkluose ⇒ bei palengvinti jų eksploatavimą kitų elektros ir šilumos energetikos tinklų atžvilgiu ⇐ ;

- e) sudaryti palankesnes sąlygas naujų gavybos pajėgumų prieigai prie tinklo, visų pirma pašalinant kliūtis, kurios galėtų sutrukdyti naujų rinkos dalyvių ir dujų ~~bei vandenilio~~ , gautų iš atsinaujinančiųjų ~~energijos~~ išteklių, prieigai prie tinklo;
- f) siekiant didinti sistemos efektyvumą ~~⇒~~ , ypač energijos vartojimo efektyvumą, ~~⇒~~ ir skatinti rinkos integraciją, užtikrinti, kad sistemos operatoriams ir sistemos naudotojams būtų suteiktos tinkamos paskatos ~~trumpalaikiu ir ilgalaikiu~~ trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu;
- g) užtikrinti naudą vartotojams dėl efektyvaus jų nacionalinių rinkų veikimo, skatinant veiksmingą konkurenciją ir padedant užtikrinti vartotojų apsaugą ~~⇒ glaudžiai bendradarbiaujant su atitinkamomis vartotojų apsaugos institucijomis~~ ~~⇒~~ ;
- h) padėti pasiekti viešųjų paslaugų teikimo gamtinių dujų sektoriuje aukštų standartų, prisidėti prie pažeidžiamų vartotojų apsaugos ir padėti suderinti keitimosi būtiniais duomenimis procedūras vartotojams keičiant tiekėjus.

7241 straipsnis

Reguliavimo institucijos pareigos ir įgaliojimai

1. Reguliavimo institucijos pareigos yra šios:

- a) vadovaujantis skaidrumo kriterijais nustatyti ar patvirtinti perdavimo ar skirstymo tarifus ~~⇒ ir (arba)~~ ~~⇒ arba~~ jų metodikas;

↓ naujas

- b) nuo 2031 m. sausio 1 d. arba nuo šios direktyvos 31 straipsnio 1 dalies taikymo pradžios dienos – vadovaujantis skaidrumo kriterijais nustatyti arba patvirtinti prieigos prie vandenilio tinklo tarifus ir (arba) jų metodikas;
- c) vadovaujantis skaidrumo kriterijais nustatyti arba patvirtinti: i) [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx] 4 straipsnyje nurodyto priskirtojo mokesčio dydį ir taikymo trukmę ir (arba) jų nustatymo metodikas; ii) perkeliama turto vertę ir visų dėl to galinčių susidaryti pelno arba nuostolių paskirtį ir iii) priskirtojo mokesčio įmokų paskirstymą;

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

- ~~de)~~ užtikrinti, kad perdavimo ~~⇒ sistemos operatoriai~~ ~~⇒~~ ir skirstymo sistemos operatoriai ~~bei~~ ~~prireikus~~ sistemų savininkai, ~~⇒ vandenilio tinklų operatoriai~~ ~~⇒~~ taip pat visos gamtinių dujų ~~⇒ ir vandenilio~~ ~~⇒~~ įmonės ~~⇒ ir kiti rinkos dalyviai, įskaitant piliečių energetikos bendrijas,~~ ~~⇒ laikytųsi pagal šią direktyvą~~ ~~⇒~~ , [naujos redakcijos Dujų reglamentą, pasiūlytą COM(2021) xxx], pagal Dujų reglamento 52 ir 53 straipsnius priimtus tinklo kodeksus ir gaires, Reglamentą (ES) 2017/1938 ~~⇒ ir kitus atitinkamus Bendrijos~~ ~~⇒~~ Sąjungos ~~⇒~~ teisės aktus nustatytų įpareigojimų, įskaitant tuos, kurie susiję su tarpvalstybiniais klausimais ~~⇒~~ , taip pat ACER sprendimų ~~⇒~~ ;

↓ naujas

- e) glaudžiai bendradarbiaujant su kitomis reguliavimo institucijomis užtikrinti, kad ENTSO-G, ES SSO subjektas ir Europos vandenilio tinklų operatorių tinklas (ENNOH) laikytųsi įpareigojimų pagal šią direktyvą, [naujos redakcijos Dujų reglamentą, pasiūlytą COM(2021) xxx], pagal [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx] 52–56 straipsnius priimtus tinklo kodeksus ir gaires ir kitus aktualius Sąjungos teisės aktus, įskaitant tuos, kurie susiję su tarpvalstybiniais klausimais, taip pat ACER sprendimų, ir kartu nustatyti faktus, kai ENTSO-G, ES SSO subjektas ar ENNOH nevykdo savo pareigų; jei reguliavimo institucijos negali pasiekti susitarimo per keturis mėnesius nuo konsultacijų, per kurias siekiama kartu nustatyti neatitikties faktą, pradžios, klausimo nagrinėjimas perduodamas ACER, kad ši priimtų sprendimą pagal Reglamento (ES) 2019/942 6 straipsnio 10 dalį;
- f) stebėti dujų kokybės savybių raidą bei perdavimo sistemos operatorių ir, kai aktualu, skirstymo sistemos operatorių vykdomą dujų kokybės valdymą, taip pat su sistemos operatorių vykdomu dujų kokybės valdymu susijusių sąnaudų raidą ir vandenilio įmaišymo į gamtinių dujų sistemą pokyčius;
- g) stebėti vandenilio kokybės raidą ir, kai aktualu remiantis 46 straipsniu, vandenilio tinklo operatorių vykdomą vandenilio kokybės valdymą, taip pat su vandenilio kokybės valdymu susijusių sąnaudų raidą;
- h) nagrinėti vandenilio tinklo operatorių pagal 52 straipsnį pateiktas vandenilio transportavimo infrastruktūros plėtros apžvalgas ir pateikti jų vertinimą, kuriame atsižvelgiama į bendrą vandenilio tinklo reikalingumą energetiniu ir ekonominiu požiūriu, taip pat į jungtinio scenarijaus sistemą, parengtą pagal 51 straipsnio 2 dalies e punktą dėl tinklo plėtros planavimo;
- i) tvirtinant priskirtąjį mokestį, nurodytą [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx] 4 straipsnyje, atsižvelgti į vandenilio transportavimo infrastruktūros plėtros apžvalgos nagrinėjimą ir vertinimą, kurių reikalaujama pagal h punktą;

↓ 2019/692 1 straipsnio 6 punktas
(pritaikytas)
⇒ naujas

- j) tarpvalstybiniais klausimais bendradarbiauti su atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucija ar institucijomis bei ~~Agentūra~~ ☒ ACER ☒ ⇒, visų pirma dalyvaujant ACER Reguliavimo valdybos veikloje pagal Reglamento (ES) 2019/942 21 straipsnį ☒. Dėl infrastruktūros į trečiąją ~~valstybę~~ ☒ ir iš jos valstybės narės, kurioje yra pirmas sujungimo su valstybių narių tinklu taškas, reguliavimo institucija gali bendradarbiauti su atitinkamomis trečiosios ~~valstybės šalies~~ institucijomis, pasikonsultavusi su kitų atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucijomis, siekdama, kad ~~šios~~ ☒ tos ☒ infrastruktūros atžvilgiu ši direktyva nuosekliai būtų taikoma valstybių narių teritorijoje;

- ~~ke)~~ laikytis visų atitinkamų teisiškai privalomų ☒ ACER ☒ ~~Agentūros~~ ir Komisijos sprendimų ir juos vykdyti;
- ~~le)~~ kasmet teikti savo veiklos ir pareigų vykdymo ataskaitą atitinkamoms valstybių narių institucijoms, ☒ ACER ☒ ~~Agentūrai~~ ir Komisijai. Tokiose ataskaitose nurodomi veiksmai, kurių imtasi kiekvienai iš šiame straipsnyje išvardytų užduočių vykdyti, ir gauti rezultatai;
- ~~m)~~ užtikrinti, kad nebūtų perdavimo, skirstymo, ⇒ vandenilio transportavimo, gamtinių dujų ir vandenilio ⇐ laikymo, SGD ⇒ ir vandenilio terminalų ⇐ ir ⇒ gamtinių dujų ir vandenilio ⇐ tiekimo veiklos kryžminio subsidijavimo;
- ~~ne)~~ stebėti perdavimo sistemos operatorių investicijų planus ir savo metinėje ataskaitoje juos įvertinti atsižvelgiant į tai, ar jie atitinka visos ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ tinklo plėtros planą, nurodytą ☒ [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx] 29 straipsnio x dalyje ☒ ~~Reglamento (EB) Nr. 715/2009 8 straipsnio 3 dalies b punkte~~; į tokį vertinimą gali būti įtrauktos ir rekomendacijos iš dalies keisti tuos investicijų planus;
- ~~oh)~~ stebėti, ar laikomasi tinklo saugumo ir patikimumo taisyklių, ir peržiūrėti, kaip jis veikė praityje, ir nustatyti arba patvirtinti paslaugų ir tiekimo kokybės standartus ir reikalavimus arba kartu su kitomis kompetentingomis institucijomis prisidėti prie šio proceso;
- ~~p)~~ stebėti veiklos skaidrumo lygį, įskaitant didmenines kainas, ir užtikrinti, kad gamtinių dujų ⇒ ir vandenilio ⇐ įmonės laikytųsi skaidrumo įsipareigojimų;
- ~~q)~~ stebėti rinkos atvėrimo ir konkurencijos didmeninėje bei mažmeninėje prekyboje lygį ir veiksmingumą, įskaitant gamtinių dujų ⇒ ir vandenilio ⇐ biržas, namų ūkio vartotojams taikomas kainas, įskaitant išankstinio mokėjimo sistemas, tiekėjų pakeitusių vartotojų procentinę dalį, nuo tinklo atjungtų vartotojų procentinę dalį, mokesčius už priežiūros paslaugas ir jų vykdymą, namų ūkio vartotojų pateiktus skundus, taip pat visus konkurencijos iškraipymo ar apribojimo atvejus, įskaitant visos svarbios informacijos teikimą ir atitinkamų konkurencijos institucijų informavimą apie visus svarbius atvejus;
- ~~rk)~~ stebėti, ar nepasitaiko konkurenciją ribojančios sutartinės praktikos, įskaitant išimtinių teisių sąlygas, kuriomis stambiams ne namų ūkio vartotojams gali būti užkirstas kelias arba apribota galimybė vienu metu sudaryti sutartis su daugiau nei vienu tiekėju, ir reikiamais atvejais apie tokią praktiką pranešti nacionalinėms konkurencijos institucijoms;
- ~~sl)~~ laikytis sutarties laisvės ~~nutraukiamų tiekimo sutarčių atžvilgiu bei~~ ilgalaikių sutarčių atžvilgiu, jei jos atitinka ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teisę ir yra suderinamos su ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ politika ⇒ ir jei jos padeda siekti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų. Negalima sudaryti ilgalaikių sutarčių dėl iškastinių dujų, kurioms netaikomos taršos mažinimo priemonės, tiekimo, kurios galiotų ilgiau nei iki 2049 m. pabaigos ⇐ ;

- ~~tm)~~ stebėti, per kiek laiko ⇒ gamtinių dujų ⇐ perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriai ⇒ arba vandenilio tinklo operatoriai ⇐ sujungia vamzdynus ir atlieka remonto darbus;
- ~~un)~~ stebėti, kaip laikomasi ~~2933~~ ⇒ arba 33 ⇐ straipsnyje nustatytų sąlygų, kuriomis suteikiama teisė naudotis saugyklomis, dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis ir kitomis papildomomis paslaugomis, ir tas sąlygas peržiūrėti. Tuo atveju, jei teisės naudotis ⇒ gamtinių dujų ⇐ saugyklomis tvarka nustatoma pagal ~~2933~~ straipsnio 3 dalį, ši užduotis neapima tarifų peržiūros;
- ~~ye)~~ padėti kartu su kitomis atitinkamomis institucijomis užtikrinti, kad vartotojų apsaugos priemonės, įskaitant nustatytas I priede, būtų veiksmingos ir vykdomos;
- ~~wp)~~ bent kartą per metus skelbti rekomendacijas, susijusias su tiekimo kainų atitiktimi ~~63~~ straipsniui, ir tam tikrais atvejais jas persiųsti konkurencijos institucijoms;
- ~~xe)~~ užtikrinti ⇒ nediskriminacinę prieigą prie duomenų ⇐ ~~galimybę naudotis duomenimis~~ apie vartotojų suvartojimą, tokių duomenų teikimą suderintą, lengvai suprantama forma nacionaliniu lygmeniu neprivalomo naudojimo tikslais ir ~~skubia~~ galimybę visiems vartotojams greitai gauti tokius duomenis ~~naudotis tokiais duomenimis~~ ⇒ pagal 22 ir 23 straipsnius ⇐ ~~kaip nurodyta pagal I priedo h punktą~~;
- ~~ye)~~ stebėti, kaip įgyvendinamos taisyklės, susijusios su perdavimo sistemos operatorių, skirstymo sistemos operatorių, ⇒ vandenilio tinklo operatorių, ⇐ tiekėjų, vartotojų ir kitų rinkos dalyvių vaidmenimis bei pareigomis, pagal ~~Reglamento (EB) Nr. 715/2009~~ ☒ [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx] ☒ nuostatas;
- ~~zs)~~ stebėti, ar teisingai taikomi kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, ar ⇒ gamtinių dujų ⇐ saugyklai taikoma ~~2933~~ straipsnio 3 arba 4 dalis; ir
- ~~aa)~~ stebėti ~~7746~~ straipsnyje nurodytų apsaugos priemonių įgyvendinimą;
- ~~bb)~~ prisidėti prie keitimosi duomenimis procesų suderinimo svarbiausiems rinkos procesams regioniniu lygmeniu;.

↓ naujas

- cc) įgyvendinti pagal 52 straipsnį priimtus tinklo kodeksus ir gaires, taikant nacionalines priemones arba, kai to reikia, koordinuotas regionines arba visos Sąjungos priemones;
- dd) užtikrinti skaidrų ir efektyvų nacionalinio tinklo plėtros plano rengimo procesą pagal 51 ir 52 straipsniuose nustatytus reikalavimus;
- ee) tvirtinti ir iš dalies keisti tinklo plėtros planą;
- ff) stebėti perdavimo sistemos operatorių, skirstymo sistemos operatorių, laikymo sistemos operatorių ir SGD įrenginių operatorių vykdomą dujų kokybės kontrolę ir valdymą;
- gg) stebėti priemonių, kurių imamasi susidarius ekstremaliajai situacijai, įgyvendinimą, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2017/1938 ir aprašyta

nacionaliniame ekstremaliųjų situacijų valdymo plane, įskaitant solidarumo priemones pagal to reglamento 13 straipsnį;

- hh) stebėti palyginamųjų interneto svetainių, įskaitant 12 straipsnyje nustatytus kriterijus atitinkančias palyginimo priemones, prieinamumą;
- ii) stebėti nepagrįstų kliūčių ir apribojimų vartoti iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintas gamtines dujas ir plėtoti piliečių energetikos bendrijas šalinimą.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

2. 1 dalyje nustatytas stebėsenos pareigas gali vykdyti kitos institucijos nei reguliavimo institucija, jei valstybė narė yra taip nustačiusi. Tokiu atveju turi būti nedelsiant sudaryta galimybė reguliavimo institucijai naudotis atlikus tokią stebėseną gauta informacija.

Reguliavimo institucija, vykdydama 1 dalyje nustatytas pareigas, atitinkamai konsultuojasi su ⇒ gamtinių dujų ⇐ perdavimo sistemos ⇒ ir vandenilio tinklo ⇐ operatoriais ir atitinkamai glaudžiai bendradarbiauja su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, išsaugodama jų nepriklausomumą, nedarydama įtakos jų specialiai kompetencijai ir laikydamasi geresnio reglamentavimo principų.

Reguliavimo institucijos ar ~~Agentūros~~ ⊗ ACER ⊗ pagal šią direktyvą duoti pritarimai nedaro įtakos jokiame derame pagrįstam reguliavimo institucijos būsimam naudojimuisi savo įgaliojimais pagal šį straipsnį ar kitų atitinkamų institucijų ar Komisijos nustatytoms sankcijoms.

3. Kai pagal ~~5544~~ ⇒ arba 62 ⇐ straipsnį paskiriamas nepriklausomas sistemos operatorius ⇒ arba nepriklausomas vandenilio tinklo operatorius ⇐, be šio straipsnio 1 dalyje jai pavestų pareigų, reguliavimo institucija taip pat:

- a) stebi, ar perdavimo sistemos savininkas ir nepriklausomas sistemos operatorius ⇒ arba vandenilio tinklo savininkas ir nepriklausomas vandenilio tinklo operatorius ⇐ vykdo savo įpareigojimus pagal šį straipsnį, ir skiria sankcijas už įpareigojimų nevykdymą pagal 4 dalies d punktą;
- b) stebi nepriklausomo sistemos operatoriaus ir perdavimo sistemos savininko ⇒ arba vandenilio tinklo savininko ir nepriklausomo vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ ryšius, siekdama užtikrinti, kad nepriklausomas sistemos operatorius ⇒ arba nepriklausomas vandenilio tinklo operatorius ⇐ vykdytų savo įpareigojimus, ir visų pirma tvirtina sutartis bei vykdo nepriklausomo sistemos operatoriaus ir perdavimo sistemos savininko ⇒ arba vandenilio tinklo savininko ir nepriklausomo vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ ginčų sprendimo institucijos funkcijas, kai bet kuri iš šalių pateikia skundą pagal 11 dalį;
- c) nepažeisdama ~~5544~~ straipsnio 2 dalies c punkte nustatytos tvarkos, pirmajame dešimties metų tinklo plėtros plane patvirtina investicijų planus ir daugiamečių tinklo plėtros planą, kurį kasmet teikia nepriklausomas sistemos operatorius ⇒ arba nepriklausomas vandenilio tinklo operatorius ⇐;
- d) užtikrina, kad į nepriklausomo sistemos operatoriaus ⇒ arba nepriklausomo vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ renkamų mokesčių už prieigą prie tinklo tarifus būtų įskaičiuotas tinkamas atlygis tinklo savininkui ar tinklo

savininkams už naudojimąsi tinklu ir bet kokias naujas investicijas į jį, su sąlyga, kad taikomi ekonomiškai ir efektyvūs tarifai; ~~##~~

- e) turi įgaliojimus atlikti patikrinimus, taip pat ir iš anksto apie juos nepranešus, perdavimo sistemos savininko ir nepriklausomo sistemos operatoriaus $\Rightarrow$ arba vandenilio tinklo savininko ir nepriklausomo vandenilio tinklo operatoriaus $\Leftarrow$ patalpose;

4. Valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucijoms būtų suteikti įgaliojimai, kuriais naudodamosi jos galėtų efektyviai ir operatyviai vykdyti 1, 3 ir 6 dalyse nurodytas pareigas. Šiuo tikslu reguliavimo institucija turi bent šiuos įgaliojimus:

- a) priimti privalomus sprendimus dėl gamtinių dujų $\Rightarrow$ ir vandenilio $\Leftarrow$ įmonių;
- b) atlikti dujų rinkų veikimo tyrimą ir nuspręsti, kokių reikia imtis būtinų ir proporcingų priemonių veiksmingai konkurencijai skatinti bei tinkamam $\Rightarrow$ dujų $\Leftarrow$ rinkos veikimui užtikrinti, bei nustatyti šias priemones $\boxtimes$ ir $\boxtimes$, kai tinkama, Tam tikrais atvejais reguliavimo institucija, atlikdama su konkurencijos teise susijusį tyrimą, taip pat turi įgaliojimus bendradarbiauti su nacionaline konkurencijos institucija ir finansų rinkos reguliavimo institucijomis arba Komisija;
- c) reikalauti informacijos iš gamtinių dujų $\Rightarrow$ ir vandenilio $\Leftarrow$ įmonių, jei ta informacija reikalinga institucijos užduotims įvykdyti, įskaitant atsisakymo trečiosioms šalims suteikti prieigą pagrindimą ir visą informaciją apie priemones, būtinas tinklui sustiprinti;
- d) pagal šią direktyvą arba bet koki atitinkamą teisiškai privalomą reguliavimo institucijos ar Agentūros $\boxtimes$ ACER $\boxtimes$ sprendimą nustatytų įpareigojimų nevykdančioms gamtinių dujų $\Rightarrow$ ir vandenilio $\Leftarrow$ įmonėms skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas arba pasiūlyti kompetentingam teismui skirti tokias sankcijas, Tai apima $\boxtimes$, įskaitant $\boxtimes$ įgaliojimą atitinkamai perdavimo sistemos operatoriui $\Rightarrow$ arba vandenilio tinklo operatoriui $\Leftarrow$ skirti arba siūlyti skirti jam sankcijas, kurios sudaro iki 10 % metinės perdavimo sistemos operatoriaus $\Rightarrow$ arba vandenilio tinklo operatoriaus $\Leftarrow$ apyvartos, arba vertikaliai integruotai vertikalios integracijos įmonei skirti arba siūlyti skirti jai sankcijas, kurios sudaro iki 10 % metinės vertikaliai integruotos vertikalios integracijos įmonės apyvartos, tuo atveju, kai jie nesilaiko atitinkamų įpareigojimų pagal šią direktyvą; ~~##~~
- e) turi tinkamas teises atlikti tyrimus ir reikiamus įgaliojimus rengti nurodymus, kaip spręsti ginčus pagal 11 ir 12 dalis.

↓ naujas

5. Reguliavimo institucija, esanti valstybėje narėje, kurioje yra ENTSO-G, ENNOH arba ES SSO subjekto būstinė, turi įgaliojimus skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas tiems subjektams, jei jie nevykdo savo pareigų pagal šią direktyvą, [naujos redakcijos Dujų reglamentą, pasiūlytą COM(2021) xxx] arba bet koki aktualų teisiškai privalomą reguliavimo institucijos arba ACER sprendimą, arba pasiūlyti kompetentingam teismui skirti tokias sankcijas.

65. Kai pagal ~~IV skyrių~~ IX skyriaus 3 skirsnį paskiriamas ⇒ nepriklausomas ⇐ perdavimo sistemos operatorius ⇒ arba integruotas vandenilio tinklo operatorius ⇐, be šio straipsnio 1 ir 4 dalyse jai pavestų pareigų ir įgaliojimų, reguliavimo institucijai skiriamos bent šios pareigos ir suteikiami bent šie įgaliojimai:
- a) skirti sankcijas pagal 4 dalies d punktą už diskriminacinį elgesį vertikaliai integruotos vertikalios integracijos įmonės naudai;
 - b) stebėti perdavimo sistemos operatoriaus ⇒ arba integruoto vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ ir vertikaliai integruotos vertikalios integracijos įmonės ryšius, siekiant užtikrinti, kad perdavimo sistemos operatorius ⇒ arba integruotas vandenilio tinklo operatorius ⇐ vykdytų savo įpareigojimus;
 - c) vykdyti vertikaliai integruotos vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus ⇒ arba integruoto vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ ginčų sprendimo institucijos funkcijas, kai bet kuri iš šalių pateikia skundą pagal 11 dalį;
 - d) stebėti vertikaliai integruotos vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus ⇒ arba integruoto vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ komercinius ir finansinius ryšius, įskaitant paskolas;
 - e) tvirtinti visus vertikaliai integruotos vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus ⇒ arba integruoto vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ komercinius ir finansinius susitarimus su sąlyga, kad jie atitinka rinkos sąlygas;
 - f) gavus pranešimą iš už atitikties programos priežiūrą atsakingo pareigūno pagal ~~6424~~ straipsnio 4 dalį, reikalauti iš vertikaliai integruotos vertikalios integracijos įmonės pateisinančių įrodymų. Teisinantis visų pirma turi būti pateikti ☒ įrodymų ☒ apie tai, kad nebuvo jokio diskriminacinio elgesio, kuris buvo naudingas vertikaliai integruotai vertikalios integracijos įmonei, atvejo;
 - g) atlikti patikrinimus, taip pat iš anksto apie juos nepranešus, vertikaliai integruotos vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus ⇒ arba integruoto vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ patalpose; ~~ne~~
 - h) paskirti visas arba tam tikras perdavimo sistemos operatoriaus ⇒ arba integruoto vandenilio tinklo operatoriaus ⇐ užduotis pagal ~~6414~~ straipsnį paskirtam nepriklausomam sistemos operatoriui ⇒ arba integruotam vandenilio tinklo operatoriui ⇐, jei perdavimo sistemos operatorius ⇒ arba integruotas vandenilio tinklo operatorius ⇐ nuolat nesilaiko savo įpareigojimų pagal šią direktyvą, visų pirma dažno diskriminacinio elgesio vertikaliai integruotos vertikalios integracijos įmonės naudai atveju.
76. Reguliavimo institucijos atsako už tai, kad likus pakankamai laiko iki jų įsigaliojimo būtų nustatytos ar patvirtintos bent tos metodikos, pagal kurias apskaičiuojamos ar nustatomos sąlygos, susijusios su:
- a) prijungimu ir prieiga prie nacionalinių ⇒ gamtinių dujų ⇐ tinklų, įskaitant perdavimo bei skirstymo tarifus, taip pat su sąlygomis ir tarifais, kuriais

suteikiama prieiga prie SGD įrenginių ~~☒~~ , o taikant ~~☒~~ ~~Taikant tuos~~ tarifus ar metodikas sudaromos galimybės būtinas investicijas į tinklus ir SGD įrenginius vykdyti tokiu būdu, kad tos investicijos užtikrintų tinklų ir SGD įrenginių perspektyvumą;

⇓ naujas

- b) prijungimu ir prieiga prie nacionalinių vandenilio tinklų, įskaitant (nuo 2031 m. sausio 1 d.) vandenilio tinklo tarifus, kai taikoma, taip pat su vandenilio saugyklų ir vandenilio terminalų prieigos sąlygomis;

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

- ~~c)~~ balansavimo paslaugų teikimu, kuris atliekamas pačiu ekonomiškiausiu būdu, ir atitinkamų paskatų suteikimu tinklo naudotojams siekti dujų sunaudojimo ir realizavimo pusiausvyros. ~~Balansavimo paslaugos teikiamos sąžiningai ir nediskriminuojančiai bei yra paremtos objektyviais kriterijais; #~~

⇓ naujas

- d) priskirtųjų mokesčių pagal [naujos redakcijos Dujų reglamento, pasiūlyto COM(2021) xxx] 4 straipsnį tvirtinimu ir stebėseną;

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

⇒ naujas

- e) prieiga prie tarpvalstybinių infrastruktūrų, įskaitant pajėgumų paskirstymo ir perkrovos valdymo procedūras.

~~87.~~ 7 dalyje nurodytos metodikos arba sąlygos yra paskelbiamos.

~~98.~~ Nustatydamos ar tvirtindamos tarifus arba metodikas ir balansavimo paslaugas, reguliavimo institucijos užtikrina, kad perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriams ⇒ , o nuo 2031 m. sausio 1 d. – ir vandenilio tinklo operatoriams ⇐ būtų suteiktos tinkamos paskatos ~~trumpalaikiu ir ilgalaikiu~~ trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu didinti energijos vartojimo efektyvumą, skatinti rinkos integraciją ir tiekimo saugumą bei remti susijusius mokslinius tyrimus.

~~109.~~ Reguliavimo institucijos stebi nacionalinių ~~dujų~~ perdavimo tinklų ⇒ ir vandenilio tinklų ⇐ perkrovos valdymą, įskaitant jungiamuosius vamzdynus, ir perkrovos valdymo taisyklių įgyvendinimą. Tuo tikslu perdavimo sistemos operatoriai ⇒ , vandenilio tinklo operatoriai ⇐ arba rinkos operatoriai savo perkrovos valdymo taisykles, įskaitant pajėgumų paskirstymą, pateikia ~~nacionalinėms~~ reguliavimo institucijoms. ~~Nacionalinės~~ #Reguliavimo institucijos gali pareikalauti keisti tas taisykles.

☒ Sprendimai ir ginčai ☒

140. Reguliavimo institucijoms suteikiami įgaliojimai reikalauti, kad ⇒ gamtinių dujų ⇐ perdavimo, laikymo, SGD ir skirstymo sistemos operatoriai ⇒ , vandenilio saugyklų ir terminalų operatoriai, o nuo 2031 m. sausio 1 d. – ir vandenilio tinklų operatoriai⇐ prireikus pakeistų sąlygas, įskaitant šiame straipsnyje nurodytus tarifus ir metodikas, siekiant užtikrinti, kad jie būtų proporcingi ir taikomi nediskriminaciniu būdu. Tuo atveju, jei teisės naudotis saugyklomis tvarka nustatoma pagal ~~2933~~ straipsnio 3 dalį, ta užduotis neapima tarifų keitimo. Jei vėluojama nustatyti ⇒ gamtinių dujų ⇐ perdavimo ir skirstymo tarifus ⇒ ir, kai tinkama, vandenilio tinklo tarifus ⇐ , reguliavimo institucijos turi įgaliojimą nustatyti ar patvirtinti laikinuosius perdavimo ir skirstymo tarifus ar metodikas ⇒ ir vandenilio tinklo tarifus ir metodikas ⇐ ir nuspręsti dėl atitinkamų kompensavimo priemonių taikymo, jei galutiniai tarifai ar metodikos skirtųsi nuo tų laikinųjų tarifų ar metodikų.
244. Bet kuri šalis, turinti nusiskundimų ⇒ dėl gamtinių dujų ⇐ perdavimo, laikymo, SGD ar skirstymo sistemos operatoriaus ⇒ arba vandenilio tinklo, saugyklos arba terminalo operatoriaus ⇐ veiksmu~~ais~~, susijusiu~~ais~~ su to operatoriaus įpareigojimais pagal šią direktyvą, gali pateikti skundą reguliavimo institucijai, kuri, veikdama kaip ginčų sprendimo institucija, priima sprendimą per ~~dviejų mėnesių laikotarpį~~ mėnesius nuo skundo gavimo dienos. Jei reguliavimo institucijoms reikia papildomos informacijos, tas laikotarpis gali būti pratęstas dviem mėnesiais. Tą pratęstą laikotarpį galima dar pratęsti, jei su tuo sutinka skundą pateikusi šalis. Reguliavimo institucijos sprendimas yra privalomas, nebent ir kol jis panaikinamas apeliacine tvarka.
342. Šalis, kurios atžvilgiu priimtas sprendimas ir kuri turi teisę pateikti skundą, susijusį su sprendimu dėl pagal šį straipsnį priimtų metodikų, arba kai reguliavimo institucija privalo konsultuotis – dėl pasiūlytų tarifų ar metodikų, ne vėliau kaip per du mėnesius arba per valstybių narių nustatytą trumpesnį laikotarpį nuo sprendimo ar pasiūlymo dėl sprendimo paskelbimo dienos, pateikia skundą dėl sprendimo peržiūrėjimo. Toks skundas nesustabdo sprendimo įgyvendinimo.
443. Valstybės narės sukuria tinkamus ir efektyvius reguliavimo, kontrolės ir skaidrumo mechanizmus, kad būtų išvengta piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, ypač kai tai kenkia vartotojų interesams, ir agresyvaus elgesio. Nustatant tuos mechanizmus atsižvelgiama į ~~Sutarties~~ ☒ SESV ☒, ypač į jos ~~82~~ ☒ 102 ☒ straipsnio, nuostatas.
544. Valstybės narės užtikrina, kad būtų imtasi tinkamų priemonių, įskaitant patraukimą atsakomybėn administracine ar baudžiamąja tvarka pagal jų nacionalinę teisę, prieš atsakingus fizinius ar juridinius asmenis, nesilaikančius šia direktyva nustatytų konfidencialumo taisyklių.
645. ~~2 ir 344 ir 12~~ dalyse nurodyti skundai nedaro įtakos teisei paduoti apeliaciją pagal ~~Bandrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ arba nacionalinę teisę.
746. Reguliavimo institucijų priimti sprendimai turi būti visiškai motyvuoti ir pagrįsti, kad būtų galima atlikti teisminę peržiūrą. Sprendimai turi būti prieinami visuomenei, užtikrinant komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą.
847. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniu lygmeniu veiktų tinkami mechanizmai, kuriuos taikant šalis, kurios atžvilgiu reguliavimo institucija priima sprendimą, turėtų

teisę paduoti apeliaciją nuo suinteresuotųjų šalių ir nuo bet kokios Vyriausybės nepriklausomai institucijai.

7442 straipsnis

~~Tarpvalstybinių klausimų reguliavimo tvarka~~ **Reguliavimo institucijų regioninis bendradarbiavimas tarpvalstybiniais klausimais**

1. Reguliavimo institucijos glaudžiai konsultuojasi ir bendradarbiauja tarpusavyje $\Rightarrow$, visų pirma per ACER $\Leftarrow$, taip pat teikia viena kitai ir Agentūrai $\otimes$ ACER $\otimes$ visą informaciją, būtiną jų užduotims pagal šią direktyvą vykdyti. Keičiantis informacija, informaciją gaunanti institucija užtikrina tokio paties lygio konfidencialumą, kurio reikalaujama iš ją teikiančios institucijos.
2. Reguliavimo institucijos bendradarbiauja bent regionų lygmeniu siekdamos:
 - a) skatinti ~~rengti eksploatacines priemones, skirtas sudaryti sąlygas~~ kurti darbo tvarką, kuri sudarytų sąlygas optimaliai valdyti tinklą, skatinti bendras dujų $\Rightarrow$ ir vandenilio $\Leftarrow$ biržas ir tarpvalstybinių pajėgumų paskirstymą ir sudaryti sąlygas tinkamam sujungimo pajėgumų, įskaitant naujus jungiamuosius vamzdynus, lygiui užtikrinti regione ir tarp regionų siekiant sudaryti galimybes plėtoti veiksmingą konkurenciją ir gerinti tiekimo saugumą, nediskriminuojant tiekimo įmonių įvairiose valstybėse narėse;
 - b) koordinuoti visų tinklo kodeksų, skirtų atitinkamiems perdavimo sistemos operatoriams $\Rightarrow$, vandenilio tinklo operatoriams $\Leftarrow$ ir kitiems rinkos dalyviams, rengimą; ~~ir~~
 - c) koordinuoti perkrovos valdymo taisyklių rengimą; ~~ir~~

$\Downarrow$ naujas

- d) užtikrinti, kad teisės subjektai, vykdančys perdavimo operatorių ir tinklo operatorių užduotis tarpvalstybiniu arba regioniniu lygmeniu, laikytųsi teisės aktų reikalavimų.

$\Downarrow$ 2009/73/EB

$\Rightarrow$ naujas

3. ~~Nacionalinės~~ ~~ir~~ Reguliavimo institucijos turi teisę tarpusavyje sudaryti bendradarbiavimo susitarimus, siekdamos skatinti bendradarbiavimą reguliavimo srityje.
4. 2 dalyje nurodyti veiksmai vykdomi atitinkamai glaudžiai konsultuojantis su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis ir nedarant įtakos jų specialiai kompetencijai.
5. ~~Komisija gali priimti gaires, kokių mastu reguliavimo institucijos turi bendradarbiauti tarpusavyje ir su Agentūra. Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 51 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.~~

↓ naujas

5. Komisijai pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildoma ši direktyva, nustatant gaires, koku mastu reguliavimo institucijos privalo bendradarbiauti tarpusavyje ir su ACER.

↓ 2019/692 1 straipsnio 7 punktą
⇒ naujas

6. Reguliavimo institucijos arba, kai tikslinga, kitos kompetentingos institucijos gali konsultuotis ir bendradarbiauti su atitinkamomis trečiųjų valstybių ~~šalių~~ ⇒, įskaitant Energijos bendrijos susitariančiasias šalis, ⇐ institucijomis dėl dujų ⇒ ir vandenilio ⇐ infrastruktūros į trečiąsias valstybes ~~šalis~~ ir iš jų eksploatavimo, siekdamas užtikrinti, kad atitinkamos infrastruktūros atžvilgiu ši direktyva nuosekliai būtų taikoma valstybės narės teritorijoje ir teritorinėje jūroje.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

7543 straipsnis

⊗ Tinklo kodeksų ir ⊗ ~~G~~gairių laikymasis

1. ~~Nacionalinė~~ Reguliavimo institucija ir Komisija gali prašyti, kad ~~Agentūra~~ ⊗ ACER ⊗ pateiktų nuomonę, ar reguliavimo institucijos priimtas sprendimas atitinka šioje direktyvoje arba ~~Reglamente (EB) Nr. 715/2009~~ ⊗ [naujos redakcijos Dujų reglamente, pasiūlytame COM(2021) xxx] ⊗ nurodytas gaires ⇒ ir tinklo kodeksus ⇐.
2. ~~Agentūra~~ ⊗ ACER ⊗ per tris mėnesius nuo prašymo gavimo dienos atitinkamai pateikia nuomonę reguliavimo institucijai, paprašiusiai pateikti nuomonę, arba Komisijai ir reguliavimo institucijai, priėmusiai atitinkamą sprendimą.
3. Jei sprendimą priėmusi reguliavimo institucija neatsižvelgia į ⊗ ACER ⊗ ~~Agentūros~~ nuomonę per keturis mėnesius nuo tos nuomonės gavimo dienos, ⊗ ACER ⊗ ~~Agentūra~~ atitinkamai apie tai praneša Komisijai.
4. Jeigu reguliavimo institucija mano, kad kitos reguliavimo institucijos priimtas sprendimas dėl tarpvalstybinės prekybos neatitinka šioje direktyvoje arba ~~Reglamente (EB) Nr. 715/2009~~ ⊗ [naujos redakcijos Dujų reglamente, pasiūlytame COM(2021) xxx] ⊗ nurodytų ⇒ tinklo kodeksų ir ⇐ gairių, per du mėnesius nuo to sprendimo priėmimo dienos ji gali pranešti apie tai Komisijai.
5. Jeigu Komisija per du mėnesius nuo ~~Agentūros~~ ⊗ ACER ⊗ pranešimo pagal 3 dalį arba reguliavimo institucijos pranešimo pagal 4 dalį gavimo dienos ar savo iniciatyva per tris mėnesius nuo sprendimo priėmimo dienos nustato, kad dėl reguliavimo institucijos priimto sprendimo kyla pagrįstų abejonių, ar toks sprendimas atitinka šioje direktyvoje arba ~~Reglamente (EB) Nr. 715/2009~~ ⊗ [naujos redakcijos Dujų reglamente, pasiūlytame COM(2021) xxx] ⊗ nurodytas gaires ⇒ ir tinklo kodeksus ⇐, Komisija gali nuspręsti toliau nagrinėti atvejį. Tokiu atveju Komisija

paprašo reguliavimo institucijos ir ~~procedūros, vykstančios reguliavimo institucijoje, joje vykdomos procedūros~~ šalių pateikti pastabas.

6. Jei Komisija nusprendžia toliau nagrinėti atvejį, per keturis mėnesius nuo tokio sprendimo dienos ji priima galutinį sprendimą:
 - a) neprieštarauti reguliavimo institucijos priimtam sprendimui; arba
 - b) pareikalauti, kad atitinkama reguliavimo institucija panaikintų savo sprendimą, remiantis tuo, kad nesilaikyta ⇒ tinklo kodeksų ir ⇐ gairių.
7. Jei Komisija per atitinkamai 5 ir 6 dalyse nustatytus laikotarpius nenusprendžia toliau nagrinėti atvejo arba nepriima galutinio sprendimo, laikoma, kad ji neprieštarauja reguliavimo institucijos priimtam sprendimui.
8. Reguliavimo institucija per du mėnesius įvykdo Komisijos sprendimą atšaukti savo sprendimą ir atitinkamai apie tai informuoja Komisiją.
9. Komisijai ~~gali priimti gaires, nustatančias išsamią tvarką, kurios reguliavimo institucijos, Agentūra ir Komisija turi laikytis nustatydamos, ar reguliavimo institucijų priimti sprendimai atitinka šiame straipsnyje nurodytas gaires. Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 51 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.~~ ⇒ pagal 83 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildoma ši direktyva, nustatant gaires, kuriose išsamiai išdėstoma procedūra, kurios turi būti laikomasi taikant šį straipsnį. ⇐

7644 straipsnis

Duomenų saugojimas

1. Valstybės narės reikalauja, kad tiekimo įmonės bent penkerius metus saugotų ir nacionalinėms institucijoms, įskaitant reguliavimo instituciją, nacionalines konkurencijos institucijas, bei Komisijai jų užduotims vykdyti pateiktų visų sandorių, sudarytų su ~~didmenininkais~~~~didmeniniais vartotojais~~ ir perdavimo sistemos operatoriais, ~~taip pat su~~ laikymo bei SGD operatoriais, ⇒ taip pat su vandenilio tinklo, saugyklų ir terminalų operatoriais ⇐ pagal ⇒ gamtinių ⇐ dujų ⇒ ar vandenilio ⇐ tiekimo sutartis ir ⇒ gamtinių ⇐ dujų ⇒ ir vandenilio ⇐ rinkos išvestines finansines priemones, atitinkamus duomenis.
2. Duomenis sudaro išsamūs atitinkamų sandorių duomenys, t. y. trukmė, pristatymo ir apmokėjimo taisyklės, kiekis, vykdymo datos ir terminai, sandorio kainos, atitinkamo ~~didmenininko~~~~didmeninio vartotojo~~ identifikavimo priemonės, taip pat konkreti informacija apie visas neįvykdytas ⇒ gamtinių ⇐ dujų ⇒ ir vandenilio ⇐ tiekimo sutartis ir ⇒ gamtinių ⇐ dujų ⇒ ir vandenilio ⇐ rinkos išvestines finansines priemones.
3. Reguliavimo institucija gali nuspręsti tam tikrą šios informacijos dalį pateikti rinkos dalyviams, su sąlyga, kad komerciniu požiūriu neskelbtina informacija apie atskirus rinkos dalyvius ar atskirus sandorius nebus atskleista. Ši dalis netaikoma informacijai apie finansines priemones, kurioms taikoma Direktyva ~~2004/39/EB~~ ☒ 2014/65/ES ☒.
4. ~~Siekdama užtikrinti vienodą šio straipsnio taikymą,~~ Komisijai pagal 83 straipsnį ☒ suteikiami įgaliojimai ☒ ~~gali~~ priimti ⇒ deleguotuosius aktus, kuriais papildoma ši direktyva, nustatant ⇐ gaires, kuriose apibrėžiami duomenų saugojimo metodai ir

priemonės, taip pat saugomų duomenų forma ir turinys. ~~Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 51 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.~~

5. Su $\Rightarrow$ gamtinių $\Leftarrow$ dujų $\Rightarrow$ ir vandenilio $\Leftarrow$ rinkos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis susijusiems sandoriams, kuriuos tiekimo įmonės sudaro su ~~didmenininkais~~~~didmeniniais vartotojais~~ ir $\Rightarrow$ gamtinių dujų $\Leftarrow$ perdavimo sistemos operatoriais, ~~taip pat su~~ laikymo bei SGD operatoriais, $\Rightarrow$ taip pat su vandenilio tinklo, saugyklų ir terminalų operatoriais, $\Leftarrow$ šis straipsnis taikomas tik tada, kai Komisija priima 4 dalyje nurodytas gaires.
6. Šio straipsnio nuostatomis 1 dalyje nurodytų institucijų atžvilgiu nenustatoma papildomų įpareigojimų subjektams, kuriems taikoma Direktyva 2014/65/ES ~~2004/39/EB~~.
7. Jei 1 dalyje nurodytoms institucijoms reikia susipažinti su subjekty, kuriems taikoma Direktyva 2014/65/ES ~~2004/39/EB~~, saugomais duomenimis, pagal tą direktyvą atsakingos institucijos pateikia joms prašomus duomenis.

~~X~~**XI** skyrius

Baigiamosios nuostatos

~~77~~**46** straipsnis

Apsaugos priemonės

1. Staiga įvykus energijos rinkos krizei ar iškilus grėsmei asmenų fizinei saugai ar saugumui, arba aparatūros ar įrenginių arba sistemos vientisumo saugumui, valstybė narė gali ~~imtis būtinų laikinų apsaugos priemonių~~ $\Rightarrow$ skelbti ekstremaliąją situaciją pagal Reglamento (ES) 2017/1938 11 straipsnį ir imtis nacionaliniame ekstremaliųjų situacijų valdymo plane numatytų priemonių $\Leftarrow$.
- ~~2. Tokios priemonės turi kuo mažiau trikdyti vidaus rinkos veikimą ir jos nėra taikomos platesniu mastu nei būtina staiga kilusiems sunkumams įveikti.~~
- ~~3. Atitinkama valstybė narė apie šias priemones nedelsdama praneša kitoms valstybėms narėms ir Komisijai, kuri gali nuspręsti, kad atitinkama valstybė narė turi iš dalies pakeisti ar panaikinti tokias priemones, jeigu jos iškreipia konkurenciją ir neigiamai veikia prekybą tokiu būdu, kuris neatitinka bendrų interesų.~~

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)

~~78~~**47** straipsnis

Vienodos sąlygos

1. Priemonės, kurių valstybės narės gali imtis pagal šią direktyvą, kad užtikrintų vienodas sąlygas, turi būti suderinamos su $\boxtimes$ SESV $\boxtimes$ ~~Sutarinimi~~, visų pirma su jos ~~30~~ $\boxtimes$ 36 $\boxtimes$ straipsnio nuostatomis, ir su ~~Bendrijos~~ $\boxtimes$ Sąjungos $\boxtimes$ teisės aktais.

2. 1 dalyje nurodytos priemonės turi būti proporcingos, nediskriminacinės ir skaidrios. Tos priemonės gali būti įgyvendinamos tik pranešus apie jas Komisijai ir gavus jos pritarimą.
3. Komisija atsako į 2 dalyje nurodytą pranešimą per du mėnesius nuo pranešimo gavimo dienos. Tas laikotarpis prasideda kitą dieną po to, kai gaunama visa informacija. Jei per tą dviejų mėnesių laikotarpį Komisija nesiėmė veiksmų, laikoma, kad ji neprieštaruja priemonėms, apie kurias buvo pranešta.

~~48 straipsnis~~

~~Leidžiančios nukrypti nuostatos, susijusios su „imk arba mokėk“ įsipareigojimais~~

- ~~1. Jei gamtinių dujų įmonė susiduria arba mano, kad gali susidurti su dideliais ekonominiais ir finansiniais sunkumais, kylančiais iš „imk arba mokėk“ įsipareigojimų, priimtų pagal vieną ar kelias dujų pirkimo sutartis, ji atitinkamai valstybei narėi arba paskirtai kompetentingai institucijai gali pateikti prašymą laikinai taikyti nuo 32 straipsnio leidžiančią nukrypti nuostatą. Prašymai, valstybių narių pasirinkimu, pateikiami kiekvienu konkrečiu atveju prieš atsisakant ar atsisakius suteikti prieigą prie sistemos. Valstybės narės taip pat gali leisti gamtinių dujų įmonei pačiai nuspręsti, ar pateikti prašymą prieš atsisakant ar atsisakius suteikti prieigą prie sistemos. Kai gamtinių dujų įmonė atsisako suteikti prieigą, prašymas paduodamas nedelsiant. Prie prašymų pridedama visa svarbi informacija apie problemos pobūdį ir mastą bei gamtinių dujų įmonės įdėtas pastangas siekiant išspręsti problemą.~~

~~Jeigu nėra pagrįstų alternatyvių sprendimų ir atsižvelgiant į 3 dalį, valstybė narė ar paskirta kompetentinga institucija gali nuspręsti suteikti teisę taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą.~~

- ~~2. Valstybė narė arba paskirta kompetentinga institucija nedelsdama praneša Komisijai apie sprendimą suteikti teisę taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą, pateikdama ir visą svarbią informaciją apie šią leidžiančią nukrypti nuostatą. Ta informacija Komisijai gali būti pateikiama apibendrinta forma, leidžiančia Komisijai priimti pagrįstą sprendimą. Per aštuonias savaites nuo to pranešimo gavimo dienos Komisija gali paprašyti, kad atitinkama valstybė narė ar paskirta kompetentinga institucija iš dalies pakeistų ar atšauktų sprendimą suteikti teisę taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą.~~

~~Jei atitinkama valstybė narė ar paskirta kompetentinga institucija neįvykdo to prašymo per keturias savaites, galutinis sprendimas operatyviai priimamas pagal 51 straipsnio 2 dalyje nurodytą patariamąją procedūrą.~~

~~Komisija užtikrina komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą.~~

- ~~3. Priimdama sprendimus dėl 1 dalyje nurodytos leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo, valstybė narė ar paskirta kompetentinga institucija bei Komisija visų pirma atsižvelgia į šiuos kriterijus:~~

~~a) tikslą sukurti konkurencinę dujų rinką;~~

~~b) būtinybę užtikrinti viešųjų paslaugų teikimo įsipareigojimų vykdymą ir garantuoti tiekimo saugumą;~~

~~c) gamtinių dujų įmonės padėti dujų rinkoje ir faktinę konkurencijos padėtį toje rinkoje;~~

- d) ~~ekonominių ir finansinių sunkumų, su kuriais susiduria gamtinių dujų įmonės ir pardavimo įmonės arba reikalavimus atitinkantys vartotojai, dydį;~~
- e) ~~atitinkamos sutarties ar sutarčių pasirašymo datą ir sąlygas, įskaitant tai, kiek jos palankios pokyčiams rinkoje;~~
- f) ~~pastangas rasti problemos sprendimo būdą;~~
- g) ~~įmonės sugebėjimą atitinkamų „imk arba mokėk“ įsipareigojimų prisiėmimo metu numatyti šių didelių sunkumų atsiradimo tikimybę, atsižvelgiant į šios direktyvos nuostatas;~~
- h) ~~sistemos sujungimo su kitomis sistemomis lygį ir tų sistemų sąveikos laipsnį; ir~~
- i) ~~poveikį, kurį teisės taikyti tokią leidžiančią nukrypti nuostatą suteikimas galėtų turėti šios direktyvos teisingam taikymui, kad gamtinių dujų vidaus rinka veiktų sklandžiai.~~

~~Dėl sprendimo, susijusio su prašymu taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą dėl „imk arba mokėk“ sutarčių, sudarytų anksčiau nei 2003 m. rugpjūčio 4 d., neturėtų susiklostyti padėtis, kurioje neįmanoma rasti alternatyvių ekonomiškai perspektyvių realizavimo rinkų. Bet kuriuo atveju laikoma, kad didelių sunkumų nėra, jei gamtinių dujų pardavimas nesumažėja iki lygio, mažesnio už minimalias realizavimo garantijas, numatytas „imk arba mokėk“ dujų pirkimo sutartyse, arba jei atitinkamą „imk arba mokėk“ dujų pirkimo sutartį galima patikslinti arba gamtinių dujų įmonė gali rasti alternatyvių realizavimo rinkų.~~

4. ~~Gamtinių dujų įmonės, kurioms nebuvo suteikta teisė taikyti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą leidžiančią nukrypti nuostatą, neatsisako arba daugiau neatsisako suteikti prieigos prie sistemos argumentuodamos dujų pirkimo sutartyje prisiimtais „imk arba mokėk“ įsipareigojimais. Valstybės narės užtikrina, kad būtų laikomasi atitinkamų 32–44 straipsnių nuostatų.~~
5. ~~Bet kuri pagal pirmiau nurodytas nuostatas suteikta teisė taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą turi būti tinkamai pagrįdžiama. Komisija savo sprendimą skelbia Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.~~
6. ~~Komisija iki 2008 m. rugpjūčio 4 d. pateikia peržiūros ataskaitą apie patirtį, sukaupią taikant šį straipsnį, kad Europos Parlamentas ir Taryba galėtų laiku apsvarstyti poreikį jį keisti.~~

↓ 2019/692 1 straipsnio 8 punktas
(pritaikytas)
⇒ naujas

7948a straipsnis

Techniniai susitarimai ☒ su trečiosiomis valstybėmis ☒ dėl ☒ gamtinių dujų ir vandenilio vamzdynų ☒ ~~pardavimo linijų~~ eksploataavimo

Šia direktyva nedaroma poveikio pardavimo sistemų operatorių ⇒, vandenilio tinklo operatorių ⇐ ar kitų ekonominės veiklos vykdytojų laisvei toliau taikyti arba sudaryti techninius susitarimus dėl klausimų, susijusių su ~~pardavimo linijų~~ ⇒ vamzdynų ⇐ tarp valstybės narės ir trečiosios valstybės šalies eksploataavimu, jeigu tie susitarimai yra suderinami su Sąjungos teise ir atitinkamais atitinkamų valstybių narių ~~nacionalinių~~

reguliavimo institucijų sprendimais. Apie tokius susitarimus pranešama atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucijoms.

↓ 2009/73/EB

~~49 straipsnis~~

Naujai besiformuojančios ir izoliuotosios rinkos

~~1. Valstybės narės, kurių sistemos nėra tiesiogiai prijungtos prie bet kurios kitos valstybės narės jungtinės sistemos ir kurios turi tik vieną pagrindinį išorės tiekėją, gali taikyti nuo 4, 9, 37 ir (arba) 38 straipsnių leidžiančią nukrypti nuostatą. Tiekimo įmonė, kuriai priklauso daugiau kaip 75 % rinkos, laikoma pagrindiniu tiekėju. Bet kuri tokia leidžianti nukrypti nuostata savaime netenka galios tada, kai nustoja galioti bent viena iš šioje pastraipoje nurodytų sąlygų. Apie visas tokias leidžiančias nukrypti nuostatas pranešama Komisijai.~~

~~Kipras gali taikyti nuo 4, 9, 37 ir (arba) 38 straipsnių leidžiančią nukrypti nuostatą. Tokia leidžianti nukrypti nuostata netenka galios nuo to momento, kai Kipras nebelaikomas izoliuota rinka.~~

~~4, 9, 37 ir (arba) 38 straipsniai netaikomi Estijai, Latvijai ir (arba) Suomijai iki to laiko, kai bet kuri iš šių valstybių narių bus tiesiogiai prijungta prie bet kurios valstybės narės, išskyrus Estiją, Latviją, Lietuvą ir Suomiją, jungtinės sistemos. Ši pastraipa neturi įtakos leidžiančioms nukrypti nuostatoms pagal šios dalies pirmą pastraipą.~~

~~2. Jei valstybė narė, pripažinta naujai besiformuojančia rinka, įgyvendindama šią direktyvą susidurtų su didelėmis problemomis, ji gali taikyti nuo 4 ir 9 straipsnių, 13 straipsnio 1 ir 3 dalių, 14 ir 24 straipsnių, 25 straipsnio 5 dalies, 26, 31 ir 32 straipsnių, 37 straipsnio 1 dalies ir (arba) 38 straipsnio leidžiančią nukrypti nuostatą. Tokia leidžianti nukrypti nuostata savaime netenka galios nuo to momento, kai valstybė narė nebeatitinka naujai besiformuojančios rinkos reikalavimų. Apie visas tokias leidžiančias nukrypti nuostatas pranešama Komisijai.~~

~~Kipras gali taikyti nuo 4 ir 9 straipsnių, 13 straipsnio 1 ir 3 dalių, 14 ir 24 straipsnių, 25 straipsnio 5 dalies, 26, 31 ir 32 straipsnių, 37 straipsnio 1 dalies ir (arba) 38 straipsnio leidžiančią nukrypti nuostatą. Tokia leidžianti nukrypti nuostata netenka galios nuo to momento, kai Kipras nebeatitinka naujai besiformuojančios rinkos reikalavimų.~~

~~3. Dieną, kurią baigiasi 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodytos leidžiančios nukrypti nuostatos galiojimas, turi galioti tokie vartotojų priskyrimo reikalavimus atitinkančių vartotojų kategorijai kriterijai, kuriuos taikant rinkos atvėrimo laipsnis turi prilygti bent 33 % nacionalinės dujų rinkos bendrosios metinės dujų suvartojimo apimtį. Po dvejų metų taikomas 37 straipsnio 1 dalies b punktas, o dar po trejų metų – 37 straipsnio 1 dalies c punktas. Kol taikomas 37 straipsnio 1 dalies b punktas, šio straipsnio 2 dalyje nurodyta valstybė narė gali nuspręsti netaikyti 32 straipsnio pakartotino dujinimo proceso papildomoms paslaugoms ir laikinajam laikymui bei paskesniajam dujų pristatymui į perdavimo sistemą.~~

~~4. Jei šios direktyvos įgyvendinimas valstybės narės geografiškai ribotoje teritorijoje sukeltų didelių problemų, visų pirma susijusių su perdavimo ir pagrindinės skirstymo~~

~~infrastruktūros plėtra, bei siekdamas skatinti investicijas, valstybė narė gali kreiptis į Komisiją, prašydama leisti tos srities plėtrai laikinai taikyti nuo 4 ir 9 straipsnių, 13 straipsnio 1 ir 3 dalių, 14 ir 24 straipsnių, 25 straipsnio 5 dalies, 26, 31 ir 32 straipsnių, 37 straipsnio 1 dalies ir (arba) 38 straipsnio leidžiančią nukrypti nuostatą.~~

~~5. Komisija gali suteikti teisę taikyti 4 dalyje nurodytą leidžiančią nukrypti nuostatą, visų pirma atsižvelgdama į šiuos kriterijus:~~

~~investicijų į infrastruktūrą, kurios nebūtų ekonomiškai pagrįstos konkurencinėmis rinkos sąlygomis, reikalingumą,~~

~~reikiamų investicijų dydį ir atsipirkimo prognozes,~~

~~atitinkamos teritorijos dujų sistemos dydį ir užbaigtumą,~~

~~atitinkamos dujų rinkos prognozes,~~

~~atitinkamo regiono ar srities geografinį dydį ir ypatybes bei socialinius, ekonominius ir demografinius veiksnius.~~

~~Dujų infrastruktūrai, išskyrus skirstymo infrastruktūrą, teisė taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą suteikiama tik su sąlyga, kad regione nebuvo sukurta jokia dujų infrastruktūra arba jei dujų infrastruktūra veikia mažiau kaip 10 metų. Laikina leidžianti nukrypti nuostata negali būti taikoma ilgiau kaip 10 metų nuo pirmo dujų tiekimo į vietovę.~~

~~Skirstymo infrastruktūrai teisė taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą gali būti suteikta ne ilgesniam kaip 20 metų laikotarpiui nuo to laiko, kai per minėtą infrastruktūrą į vietovę buvo pirmą kartą tiekta dujos.~~

~~6. 9 straipsnis netaikomas Kipriui, Liuksemburgui ir (arba) Maltai.~~

~~7. Prieš priimdama sprendimą pagal 5 dalį, Komisija apie prašymus, pateiktus pagal 4 dalį, praneša valstybėms narėms, laikydamasi konfidencialumo reikalavimų. Tas sprendimas ir 1 bei 2 dalyse nurodytos leidžiančios nukrypti nuostatos skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.~~

~~8. Iki 2002 m. kovo 15 d., laikydamasi Direktyvos 98/30/EB nuostatų, Graikija gali taikyti nuo šios direktyvos 4, 24, 25, 26, 32, 37 ir (arba) 38 straipsnių leidžiančias nukrypti nuostatas jos išduotose licencijose nurodytoms geografinėms vietovėms ir šiose licencijose nurodytais laikotarpiais; šios leidžiančios nukrypti nuostatos taikomos skirstymo tinklų plėtrai ir išskirtiniam eksploatavimui tam tikrose geografinėse vietovėse.~~

↓ naujas

80 straipsnis

Nukrypti leidžiančios nuostatos dėl gamtinių dujų sistemos

1. Valstybės narės, kurių sistemos nėra tiesiogiai prijungtos prie jokios kitos valstybės narės jungtinės sistemos, gali prašyti Komisijos taikyti nukrypti nuo 3, 7, 54 ir (arba) 27 straipsnių leidžiančias nuostatas. Visos tokios nukrypti leidžiančios nuostatos nustoja galioti tada, kai užbaigiama pirmą jungtis į tą valstybę narę.

2. Valstybės narės gali prašyti Komisijos taikyti nukrypti nuo 3, 7, 54 ir (arba) 27 straipsnių leidžiančias nuostatas atokiausiuose regionuose, nurodytuose SESV 349 straipsnyje, ar kitose geografiškai izoliuotose srityse. Visos tokios nukrypti leidžiančios nuostatos nustoja galioti tada, kai užbaigiama pirmoji jungtis iš to regiono ar srities į valstybę narę, kurioje yra jungtinė sistema.
3. Prieš priimdama sprendimą, Komisija apie 1 ir 2 dalyse nurodytus prašymus praneša valstybėms narėms, atsižvelgdama į pagrįstus prašymus neatskleisti neskelbtinos komercinės informacijos.
4. Komisijos leistos taikyti nukrypti leidžiančios nuostatos taikomos ribotą laiką ir su sąlygomis, kuriomis vidaus rinkoje siekiama didinti konkurenciją ir jos integraciją ir užtikrinti, kad nukrypti leidžiančios nuostatos netrukdytų pereiti prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos ar taikyti principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, apibrėžto Reglamento (ES) 2018/1999 2 straipsnio 18 punkte.
5. Pagal Direktyvą 2009/73/EB taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos, kurių galiojimo trukmė nenustatyta, nustoja galioti 2025 m. gruodžio 31 d. Valstybės narės, kurios šios direktyvos įsigaliojimo dieną vis dar naudojasi šiomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis, gali prašyti Komisijos leisti taikyti naują nukrypti leidžiančią nuostatą šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
6. Sprendimai leisti taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas skelbiami *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

↓ 2019/692 1 straipsnio 9 punktą
(pritaikytas)
⇒ naujas

8149a straipsnis

Leidžiančios nukrypti Nukrypti leidžiančios nuostatos, susijusios su ☒ gamtinių dujų ☒ perdavimo linijomis į trečiąsias valstybes ir iš jų

1. Kalbant apie dujų perdavimo linijas tarp valstybės narės ir trečiosios valstybės, užbaigtas anksčiau nei 2019 m. gegužės 23 d., valstybė narė, kurioje yra pirmas tokios perdavimo linijos sujungimo su valstybės narės tinklu taškas, dėl objektyvių priežasčių, pavyzdžiui, siekdama sudaryti sąlygas susigrąžinti investicijas, padarytas arba būtinas dėl tiekimo saugumo, gali nuspręsti taikyti nukrypti nuo 54, 65, 66 ir 279, 10, 11 ir 32 straipsnių ir 7241 straipsnio 7, 9 ir 107 ir 9 dalių ir 73 straipsnio 1 dalies leidžiančią nuostatą tokios dujų perdavimo linijos atkarpa, esančių jos teritorijoje ir teritorinėje jūroje, atžvilgiu su sąlyga, kad ši nukrypti leidžianti nuostata ~~nedaro~~ ☒ nedaro ☒ didelio neigiamo poveikio konkurencijai arba veiksmingam gamtinių dujų vidaus rinkos veikimui, arba tiekimo saugumui Sąjungoje.

Nukrypti leidžiančios nuostatos galiojimo trukmė laikas remiantis objektyviu pagrindu ribojamas iki 20 metų ir, jei pagrįsta, jis gali būti pratęstas, be to, jai gali būti taikomos sąlygos, padedančios užtikrinti ~~aukščiau paminėtas~~ ☒ pirmoje pastraipoje nurodytas ☒ sąlygas.

Tokios nukrypti leidžiančios nuostatos netaikomos perdavimo linijoms tarp valstybės narės ir trečiosios valstybės šalies, kuri šią direktyvą privalo perkelti į nacionalinę

teisę ir kuri veiksmingai įgyvendina šią direktyvą savo teisės sistemoje pagal su Sąjunga sudarytą susitarimą.

2. Jeigu atitinkama perdavimo linija yra daugiau nei vienos valstybės narės teritorijoje, valstybė narė, kurios teritorijoje yra pirmas sujungimo su valstybių narių tinklu taškas, nusprendžia, ar suteikti teisę taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą tai perdavimo linijai, pasikonsultavusi su visomis atitinkamomis valstybėmis narėmis.

Atitinkamų valstybių narių prašymu Komisija gali nuspręsti stebėtojos teisėmis dalyvauti valstybės narės, kurios teritorijoje yra pirmas sujungimo taškas, ir trečiosios ~~valstybės šalies~~ konsultacijose, susijusiose su nuosekliu šios direktyvos taikymu valstybės narės, kurioje yra pirmas sujungimo taškas, teritorijoje ir teritorinėje jūroje, įskaitant teisę tokioms perdavimo linijoms taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas.

3. Sprendimai pagal 1 ir 2 dalis priimami ne vėliau kaip 2020 m. gegužės 24 d. Valstybės narės apie visus tokius sprendimus praneša Komisijai ir juos paskelbia.

~~82496~~ straipsnis

Įgaliojimo procedūra

1. Nedarant poveikio kitoms pareigoms pagal Sąjungos teisę bei Sąjungos ir valstybių narių kompetencijos paskirstymui, galiojantys valstybės narės ir trečiosios ~~valstybės šalies~~ susitarimai dėl perdavimo linijos arba gavybos ~~proceso vamzdinių~~ tinklo eksploatavimo gali toliau galioti iki vėliau sudaryto Sąjungos ir tos pačios trečiosios ~~valstybės šalies~~ susitarimo įsigaliojimo arba tol, kol taikoma šio straipsnio 2–15 dalyse išdėstyta procedūra.

2. Nedarant poveikio Sąjungos ir valstybių narių kompetencijos paskirstymui, tuo atveju, kai valstybė narė ketina pradėti derybas su trečiąja ~~valstybe šalimi~~, siekdama iš dalies pakeisti, išplėsti, pritaikyti, pratęsti arba sudaryti susitarimą dėl perdavimo linijos su trečiąja ~~valstybe šalimi~~ eksploatavimo, dėl klausimų, kurie visiškai ar iš dalies patenka į šios direktyvos taikymo sritį, apie savo ketinimą ji praneša Komisijai raštu.

Prie tokio pranešimo pridedami susiję dokumentai ir nurodomos nuostatos, kurios turi būti aptariamose derybose ar dėl kurių turi būti iš naujo deramasi, derybų tikslai ir visa kita aktuali informacija ir pateikiama Komisijai bent penkis mėnesius prieš numatomą derybų pradžią.

3. Po pranešimo pagal 2 dalį Komisija priima sprendimą, kuriuo atitinkamai valstybei narei leidžiama pradėti oficialias derybas su trečiąja ~~valstybe šalimi~~ dėl dalies, kuri gali daryti poveikį Sąjungos bendroms taisyklėms, išskyrus tuos atvejus, kai ji mano, kad tokių derybų pradėjimas:

- a) prieštarautų Sąjungos teisei kitaip nei nesuderinamumai, atsirandantys dėl kompetencijos paskirstymo tarp Sąjungos ir valstybių narių;
- b) kenktų gamtinių dujų vidaus rinkos veikimui, konkurencijai arba tiekimo saugumui valstybėje narėje arba Sąjungoje;
- c) kenktų Sąjungos ir trečiosios ~~valstybės šalies~~ vykstančių derybų dėl tarpvyriausybinių susitarimų tikslams;
- d) būtų diskriminuojantis.

4. Atlikdama vertinimą pagal 3 dalį, Komisija atsižvelgia į tai, ar numatomas susitarimas yra susijęs su perdavimo linija ar gavybos proceso vamzdynu, kuriais padedama įvairinti gamtinių dujų tiekimą ir tiekėjus pasitelkiant naujus gamtinių dujų tiekimo šaltinius.
5. Per 90 dienų nuo 2 dalyje nurodyto pranešimo gavimo Komisija priima sprendimą, kuriuo valstybei narei leidžiama arba atsisakoma leisti pradėti derybas siekiant iš dalies pakeisti, išplėsti, pritaikyti, pratęsti arba sudaryti susitarimą su trečiąja valstybe~~šalimi~~. Jeigu sprendimui priimti reikia papildomos informacijos, 90 dienų laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo tokios papildomos informacijos gavimo dienos.
6. Tuo atveju, jeigu Komisija priima sprendimą, kuriuo atsisakoma leisti pradėti derybas siekiant iš dalies pakeisti, išplėsti, pritaikyti, pratęsti arba sudaryti susitarimą su trečiąja valstybe~~šalimi~~, ji apie tai informuoja atitinkamą valstybę narę ir nurodo to priežastis.
7. Sprendimai, kuriais leidžiama arba atsisakoma leisti pradėti derybas siekiant iš dalies pakeisti, išplėsti, pritaikyti, pratęsti arba sudaryti susitarimą su trečiąja valstybe~~šalimi~~ priimami įgyvendinimo aktais, laikantis 8354 straipsnio 2 dalyje nurodytos procedūros.
8. Komisija gali pateikti rekomendacijų ir gali paprašyti įtraukti tam tikras nuostatas į numatomą susitarimą siekiant užtikrinti suderinamumą su Sąjungos teise pagal Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2017/684⁴⁵.
9. Komisija informuojama apie derybų siekiant iš dalies pakeisti, išplėsti, pritaikyti, pratęsti arba sudaryti susitarimą pažangą ir rezultatus įvairiuose tokių derybų etapuose ir ji gali prašyti dalyvauti tokiose valstybės narės ir trečiosios valstybės~~šalies~~ derybose pagal Sprendimą (ES) 2017/684.
10. Komisija informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie sprendimus, priimtus pagal 5 dalį.
11. Prieš pasirašydama susitarimą su trečiąja valstybe~~šalimi~~, atitinkama valstybė narė praneša Komisijai apie derybų rezultatus ir perduoda Komisijai suderėto susitarimo tekstą.
12. Gavusi pranešimą pagal 11 dalį, Komisija pagal 3 dalį vertina suderėtą susitarimą. Jeigu Komisija nustato, kad derybose susitarta dėl susitarimo, kuris atitinka 3 dalį, ji įgalioja valstybę narę pasirašyti ir sudaryti susitarimą.
13. Per 90 dienų nuo 11 dalyje nurodyto pranešimo gavimo Komisija priima sprendimą, kuriuo valstybei narei leidžiama arba atsisakoma leisti pasirašyti ir sudaryti susitarimą su trečiąja valstybe~~šalimi~~. Jeigu sprendimui priimti reikia papildomos informacijos, 90 dienų laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo tokios papildomos informacijos gavimo dienos.
14. Jeigu Komisija pagal 13 dalį priima sprendimą, kuriuo valstybei narei leidžiama pasirašyti ir sudaryti susitarimą su trečiąja valstybe~~šalimi~~, atitinkama valstybė narė Komisijai praneša apie susitarimo sudarymą ir įsigaliojimą, ir apie visus vėlesnius to susitarimo statuso pasikeitimus.

⁴⁵ 2017 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2017/684, kuriuo nustatomas keitimosi informacija apie tarpvyriausybinius valstybių narių ir trečiųjų valstybių energetikos susitarimus bei teisiškai neprivalomus dokumentus mechanizmas, ir panaikinamas Sprendimas Nr. 994/2012/ES (OL L 99, 2017 4 12, p. 1).

15. Tuo atveju, jeigu Komisija pagal 13 dalį priima sprendimą, kuriuo valstybei narei atsisakoma leisti pasirašyti ir sudaryti susitarimą su trečiąja valstybe⁴⁶, ji apie tai informuoja atitinkamą valstybę narę ir nurodo to priežastis.

↓ 2009/73/EB

~~50 straipsnis~~

Peržiūros procedūra

~~Jei 52 straipsnio 6 dalyje nurodytoje ataskaitoje Komisija pateikia išvadą, kad, atsižvelgiant į veiksmingą būdą, kuriuo valstybėje narėje buvo suteikta prieiga prie tinklo ir kuriuo suteikiama visapusiškai veiksminga, nediskriminacinė ir netrikdoma prieiga prie tinklo, tam tikri šia direktyva įmonėms nustatyti įpareigojimai (įskaitant įpareigojimus teisiškai atskirti skirstymo sistemos operatorius) nėra proporcingi siekiamam tikslui, atitinkama valstybė narė gali pateikti Komisijai prašymą netaikyti tokio reikalavimo.~~

~~Tokį prašymą valstybė narė nedelsdama perduoda Komisijai ir kartu pateikia visą svarbią informaciją, būtiną ataskaitos išvadai, kad reikia užtikrinti veiksmingą prieigą prie tinklo, įrodyti.~~

~~Per tris mėnesius nuo pranešimo gavimo dienos Komisija priima nuomonę dėl atitinkamos valstybės narės prašymo ir atitinkamais atvejais pateikia pasiūlymus Europos Parlamentui ir Tarybai iš dalies pakeisti atitinkamas šios direktyvos nuostatas. Pasiūlyimuose iš dalies keisti šią direktyvą Komisija gali pasiūlyti, kad atitinkamai valstybei narei būtų netaikomi konkretūs reikalavimai, jei ta valstybė narė atitinkamai įgyvendina lygiavėrio poveikio priemones.~~

~~51 straipsnis~~

Komitetas

~~1. Komisijai padeda komitetas.~~

~~2. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 3 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į jo 8 straipsnį.~~

~~3. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnio 1–4 dalys ir 7 straipsnis, atsižvelgiant į jo 8 straipsnį.~~

↓ 2018/1999 51 straipsnio 2
punktas

~~52 straipsnis~~

Ataskaitų teikimas

~~Komisija stebi ir peržiūri šios direktyvos taikymą ir kaip Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1999⁴⁶ 35 straipsnyje nurodytos energetikos sąjungos būklės ataskaitos priedą pateikia bendros pažangos ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.~~

⁴⁶ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir

83 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 8, 56, 66, 74, 75 ir 76 straipsniuose nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo [įsigaliojimo dienos].
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kuriuo metu panaikinti 8, 56, 66, 74, 75 ir 76 straipsniuose nurodytus įgaliojimus priimti deleguotuosius aktus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą, Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 8, 56, 66, 74, 75 ir 76 straipsnius priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

84 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

85 straipsnis

Peržiūra ir ataskaitų teikimas

Ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d. Komisija peržiūri šios direktyvos įgyvendinimą ir Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą. Atliekant peržiūrą visų pirma nagrinėjamas 8 straipsnio ir su juo susijusių 2 straipsnio apibrėžčių taikymas, siekiant įvertinti, ar įrenginiai,

~~Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).~~

pradedami eksploatuoti po 2031 m. sausio 1 d., pagal tą straipsnį galėtų būti sertifikuojami tik įrodžius, kad jų išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas dėl mažo anglies dioksido pėdsako kuro ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio naudojimo yra didesnis. .

86 straipsnis

Direktyvos 2012/27/ES pakeitimai

Direktyva 2012/27/ES iš dalies keičiama taip:

- 1) 9, 10 ir 11 straipsniai išbraukiami;
- 2) VII priedas išbraukiamas.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

87~~54~~ straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini ~~šiai~~ ~~direktyvai įgyvendinti~~ ⇒ , kad 2–5, 7–25, 26, 27, 29, 31–34 straipsnių, 35 straipsnio 1 dalies a punkto ir 3, 4, 7, 8 bei 9 dalių, 37 ir 38 straipsnių, 40 straipsnio 1, 2, 7, 8 bei 9 dalių, 41 straipsnio, 42 straipsnio 2 dalies, 46–53 ir 56 straipsnių, 58 straipsnio 11 dalies, 62–69 straipsnių, 70 straipsnio 5 bei 6 dalių, 71–73 straipsnių, 75 straipsnio 1, 5, 6 bei 9 dalių, 76, 77 straipsnių ir I bei II priedų būtų laikomasi ~~ne~~ ~~vėliau kaip nuo~~ ⇒ 2023 m. gruodžio 31 d. ~~⇒ 2011 m. kovo 3 d.~~ Jos nedelsdamos ~~apie tai informuoja Komisiją~~ ☒ pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą ☒.
~~Tas priemonės jos taiko nuo 2011 m. kovo 3 d., išskyrus 11 straipsnį, kurį jos taiko nuo 2013 m. kovo 3 d.~~
Valstybės narės, ~~tvirtindamos~~ ☒ priimdamos ☒ tas priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą, arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką ir minėto teiginio formuluotę nustato valstybės narės.
2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

↓ 2009/73/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

88~~53~~ straipsnis

Panaikinimas

Direktyva ~~2003/55/EB~~ ☒ 2009/73/EB su pakeitimais, padarytais III priedo A dalyje išvardytais aktais, ☒ panaikinama ~~nuo 2011 m. kovo 3 d.~~ ⇒ 2023 m. sausio 1 d. ⇐ ,

nepažeidžiant valstybių narių įsipareigojimų ~~☒~~, susijusių su ~~☒~~ ~~de~~ ~~tos direktyvos~~ ~~☒~~ III priedo B dalyje nurodytų direktyvų ~~☒~~ perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo terminų ~~☒~~ terminais ~~☒~~.

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir aiškinamos pagal ~~IV~~ ~~H~~ priede pateiktą atitikmenų lentelę.

↓ 2009/73/EB

89~~55~~ straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

90~~56~~ straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmams.

1.5.3. Panašios patirties išvados

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA „AGENTŪROS“

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl iš atsinaujinančiųjų išteklių gaunamų ir gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų bendrųjų taisyklių (nauja redakcija).

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų sąlygų (nauja redakcija).

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

Politikos sritis: Energetika

Veikla: Europos žaliasis kursas

1.3. Pasiūlymas susijęs su:

X nauju veiksmu

☐ nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai⁴⁷

☐ esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

☐ vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują veiksmą

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

Europos žaliojo kurso komunikate ir Klimato teisės akte nustatytas tikslas, kad iki 2050 m. ES taptų neutralaus poveikio klimatui ir taip prisidėtų prie Europos konkurencingumo, ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo. Apskaičiuota, kad siekiant 55 proc. sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių dalis turėtų sudaryti 38–40 proc. Iki 2050 m. dujinis kuras ir toliau sudarys svarbią energijos rūšių derinio dalį, todėl reikia mažinti dujų sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro, kuriant perspektyvias konkurencingas mažiau nuo iškastinio kuro priklausančias dujų rinkas. Ši iniciatyva taip yra pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio dalis. Joje aptariamas dujų, įskaitant vandenilį, rinkos modelis. Nors šia iniciatyva savaime nebus pasiektas priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslas, ja bus pašalintos esamos reguliavimo kliūtys ir sudarytos sąlygos tai pasiekti ekonomiškai efektyviu būdu.

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

Toliau pateikiami konkretūs tikslai, kuriems įgyvendinti reikalingi papildomi ACER ir Energetikos GD ištekliai.

1 konkretus tikslas:

⁴⁷

Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

Sukurti rinkos principais grindžiamą vandenilio sektoriaus ir vandenilio tinklų plėtros reguliavimo sistemą.

2 konkretus tikslas:

Pagerinti tarpvalstybinės prekybos gamtinėmis dujomis sąlygas, atsižvelgiant į didėjančią dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų vaidmenį, ir suteikti daugiau teisių vartotojams.

3 konkretus tikslas:

Užtikrinti, kad visos Europos tinklo operatorių subjektai laikytųsi ES teisės aktų.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Papildomi ištekliai leis ACER ir Energetikos GD atlikti užduotis, būtinas jų įgaliojimams pagal ES teisės aktus vykdyti, kaip numatyta šiame pasiūlyme.

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir pasiekimų stebėsenos rodiklius.

1 konkretus tikslas:

Vandenilio infrastruktūros plėtra ir skirtingų rinkos dalyvių bendras naudojimas ja.

2 konkretus tikslas:

Prekybos dujomis iš atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujomis ir jų patekimo į rinkas lygis (pvz., prekybos apimtys ir prekybininkų skaičius, SGD terminalų naudojimo koeficientas ir gautų šių dujų kiekiai).

3 konkretus tikslas:

Laiku sukurti Europos vandenilio tinklo operatorių tinklą ir laiku įtraukti gamtinių dujų skirstymo sistemos operatorius į ES SSO subjekto veiklą.

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Šiame vertinime, kiek jis susijęs su ACER, atsižvelgiama į išteklių poreikio dabartinėms užduotims atlikti įverčius, pateiktus nepriklausomo konsultanto neseniai atliktame tyrime, kurio tikslas – nustatyti išteklių poreikį panašioms, bet papildomoms užduotims atlikti, kurie buvo pakoreguoti, kad būtų išvengta perversinimo. Nurodyti etatų vienetų, reikalingų dabartinėms užduotims atlikti, skaičiai yra suapvalinti 2023 m. reikalingų darbuotojų įverčiai, tačiau jie sumažinti 20 proc., siekiant atsižvelgti į tai, kad, yra didelė tikimybė, kad dėl konsultanto taikytos metodikos įverčiai buvo perversinti, kaip paaiškinta 2021 m. spalio 5 d.

Komisijos nuomonėje C(2021) 7024 „Dėl Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros 2022–2024 m. programavimo dokumento projekto ir ACER turimų finansinių ir žmogiškųjų išteklių pakankamumo.“ Todėl šiame darbo jėgos tyrime taikomas nuosaikesnis nei konsultanto apskaičiuotas reikalingų darbuotojų skaičiaus įvertis.

Nors ES vartotojams tiekiamų gamtinių dujų kiekis palaipsniui mažės, dėl to artimiausioje ateityje darbo krūvis, susijęs su dabartinėmis ACER užduotimis, nesumažės: Pavyzdžiui, gamtinių dujų tinklo kodeksai ir toliau įgyvendinami neatsižvelgiant į tinklu transportuojamus kiekius. Sudėtingumas netgi padidės, nes vis svarbesnis taps dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų įmaišymo vaidmuo. Be to, sukūrus vandenilio tinklą ir rinką, į ACER užduočių sąrašą bus įtrauktas naujo sektoriaus reguliavimas.

1 konkretus tikslas: Rinkos principais grindžiamos vandenilio sektoriaus ir vandenilio tinklų plėtros reguliavimo sistemos sukūrimas

- Kaip ir elektros energijos bei gamtinių dujų atveju, rinkos principais grindžiamo vandenilio sektoriaus plėtrai reikalingos išsamesnės taisyklės – tinklo kodeksai arba gairės. Į pasiūlymą įtraukti 9 įgaliojimai priimti naujus tinklo kodeksus ar gaires, susijusias su vandeniliu, Komisijos reglamentų forma.

Šiuo metu šeši tinklo kodeksai arba gairės yra priimti kaip Komisijos reglamentai pagal Dujų reglamentą (EB) Nr. 715/2009 arba įtraukti į šio reglamento priedus. Konsultantas apskaičiavo, kad jiems įgyvendinti ACER reikia septynių etato ekvivalentų. Patirtis, įgyta rengiant ir įgyvendinant gamtinių dujų tinklo kodeksus ir gaires, gali būti panaudota rengiant panašius vandenilio tinklo kodeksus ir gaires (pavyzdžiui, pajėgumo paskirstymas, sąveika).

Todėl apskaičiuota, kad su vandeniliu susijusiems naujiems tinklo kodeksams ir gairėms parengti ir vėliau įgyvendinti reikės penkių etato ekvivalentų. Atsižvelgiant į laipsnišką vandenilio sektoriaus plėtrą, papildomi etato ekvivalentai turėtų būti pridedami palaipsniui: 1 etato ekvivalentas per metus nuo 2023 m.

- ACER taip pat priima sprendimus dėl naujos tarpvalstybinės vandenilio infrastruktūros sąnaudų paskirstymo ir dėl sprendimų, kuriais panaikinami apribojimai dėl skirtingos vandenilio ar kitų dujų kokybės. Konsultantas apskaičiavo, kad ACER sprendimui dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo pagal TEN-E reglamentą Nr. 347/2013 priimti reikės maždaug trijų etato ekvivalentų, jei valstybių narių reguliavimo institucijos negali susitarti šešis mėnesius, o jei sprendimas bus apskūstas, reikės papildomų žmogiškųjų išteklių. Darant prielaidą, kad sprendimas priimamas kas antrus metus, reikėtų papildomo vieno etato ekvivalento tuo metu, kai, didėjant vandenilio ir kitų nei gamtinės dujų, svarbai, tikėtina, kad ši sprendimo galia bus panaudota (t. y. 2026 m.).
- ACER rinkos stebėsenos ataskaita bus papildyta ketvirtu skyriumi (šalia didmeninės elektros energijos prekybos, didmeninės gamtinių dujų prekybos ir mažmeninės prekybos ir (arba) vartotojų) apie vandenilį, taip išplečiant ACER rinkos stebėsenos veiklos sritį. Šiuo metu su šiais trimis skyriais dirba 7–8 etatiniai darbuotojai. Kadangi vandenilis bus nauja ACER sritis, kurioje reikia sutelkti vidaus ekspertines žinias, apskaičiuota, kad nuo pasiūlymų įsigaliojimo reikės vieno papildomo etato ekvivalento, o kai vandenilio sektorius išsivystys į visos Europos rinką (t. y. apie 2027 m.), reikės dar vieno papildomo etato ekvivalento.

- Atsižvelgiant į didėjančią vandenilio ir kitų nei iškastinės dujos dujų svarbą, Reglamento dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo taikymo sritį reikia išplėsti. Tam iš viso reikės penkių papildomų etato ekvivalentų: dviejų etato ekvivalentų nuo 2024 m. ir trijų papildomų etato ekvivalentų, kai prasidės vandenilio rinkos plėtra, taigi nuo 2027 m. Šie penki etato ekvivalentai galės būti finansuojami iš mokesčių.

2 konkretus tikslas: Geresnės tarpvalstybinės prekybos gamtinėmis dujomis sąlygos, atsižvelgiant į didėjančią dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų vaidmenį, ir daugiau teisių vartotojams

- Planuojama priimti naują Komisijos reglamentą dėl **kibernetinio saugumo**, lygiavertį elektros energijos sektoriui skirtam reglamentui. Atsižvelgiant į patirtį, kurios ACER reikia, vidutiniškai reikia vieno etato ekvivalento kiekvienam tinklo kodeksui ar gairėms, o nuo pasiūlymo įsigaliojimo dienos kibernetinio saugumo srityje reikia papildomo vieno etato ekvivalento.
- Siekiant išvengti kryžminio subsidijavimo, reikia įtvirtinti naują nuostatą, pagal kurią būtų reikalaujama, kad tinklo operatoriai turėtų atskiras reguliuojamojo turto bazes gamtinių dujų, vandenilio ir (arba) elektros energijos tinklams. ACER bus pavesta teikti **rekomendacijas tinklo operatoriams ir valstybių narių reguliavimo institucijoms dėl turto vertės nustatymo ir tinklo naudotojams taikomų mokesčių apskaičiavimo** bei kas antrus metus jas atnaujinti. ACER taip pat bus pavesta kas ketverius metus skelbti **ES perdavimo sistemos operatorių sąnaudų efektyvumo palyginimo tyrimą**. Esamos geriausios praktikos ataskaitos dėl perdavimo ir skirstymo tarifų pagal Elektros energijos reglamento 2019/943 18 straipsnio 9 dalį atžvilgiu konsultantas apskaičiavo 0,4 etato ekvivalento per metus, t. y. šiek tiek daugiau nei dabartinės ataskaitos dėl perkrovos dujų jungiamųjų linijų taškuose atveju. Pasiūlymu pastarųjų ataskaitų rengimo dažnumas sumažinamas nuo metinių ataskaitų iki iš esmės ataskaitų kas dvejus metus. Todėl nuo 2024 m. papildomai 0,5 etato ekvivalento turėtų pakakti abiem naujoms ataskaitų teikimo užduotims atlikti.
- Atsižvelgiant į naujos redakcijos Elektros energijos direktyvos (ES) 2019/944 nuostatas, šiuo pasiūlymu bus sugriežtintos nuostatos, taikomos ir **dujų vartotojams**. Šios nuostatos turėtų būti suderintos su ACER pajėgumu stebėti vartotojų teisių padėtį ir mažmenines rinkas, todėl nuo to laiko, kai valstybės narės turės perkelti šias nuostatas į nacionalinę teisę (t. y. nuo 2024 m.), ACER grupė, rengianti metinę rinkos stebėsenos ataskaitą, turėtų būti padidinta 0,5 etato ekvivalento.

3 konkretus tikslas: Užtikrinti, kad visos Europos tinklo operatorių subjektai laikytųsi ES teisės aktų

- Pasiūlymu gerinama ENTSO-G priežiūra (atkartojant nuostatas, susijusias su ENTSO-E), išplečiama ES SSO subjekto veiklos apimtis, įtraukiant gamtinių dujų skirstymo sistemos operatorius, ir sukuriama naujas Europos vandenilio tinklo operatorių tinklas.

Įsteigus Europos vandenilio tinklo operatorių tinklą ir išplėtus ES SSO subjekto veiklos apimtį, ACER pirmaisiais metais po pasiūlymo įsigaliojimo teks didžiausias darbo krūvis, vėliau bus atliekamos reguliarios stebėsenos užduotys ir galimi, nors ir retai, vykdymo užtikrinimo veiksmai. Turėtų pakakti 1 etato ekvivalento, kuris po pirmųjų metų taip pat

atliks pagrindinę naujojo Europos vandenilio tinklo operatorių tinklo stebėsenos užduotį: naujojo visos Sąjungos tinklo plėtros plano vertinimą.

Šie papildomi etato ekvivalentai, kaip aprašyta pirmiau, neapima netiesioginių kaštų. Taikant maždaug 25 proc. netiesioginių kaštų koeficientą (mažiau nei šiuo metu), reikia papildomų penkių etato ekvivalentų. Ankstesnėse Komisijos nuomonėse dėl ACER programavimo dokumentų buvo keliamas klausimas, kad ACER etatų plane nėra nuostatų dėl darbuotojų, atliekančių kanceliarines ar sekretoriato užduotis, ir ACER iš tiesų tokioms užduotims pasitelkia laikinuosius darbuotojus. Todėl, siekiant ištaisyti šią padėtį ir nesukuriant papildomos naštos ES biudžetui, šie papildomi etatai turėtų būti padėjėjų sekretorių kategorijos (AST/SC), nes jie pakeistų laikinuosius darbuotojus.

Iš visų 21 etato ekvivalentų ne daugiau kaip septyni galėtų būti finansuojami iš mokesčių (2 laikinieji darbuotojai (TA AD), 3 IV pareigų grupės sutartininkai (CA FG IV) ir 2 laikinieji padėjėjų sekretorių kategorijos darbuotojai (TA AST/SC) kaip sekretorių pagalba dviejų REMIT departamentų vadovams).

Nors daugiausia papildomo ES įstaigų darbo teks ACER, dėl vandenilio sektoriaus, palaipsniui tapsiančio visos Europos rinka, taip pat dėl sudėtingesnio gamtinių dujų tinklo ir rinkos, nes didėja ne iškastinių, o kitų dujų pasiūla, Energetikos GD darbo krūvis taip pat padidės. Nuosaikiai vertinant apskaičiuota, kad tinkamam sugriežtintų vartotojų apsaugos nuostatų įgyvendinimui užtikrinti reikia vieno papildomo etato ekvivalento. Didmeninės prekybos srityje aštuoni etatiniai darbuotojai šiuo metu dirba su dujų rinkomis (įskaitant tinklo planavimą ir dujų kokybę). Dėl papildomų su vandeniliu susijusių taisyklių ir didėjančio gamtinių dujų sektoriaus sudėtingumo darbo jėgą reikia padidinti 1,5 karto, t. y. keturiais papildomais etatais, kurie bus paskirstyti per ateinančius metus, atsižvelgiant į vandenilio sektoriaus plėtrą ir didėjančią kitų nei iškastinės dujos dujų rinkos dalį.

- 1.5.2. *Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.*

Šiuo metu ES lygmeniu nėra jokių taisyklių, kuriomis būtų reglamentuojami specialūs vandenilio tinklai ar rinkos. Atsižvelgiant į dabartines ES ir nacionalinio lygmens pastangas skatinti naudoti vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių vietoje iškastinio kuro, valstybės narės būtų skatinamos nacionaliniu lygmeniu priimti specialias vandenilio infrastruktūros vežimo taisykles. Dėl to kyla pavojus, kad visoje ES reguliavimo sistema bus fragmentiška, o tai gali trukdyti integruoti nacionalinius vandenilio tinklus ir rinkas, taip užkertant kelią tarpvalstybinei prekybai vandeniliu.

Vandenilio infrastruktūros taisyklių suderinimas vėlesniame etape (t. y. po to, kai bus priimti nacionaliniai teisės aktai) padidintų administracinę naštą valstybėms narėms ir reguliavimo išlaidas bei neapibrėžtumą bendrovėms, visų pirma kai tai susiję su ilgalaikėmis investicijomis į vandenilio gamybos ir transportavimo infrastruktūrą.

Sukūrus specialių vandenilio tinklų ir rinkų reguliavimo sistemą ES lygmeniu, būtų skatinama nacionalinių vandenilio rinkų ir tinklų integracija ir sujungimas. ES lygmens taisyklės dėl tokių specialių vandenilio tinklų planavimo, finansavimo ir eksploatavimo užtikrintų ilgalaikį šios rūšies ilgalaikės infrastruktūros numatomumą potencialiems investuotojams, visų pirma tarpvalstybinių jungiamųjų linijų (kurioms priešingu atveju gali būti taikomi skirtingi ir galimai nevienodi nacionaliniai įstatymai) atveju.

Kalbant apie biometaną, tikėtina, kad be ES lygmens iniciatyvos iki 2030 m. vis dar egzistuos reguliavimo nenuoseklumas, susijęs su galimybe patekti į didmenines rinkas, sujungimo įpareigojimais ir perdavimo sistemos operatorių ir skirstymo sistemos operatorių koordinavimo priemonėmis. Be to, jei nebus tam tikro suderinimo ES lygmeniu, dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų gamintojai visoje ES patirs labai skirtingas sujungimo ir įleidimo sąnaudas, todėl jiems bus sudarytos nevienodos sąlygos.

Jei ES lygmeniu nebus priimti papildomi teisės aktai, valstybės narės ir toliau taikys skirtingus dujų kokybės standartus ir taisykles dėl vandenilio įmaišymo lygių, todėl gali kilti tarpvalstybinių srautų apribojimų ir rinkos segmentacijos pavojus. Dujų kokybės standartai ir toliau būtų daugiausia nustatomi pagal gamtinių dujų kokybės parametrus, todėl būtų ribojamas atsinaujinančiųjų dujų integravimas į tinklą.

Dėl visų šių aspektų gali sumažėti tarpvalstybinė prekyba iš atsinaujinančiųjų išteklių gaunamomis dujomis, kurią gali kompensuoti didesnis iškastinių dujų importas. SGD terminalų naudojimas ir importas galėtų ir toliau apsiriboti tik iškastinėmis dujomis, nepaisant to, kad jei būtų galima gauti konkurencingo biometano arba sintetinio metano iš ne ES šaltinių, nereikėtų pritaikyti SGD terminalų.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Rengiant ankstesnius teisės aktų pasiūlymus įgyta patirtis parodė, kad ACER personalo poreikiai dažnai neįvertinami. Tai ypač aktualu, jei teisės aktuose numatytos nuostatos dėl įgaliojimų priimti išsamesnes technines taisykles, pavyzdžiui, tinklo kodeksus ir gaires pagal Elektros energijos reglamentą (ES) 2019/943. Kad nepasikartotų 2009 m. situacija, susijusi su trečiuoju vidaus rinkos teisės aktų rinkiniu, kai dėl nepakankamo personalo poreikių įvertinimo susidarė struktūrinis personalo trūkumas (kuris visiškai išspręstas tik pradėdant 2022 m. ES biudžetą), šiame pasiūlyme personalo poreikiai apskaičiuoti keleriems metams į ateitį ir atsižvelgta į tikėtinus būsimus pokyčius, pavyzdžiui, įgaliojimų suteikimą.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Ši iniciatyva įtraukta į 2021 m. Komisijos darbo programą (COM(2020) 690 final) kaip Europos žaliojo kurso ir pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio dalis ir padės siekti Europos klimato teisės akte nustatyto tikslo iki 2030 m. bent 55 proc. sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, palyginti su 1990 m., ir ES tikslo iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui.

1.5.5. *Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą*

Naujų etatų reikia naujoms užduotims atlikti, o dabartinių užduočių artimiausioje ateityje nesumažės: vandenilio sektorius vystysis kartu su toliau naudojama gamtinių dujų sistema, o pastaroji netgi taps sudėtingesnė, nes vis dažniau bus naudojamos ne tik iškastinės dujos, bet ir kiti metano šaltiniai. Taigi perskirstymas neišspręstų papildomų darbuotojų poreikio.

Kiek teisiškai įmanoma, papildomi etato ekvivalentai bus finansuojami pagal galiojančią mokesčių už ACER užduotis pagal Reglamento dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo sistemą.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

☐ **trukmė ribota**

- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD]
- ☐ finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM

☒ **trukmė neribota**

- įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,
- vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)⁴⁸

☒ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos

- ☐ vykdomųjų įstaigų

☐ **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis

☒ **netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

- ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);

- ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;

☒ 70 ir 71 straipsniuose nurodytiems organams;

- ☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;

- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, jeigu jos pateikia pakankamas finansines garantijas;

- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurios pateikia pakankamas finansines garantijas;

- ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.

Pastabos

--

⁴⁸

Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Pagal ACER finansinį reglamentą ACER, atsižvelgdama į savo programavimo dokumentą, turi pateikti metinę darbo programą, įskaitant išsamią informaciją apie finansinius ir žmogiškuosius išteklius kiekvienai vykdomai veiklai.

ACER kas mėnesį ENER GD teikia biudžeto vykdymo, įskaitant įsipareigojimus ir mokėjimus pagal biudžeto antraštines dalis, ir laisvų darbo vietų skaičiaus pagal darbuotojų tipą ataskaitas.

Be to, ENER GD yra tiesiogiai atstovaujamas ACER valdymo organuose. Per savo atstovus Administracinėje valdyboje ENER GD bus informuojamas apie biudžeto panaudojimą ir etatų planą kiekviename Administracinės valdybos posėdyje metų eigoje.

Galiausiai, taip pat pagal finansines taisykles, ACER taikomi metiniai reikalavimai teikti veiklos ir išteklių naudojimo ataskaitas Administracinei valdybai ir jos metinei veiklos ataskaitai.

Užduotys, kurias tiesiogiai įgyvendina ENER GD, bus vykdomos pagal metinį planavimo ir stebėsenos ciklą, kaip įgyvendinama Komisijoje ir vykdomosiose įstaigose, įskaitant rezultatų pateikimą ENER GD metinėje veiklos ataskaitoje.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. *Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas*

Nors ACER turės sukaupti naujų žinių, vis dėlto ekonomiškai efektyviausia šiame pasiūlyme numatytas naujas užduotis pavesti esamai įstaigai, kuri jau vykdo panašias užduotis.

DG ENER nustatė savo santykių su ACER valdymo kontrolės strategiją, kuri yra 2017 m. Komisijos vidaus kontrolės sistemos dalis. 2018 m. gruodžio mėn. ACER peržiūrėjo ir patvirtino savo vidaus kontrolės sistemą.

2.2.2. *Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)*

Didžiausią pavojų kelia neteisingi šio pasiūlymo darbo krūvio apskaičiavimai, nes juo siekiama sukurti palankesnę reguliavimo sistemą ex ante, o ne ex post, nustačius nacionalines priemones ir energetikos sektoriuje atsiradus naujiems dalyviams bei naujoms kuro rūšims (vandeniliui ir kitoms „alternatyvioms dujoms“). Šią riziką reikia priimti, nes, kaip rodo patirtis, jei į pirminį pasiūlymą neįtraukiami papildomi ištekliai, vėliau labai sunku ištaisyti padėtį.

Tai, kad į pasiūlymą įtrauktos kelios naujos užduotys, šią riziką sumažina, nes kai kurių būsimų užduočių darbo krūvis gali būti nepakankamai įvertintas, o kitų – pervertintas, todėl ateityje bus galima jas perskirstyti.

2.2.3. *Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)*

Nesitikima, kad dėl papildomų užduočių, susijusių su esamais ACER įgaliojimais, skyrimo ACER bus atliekama konkreti papildoma kontrolė, todėl kontrolės sąnaudų ir valdomų lėšų vertės santykis išliks nepakitęs.

Panašiai ir dėl DG ENER paskirtų užduočių nebus atliekama papildoma kontrolė ir nepasikeis kontrolės sąnaudų santykis.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartinės arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

ACER taiko decentralizuotų ES agentūrų kovos su sukčiavimu principus, atsižvelgdama į Komisijos poziciją.

2019 m. kovo mėn. ACER priėmė naują kovos su sukčiavimu strategiją, kuria panaikinamas ACER Administracinės valdybos sprendimas Nr. 13/2014. Naujoji trejų metų trukmės strategija grindžiama šiais elementais: metiniu rizikos vertinimu, interesų konfliktų prevencija ir valdymu, vidaus taisyklėmis dėl informavimų apie pažeidimą, jautrių funkcijų valdymo politika ir procedūra, taip pat priemonės, susijusios su etika ir sąžiningumu.

Be to, 2020 m. ENER GD priėmė persvarstytą kovos su sukčiavimu strategiją. Energetikos GD kovos su sukčiavimu strategija grindžiama Komisijos kovos su sukčiavimu strategija ir specialiu vidaus rizikos vertinimu, atliktu siekiant nustatyti sritis, kuriose kyla didžiausias sukčiavimo pavojus, jau veikiančiomis kontrolės priemonėmis ir veiksmais, būtiniais pagerinti ENER GD pajėgumą užkirsti kelią sukčiavimui, jį nustatyti bei ištaisyti.

Tiek ACER reglamentu, tiek viešiesiems pirkimams taikomomis sutarčių nuostatomis užtikrinama, kad Komisijos tarnybos, įskaitant OLAF, galėtų atlikti auditą ir patikrinimus vietoje, taikydamos OLAF rekomenduojamas standartines nuostatas.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA/NDA ⁴⁹	ELPA šalių ⁵⁰	valstybių kandidačių ⁵¹	trečiųjų valstybių	pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
02	02 10 06 ir 02 03 02	DA/	TAIP / NE	TAIP/ N E	TAIP/ NE	TAIP/ NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas
-------------	-----------------	---------------	--------

⁴⁹ DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

⁵⁰ ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

⁵¹ valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

finansinės programos išlaidų kategorija	Numeris	DA/NDA	ELPA šalių	valstybių kandidačių	trečiųjų valstybių	pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
	[XX.YY.YY.YY]		TAIP / NE	TAIP / N E	TAIP / NE	TAIP / NE

3.2. Numatomas poveikis išlaidoms

3.2.1. Numatomo poveikio išlaidoms santrauka

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	2	Europos strateginės investicijos – Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER)
--	----------	---

ACER			2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO
1 antraštinė dalis.	Išipareigojimai	(1)	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
	Mokėjimai	(2)	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
2 antraštinė dalis.	Išipareigojimai	(1a)						
	Mokėjimai	(2a)						
3 antraštinė dalis.	Išipareigojimai	(3a)						
	Mokėjimai	(3b)						
IŠ VISO asignavimų ACER	Išipareigojimai	=1+1a +3a	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
	Mokėjimai	=2+2a +3b	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	„Administracinės išlaidos“
--	----------	----------------------------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO
Energetikos (ENER) GD							
• Žmogiškieji ištekliai		0,152	0,304	0,304	0,456	0,760	1,976
• Kitos administracinės išlaidos							
IŠ VISO ENER GD	Asignavimai						

IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760	1,976
---	--	-------	-------	-------	-------	-------	-------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansų programos 1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai	0,842	1,298	1,684	2,070	2,678	8,572
	Mokėjimai	0,842	1,298	1,684	2,070	2,678	8,572

3.2.2. Numatomas poveikis ACER asignavimams

- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus			N metai		N + 1 metai		N + 2 metai		N + 3 metai		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)				IŠ VISO	
	ATLIKTI DARBAI															
	↓	Rūšis 52	Vidutinės sąnaudos	Skaičius Sąnaudos	Skaičius Sąnaudos	Skaičius Sąnaudos	Skaičius Sąnaudos	Skaičius Sąnaudos	Skaičius Sąnaudos	Skaičius Sąnaudos	Skaičius Sąnaudos	Skaičius Sąnaudos	Skaičius Sąnaudos	Skaičius Sąnaudos	Bendras skaičius	Iš viso sąnaudų
1 KONKRETUS TIKSLAS ⁵³ ...																
– Atliktas darbas																
– Atliktas darbas																
– Atliktas darbas																
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																
2 KONKRETUS TIKSLAS ...																
– Atliktas darbas																
2 konkretaus tikslo tarpinė suma																
IŠ VISO SĄNAUDŲ																

⁵² Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

⁵³ Kaip apibūdinta 1.4.2 skirsnyje „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ...“.

3.2.3. Numatomas poveikis ACER žmogiškiems ištekliams

3.2.3.1. Santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------

Laikinieji darbuotojai (AD lygių)	0,456	0,760	0,912	1,064	1,216	4,408
Laikinieji darbuotojai (AST lygio)						
Laikinieji darbuotojai (AST/SC lygio)	0,152	0,152	0,304	0,304	0,456	1,368
Sutartininkai	0,082	0,082	0,164	0,246	0,246	0,820
Deleguotieji nacionaliniai ekspertai						

IŠ VISO	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
---------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Personalo poreikiai (etatų vienetais):

	2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------

Laikinieji darbuotojai (AD lygiu)	3	6	7	8	10	10
Laikinieji darbuotojai (AST lygio)						
Laikinieji darbuotojai (AST/ SC lygio)	1	2	3	4	5	5
Sutartininkai (FG IV)	1	2	3	3	6	6
Deleguotieji nacionaliniai ekspertai						

IŠ VISO	5	10	13	15	21	21
---------	---	----	----	----	----	----

Iš jų finansuojamos ES įnašo lėšomis⁵⁴:

	2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO
Laikinieji darbuotojai (AD lygių)	3	5	6	7	8	8
Laikinieji darbuotojai (AST lygio)						
Laikinieji darbuotojai (AST/SC lygio)	1	1	2	2	3	3
Sutartininkai (FG IV)	1	1	2	3	3	3
Deleguotieji nacionaliniai ekspertai						

⁵⁴ Pagal Komisijos sprendimo (ES) 2020/2152 3 straipsnio 1 dalį ACER kiekvienais metais nustatys tas sąnaudas, įskaitant išlaidas personalui, kurias galima finansuoti iš mokesčių, ir rezultatus pateiks savo programavimo dokumento projekte. Pagal Reglamento (ES) 2019/942 20 straipsnį Komisija pateikia nuomonę dėl ACER programavimo dokumento projekto, įskaitant agentūros pasiūlymus dėl sąnaudų, kurios laikomos tinkamomis finansuoti iš mokesčių, ir dėl galimybių tokiu būdu sumažinti ES biudžetui tenkančią našą.

IŠ VISO	5	7	10	12	14	14
---------	---	---	----	----	----	----

Planuojama personalo įdarbinimo data – atitinkamų metų sausio 1 d.

3.2.3.2. Numatomi pagrindinio GD žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą nurodyti sveikaisiais skaičiais (arba ne smulkiau nei dešimtųjų tikslumu)

	2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)					
20 01 02 01 bei 20 01 02 02 (Komisijos būstinė ir atstovybės)	1	2	2	3	5
20 01 02 03 (Delegacijos)					
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)					
10 01 05 01 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)					
• Išorės darbuotojai (etatų vienetais)⁵⁵					
20 02 01 (CA, SNE, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)					
20 02 03 (CA, LA, SNE, INT ir JPD atstovybėse)					
Biudžeto eilutė (-ės) (nurodyti) ⁵⁶	– būstinėje ⁵⁷				
	– delegacijose				
01 01 01 02 (CA, SNE, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)					
10 01 05 02 (CA, INT, SNE – tiesioginiai moksliniai tyrimai)					
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)					
IŠ VISO	1	2	2	3	5

Tai – naujos užduotys, kurioms šiuo metu ENER GD nėra paskirtų darbuotojų. Žmogiškųjų išteklių poreikiai gali būti tenkinami perskirsčius GD darbuotojus, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

⁵⁵ CA – sutartininkas („Contract Staff“); LA – vietos darbuotojas („Local Staff“); SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“); INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („agency staff“); JPD – jaunesnysis delegacijos specialistas („Junior Professionals in Delegations“).

⁵⁶ Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

⁵⁷ Daugiausia ES sanglaudos politikos fondams, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui (EJRŽAF).

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) atitinka dabartinę daugiametę finansinę programą.
- ☒ Atsižvelgiant į pasiūlymą (iniciatyvą), reikės pakeisti daugiametės finansinės programos atitinkamos išlaidų kategorijos programavimą.

Paaiškinti, kaip reikia pakeisti programavimą, ir nurodyti atitinkamas biudžeto eilutes bei sumas.

- Apskaičiuojant DFP išlaidų kategorijas į pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio iniciatyvas nebuvo atsižvelgta. Kadangi ši konkreti iniciatyva yra nauja, reikės perprogramuoti tiek įnašo ACER eilutę, tiek eilutę, kuri skirta remti papildomą darbą ENER GD. Jeigu ACER papildomų žmogiškųjų išteklių poveikio biudžetui nebus galima padengti iš mokesčių arba dabartinio ES įnašo, jis bus padengtas perskirstant lėšas iš kitų ENER GD administruojamų biudžeto eilučių, susijusių su mokesčiais nefinansuojamais papildomais etato ekvivalentais, visų pirma iš Europos infrastruktūros tinklų priemonės energetikos programos biudžeto eilutės (02 03 02), tačiau nesukuriant EITP lėšų naudojimo precedento.
- ☐ Įgyvendinant pasiūlymą (iniciatyvą) būtina taikyti lankstumo priemonę arba patikslinti daugiametę finansinę programą⁵⁸.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes ir sumas.

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

- Pasiūlyme (iniciatyvoje) nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo.
- Pasiūlyme (iniciatyvoje) numatytas bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	N metai	N + 1 metai	N + 2 metai	N + 3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
Iš VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

⁵⁸

Žr. 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 2093/2020, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, 12 ir 13 straipsnius.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.
- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
 - ☐ nuosaviems ištekliams
 - ☐ kitoms pajamoms
 - ☐ nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ⁵⁹					Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)	
		N metai	N + 1 metai	N + 2 metai	N + 3 metai			
....straipsnis.								

Įvairių asignuotųjų įplaukų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-ioms) daromas poveikis.

Nurodyti poveikio pajamoms apskaičiavimo metodą.

⁵⁹ Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.

TEISĖS AKTO FINANSINĖS PAŽYMOS

PRIEDAS

Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas:

Dujų direktyva

- 1. REIKALINGŲ ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ SKAIČIUS IR SU JAIS SUSIJUSIOS SĄNAUDOS**
- 2. KITŲ ADMINISTRACINIŲ IŠLAIDŲ SĄNAUDOS**
- 3. IŠ VISO ADMINISTRACINIŲ IŠLAIDŲ**
- 4. APYTIKRIŲ IŠLAIDŲ APSKAIČIAVIMO METODAI**
 - 4.1. ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI**
 - 4.2. KITOS ADMINISTRACINĖS IŠLAIDOS**

Šis priedas turi būti pridedamas prie finansinės teisės akto pasiūlymo pažymos prasidėjus tarnybų tarpusavio konsultacijoms.

Duomenų lentelės naudojamos kaip finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje pateiktų lentelių šaltinis. Jos skirtos tik naudoti Komisijoje.

1. Su reikalingais žmogiškaisiais ištekliais susijusios sąnaudos

☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama

☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansų programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA		2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
		Etatų vienetai	Asignavimai	Etatų vienetai	Asignavimai	Etatų vienetai	Asignavimai	Etatų vienetai	Asignavimai	Etatų vienetai	Asignavimai	Etatų vienetai	Asignavimai	Etatų vienetai	Asignavimai	Etatų vienetai	Asignavimai
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)																	
20 01 02 01 – būstinė atstovybės	AD	1	0,152	2	0,304	2	0,304	3	0,456	5	0,760						
	AST																
20 01 02 03 – Sąjungos delegacijos	AD																
	AST																
• Išorės darbuotojai ⁶⁰																	
20 02 01 ir 20 02 02 – Išorės personalas – būstinė atstovybės	CA																
	SNE																
	INT																
20 02 03 – Išorės personalas (Sąjungos)	CA																
	LA																

⁶⁰ CA – sutartininkas („Contract Staff“); LA – vietos darbuotojas („Local Staff“); SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“); INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („agency staff“); JPD – jaunesnysis delegacijos specialistas („Junior Professionals in Delegations“).

delegacijos)	SNE																
	INT																
	JPD																
Kitos su žmogiškaisiais išteklių susijusios biudžeto eilutės (nurodyti)																	
Žmogiškųjų išteklių tarpinė suma pagal 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ		1	0,152	2	0,304	2	0,304	3	0,456	5	0,760						

Tai – naujos užduotys, kurioms šiuo metu ENER GD nėra paskirtų darbuotojų. Žmogiškųjų išteklių poreikiai gali būti tenkinami perskirsčius GD darbuotojus, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
	Etatų vienetai	Asignavimai	Etatų vienetai	Asignavimai	Etatų vienetai	Asignavimai	Etatų vienetai	Asignavimai	Etatų vienetai	Asignavimai	Etatų vienetai	Asignavimai	Etatų vienetai	Asignavimai	Etatų vienetai	Asignavimai
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)																
01 01 01 01 – Netiesioginiai moksliniai tyrimai ⁶¹	AD															
01 01 01 11 – Tiesioginiai moksliniai tyrimai	AST															

⁶¹ Pasirinkite atitinkamą biudžeto eilutę ar prireikus nurodykite kitą; jei taikomos kelios biudžeto eilutės, personalą reikėtų suskirstyti pagal kiekvieną susijusią biudžeto eilutę.

Kita (nurodyti)																		
• Išorės darbuotojai ⁶²																		
Išorės personalas, finansuojamas iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).	– būstinėje	CA																
		SNE																
		INT																
	– Sąjungos delegacijose	CA																
		LA																
		SNE																
		INT																
		JPD																
01 01 01 02 – Netiesioginiai moksliniai tyrimai 01 01 01 12 – Tiesioginiai moksliniai tyrimai Kita (nurodyti) ⁶³	CA																	
	SNE																	
	INT																	
Kitos su žmogiškaisiais ištekliais susijusios biudžeto eilutės (nurodyti)																		
Žmogiškųjų išteklių tarpinė suma, neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ																		

⁶² CA – sutartininkas („Contract Staff“); LA – vietos darbuotojas („Local Staff“); SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“); INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („agency staff“); JPD – jaunesnysis delegacijos specialistas („Junior Professionals in Delegations“).

⁶³ Pasirinkite atitinkamą biudžeto eilutę ar pririnkus nurodykite kitą; jei taikomos kelios biudžeto eilutės, personalą reikėtų suskirstyti pagal kiekvieną susijusią biudžeto eilutę.

Iš viso žmogiškųjų išteklų (visos DFP kategorijos)		1	0,152	2	0,304	2	0,304	3	0,456	5	0,760						
--	--	---	-------	---	-------	---	-------	---	-------	---	-------	--	--	--	--	--	--

Tai – naujos užduotys, kurioms šiuo metu ENER GD nėra paskirtų darbuotojų. Žmogiškųjų išteklių poreikiai gali būti tenkinami perskirsčius GD darbuotojus, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

2. Kitų administracinių išlaidų sąnaudos

- X Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administraciniai asignavimai nenaudojami
☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administraciniai asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansų programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA	N metai ⁶⁴	N + 1 metai	N + 2 metai	N + 3 metai	N + 4 metai	N + 5 metai	N + 7 metai	Iš viso
Būstinėse arba ES teritorijoje:								
20 02 06 01 – Komandiruočių ir reprezentacinės išlaidos								
20 02 06 02 – Konferencijų ir posėdžių išlaidos								
20 02 06 03 – Komitetai ⁶⁵								
20 02 06 04 – Tyrimai ir konsultacijos								
20 04 – IT išlaidos (įmonių) ⁶⁶								
Kitos su žmogiškaisiais ištekiais nesusijusios biudžeto eilutės (jei reikia, nurodyti)								
Sąjungos delegacijose								
20 02 07 01 – Komandiruočių, konferencijų ir reprezentacinės išlaidos								

⁶⁴ N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomaiais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021 m.). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus

⁶⁵ Nurodyti komiteto rūšį ir kuriai grupei jis priklauso.

⁶⁶ Informatikos GD nuomonė – reikalinga IT investicijų grupė (žr. IT finansavimo gaires, C(2020) 6126 *final*, 2020 9 10, p. 7).

20 02 07 02 – Tolesnis darbuotojų mokymas								
20 03 05 – Infrastruktūra ir logistika								
Kitos su žmogiškaisiais ištekliais nesusijusios biudžeto eilutės (jei reikia, nurodyti)								
Kitų išlaidų tarpinė suma pagal daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								

mIn. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Neįtraukta į daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA	N metai⁶⁷	N + 1 metai	N + 2 metai	N + 3 metai	N + 4 metai	N + 5 metai	N + 7 metai	Iš viso
Techninės ir administracinės pagalbos (nepasitelkiant išorės darbuotojų) išlaidos iš veiklai finansuoti skiriamų asignavimų (buvusios BA eilutės):								
– būstinėje								
– Sąjungos delegacijose								
Kitos valdymo išlaidos moksliniams tyrimams								
Politikos priemonių IT išlaidos veiklos programoms ⁶⁸								

⁶⁷ N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021 m.). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus

⁶⁸ Informatikos GD nuomonė – reikalinga IT investicijų grupė (žr. IT finansavimo gaires, C(2020) 6126 *final*, 2020 9 10, p. 7).

Įmonių IT išlaidos veiklos programoms ⁶⁹								
Kitos su žmogiškaisiais ištekliais nesusijusios biudžeto eilutės (jei reikia, nurodyti)								
Tarpinė kitų išlaidų suma, neįtraukta į daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								
Iš viso kitų administracinių išlaidų (visos DFP kategorijos)								

⁶⁹ Šis punktas apima vietos administracines sistemas ir bendro įmonių IT sistemų finansavimo įnašus (žr. IT finansavimo gaires, C(2020)6126 *final*, 2020 9 10).

3. Iš viso administracinių sąnaudų (visos DFP kategorijos)

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Santrauka	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
7 išlaidų kategorija – Žmogiškieji ištekliai	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760			
7 išlaidų kategorija – Kitos administracinės išlaidos								
Tarpinė suma pagal 7 išlaidų kategoriją	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760			
Neįtraukta į 7 išlaidų kategoriją – Žmogiškieji ištekliai								
Neįtraukta į 7 išlaidų kategoriją – Kitos administracinės išlaidos								
Tarpinė suma pagal kitas kategorijas								
IŠ VISO Įtraukta ir neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760			

Tai visiškai naujos užduotys. Administracinių asignavimų poreikiai gali būti tenkinami persikirsčius GD darbuotojus, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

4.

4. Apytikrių išlaidų apskaičiavimo metodai

4.1 Žmogiškieji ištekliai

Šioje dalyje nustatomas skaičiavimo metodas, taikomas siekiant įvertinti reikalingus žmogiškuosius išteklius (darbo krūvio prielaidos, įskaitant konkrečias darbo vietas (SYSPER 2 darbo vietų aprašas), darbuotojų kategorijos ir atitinkamos vidutinės sąnaudos)

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA
<u>Pastaba:</u> Vidutinės išlaidos kiekvienos kategorijos darbuotojams būstinėje skelbiamos interneto svetainėje „BudgWeb“: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/pre/legalbasis/Pages/pre-040-020_preparation.aspx
• Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai Nuo 1 iki 5 AD pareigybių, skirtų reglamento įgyvendinimui stebėti: - ACER priežiūra ir koordinavimas su ja - Rinkos principais grindžiamos vandenilio sektoriaus ir vandenilio tinklų plėtros reguliavimo sistemos sukūrimas - Geresnės tarpvalstybinės prekybos dujomis sąlygos, atsižvelgiant į didėjančių dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų vaidmenį, ir daugiau teisių vartotojams - Užtikrinti, kad visos Europos tinklo operatorių subjektai laikytųsi ES teisės aktų Vidutinės sąnaudos apskaičiuotos pagal raštą Ares(2020)7207955.
• Išorės darbuotojai

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA
• Tik iš mokslinių tyrimų biudžeto finansuojamos pareigybės
• Išorės darbuotojai

4.2 Kitos administracinės išlaidos

*Išsamiai aprašykite kiekvienos biudžeto eilutės skaičiavimo metodą,
visų pirma, svarbiausias prielaidas (pavyzdžiui, posėdžių skaičius per metus, vidutinės sąnaudos ir kt.)*

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA

--

Neįtraukta į daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA